

Golden State Realty

JASSI GILL
Broker/Owner

Listing and Selling Homes
From San Jose to Sacramento

Ph:510-304-9292

Refinance Now

@ZERO COST

Call Sukhi Gill:510-207-9067

CA DRE Lic.#01180969

CA DRE#00966763

Travelopod

Discounted Flights To INDIA

ਇੰਡੀਆ ਜਾਣ ਲਈ ਸਸਤੀਆਂ ਟਿਕਟਾਂ ਲੈਣ ਵਸਤੇ ਅੱਜ ਹੀ ਕਾਲ ਕਰੋ:

SALE: \$350 OFF

For Special Sale Fares

Call Now: 1-800-674-3868

5* Ratings & 24x7 Service

EXTRA \$50 OFF with Promo Code: FLY50

HURRY! Book Now & Save Big on Your Flights to India!

Certified Insurance Agent

Global Green
INSURANCE AGENCY

ਹੈਲਥ ਇੰਸੂਰੈਂਸ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਸੰਪਰਕ ਕਰੋ

ਫੋਨ:510-487-1000

MANN@GGIABA.COM

Mann Insurance Brokers Inc.

4123 Dyer St., #230, Union City, CA 94587

Gurcharan Singh Mann

Twenty-Fifth Year of Publication

ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ ਐਡੀਸ਼ਨ

Price 50¢

ਸ਼ਿਕਾਗੋ, ਸੈਨ ਫਰਾਂਸਿਸਕੋ ਅਤੇ ਨਿਊ ਯਾਰਕ ਤੋਂ ਇਕੋ ਸਮੇਂ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਹਫ਼ਤਾਵਾਰ

Email:punjabtimes1@gmail.com

www.punjabtimesusa.com

ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼

Punjab Times, Vol 26, Issue 17; April 26, 2025

20451 N. Plum Grove Rd., Palatine, IL 60074

Ph:847-359-0746, Fax:847-705-9388

ਨਹੀਂ ਰਹੇ ਪੋਪ ਫ੍ਰਾਂਸਿਸ-ਈਸਟਰ ਮੰਡੇ ਮੌਕੇ ਲਿਆ ਆਖਰੀ ਸਾਹ

ਪਹਿਲਗਾਮ ਲਹੂ ਲੁਹਾਣ

ਵਾਰ ਜਨਤਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਏ ਅਤੇ ਮੌਜੂਦ ਸ਼ਰਧਾਲੂਆਂ ਨੂੰ ਸੁਭਕਾਮਨਾਵਾਂ ਦਿੰਦਿਆਂ ਬਣਵਾਰੇ ਅਤੇ ਤਣਾਅ ਦੇ ਆਪਣੇ 12 ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਉਹ ਰੂੜੀਵਾਦੀ ਸੰਸਥਾਨ ਨੂੰ ਬਿਹਤਰ ਬਣਾਉਣ 'ਚ ਲੱਗੇ ਰਹੇ। ਅਮੀਰਾਂ ਦਾ ਆਲੋਚਕ ਹੋਣ ਦੇ ਕਾਰਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ 'ਗਰੀਬਾਂ ਦਾ ਮਸੀਹਾ' ਵੀ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਪੋਪ ਫ੍ਰਾਂਸਿਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਨਵੀਂ ਨਿਯੁਕਤੀ ਤੱਕ

ਵੈਟੀਕਨ ਸਿਟੀ: ਰੋਮਨ ਕੈਥੋਲਿਕ ਚਰਚ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਲੈਟਿਨ ਅਮਰੀਕੀ ਪੋਪ ਫ੍ਰਾਂਸਿਸ ਦਾ ਲੰਬੀ ਬਿਮਾਰੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸੋਮਵਾਰ ਸਵੇਰੇ ਭਾਵ ਈਸਟਰ ਮੰਡੇ ਨੂੰ ਦੇਹਾਂਤ ਹੋ ਗਿਆ। ਉਹ 88 ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਸਨ ਅਤੇ ਇਸ ਸਾਲ ਦੇਹਰੇ ਨਿਮੋਨੀਆ ਤੋਂ ਪੀੜਤ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ 38 ਦਿਨਾਂ ਤੱਕ ਹਸਪਤਾਲ 'ਚ ਦਾਖਲ ਰਹੇ। ਮਾਰਚ 'ਚ ਹਸਪਤਾਲ ਤੋਂ ਆਉਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਐਤਵਾਰ ਨੂੰ ਈਸਟਰ ਸੰਡੇ ਦੇ ਦਿਨ ਉਹ ਪਹਿਲੀ

ਦੂਜੇ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੇ ਪਾਦਰੀ (ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਪੋਪ) ਕੈਵਿਨ ਫੈਰੇਲ ਨੇ ਟੀਵੀ ਚੈਨਲ 'ਤੇ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ, 'ਪਿਅਰ' ਭਰਵੇਂ ਤੇ ਭੈਣਾਂ, ਬਹੁਤ ਦੁੱਖ ਦੇ ਨਾਲ ਇਹ ਐਲਾਨ ਕਰਨਾ ਪੈ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਸਾਡੇ ਪਵਿੱਤਰ ਫਾਦਰ ਫ੍ਰਾਂਸਿਸ ਨਹੀਂ ਰਹੇ। ਅੱਜ ਸਵੇਰੇ 11.05 ਵਜੇ (ਭਾਰਤੀ ਸਮੇਂ ਅਨੁਸਾਰ) ਰੋਮ ਦੇ ਬਿਸ਼ਪ, ਫ੍ਰਾਂਸਿਸ ਪਰਮਪਿਤਾ (ਬਾਕੀ ਸਫ਼ਾ 6 'ਤੇ)

ਉਹ 88 ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਸਨ ਅਤੇ ਇਸ ਸਾਲ ਦੇਹਰੇ ਨਿਮੋਨੀਆ ਤੋਂ ਪੀੜਤ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ 38 ਦਿਨਾਂ ਤੱਕ ਹਸਪਤਾਲ 'ਚ ਦਾਖਲ ਰਹੇ।

ਅਤਿਵਾਦੀ ਹਮਲੇ ਵਿਚ 28 ਮੌਤਾਂ

ਸ਼੍ਰੀਨਗਰ: ਜੰਮੂ-ਕਸ਼ਮੀਰ 'ਚ ਅੱਤਵਾਦੀਆਂ ਨੇ ਮੰਗਲਵਾਰ ਨੂੰ ਮਸ਼ਹੂਰ ਸੈਰ ਸਪਾਟਾ ਕੇਂਦਰ ਪਹਿਲਗਾਮ ਦੇ ਬੈਸਰਨ ਇਲਾਕੇ 'ਚ ਸੈਲਾਨੀਆਂ 'ਤੇ ਬਹੁਤ ਨੇੜਿਓਂ ਗੋਲੀਆਂ ਮਾਰੀਆਂ। ਇਸ 'ਚ 28 ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਮੌਕੇ ਤੇ ਹੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ ਅਤੇ ਦੋ ਦਰਜਨ ਤੋਂ ਵੱਧ ਲੋਕ ਜ਼ਖ਼ਮੀ ਹੋ ਗਏ।

ਮ੍ਰਿਤਕਾਂ 'ਚ ਸੰਯੁਕਤ ਅਰਬ ਅਮੀਰਾਤ (ਯੂਏਈ) ਤੇ ਨੇਪਾਲ ਦੇ ਦੋ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਸੈਲਾਨੀ ਵੀ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹਨ, ਅਤੇ ਦੋਸ਼ ਦੇ ਹੋਰ ਸੂਬਿਆਂ ਦੇ ਸੈਲਾਨੀ ਤੇ ਸਥਾਨਕ ਲੋਕ ਵੀ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹਨ। ਪਿਛਲੇ ਵਾਈ ਦਹਾਕਿਆਂ 'ਚ ਇਹ ਕਸ਼ਮੀਰ 'ਚ ਸੈਲਾਨੀਆਂ 'ਤੇ ਹੁਣ ਤੱਕ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਅੱਤਵਾਦੀ ਹਮਲਾ ਹੈ। ਹਮਲੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਫ਼ਰਾਰ ਹੋਏ ਅੱਤਵਾਦੀਆਂ ਨੂੰ ਢੇਰ ਕਰਨ ਲਈ ਸੁਰੱਖਿਆ ਬਲਾਂ ਨੇ ਵੱਡੀ ਮੁਹਿੰਮ ਛੇਤੀ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਹੈਲੀਕਾਪਟਰ ਰਾਹੀਂ ਇਲਾਕੇ 'ਤੇ ਨਜ਼ਰ ਰੱਖੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਕਸ਼ਮੀਰ 'ਚ ਇਹ ਹਮਲਾ ਉਸ ਸਮੇਂ ਹੋਇਆ, ਜਦੋਂ ਅਮਰੀਕੀ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਜੋਭੀ ਵੇਂਸ ਭਾਰਤ ਦੇ ਦੌਰੇ 'ਤੇ ਆਏ ਹੋਏ ਹਨ। ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨਰਿੰਦਰ ਮੋਦੀ ਨੇ ਸਾਊਦੀ ਅਰਬ ਤੋਂ ਕੇਂਦਰੀ ਗ੍ਰਹਿ ਮੰਤਰੀ ਅਮਿਤ ਸ਼ਾਹ ਨਾਲ ਗੱਲ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਦੇਰ ਸ਼ਾਮ ਅਮਿਤ ਸ਼ਾਹ ਸ਼੍ਰੀਨਗਰ ਪੁੱਜ ਗਏ ਤੇ ਰਾਜਭਵਨ 'ਚ ਸੁਰੱਖਿਆ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨਾਲ ਬੈਠਕ ਕੀਤੀ। ਸ਼੍ਰੀਨਗਰ ਪੁੱਜਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਗ੍ਰਹਿ ਮੰਤਰੀ ਸ਼ਾਹ ਨੇ ਉਪ ਰਾਜਪਾਲ ਮਨੋਜ ਸਿਨਹਾ ਤੇ ਸਬੰਧਤ ਸੁਰੱਖਿਆ ਏਜੰਸੀਆਂ ਦੇ ਸੀਨੀਅਰ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨਾਲ ਫੋਨ 'ਤੇ ਹਾਲਾਤ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਲਈ। ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਉਮਰ ਅਬਦੁੱਲਾ ਦੁਪਹਿਰ ਨੂੰ ਹੀ ਰਾਮਬਨ 'ਚ ਲੈਂਡ ਸਲਾਈਡਿੰਗ ਕਾਰਨ ਪੈਦਾ ਹੋਏ ਹਾਲਾਤ ਦਾ

ਜਾਇਜ਼ਾ ਲੈਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜੰਮੂ ਪੁੱਜੇ ਸਨ। ਉਹ ਵੀ ਮੁੱਖ ਸਕੱਤਰ ਅਟਲ ਭੁੱਲ ਨਾਲ ਦੇਰ ਸ਼ਾਮ ਪਹਿਲਗਾਮ ਪੁੱਜ ਗਏ। ਮ੍ਰਿਤਕਾਂ ਤੇ ਜ਼ਖ਼ਮੀਆਂ ਨੂੰ ਬੈਸਰਨ ਤੋਂ ਹੇਠਾਂ ਲਿਆਉਣ 'ਚ ਹੈਲੀਕਾਪਟਰਾਂ ਦਾ ਇਸਤੇਮਾਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਸਿਹਤ ਤੇ ਮੈਡੀਕਲ ਮੰਤਰੀ ਸਕੀਨਾ ਇੰਟੂ ਨੇ ਵੀ ਅਨੰਤਨਾਗ ਹਸਪਤਾਲ 'ਚ ਜਾ ਕੇ ਜ਼ਖ਼ਮੀਆਂ ਦਾ ਹਾਲ ਪੁੱਛਿਆ। ਇਸੇ ਦੌਰਾਨ, ਹਮਲੇ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਕਸ਼ਮੀਰ 'ਚ ਅੱਤਵਾਦ ਦਾ ਨਵਾਂ ਰੂਪ ਬਣੇ ਲਸ਼ਕਰ-ਏ-ਤਾਇਬਾ ਦੇ ਮੁਖ਼ੱਬਾ ਸੰਗਠਨ ਦਿ ਰਜ਼ਿਸਟੈਂਸ ਫੋਰਸ (ਟੀਆਰਐਫ) ਨੇ ਲਈ ਹੈ। ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੋ ਅਗਸਤ 2000 ਨੂੰ ਅੱਤਵਾਦੀਆਂ ਨੇ ਪਹਿਲਗਾਮ 'ਚ ਹੀ ਅਮਰਨਾਥ ਸ਼ਰਧਾਲੂਆਂ 'ਤੇ ਹਮਲਾ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਜਿਸ 'ਚ 21 ਸ਼ਰਧਾਲੂਆਂ ਸਮੇਤ 32 ਲੋਕ ਮਾਰੇ

ਗਏ ਸਨ। ਪਹਿਲਗਾਮ ਤੋਂ ਬੈਸਰਨ ਕਰੀਬ ਛੇ ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਦੂਰ ਹੈ, ਜਿਹੜਾ ਸੰਘਣੇ ਦੇਵਦਾਰ ਦੇ ਜੰਗਲ ਤੇ ਪਹਾੜਾਂ ਨਾਲ ਘਿਰਿਆ ਹੋਇਆ ਵੱਡਾ ਮੈਦਾਨ ਹੈ।

ਬੈਸਰਨ ਤੱਕ ਸਿਰਫ਼ ਪੈਦਲ ਜਾ ਘੋੜਿਆਂ ਰਾਹੀਂ ਹੀ ਪੁੱਜਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਜ਼ਖ਼ਮੀਆਂ ਨੂੰ ਕੱਢਣ ਲਈ ਹੈਲੀਕਾਪਟਰ ਲਗਾਏ ਗਏ ਹਨ। ਕੁਝ ਨੂੰ ਹੈਲੀਕਾਪਟਰ ਰਾਹੀਂ ਪਹਿਲਗਾਮ 'ਚ ਮੁੱਢਲੇ ਇਲਾਜ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜੀਐੱਮਸੀ ਹਸਪਤਾਲ ਅਨੰਤਨਾਗ ਤੇ ਸ਼ੇਰੇ ਕਸ਼ਮੀਰ ਆਯੁਰਵਿਗਿਆਨ ਸੰਸਥਾਨ ਸ਼੍ਰੀਨਗਰ ਲਿਜਾਇਆ ਗਿਆ। ਮਾਰੇ ਗਏ ਤੇ ਜ਼ਖ਼ਮੀ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਸਖ਼ਤ ਸੁਰੱਖਿਆ 'ਚ ਪਹਿਲਗਾਮ ਕਲੱਬ ਲਿਜਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸੇ ਦੌਰਾਨ ਸੂਚਨਾ

(ਬਾਕੀ ਸਫ਼ਾ 6 'ਤੇ)

GOLDEN STATE REALTY

"Realtor You Can Trust"
CRE Group Inc.

*** ਘਰ ਜਾਂ ਕੋਈ ਵੀ ਹੋਰ ਕਾਮਰਸ਼ੀਅਲ ਪ੍ਰਾਪਰਟੀ ਖਰੀਦਣ ਲਈ ਸਾਡੇ ਨਾਲ ਸੰਪਰਕ ਕਰੋ:**
ਫੋਨ:
916-612-5773

Sam Chahal MBA
Sohanpreet Singh
Realtor - Lic# 01504071

Contact for Real Estate
and Mortgage Needs

P: 916-612-5773

E: Samchahal@hotmail.com

Raja SWEETS & CATERING
AUTHORIZED CATERER FOR MAJOR 5-STAR HOTELS
ਕਿਰਾਈਆਂ ਅਤੇ ਫੋਟੋਗ੍ਰਾਫੀ ਦੇ ਵਾਹਾਗਾ

ਹਰ ਮੌਕੇ ਜਿਵੇਂ ਅਖੰਡ ਪਾਠ, ਜਨਮ ਦਿਨ, ਵਿਆਹ ਸ਼ਾਦੀ ਜਾਂ ਪਰਵੀ ਲਈ ਦਸ ਹਜ਼ਾਰ ਬੰਦਿਆਂ ਤੱਕ ਦੇ ਖਾਣੇ ਦਾ ਇੰਤਜ਼ਾਮ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ।

Items Serving:	Catering Services:	Additional Services:
• All kinds of Sweets	• Wedding Ceremonies	• Warmers
• Snacks & Food	• Receptions	• Chaffing Dishes
• Chaat & Tikki Stall	• Birthday Parties	• China & Silverware
• Pani Puri Stall	• Religious Gatherings	• Linen Rental
• Bhel Puri / Pav Bhaji	• Corporate Events	• Waiters & Bartenders
• Falooda Kulfi	• Picnics / Bar-b-que	

Toll Free 1-866-FOR-RAJA
www.rajasweets.com
msbains@rajasweets.com

Fresh Sweets, Snacks & Food
Catering with Portable Tandoor
for up to 10000 guests
Lunch - Dinner - Take Out - Banquets

Raja Sweets & Indian Cuisine 31053 Alameda Blvd., Union City CA 94087
Ph. (510) 489-9130 Fax (510) 489-9111

Raja Indian Cuisine & Bar 1275 W. Winton Ave., Hayward CA 94540
Ph. (510) 264-5300 Fax (510) 264-5345
Call Makhan Bains or Ravinder Singh For Your Next Party
1-866-FOR-RAJA (367-7252)
www.RajaSweets.com

GLOBAL TRUCK PERMITS

18 years of
experience

Services

- We do Same day IRP Plates
- Truck Permits
- New company
- Truck ELD
- Trucking compliance

Rajinder Singh

159 D'Arcy Pkwy, Lathrop, CA 95330

Phone: 209 636 0880

ਕਰੰਦਰਜ ਦੇ ਵਿਸਾਖੀ ਮੇਲੇ 'ਤੇ ਧਾਰਮਿਕ ਸਮਾਗਮ ਅਤੇ ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਹੋਏ

ਫਰਿਜ਼ਨੋ: ਇੱਥੋਂ ਨਜ਼ਦੀਕੀ ਸ਼ਹਿਰ ਕਰੰਦਰਜ ਦੇ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪੈਸੇਫਿਕ ਕੋਸਟ ਖਾਲਸਾ ਦੀਵਾਨ ਸੁਸਾਇਟੀ ਵਿਖੇ ਸੋਗੀ ਕਿੰਗ ਵਜੋਂ ਜਾਣੇ ਜਾਂਦੇ ਸ. ਚਰਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਬਾਠ

ਕੀਰਤਨੀ ਜਥਿਆਂ ਅਤੇ ਕਥਾ ਵਾਚਕਾਂ ਨੇ ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਗੁਰਬਾਣੀ ਅਤੇ ਗੁਰ ਇਤਿਹਾਸ ਨਾਲ ਜੋੜਿਆ। ਇਸ ਸਮੇਂ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਵਿਚ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਨਤਮਸਤਕ ਹੋਣ

ਨੇ ਆਪਣੇ ਸਹਿਯੋਗੀ ਸੱਜਣਾਂ ਦੇ ਸਹਿਯੋਗ ਨਾਲ ਸਾਲਾਨਾ ਵਿਸਾਖੀ ਮੇਲਾ ਧੂਮ-ਧਾਮ ਨਾਲ ਮਨਾਇਆ। ਮੇਲੇ ਵਿਚ ਲਾਲ, ਨੀਲੀਆਂ, ਕੇਸਰੀ ਦਸਤਾਰਾਂ ਅਤੇ ਦੁਪੱਟੇ ਖਾਲਸਾਈ ਜਾਹੋ-ਜਲਾਲ ਵਿਚ ਰੰਗੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਕਿਸੇ ਇਤਿਹਾਸਕ ਸਥਾਨ ਦਾ ਭੁਲੇਖਾ ਪਾ ਰਹੇ ਸਨ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਗੁਰੂਘਰ ਵਿਖੇ ਅਖੰਡ ਪਾਠ ਦੇ ਭੋਗ ਉਪਰੰਤ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਗੁਰਮਤਿ ਦੀਵਾਨ ਸਜਾਏ ਗਏ। ਜਿੱਥੇ ਗੁਰੂਘਰ ਦੇ ਹਜ਼ੂਰੀ ਕੀਰਤਨੀ ਜਥੇ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ

ਵਾਲੀਆਂ ਸੰਗਤਾਂ ਦਾ ਭਾਰੀ ਇਕੱਠ ਸਾਰਾ ਦਿਨ ਜੁੜਿਆ ਰਿਹਾ। ਫਰਿਜ਼ਨੋ ਕਾਊਂਟੀ ਦੇ ਸ਼ੈਰਿਫ ਡਿਪਾਰਟਮੈਂਟ ਦੇ ਮੁਖੀ ਮਿਸਟਰ ਜੌਨ ਜਾਨੋਨੀ ਅਤੇ ਸਾਬਕਾ ਸ਼ੈਰਿਫ ਮੁਖੀ ਮਾਰਗਰੇਟ ਮਿੰਮ ਨੂੰ ਵੀ ਚਰਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਬਾਠ ਅਤੇ ਮੇਲੇ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਕਾਂ ਵੱਲੋਂ ਸਨਮਾਨਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮਾਂ ਦੌਰਾਨ ਹਾਜ਼ਰ ਸੰਗਤਾਂ ਨੇ ਸੁਆਦਿਸ਼ਟ ਲੰਗਰਾਂ ਦਾ ਵੀ ਭਰਪੂਰ ਅਨੰਦ ਮਾਣਿਆ।

ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਦੀਆਂ ਗਰਾਊਂਡਾਂ ਵਿਚ ਝੂਲੇ, ਚੰਡੋਲ ਅਤੇ ਹੋਰ ਰਾਈਡਾਂ ਬੱਚਿਆਂ ਲਈ ਖਿੱਚ ਦਾ ਕੇਂਦਰ ਰਹੀਆਂ। ਪ੍ਰਬੰਧਕਾਂ ਵੱਲੋਂ ਬੱਚਿਆਂ ਅਤੇ ਬਜ਼ੁਰਗਾਂ ਦੀਆਂ ਦੌੜਾਂ ਵੀ ਕਰਵਾਈਆਂ ਗਈਆਂ। ਬਾਸਕਟਬਾਲ ਅਤੇ ਵਾਲੀਬਾਲ ਦੇ ਮੈਚ ਵੀ ਹੋਏ। ਰੱਸਾਕਸ਼ੀ ਦੇ ਜੋਹਰ ਵੇਖਣ ਨੂੰ ਮਿਲੇ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਸਟੇਜ ਦਾ ਆਗਾਜ਼ ਪੰਜਾਬੀ ਸਟੇਜਾਂ ਦੀ ਮਲਕਾ ਅਤੇ ਸਟੇਜ ਸੰਚਾਲਕ ਬੀਬੀ ਆਸ਼ਾ ਸ਼ਰਮਾ ਨੇ ਸਭ ਨੂੰ ਜੀ ਆਇਆਂ ਆਖ ਕੇ ਕੀਤਾ। ਭਾਈ ਪਰਮਪਾਲ ਸਿੰਘ ਨੇ ਸਿੱਖ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੀ ਗੱਲ ਕੀਤੀ। ਇਸ ਉਪਰੰਤ ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਹੋਈ।

ਇਸ ਸਮੇਂ ਗਾਇਕੀ ਦੇ ਅਖਾੜੇ ਵਿਚ ਬੀਬਾ ਦਿਲਪ੍ਰੀਤ ਕੌਰ ਅਤੇ ਪੱਧੀ ਭਦੌੜ ਦੀ ਜੋੜੀ ਨੇ ਖੂਬ ਰੰਗ ਬੰਨ੍ਹਿਆ। ਜੀ.ਐਚ.ਜੀ. ਡਾਂਸ ਅਤੇ ਸੰਗੀਤ ਅਕੈਡਮੀ, ਕਰੰਦਰਜ ਦੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਟੀਮ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਟੀਮਾਂ ਨੇ ਗਿੱਧੇ ਅਤੇ ਭੰਗੜੇ ਦੀਆਂ ਖੂਬ ਰੋਣਕਾਂ ਲਾ ਰਾਜ਼ਰੀਨ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਯਾਦ ਕਰਵਾ ਦਿੱਤਾ। ਇਸ ਵਿਸਾਖੀ ਮੇਲੇ ਦੌਰਾਨ ਸਿੱਖ ਕੌਸਲ ਆਫ ਸੈਂਟਰਲ ਕੈਲੇਫੋਰਨੀਆ ਵੱਲੋਂ ਸੰਗਤਾਂ ਲਈ ਦਸਤਾਰਾਂ ਬੰਨ੍ਹਣ ਦਾ ਲੰਗਰ (ਸਟਾਲ) ਵੀ ਲਾਇਆ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ

ਵਿਉਪਾਰਕ ਅਦਾਰਿਆਂ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਦੇ ਬੂਥ ਵੀ ਲਾਏ ਹੋਏ ਸਨ। ਕਈ ਗਰੁੱਪਾਂ ਵੱਲੋਂ ਮੇਲੇ ਵਿਚ ਆਏ ਮੇਲੀਆਂ ਲਈ ਪਾਣੀ, ਜੂਸ, ਸੋਡੇ ਅਤੇ ਆਈਸਕ੍ਰੀਮ ਆਦਿ ਦੇ ਫਰੀ ਲੰਗਰ ਵੀ ਲਾਏ ਹੋਏ ਸਨ।

ਸਟੇਜ ਸੰਚਾਲਨ ਬੀਬੀ ਆਸ਼ਾ ਸ਼ਰਮਾ ਨੇ ਬਾਖੂਬੀ ਵਿਸਾਖੀ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਸ਼ਾਇਰਾਨਾ ਅੰਦਾਜ਼ ਵਿਚ ਕੀਤਾ। ਮੇਲੇ ਵਿਚ ਲੱਗੇ ਹੋਏ ਸਟਾਲਾਂ ਤੋਂ ਲੋਕ ਜਾਣਕਾਰੀ ਹਾਸਲ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ। ਦਸਤਾਰਾਂ ਸਜਾਉਣ ਦਾ ਬੂਥ ਵੀ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਲਈ ਖਿੱਚ ਦਾ ਕੇਂਦਰ ਰਿਹਾ। ਕੱਪੜਿਆਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਵਸਤਾਂ ਦੇ ਸਟਾਲ ਵੀ ਖਰੀਦਦਾਰਾਂ ਨਾਲ ਭਰੇ ਰਹੇ।

ਅਖੀਰ ਪੰਜਾਬੀਅਤ ਦੇ ਰੰਗ ਵਿਚ ਰੰਗਿਆ ਖਾਲਸਾਈ ਜਾਹੋ-ਜਲਾਲ ਵਿਚ ਵਿਸਾਖੀ ਮੇਲਾ ਯਾਦਗਾਰੀ ਹੋ ਨਿਬੜਿਆ। ਮੇਲੇ ਵਿਚ 'ਧਾਲੀਆਂ ਐਡ ਮਾਫੀਕੇ ਮੀਡੀਆ ਅਮਰੀਕਾ' ਨੇ ਵੀ ਸੇਵਾਵਾਂ ਨਿਭਾਈਆਂ। ਮੁੱਖ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਚਰਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਬਾਠ ਅਤੇ ਸਹਿਯੋਗੀ ਸੱਜਣਾਂ ਨੇ ਸਮੂਹ ਸਿੱਖ ਜਗਤ ਨੂੰ ਵਿਸਾਖੀ ਦੇ ਪਵਿੱਤਰ ਦਿਹਾੜੇ ਦੀ ਵਧਾਈ ਦਿੱਤੀ ਅਤੇ ਧੰਨਵਾਦ ਕੀਤਾ। ਆਪਣੀਆਂ ਅਮਿੱਟ ਯਾਦਾਂ ਛੱਡਦਾ ਹੋਇਆ ਇਸ ਸਾਲ ਦਾ ਵਿਸਾਖੀ ਮੇਲਾ ਯਾਦਗਾਰੀ ਹੋ ਨਿਬੜਿਆ।

ਪ੍ਰਿਅੰਕਾ ਗਾਂਧੀ 'ਤੇ ਵੀ ਈ.ਡੀ. ਦਾ ਸ਼ਿਕੰਜਾ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ: ਸੋਨੀਆ ਗਾਂਧੀ, ਰਾਹੁਲ ਗਾਂਧੀ ਅਤੇ ਰਾਬਰਟ ਵਾਡਰਾ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੁਣ ਸੰਸਦ ਮੈਂਬਰ ਪ੍ਰਿਅੰਕਾ ਗਾਂਧੀ 'ਤੇ ਵੀ ਮਨੀ ਲਾਂਡਰਿੰਗ ਦਾ ਸ਼ਿਕੰਜਾ ਕਸੇਗਾ। ਪ੍ਰਿਅੰਕਾ ਗਾਂਧੀ 'ਤੇ ਯੈਸ ਬੈਂਕ ਦੇ ਸਹਿ-ਸੰਸਥਾਪਕ ਰਾਣਾ ਕਪੂਰ ਨੂੰ ਪਦਮਭੂਸ਼ਣ ਸਨਮਾਨ ਦੇਣ ਦੇ ਬਦਲੇ ਸਾਲ 2010 'ਚ ਦੋ ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ 'ਚ ਇਕ ਪੇਟਿੰਗ ਵੇਚਣ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਹੈ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ 2023 'ਚ ਫਾਈਨਾਂਸ਼ੀਅਲ ਐਕਸ਼ਨ ਟਾਸਕ ਫੋਰਸ (ਐਫਟੀਐਫ) ਨੇ ਮਨੀ ਲਾਂਡਰਿੰਗ ਦੇ ਕੇਸ ਸਟੱਡੀ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਰਾਣਾ ਕਪੂਰ ਨੂੰ 2020 'ਚ ਦੀਵਾਨ ਹਾਊਸਿੰਗ ਫਾਈਨਾਂਸ ਲਿਮਟਿਡ ਘਪਲੇ 'ਚ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਹ ਫਿਲਹਾਲ ਜ਼ਮਾਨਤ 'ਤੇ ਹੈ।

ਉੱਚ ਸੂਤਰਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਰਾਣਾ ਕਪੂਰ ਨੇ ਈਡੀ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਆਪਣੇ ਬਿਆਨ 'ਚ ਮੰਨਿਆ ਹੈ ਕਿ ਤਤਕਾਲੀ ਪੈਟ੍ਰੋਲੀਅਮ ਮੰਤਰੀ ਮੁਰਲੀ ਦੇਵਤਾ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਪ੍ਰਿਅੰਕਾ ਗਾਂਧੀ ਤੋਂ ਪੇਟਿੰਗ ਖਰੀਦਣ ਦਾ ਦਬਾਅ ਪਾਇਆ ਸੀ। ਰਾਣਾ ਕਪੂਰ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਧਮਕੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਜੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਪੇਟਿੰਗ ਨਾ ਖਰੀਦੀ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪਦਮਭੂਸ਼ਣ ਸਨਮਾਨ ਨਹੀਂ ਮਿਲੇਗਾ। ਇਸ ਦਬਾਅ ਦੇ ਕਾਰਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਪੇਟਿੰਗ ਖਰੀਦਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਐੱਚਡੀਐੱਫਸੀ ਬੈਂਕ ਦੇ ਆਪਣੇ ਨਿੱਜੀ ਖਾਤੇ ਤੋਂ ਚੈੱਕ ਰਾਹੀਂ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤਾ। ਬਾਅਦ 'ਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਇਸ ਪੈਸੇ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਸੋਨੀਆ ਗਾਂਧੀ ਦੇ ਅਮਰੀਕਾ 'ਚ ਇਲਾਜ ਲਈ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ।

ਪੂਰੀ ਦੁਨੀਆ 'ਚ ਮਨੀ ਲਾਂਡਰਿੰਗ ਦੀ ਰੋਕਥਾਮ ਦੀ ਨਿਗਰਾਨੀ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਸੰਸਥਾ ਐਫਟੀਐਫ ਨੇ ਪੇਟਿੰਗ ਦੀ ਆੜ ਵਿਚ ਇਸ ਨੂੰ ਮਨੀ ਲਾਂਡਰਿੰਗ ਦਾ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਢੰਗ ਦੱਸਦੇ ਹੋਏ ਇਸ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀ ਪੂਰੀ ਦੁਨੀਆ ਦੀਆਂ ਏਜੰਸੀਆਂ ਨੂੰ ਸਾਵਧਾਨ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਹੁਣ ਈਡੀ ਇਸ ਮਾਮਲੇ 'ਚ ਅੱਗੇ ਵਧਦੇ ਹੋਏ ਪ੍ਰਿਅੰਕਾ ਗਾਂਧੀ ਵਿਰੁੱਧ ਵੀ ਪ੍ਰੋਸੀਕਿਊਸ਼ਨ ਕੰਪਲੇਂਟ (ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ) ਦਾਖਲ ਕਰਨ ਦੀ

ਤਿਆਰੀ 'ਚ ਹੈ। ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਦਾਖਲ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ

ਪ੍ਰਿਅੰਕਾ ਗਾਂਧੀ ਨੂੰ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਲਈ ਛੇਤੀ ਹੀ ਸੰਮਨ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਸੂਤਰਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪ੍ਰਿਅੰਕਾ ਗਾਂਧੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਲਈ ਨਵਾਂ ਕੇਸ ਦਰਜ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਲਗਪਗ 5,000 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦੇ- ਦੀਵਾਨ ਹਾਊਸਿੰਗ ਫਾਈਨਾਂਸ ਘਪਲੇ 'ਚ ਕੇਸ ਦਰਜ ਹੈ ਅਤੇ ਰਾਣਾ ਕਪੂਰ ਦੀ ਇਸ ਘਪਲੇ 'ਚ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ ਦੇ ਲੁੜੀਏ ਸਬੂਤ ਹਨ। ਉਸ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਵੀ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਹੈ। ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ 9 ਅਪ੍ਰੈਲ ਨੂੰ ਈਡੀ ਨੈਸ਼ਨਲ ਹੈਰਾਲਡ ਮਾਮਲੇ 'ਚ ਸੋਨੀਆ ਗਾਂਧੀ ਅਤੇ ਰਾਹੁਲ ਗਾਂਧੀ ਵਿਰੁੱਧ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਦਾਖਲ ਕਰ ਚੁੱਕੀ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਰਾਬਰਟ ਵਾਡਰਾ ਤੋਂ ਗੁਰੂਗ੍ਰਾਮ ਵਿਚ ਜ਼ਮੀਨ ਘਪਲੇ ਦੇ ਦੋਸ਼ 'ਚ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕੀਤੀ ਜਾ ਚੁੱਕੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਛੇਤੀ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਦਾਖਲ ਕਰਨ ਦੀ ਤਿਆਰੀ ਹੈ।

Homeopathicvibes

Harminder Singh Gill

Homeopathic Consultant and Practitioner

D.H.M.S; B.C.I.H

(Ex Homeopathic Medical officer Punjab Govt.)

Now we have two locations:

940 E. El Camino Real, Sunnyvale, CA 94087

39039 Paseo Padre Pkwy, Suite# 209 (upstairs), Fremont, CA 94538

We also do Virtual appointments for long distance patients.

Ph: (408) 737-7100

www.homeopathicvibes.com

We sell and ship homeopathic remedies through out North America.

ਗਲੋਬਲ ਮਲਟੀ ਸਰਵਿਸਿਜ਼, ਲੈਬਰੋਪ

ਪਿਛਲੇ 15 ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਤੁਹਾਡੀ ਸੇਵਾ ਵਿਚ

ਟਰੱਕਾਂ ਵਾਲੇ ਵੀਰਾਂ ਦੀਆਂ ਮੁਸ਼ਕਿਲਾਂ ਦਾ ਹੱਲ ਇੱਕੋ ਛੱਤ ਥੱਲੇ

SAME DAY

ਲਾਇਸੰਸ ਪਲੇਟ ਲੈਣ ਵਾਸਤੇ
ਸਾਨੂੰ ਸੰਪਰਕ ਕਰੋ ।

ਹੁਣ ਅਸੀਂ

DPF Cleaning ਅਤੇ Baking
ਵੀ ਕਰਦੇ ਹਾਂ।

STOCKTON ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬੀ ਭਰਾਵਾਂ

ਦੀ ਇੱਕੋ ਇੱਕ **ALIGNMENT SHOP**

• 3 Axle Alignment \$199

• Trailer Alignment \$150

Grand Opening

Special Price for Truck Wash

ਗਲੋਬਲ ਮਲਟੀ ਸਰਵਿਸਿਜ਼ ਦੀ
ਨਵੀਂ ਲੋਕੇਸ਼ਨ **STOCKTON** ਵਿਚ
HIGHWAY 4 ਦੇ ਬਿਲਕੁਲ ਨਜ਼ਦੀਕ
1950 E Miner Ave.
Stockton, CA 95205

Ph: 209.982.9996

FAX: 209.982.9997

www.globalmultiservices.com

info@globalmultiservices.com

REPAIR SHOP

ਟਰੱਕ ਤੇ ਟਰੇਲਰ ਦੇ ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਟਾਇਰਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ Oil Change, Brakes, Engine Work, Tune Up, Transmission & Clutch ਆਦਿ ਦੀ ਮੁਰੰਮਤ ਅਤੇ Truck Alignment ਦਾ ਕੰਮ ਤਸੱਲੀਬਖਸ਼ ਢੰਗ ਨਾਲ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। 500+ ਟਰੱਕਾਂ ਦੀ ਖੁੱਲ੍ਹੀ-ਭੁੱਲ੍ਹੀ ਪਾਰਕਿੰਗ ਦੇ ਨਾਲ, ਟਰੱਕ-ਟਰੇਲਰ Wash ਕਰਨ ਦਾ ਵੀ ਵਧੀਆ ਪ੍ਰਬੰਧ ਹੈ।

TEL: 209.547.9210

FAX: 209.547.9211

REGISTRATION SERVICES

ਟਰੱਕਿੰਗ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਰਮਿਟ ਜਿਵੇਂ IFTA, CA#, MCP, 2290, ICC, BOC III, NM & Kentucky Permit, DOT Fuel Tax, Corporation Filling ਅਤੇ ਟਰੱਕਾਂ ਦੀਆਂ ਲਾਇਸੰਸ ਪਲੇਟਾਂ Same Day Service ਵੀ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ। ਤੁਸੀਂ ਸਾਡੇ ਕੋਲੋਂ ਪਲੇਟਾਂ ਲੈ ਕੇ ਆਪਣਾ ਕੰਮ ਤੁਰੰਤ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹੋ। ਅਸੀਂ DOT Compliance, DOT Audit ਵਿਚ ਵੀ ਟਰੱਕਿੰਗ ਕੰਪਨੀਆਂ ਦੀ ਮਦਦ ਕਰਦੇ ਹਾਂ।

TEL: 209.982.9996

FAX: 209.982.9997

ਲਾਜ ਨੀਲਮ ਸੈਣੀ ਦੇ ਨਾਵਲ 'ਅਲਵਿਦਾ!...ਕਦੇ ਵੀ ਨਹੀਂ' ਉਪਰ ਗੋਸ਼ਟੀ 27 ਅਪ੍ਰੈਲ ਨੂੰ

ਹੋਵਰਡ: ਵਿਸ਼ਵ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਅਕਾਦਮੀ (ਵਿਪਸਾਅ) ਵਲੋਂ 27 ਅਪ੍ਰੈਲ ਦਿਨ ਐਤਵਾਰ ਨੂੰ ਹੋਵਰਡ ਦੇ ਸੈਫਾਇਰ ਬੈਕੁਇਟ ਹਾਲ, 24989 Santa Clara St, Hayward, California ਵਿਖੇ ਦੁਪਹਿਰ 12 ਵਜੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਾਹਿਤਕ ਬੈਠਕ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿਚ ਨਾਮਵਰ ਲੇਖਿਕਾ ਲਾਜ ਨੀਲਮ ਸੈਣੀ ਦੇ ਆਤਮ-ਕਥੀ ਨਾਵਲ 'ਅਲਵਿਦਾ!... ਕਦੇ ਵੀ ਨਹੀਂ' ਉਪਰ ਸਾਹਿਤਕ ਗੋਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਜਾਏਗੀ। ਹਾਜ਼ਰ ਲੇਖਕਾਂ ਅਤੇ ਪਾਠਕਾਂ ਲਈ ਦੁਪਹਿਰ ਦੇ ਖਾਣੇ ਤੋਂ ਤੁਰੰਤ ਬਾਅਦ ਸਾਹਿਤਕ ਗੋਸ਼ਟੀ ਦਾ ਅਰੰਭ ਹੋਏਗਾ। ਇਸ ਨਵੇਂ ਨਾਵਲ ਉਪਰ ਹਾਜ਼ਰ ਲੇਖਕ ਅਤੇ ਪਾਠਕ ਆਪਣੇ ਮੁੱਲਵਾਨ ਵਿਚਾਰ ਪੇਸ਼ ਕਰਨਗੇ। ਇਹ ਨਾਵਲ ਇੱਕ ਪੰਜਾਬੀ ਮੁਟਿਆਰ ਦੇ 90ਵਿਆਂ ਦੇ ਅਰੰਭ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬ ਤੋਂ ਅਮਰੀਕਾ ਪ੍ਰਵਾਸ ਕਰਨ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਪ੍ਰਵਾਸੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੇ ਸੰਘਰਸ਼ ਦੀ ਭਾਵ-ਭਿੰਨੀ ਦਾਸਤਾਨ ਹੈ ਜਿਸ ਦੌਰਾਨ ਉਸਦਾ ਜੀਵਨ ਸਾਥੀ ਦੀ ਵਿਛੜ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਉਹ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਅਤੇ ਉਸਦੀ ਯਾਦ ਨੂੰ ਕਦੇ ਵੀ ਅਲਵਿਦਾ ਨਾ ਕਹਿਣ ਦਾ ਪ੍ਰਣ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਬੈਠਕ ਦੇ ਅੰਤ ਵਿਚ ਕਵੀ ਦਰਬਾਰ ਹੋਵੇਗਾ ਜਿਸ ਵਿਚ ਸਾਹਿਤ ਆਪਣੀਆਂ ਰਚਨਾਵਾਂ ਸਾਂਝੀਆਂ ਕਰਨਗੇ। ਚਰਚਾ ਵਿਚ ਉਸਾਰੂ ਭਾਗ ਲੈਣ ਲਈ ਸਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਨਾਵਲ ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਆਉਣ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

-ਰਿਪੋਰਟ: ਜਗਜੀਤ ਨੌਸ਼ਹਿਰਵੀ (ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ), ਫੋਨ: 510-676-1565

THE BAINS FIRM

Manpreet S. Bains

Personal Injury and Wrongful Death Attorneys

Case Results*

\$10 MILLION

Motorcycle vs. Truck Collision

\$8 MILLION

Wrongful Death

\$5.25 MILLION

Traumatic Brain Injury

\$1.1 MILLION

Burn Injury

\$1.1 MILLION

Pedestrian vs. Motor Vehicle Collision

*Past Performance
Not a Guarantee of Future Results

WILLIAM E. WEISS
Of Counsel

Offices in San Francisco and Union City

No Fees Unless Recovery for Your Injuries is Made

CONTACT US AT:

Phone: (510) 474-0028 • E-mail: info@thebainsfirm.com

www.thebainsfirm.com

Balbir (Bill) Grewal
MORTGAGE LOAN OFFICER
NMLS# 353442

Sistar Mortgage
A Nationwide Lender

Over 2 Decades of experience providing high level servicing for new and experienced borrowers!

Residential and Commercial Loans
Available in Most States!

Special loan programs for:

- Jumbo Loans
- Self Employed and with a work permit
- Business loans with or without property

(734) 330-8859

balbir.grewal@sistarmortgage.com
balbirgrewal@sistarmortgage.com
<https://www.nmlsconsumeraccess.org>

Matrimonials

ਲੜਕੇ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ

US citizen Prajapat girl 27, 5'6" is looking for a suitable match. She has done DMD (Doctor of Dental medicine) and never married. She is working as a dentist. Entire family is in the USA. Seeking an educated and well settled boy in the USA. Preference to same caste Please contact at: 937-776-6474

17-20

Prajapat, Sikh girl Oct-95, 5' 3". Masters in Computers, working on H1-B Visa. Required equally qualified boy. Send biodata at Mob- +17324076683 and +91-78140-94986 or Email: bhagatsingh.91@gmail.com

15-18

Jatt Sikh family seeking a suitable match for their USA citizen girl 30, 5'5". Girl is working as a Dentist. Entire family is in the USA. Seeking a Doctor or engineer match from the USA. Jatt Sikh should be preferred. Please contact us at: 773-679-5664

ਲੜਕੀ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ

Seeking an educated and professional match (American citizen or Permanent Resident) for a 1992-born Punjab boy (Ramdasia and others), 5'8". Education: B.Tech, MBA (IIT Delhi), MS in Business Analytics (University of Colorado). Currently working as a Business Analyst in Chicago, USA; H1B picked recently. Belongs to a well-educated and reputed family. Caste no bar. Please contact at +91-7589242016 (WhatsApp) and +1-7204996020.

17-20

Jatt Sikh family seeking a match for their son, born in America. He is 22 years old, 6ft tall and wears a Turban. He did study in computer science and working as a Software Engineer. He has property both in America and India. Seeking a nice girl that enjoys family and lives in USA. He has no siblings. Please contact us at: 206-208-4064 or E-Mail at gursikhjatt@gmail.com

16-19

Jatt Sikh Family seeking bride for their son, 25, 6'1" Amritdhari. Currently on work permit in Surrey, Canada. Working as electrician apprentice. Brother well settled in USA. Please contact us at: 847-660-9644

16-19

ਜੱਟ ਸਿੱਖ 47, 5'10" ਸੋਹਣੇ ਸੁਨੱਖੇ ਪੜ੍ਹੇ-ਲਿਖੇ, ਸ਼ਹਿਰੀ, ਖਾਨਦਾਨੀ, ਯੂ.ਐੱਸ.ਏ. ਵਿੱਚ ਹੋਲਡਰ ਲੜਕੇ ਲਈ ਸਾਥ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਤਲਾਕਸ਼ੁਦਾ ਅਤੇ ਵਿਧਵਾ ਵੀ ਸੰਪਰਕ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਸ਼ਹਿਰੀ ਜਾਇਦਾਦ। ਵੱਡਾ ਭਰਾ USA ਸਿਟੀਜ਼ਨ। ਚਾਹਵਾਨ ਫੋਨ ਨੰਬਰ 484-219-4922 ਜਾਂ ਈ-ਮੇਲ baljitrandhawa0001@gmail.com 'ਤੇ ਸੰਪਰਕ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ।

14-17

Ramgarhia Family seeks a suitable match for their USA Born and Raised 30 year 5'6.5" Gursikh Boy, PhD. Girl should be Gursikh and educated. Caste no bar. If you are interested please call us at 224-422-4773.

Jatt Sikh SF Bay Area family seeking bride for their USA born Son 24, 5'10". Our Son wears a turban and keeps his hair. He has a BS and MS in Computer Science and is well settled in his profession. Beyond education, girl must have a joint family-oriented mindset with good moral family values. Please Contact ph: 510 861 6491 or email: pgrrealty@gmail.com

ਕੀ ਤੁਸੀਂ ਸਭ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਇਲਾਜ ਕਰਾ ਕੇ ਥੱਕ ਚੁਕੇ ਹੋ? ਹੋਮਿਓਪੈਥੀ, ਕੁਦਰਤੀ ਇਲਾਜ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਅਜ਼ਮਾ ਕੇ ਦੇਖੋ

Gurdip Singh Sandhu DHMS, BAMS

HOMEOPATHIC NATURAL MEDICINES

When Tired of all Treatments, For any Disease, At any Age, Try Alternative Treatment

Ph: (408) 687-1899
(925) 557-9093

Email: Homeomdicine@yahoo.com
Website: www.Homeopathyatoz.com

7021 Village Parkway, Dublin, CA 94568
Practice under provision of Act S8_577 State of CA

Gurdip Singh Sandhu
Homeopathic Ayurvedic Consultant/Physician Since 1973
DHMS-Gold medalist, Ex-Prof, Principal, & CMO Medical Colleges/Hospitals in India

Homeopathic Ayurvedic Consultant/Physician Since 1973
DHMS-Gold medalist, Ex-Prof, Principal, & CMO Medical Colleges/Hospitals in India

ਰੋਟੀ ਲਈ ਘਰ ਵਿਚ ਵੜੇ ਦਲਿਤ ਬੱਚੇ ਦੀ ਭਰੀ ਪੰਚਾਇਤ 'ਚ ਕੁੱਟਮਾਰ

ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ: ਜੰਡਿਆਲਾ ਗੁਰੂ ਹਲਕੇ ਦੇ ਪਿੰਡ ਨਿਜ਼ਾਮਪੁਰ 'ਚ ਦਲਿਤ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੇ ਇਕ 14 ਸਾਲਾ ਲੜਕੇ ਦੀ ਭਰੀ ਪੰਚਾਇਤ 'ਚ ਕੁੱਟਮਾਰ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਇਹ ਘਟਨਾ 15 ਅਪ੍ਰੈਲ ਦੀ ਹੈ। ਲੜਕਾ ਭੁੱਖ ਲੱਗਣ 'ਤੇ ਕੰਧ ਟੱਪ ਕੇ ਪਿੰਡ ਦੇ ਗੁਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਘਰ ਵੜ ਗਿਆ ਸੀ। ਖਾਣਾ ਚੋਰੀ ਕਰਨ ਲੱਗਿਆ ਜਦੋਂ ਬਰਤਨ ਡਿੱਗਣ 'ਤੇ ਪਤਾ ਲੱਗਿਆ ਤਾਂ ਗੁਰਿੰਦਰ ਆਪਣੇ ਪਰਿਵਾਰ ਸਮੇਤ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਿਆ ਤੇ ਪਹਿਲਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਘਰ ਦੇ ਅੰਦਰ ਕੁੱਟਿਆ ਤੇ ਫਿਰ ਪੰਚਾਇਤ ਬੁਲਾਈ ਗਈ। ਉਸ ਨੂੰ ਭਰੀ ਪੰਚਾਇਤ 'ਚ ਕੁੱਟਿਆ ਗਿਆ ਤੇ ਜ਼ਲੀਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਕੁੱਟਮਾਰ ਨਾਲ ਜ਼ਖਮੀ ਹੋਏ ਲੜਕੇ ਨੂੰ ਦੋ ਦਿਨ ਹਸਪਤਾਲ 'ਚ ਰਹਿਣਾ ਪਿਆ। ਪੀੜਤ ਧਿਰ ਨੇ ਇਸ ਸੰਬੰਧੀ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਕੋਈ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ। ਹਸਪਤਾਲ ਤੋਂ ਕਿਸੇ ਨੇ ਦਲਿਤ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੇ ਨੇਤਾ ਕਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਘਟਨਾ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੱਤੀ ਤਾਂ ਉਹ ਹਸਪਤਾਲ ਪੁੱਜੇ ਤੇ ਪੂਰੇ ਮਾਮਲੇ 'ਤੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਭਗਵੰਤ ਮਾਨ,

ਐੱਸਸੀ ਕਮਿਸ਼ਨ, ਡੀਸੀ ਤੇ ਐੱਸਐੱਸਪੀ ਨੂੰ ਜਾਣ ਕਰਵਾਇਆ ਗਿਆ। ਨਾਲ ਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਜੰਡਿਆਲਾ ਗੁਰੂ ਥਾਣੇ 'ਚ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਭਰੀ ਪੰਚਾਇਤ 'ਚ ਕੁੱਟਣ ਦੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵੀ ਦਿੱਤੀ। ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਮਿਲਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਐਤਵਾਰ ਨੂੰ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਦਿਆਂ ਮੁਲਜ਼ਮ ਗੁਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਮਾਰਕੁੱਟ ਤੇ ਐੱਸਸੀਐੱਸਟੀ ਐਕਟ ਤਹਿਤ ਕੇਸ ਦਰਜ ਕੇ ਉਸ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਹੈ। ਕਰਮਜੀਤ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਪਿੰਡ ਦਾ ਇਕ ਪਰਿਵਾਰ ਮਿਹਨਤ-ਮਜ਼ਦੂਰੀ ਕਰ ਕੇ ਆਪਣਾ ਗੁਜ਼ਾਰਾ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਕੁਝ ਦਿਨ ਪਹਿਲਾਂ ਪਰਿਵਾਰ ਦਾ 14 ਸਾਲਾ ਦਾ ਮੁੰਡਾ ਭੁੱਖ ਲੱਗਣ 'ਤੇ ਗੁਰਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਉਰਫ਼ ਗਿੰਦਰ ਦੇ ਘਰ ਦਾਖ਼ਲ ਹੋਇਆ। ਕਰਮਜੀਤ ਨੇ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ

ਕਿ ਜਦੋਂ ਗੁਰਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਉਸ ਦੇ ਘਰ 'ਚ ਦਾਖ਼ਲ ਹੋਣ ਬਾਰੇ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਤਾਂ ਉਸ ਨੇ ਲੜਕੇ ਦੀ ਕੁੱਟਮਾਰ ਕੀਤੀ। ਉਸ 'ਤੇ ਲੋਹੇ ਦੀਆਂ ਰਾਡਾਂ ਨਾਲ ਕਈ ਵਾਰ ਹਮਲਾ ਕੀਤਾ ਤੇ ਉਸ ਦਾ ਸਿਰ ਪਾੜ ਗਿਆ। ਬੱਚੇ ਦੇ ਸਿਰ 'ਤੇ ਟਾਕੇ ਲਗਾਉਣੇ ਪਏ ਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਦੋ ਦਿਨ ਸਰਕਾਰੀ ਹਸਪਤਾਲ 'ਚ ਵੀ ਰਹਿਣਾ ਪਿਆ। ਦੋਸ਼ ਹੈ ਕਿ ਗੁਰਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਪਰਿਵਾਰ ਨੂੰ ਪਿੰਡ 'ਚ ਦਾਖ਼ਲ ਨਾ ਹੋਣ

ਦੇਣ ਦੀਆਂ ਧਮਕੀਆਂ ਵੀ ਦੇ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਐਤਵਾਰ ਨੂੰ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਹਸਪਤਾਲ ਤੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਘਰ ਛੱਡਣ ਆਏ ਕਰਮਜੀਤ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਇਹ ਮੁੱਦਾ ਨਿਜ਼ਾਮਪੁਰ ਪਿੰਡ ਦੀ ਪੰਚਾਇਤ 'ਚ ਵੀ ਚੁੱਕਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਪਰ ਪੰਚਾਇਤ ਨੇ ਗੁਰਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਵਿਰੁੱਧ ਕੋਈ ਕਾਰਵਾਈ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ। ਸਗੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਪੀੜਤ ਪਰਿਵਾਰ ਬਾਰੇ ਬੁਰਾ-ਭਲਾ ਕਿਹਾ। ਮੁਲਜ਼ਮ ਗੁਰਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਲੜਕੇ ਨੂੰ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਲਿਟਾ ਦਿੱਤਾ ਤੇ ਪੰਚਾਇਤ ਸਾਹਮਣੇ ਬੁਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੁੱਟਿਆ।

ਕੁੱਟਮਾਰ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਬੇਬੁਨਿਆਦ: ਪੰਚਾਇਤ

ਪਿੰਡ ਦੀ ਸਰਪੰਚ ਰਾਜਵਿੰਦਰ ਕੌਰ ਤੇ ਪੰਚ ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਿਹਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਜੰਡਿਆਲਾ ਗੁਰੂ ਥਾਣੇ 'ਚ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਭਰੀ ਪੰਚਾਇਤ 'ਚ ਕੁੱਟਣ ਦੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵੀ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਮਿਲਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਐਤਵਾਰ ਨੂੰ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਦਿਆਂ ਮੁਲਜ਼ਮ ਗੁਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਮਾਰਕੁੱਟ ਤੇ ਐੱਸਸੀਐੱਸਟੀ ਐਕਟ ਤਹਿਤ ਕੇਸ ਦਰਜ ਕੇ ਉਸ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਹੈ। ਕਰਮਜੀਤ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਪਿੰਡ ਦਾ ਇਕ ਪਰਿਵਾਰ ਮਿਹਨਤ-ਮਜ਼ਦੂਰੀ ਕਰ ਕੇ ਆਪਣਾ ਗੁਜ਼ਾਰਾ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਕੁਝ ਦਿਨ ਪਹਿਲਾਂ ਪਰਿਵਾਰ ਦਾ 14 ਸਾਲਾ ਦਾ ਮੁੰਡਾ ਭੁੱਖ ਲੱਗਣ 'ਤੇ ਗੁਰਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਉਰਫ਼ ਗਿੰਦਰ ਦੇ ਘਰ ਦਾਖ਼ਲ ਹੋਇਆ। ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਕਿ ਇਹ ਲੜਕਾ ਪਹਿਲਾਂ ਵੀ ਤਿੰਨ ਵਾਰ ਚੋਰੀ ਕਰ ਚੁੱਕਾ ਹੈ। ਪਰ ਪੰਚਾਇਤ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ 'ਤੇ ਤਿੰਨੇ ਵਾਰ ਪੁਲਿਸ ਕੋਲ ਕੋਈ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਰਜ ਨਹੀਂ ਕਰਵਾਈ ਗਈ। ਲੜਕੇ ਨੇ ਘਟਨਾ ਵਾਲੀ ਰਾਤ ਨੂੰ ਵੀ ਚੋਰੀ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਬਾਹਰੋਂ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਕੁਝ ਲੋਕ ਪਿੰਡ ਦਾ ਮਾਹੌਲ ਖਰਾਬ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ।

ਪਸ਼ੀਆ ਨੇ ਰਿੰਦਾ ਨਾਲ ਰਚੀ ਸੀ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਦਹਿਲਾਉਣ ਦੀ ਸਾਜ਼ਿਸ਼

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ: ਪੰਜਾਬ ਪੁਲਿਸ ਵੱਲੋਂ ਸ਼ਨੀਵਾਰ ਨੂੰ ਇਕ ਹੀ ਦਿਨ 'ਚ ਵੱਡੀ ਮਾਤਰਾ 'ਚ ਹਥਿਆਰਾਂ ਨਾਲ ਇਕ ਨਾਬਾਲਗ ਸਮੇਤ 13 ਅੱਤਵਾਦੀਆਂ

ਖਾਲਸਾ ਇੰਟਰਨੈਸ਼ਨਲ (ਬੀਕੋਆਈ) ਦੇ ਅੱਤਵਾਦੀ ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਉਰਫ਼ ਹੈਪੀ

ਐੱਫਆਈਆਰ 'ਚ ਸਭ ਪੰਨਿਆਂ-ਲੋਹਕਾ ਲਿੰਕ ਰੋਡ 'ਤੇ ਸਥਿਤ ਪਿੰਡ ਤੋਂ ਉੱਪਰ ਅੱਤਵਾਦੀ ਅਗਵਾਨ ਨਿਵਾਸੀ ਸਤਬੀਰ ਸਿੰਘ ਸੱਤਾ ਬਾਰੂਵੀ

ਬਟਾਲਾ 'ਚ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਨੇ ਹੀ ਥਾਣੇ 'ਤੇ ਕੀਤਾ ਸੀ ਹਮਲਾ

ਬਟਾਲਾ ਪੁਲਿਸ ਅਨੁਸਾਰ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਨਾਬਾਲਗ ਸਣੇ ਨੌਂ ਅੱਤਵਾਦੀਆਂ ਤੋਂ ਰਾਕੇਟ ਲਾਂਚਰ ਬਰਾਮਦ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਛੇ ਅਪ੍ਰੈਲ ਨੂੰ ਡੇਰਾ ਬਾਬਾ ਨਾਨਕ ਦੇ ਕਿਲ੍ਹਾ ਲਾਲ ਸਿੰਘ ਥਾਣੇ ਦੇ ਬਾਹਰ ਇਸੇ ਰਾਕੇਟ ਲਾਂਚਰ ਨਾਲ ਹਮਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਸ ਬਾਰੇ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਕੁਝ ਵੀ ਕਹਿਣ ਤੋਂ ਬਚ ਰਹੇ ਹਨ। ਸ਼ਨੀਵਾਰ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅੱਤਵਾਦੀਆਂ 'ਚੋਂ ਨਾਬਾਲਗ ਨੂੰ ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ ਜੁਵੇਨਾਈਲ ਜੇਲ੍ਹ ਜਦਕਿ ਬਾਕੀਆਂ ਨੂੰ ਪੁਲਿਸ ਰਿਮਾਂਡ 'ਤੇ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਕਰਕੇ ਵੱਡੇ ਅੱਤਵਾਦੀ ਹਮਲਿਆਂ ਨੂੰ ਨਾਕਾਮ ਕਰਨ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਪੁਲਿਸ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਮਾਡਿਊਲ ਨੂੰ ਭਾਵੇਂ ਫਰਾਂਸ 'ਚ ਰਹਿ ਰਿਹਾ ਅੱਤਵਾਦੀ ਸਤਨਾਮ ਸਿੰਘ ਉਰਫ਼ ਸੱਤਾ ਅਤੇ ਗੁਰੀਸ 'ਚ ਰਹਿੰਦਾ ਅੱਤਵਾਦੀ ਜਸਵਿੰਦਰ ਉਰਫ਼ ਮਨੂ ਅਗਵਾਨ ਚਲਾ ਰਹੇ ਸਨ, ਪਰ ਸੂਬੇ ਨੂੰ ਦਹਿਲਾਉਣ ਦੀ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਪਿਛਲੇ ਦਿਨੀਂ ਅਮਰੀਕਾ 'ਚ ਫੜੇ ਗਏ ਬੱਬਰ

ਪਸ਼ੀਆ ਨੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ 'ਚ ਰਹਿੰਦੇ ਅੱਤਵਾਦੀ ਹਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਰਿੰਦਾ ਨਾਲ ਮਿਲਕੇ ਰਚੀ ਸੀ।

ਰਿੰਦਾ ਨੇ ਹੀ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੀ ਖੁਫੀਆ ਏਜੰਸੀ ਆਈ.ਐੱਸ.ਆਈ. ਤੋਂ ਫ਼੍ਰੇਨ ਰਾਹੀਂ ਹਥਿਆਰਾਂ ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਪਹੁੰਚਾਇਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਹਥਿਆਰਾਂ ਨੂੰ ਚੁੱਕਣ ਅਤੇ ਅੱਗੇ ਸਪਲਾਈ

ਕਰਨ ਦਾ ਕੰਮ ਅੱਤਵਾਦੀ ਹੈਪੀ ਪਸ਼ੀਆ ਨੇ ਹੀ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਇਹੀ ਕਾਰਨ ਹੈ ਕਿ ਜਲੰਧਰ ਦੀ ਕਾਊਂਟਰ ਇੰਟੈਲੀਜੈਂਸ ਦੀ ਟੀਮ ਨੇ ਚਾਰ ਅੱਤਵਾਦੀਆਂ ਨੂੰ ਹਥਿਆਰਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਫੜਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਸ ਸੰਬੰਧ 'ਚ ਐੱਸਐੱਸਓਸੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ 'ਚ ਦਰਜ ਕਰਵਾਈ ਗਈ

ਲਿਖਿਆ ਹੈ। ਖਾਸ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਫੜੇ ਗਏ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ 'ਚੋਂ ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ ਦੀ ਬਸਤੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰੀਆਂ ਨਿਵਾਸੀ ਜਗਰੂਪ ਸਿੰਘ ਦੇ ਮਹੀਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਕਰਤਾਰਪੁਰ ਕਾਰੀਡੋਰ ਦੇ ਰਸਤੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਸਥਿਤ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਨਨਕਾਣਾ ਸਾਹਿਬ 'ਚ ਮੱਥਾ ਟੇਕਣ ਗਿਆ ਸੀ। ਨੌਸ਼ਹਿਰਾ

ਦੀ ਪੜਾਈ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਆਈਟੀਆਈ ਕਰਕੇ ਕਬੱਡੀ ਖਿਡਾਰੀ ਦੇ ਰੂਪ 'ਚ ਨਾਂ ਕਮਾ ਰਿਹਾ ਸੀ ਜਦਕਿ ਉਸ ਦਾ ਛੋਟਾ ਭਰਾ ਜਗਜੀਤ ਜੱਗੀ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਦੁਨੀਆ 'ਚ ਪੈਰ ਰੱਖ ਚੁੱਕਾ ਸੀ। ਫਰਵਰੀ 2020 'ਚ ਜਦ ਲੁੱਟ ਦੇ ਮਾਮਲੇ 'ਚ ਪੱਟੀ ਦੀ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਦੌਰਾਨ ਜੱਗੀ ਨੂੰ ਫੜਿਆ ਤਾਂ ਉਸ ਸਮੇਂ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਸੱਤਾ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਵੀ ਕੇਸ ਦਰਜ ਹੋਇਆ। ਸੱਤਾ ਘਰ ਤੋਂ ਭੱਜ ਕੇ ਕਿਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਫਰਾਂਸ ਪਹੁੰਚ ਗਿਆ।

ਲੋਕਪਾਲ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਅਦਾਲਤ ਜਾਵੇਗਾ ਅਜ਼ਹਰੂਦੀਨ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ: ਭਾਰਤ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਭਾਰਤੀ ਕਪਤਾਨ ਮੁਹੰਮਦ ਅਜ਼ਹਰੂਦੀਨ ਰਾਜੀਵ ਗਾਂਧੀ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਸਟੇਡੀਅਮ ਦੇ ਉੱਤਰੀ ਸਟੇਂਡ ਤੋਂ ਉਸਦਾ ਨਾਮ ਹਟਾਉਣ ਦੇ ਹੈਦਰਾਬਾਦ ਕ੍ਰਿਕਟ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ (ਐੱਚਸੀਏ) ਦੇ ਲੋਕਪਾਲ ਦੇ ਹੁਕਮ 'ਤੇ ਰੋਕ ਲਗਾਉਣ ਲਈ ਤੇਲੰਗਾਨਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦਾ ਦਰਵਾਜ਼ਾ ਖੜਕਾਉਣ ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਬਣਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਜਸਟਿਸ (ਸੇਵਾਮੁਕਤ) ਵੀ. ਈਸ਼ਵਰਈਆ ਨੇ ਐੱਚਸੀਏ ਦੀ ਮੈਂਬਰ ਇਕਾਈਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇਕ ਲਾਰਡਜ਼ ਕ੍ਰਿਕਟ ਕਲੱਬ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਲਿਆ ਜਿਸ ਵਿਚ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਅਜ਼ਹਰੂਦੀਨ ਨੇ ਮਨਮਾਨੇ ਫੈਸਲੇ ਲੈ ਕੇ ਉਸ ਸਮੇਂ ਦੇ ਐੱਚਸੀਏ ਪ੍ਰਧਾਨ ਵਜੋਂ ਆਪਣੇ ਅਹੁਦੇ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ। ਅਜ਼ਹਰੂਦੀਨ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੈਂ ਯਕੀਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਹਾਰਾ ਲਵਾਂਗਾ।

ਉਧਮਪੁਰ: ਜੰਮੂ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਦੇ ਰਾਮਬਨ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ 'ਚ ਐਤਵਾਰ ਨੂੰ ਸਵੇਰੇ ਭਾਰੀ ਮੀਂਹ, ਗੜ੍ਹਮਾਰੀ ਅਤੇ ਬੱਦਲ ਫਟਣ ਨਾਲ ਆਏ ਹੜ੍ਹ 'ਚ ਦੋ ਬੱਚਿਆਂ ਸਮੇਤ ਤਿੰਨ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ। ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਸੇਰੀ ਬਾਗਨ ਖੇਤਰ 'ਚ ਇਸ ਕੁਦਰਤੀ ਆਫ਼ਤ ਕਾਰਨ ਘਰਾਂ 'ਚ ਮਲਬਾ ਭਰ ਗਿਆ। 200 ਤੋਂ ਵੱਧ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਕੱਢ ਕੇ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਸਥਾਨਾਂ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਾਇਆ ਗਿਆ। ਰਣਨੀਤਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਹਿਮ

ਜੰਮੂ-ਸ੍ਰੀਨਗਰ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਰਾਜਮਾਰਗ 'ਤੇ ਨਾਸ਼ਰੀ ਅਤੇ ਬਨਿਹਾਲ ਵਿਚਾਲੇ ਇਕ ਦਰਜਨ ਸਥਾਨਾਂ 'ਤੇ ਜ਼ਮੀਨ ਧਸੀ ਅਤੇ ਪਹਾੜ ਤੋਂ ਮਲਬਾ ਡਿੱਗਿਆ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੇ ਕਾਰਨ ਦੋਵਾਂ ਪਾਸਿਆਂ ਤੋਂ ਆਵਾਜਾਈ ਬੰਦ ਹੋ ਗਈ ਹੈ। ਇਸ ਕਾਰਨ ਸੈਂਕੜੇ ਯਾਤਰੀ, ਟਰੱਕ ਅਤੇ ਬੱਸਾਂ ਰਸਤੇ 'ਚ ਫਸੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਹਨ। ਪੂਰੇ ਖੇਤਰ 'ਚ ਨਦੀ-ਨਾਲੇ ਚੜ੍ਹੇ ਹੋਏ ਹਨ। ਧਰਮਰੁੰਡ ਪਿੰਡ 'ਚ 40 ਮਕਾਨਾਂ ਨੂੰ ਭਾਰੀ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਮੋਬਾਈਲ ਟਾਵਰ ਨੁਕਸਾਨੇ ਜਾਣ ਨਾਲ ਦੂਰਸੰਚਾਰ ਸੇਵਾਵਾਂ ਰੁਕੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਹਨ। ਹੜ੍ਹ ਤੋਂ ਬਚਾਅ ਲਈ ਫੌਜ, ਪੁਲਿਸ, ਕਿਊਆਰਟੀ, ਐਂਨਡੀਆਰਐੱਫ ਤੇ ਐੱਸਡੀਆਰਐੱਫ ਦੀਆਂ ਟੀਮਾਂ ਸਵੇਰੇ ਤੋਂ ਬਚਾਅ ਕਾਰਜਾਂ 'ਚ ਜੁਟੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਹਨ। ਕੇਂਦਰੀ ਰਾਜ

ਮੰਤਰੀ ਡਾ. ਜਤਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਉੱਪ ਰਾਜਪਾਲ ਮਨੋਜ ਸਿਨਹਾ, ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਉਮਰ ਅਬਦੁਲਾ ਨੇ ਤਿੰਨ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਮੌਤ 'ਤੇ ਦੁੱਖ ਜਤਾਇਆ ਹੈ ਅਤੇ ਪੁਤਾਵਿਤ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਛੇਤੀ ਸਹਾਇਤਾ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ ਹਨ। ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਉੱਪ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਸੁਰਿੰਦਰ ਚੌਧਰੀ ਅਤੇ ਰਾਮਬਨ ਦੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਨੇ ਇਲਾਕੇ ਦਾ ਦੌਰਾ ਕਰਕੇ ਹਾਲਾਤ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਲਈ। ਦੱਸ ਦੇਈਏ ਕਿ ਜੰਮੂ ਡਿਵੀਜ਼ਨ 'ਚ ਪਿਛਲੇ ਦੋ ਦਿਨਾਂ ਤੋਂ ਭਾਰੀ ਮੀਂਹ ਦੇ ਕਾਰਨ ਪੰਜ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ। ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਰਿਆਸੀ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ 'ਚ ਸ਼ਨੀਵਾਰ ਦੇਰ ਰਾਤ ਬਿਜਲੀ ਡਿੱਗਣ ਨਾਲ ਇਕ ਔਰਤ ਸਮੇਤ ਦੋ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ। ਮੌਸਮ ਵਿਭਾਗ ਨੇ ਸੂਬੇ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਇਲਾਕਿਆਂ 'ਚ

ਭਾਰੀ ਮੀਂਹ ਅਤੇ ਤੇਜ਼ ਹਨੇਰੀ ਦੀ ਚਿਤਾਵਨੀ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਜਾਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਰਾਮਬਨ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ 'ਚ ਸ਼ਨੀਵਾਰ ਦੇਰ ਰਾਤ ਤੋਂ ਮੀਂਹ ਪੈਣ ਲੱਗ ਪਿਆ ਸੀ। ਐਤਵਾਰ ਨੂੰ ਸਵੇਰੇ ਲਗਪਗ ਤਿੰਨ ਵਜੇ ਰਾਮਬਨ ਦੇ ਸੇਰੀ ਬਾਗਨ ਇਲਾਕੇ 'ਚ ਬੱਦਲ ਫਟਣ ਨਾਲ ਆਏ ਹੜ੍ਹ ਨੇ ਭਾਰੀ ਤਬਾਹੀ ਮਚਾਈ। ਸੇਰੀ ਬਾਗਨ, ਕੋਲਾ ਮੋੜ, ਬਾਲੀ ਬਾਜ਼ਾਰ ਅਤੇ ਧਰਮਰੁੰਡ ਇਲਾਕੇ ਇਸ ਦੀ ਚਪੇਟ 'ਚ ਆਏ।

ਪਹਾੜਾਂ ਤੋਂ ਪਾਣੀ ਨਾਲ ਵਹੇ ਭਾਰੀ ਮਲਬੇ ਅਤੇ ਪੱਥਰਾਂ ਨੇ ਕਈ ਦੁਕਾਨਾਂ, ਹੋਟਲਾਂ ਅਤੇ ਘਰਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਲਪੇਟ 'ਚ ਲੈ ਲਿਆ। ਮਲਬੇ ਦੀ ਲਪੇਟ 'ਚ ਆਉਣ ਨਾਲ ਆਕਿਬ ਮੁਹੰਮਦ ਤੇ ਮੁਹੰਮਦ ਸਾਕਿਬ ਦੇਵੇਂ ਸੱਕੇ ਭਰਾ ਅਤੇ ਮੁਨੀ ਰਾਮ ਸਾਰੇ ਨਿਵਾਸੀ ਸੇਰੀ ਬਾਗਨ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ। ਸੇਰੀ ਬਾਗਨ 'ਚ ਬੱਦਲ ਫਟਣ ਨਾਲ ਆਏ ਹੜ੍ਹ ਨਾਲ ਤਬਾਹੀ ਦਾ ਮੰਜ਼ਰ ਅਜਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਸ਼ਾਨ ਪੋਲੇਸ ਦੇ ਕੋਲ ਹੋਟਲਾਂ ਦੇ ਬਾਹਰ ਦੋ ਮੰਜ਼ਿਲਾ ਉੱਚਾ ਮਲਬੇ ਦਾ ਪਹਾੜ ਬਣ ਗਿਆ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਹੋਟਲਾਂ 'ਚ ਰੁਕੇ ਲੋਕ ਅਤੇ ਸਟਾਫ਼ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਰਹੇ ਪਰ ਬਾਹਰ ਖੜ੍ਹੇ ਵਾਹਨ ਮਲਬੇ ਹੇਠ ਦੱਬ ਗਏ ਜਾਂ ਸੜਕ ਤੋਂ ਹੇਠਾਂ ਵਹਿ ਗਏ ਹਨ। ਪੁਲਿਸ ਕੰਟ੍ਰੋਲ ਰੂਮ ਅਨੁਸਾਰ ਰਾਮਬਨ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਸੇਰੀ, ਕੋਲਾ ਮੋੜ ਅਤੇ ਧਰਮਰੁੰਡ 'ਚ ਲਗਪਗ 50 ਘਰ ਨੁਕਸਾਨੇ ਗਏ ਹਨ।

ਭਾਰਤੀ ਵਿਗਿਆਨੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਸਭ ਤੋਂ ਛੋਟੀ ਚਿਪ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਤਜਵੀਜ਼

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ: ਭਾਰਤੀ ਵਿਗਿਆਨ ਸੰਸਥਾਨ ਦੇ ਵਿਗਿਆਨੀਆਂ ਨੇ ਦੁਨੀਆ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਛੋਟੀ ਚਿਪ 'ਐਗਸਟ੍ਰਾਮ ਸਕੇਲ' ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਤਜਵੀਜ਼ ਰੱਖੀ ਹੈ। ਇਹ ਚਿਪ ਇਸ ਸਮੇਂ ਬਣ ਰਹੀ ਸਭ ਤੋਂ ਛੋਟੀ ਚਿਪ 3-ਨੈਨੋਮੀਟਰ ਨੋਡ ਦੇ ਦਸਵੇਂ ਹਿੱਸੇ ਤੋਂ ਵੀ ਛੋਟੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਇਸ ਚਿਪ ਦੇ ਨਿਰਮਾਣ ਨਾਲ ਭਾਰਤ ਸੈਮੀਕੰਡਕਟਰ ਨਿਰਮਾਣ 'ਚ ਅਗਵਾਈ ਕਰਨ

ਵਾਲੇ ਦੋਸ਼ ਵਜੋਂ ਉੱਭਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਸਮੇਂ ਸੈਮੀਕੰਡਕਟਰ ਨਿਰਮਾਣ 'ਚ ਸਿਲੀਕਾਨ ਆਧਾਰਤ ਤਕਨਾਲੋਜੀਆਂ ਦਾ ਬੋਲਬਾਲਾ ਹੈ। ਸੂਤਰਾਂ ਮੁਤਾਬਕ, ਟੀਮ ਨੇ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ 2ਡੀ ਮੈਟੀਰੀਅਲ ਨਾਂ ਦੇ ਨਵੇਂ ਵਰਗ ਦੇ ਸੈਮੀਕੰਡਕਟਰ ਮੈਟੀਰੀਅਲ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰ ਕੇ ਤਕਨਾਲੋਜੀ ਵਿਕਸਤ ਕਰਨ ਦੀ ਤਜਵੀਜ਼ ਰੱਖੀ ਹੈ।

ਬਿੱਟੂ, ਮਜੀਠੀਆ, ਅਮਿਤ ਸ਼ਾਹ ਉੱਤੇ ਹਮਲੇ ਦੀ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਦਾ ਪਰਦਾ-ਫ਼ਾਸ਼

ਮੋਗਾ: ਅਸਾਮ ਵਿੱਚ ਜੇਲ੍ਹ 'ਚ ਬੰਦ ਸੰਸਦ ਮੈਂਬਰ ਅੰਮ੍ਰਿਤਪਾਲ ਸਿੰਘ ਖਿਲਾਫ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਕਾਨੂੰਨ (ਐਨ.ਐਸ.ਏ.) ਇਕ ਸਾਲ ਲਈ ਵਧਾਏ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕੇਂਦਰੀ ਗ੍ਰਹਿ ਮੰਤਰੀ ਅਮਿਤ ਸ਼ਾਹ, ਕੇਂਦਰੀ ਰੇਲ ਰਾਜ ਮੰਤਰੀ ਰਵਨੀਤ ਸਿੰਘ ਬਿੱਟੂ, ਸੀਨੀਅਰ ਅਕਾਲੀ ਆਗੂ ਬਿਕਰਮ ਸਿੰਘ ਮਜੀਠੀਆ ਸਮੇਤ ਵੱਡੀਆਂ ਹਸਤੀਆਂ 'ਤੇ ਹਮਲੇ ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਮਾਮਲੇ 'ਚ ਮੋਗਾ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਦੋ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ।

ਇਸ ਮਾਮਲੇ 'ਚ 25 ਅਣਪਛਾਤੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ 'ਤੇ ਵੀ ਮਾਮਲਾ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ 'ਚੋਂ ਤਿੰਨ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਦੀ ਪਛਾਣ ਲਖਦੀਪ ਸਿੰਘ (ਸਰਦਾਰਗੜ੍ਹ, ਬਠਿੰਡਾ), ਬਲਕਾਰ ਸਿੰਘ (ਨਿਊ ਮਾਡਲ ਟਾਊਨ, ਖੰਨਾ) ਤੇ ਮੋਗਾ ਦੇ ਨਾਬਾਲਿਗ ਦੇ ਰੂਪ 'ਚ ਹੋਈ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਤਿੰਨਾਂ 'ਚੋਂ ਬਲਕਾਰ ਤੇ ਨਾਬਾਲਿਗ ਮੁਲਜ਼ਮ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਸਾਰੇ ਲੋਕ ਅੰਮ੍ਰਿਤਪਾਲ ਸਮਰਥਕ 'ਵਾਰਿਸ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਟੀਮ' ਨਾਂ ਦੇ ਵਟਸਐਪ ਗਰੁੱਪ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਹੋਏ ਹਨ। ਐਤਵਾਰ ਨੂੰ ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ 'ਤੇ ਗਰੁੱਪ ਚੈਟ ਦੇ ਲੀਕ ਹੋਏ ਸਕਰੀਨਸ਼ਾਟ ਸਾਹਮਣੇ ਆਉਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਦਾ ਪਰਦਾਫਾਸ਼ ਹੋਇਆ। ਪੁਲਿਸ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਡੀ.ਆਈ.ਜੀ. ਫਰੀਦਕੋਟ ਅਸਵਨੀ ਕਪੂਰ ਨੇ ਸੋਮਵਾਰ ਨੂੰ ਇੱਥੇ ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਹਾਲੀਆ ਇਕ ਵੀਡੀਓ ਵਾਇਰਲ ਹੋਈ ਸੀ ਜਿਸ 'ਚ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਨਾਂ 'ਤੇ ਫੇਕ ਆਈਡੀ ਬਣਾ ਕੇ ਉਸ ਤੋਂ ਅਮਿਤ ਸ਼ਾਹ, ਬਿੱਟੂ, ਮਜੀਠੀਆ, ਸਮੇਤ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਕਈ ਵੱਡੇ ਆਗੂਆਂ ਨੂੰ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਦੀਆਂ ਧਮਕੀਆਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਸਨ। ਨਾਲ ਹੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤਪਾਲ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਧਮਕਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ 'ਤੇ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਕਾਨੂੰਨ (ਐਨ.ਐਸ.ਏ.) 'ਚ ਅੰਮ੍ਰਿਤਪਾਲ ਦੀ ਹਿਰਾਸਤ

ਦੇ ਵਿਸਥਾਰ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕਰ ਕੇ ਗਤਬਤੀ ਭੜਕਾਉਣ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਹੈ। ਡੀਆਈਜੀ ਕਪੂਰ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਮਾਹੌਲ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕੀਮਤ 'ਤੇ ਵਿਗੜਨ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾਏਗਾ ਤੇ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਖਿਲਾਫ ਸਖ਼ਤ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾਏਗੀ।

ਮੋਗਾ ਦੇ ਸਾਈਬਰ ਕ੍ਰਾਈਮ ਪੁਲਿਸ ਸਟੇਸ਼ਨ ਨੇ ਭਾਰਤੀ ਦੰਡ ਸੰਹਿਤਾ, ਗੈਰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਰਗਰਮੀ (ਰੋਕਥਾਮ) ਐਕਟ (ਯੂਏਪੀਏ) ਤੇ ਸੂਚਨਾ ਟੈਕਨਾਲੋਜੀ ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਕਈ ਧਾਰਾਵਾਂ 'ਚ ਐੱਫਆਈਆਰ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਜਿਸ 'ਚ ਭਾਰਤੀ ਨਿਆਂ ਸੰਹਿਤਾ (ਬੀਐੱਨਐੱਸ) ਦੀ ਧਾਰਾ 61 (20 (ਏ)), 113 (3), 152, 353 ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਸੂਬੇ ਤੇ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਸੁਰੱਖਿਆ ਏਜੰਸੀਆਂ ਨੇ ਚੈਟ ਨੂੰ ਧਿਆਨ 'ਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਇਨ੍ਹਾਂ ਆਗੂਆਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਵਧਾ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਉਧਰ ਇਸ ਮਾਮਲੇ 'ਚ ਸੋਮਵਾਰ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਸੀਆਈਏ ਸਟਾਫ ਨੇ ਬਠਿੰਡਾ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਪਿੰਡ ਸਰਦਾਰਗੜ੍ਹ 'ਚ ਦੁੱਧ ਦੀ ਡੋਅਰੀ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਇੱਕ ਨੌਜਵਾਨ ਦੇ ਘਰ ਛਾਪੇਮਾਰੀ ਕੀਤੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਉਕਤ ਨੌਜਵਾਨ ਘਰ ਨਹੀਂ ਮਿਲਿਆ। ਪਰ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਉਸਦੇ ਪਰਿਵਾਰਕ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਹਿਰਾਸਤ 'ਚ ਲੈ ਲਿਆ ਹੈ। ਉਕਤ ਨੌਜਵਾਨ ਦਾ ਸੰਬੰਧ 'ਵਾਰਿਸ ਪੰਜਾਬ ਦੇ' ਜਥੇਬੰਦੀ ਨਾਲ ਹੈ।

ਦੋ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ; ਪੱਚੀਆਂ ਵਿਰੁੱਧ ਮਾਮਲਾ ਦਰਜ

ਰਵਨੀਤ ਸਿੰਘ ਬਿੱਟੂ

ਬਿਕਰਮ ਸਿੰਘ ਮਜੀਠੀਆ

ਅਮਿਤ ਸ਼ਾਹ

ਚੈਟ 'ਚ ਭੜਕਾਊ ਸਮੱਗਰੀ 'ਤੇ ਹੁੰਦੀ ਸੀ ਚਰਚਾ

'ਵਾਰਿਸ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਟੀਮ' ਨਾਂ ਦੇ ਗਰੁੱਪ ਦੇ ਸੰਬੰਧ 'ਚ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਦੇਸ਼ ਵਿਰੋਧੀ ਸਰਗਰਮੀਆਂ ਨਾਲ ਜੁੜਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਨੇ ਅਮਿਤ ਸ਼ਾਹ, ਰਵਨੀਤ ਬਿੱਟੂ, ਮਜੀਠੀਆ ਤੇ ਪਰਮਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਤਲਵਾੜਾ ਸਮੇਤ ਸਿਆਸੀ ਤੇ ਧਾਰਮਿਕ ਹਸਤੀਆਂ ਨੂੰ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਬਣਾ ਕੇ ਹਿੰਸਾ ਕਰਨ 'ਤੇ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ। ਗਰੁੱਪ ਦੀ ਚੈਟ 'ਚ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਫੰਡਿੰਗ, ਹਥਿਆਰਾਂ ਦੀ ਖਰੀਦ ਤੇ ਆਨਲਾਈਨ ਭੜਕਾਊ ਸਮੱਗਰੀ ਦੇ ਪ੍ਰਸਾਰ 'ਤੇ ਚਰਚਾ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ। ਤਲਵਾੜਾ 'ਵਾਰਿਸ ਪੰਜਾਬ ਦੇ' ਦੇ ਸੰਸਥਾਪਕ ਮਰਹੂਮ ਦੀਪ ਸਿੰਘ ਦੇ ਸਹਿਯੋਗੀ ਰਹਿ ਚੁੱਕੇ ਹਨ। ਦੀਪ ਸਿੰਘ ਦੀ ਸਭਕ ਹਾਦਸੇ 'ਚ ਮੌਤ ਦੇ ਬਾਅਦ ਅੰਮ੍ਰਿਤਪਾਲ ਹੀ 'ਵਾਰਿਸ ਪੰਜਾਬ ਦੇ' ਸੰਗਠਨ ਦੇ ਮੁਖੀ ਹਨ।

ਨਾਲ ਹੈ।

ਪਹਿਲਾ ਬਿੱਟੂ... ਦੂਜਾ ਨੰਬਰ ਮਜੀਠੀਆ ਦਾ...

ਜਲੰਧਰ: ਵਟਸਐਪ ਚੈਟ ਗਰੁੱਪ 'ਚ ਖੰਨਾ ਦਾ ਬਲਕਾਰ ਲਿਖ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਨੰਬਰ ਬਿੱਟੂ ਲੁਧਿਆਣਾ ਵਾਲਾ, ਜਿਹਦੇ ਕਰ ਕੇ ਭਾਈ ਅੰਮ੍ਰਿਤਪਾਲ ਸਿੰਘ ਖਾਲਸਾ ਜੀ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿਚ ਨੇ, ਦੂਜਾ ਨੰਬਰ ਮਜੀਠੀਆ ਦਾ, ਜਿਨੇ ਭਾਈ

ਅੰਮ੍ਰਿਤਪਾਲ ਸਿੰਘ ਖਾਲਸਾ ਜੀ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕਰਨ ਲਈ 10 ਕਰੋੜ ਦਿੱਤਾ, ਤੀਜੇ ਨੰਬਰ 'ਤੇ ਅਮਿਤ ਸ਼ਾਹ, ਜਿਨੇ ਤੀਜੀ ਵਾਰ ਭਾਈ ਅੰਮ੍ਰਿਤਪਾਲ ਖਾਲਸਾ ਜੀ 'ਤੇ ਐਨ.ਐੱਸ.ਏ. ਲਗਾਈ। ਗਰੁੱਪ 'ਚ ਪੁੱਛਿਆ ਗਿਆ-ਕੌਣ ਜਾਣ ਨੂੰ ਤਿਆਰ ਐ। ਸੰਧੂ ਪਵਨ ਲਿਖਦਾ ਹੈ- ਖਾਲਸਾ ਜੀ,

ਮੈਂ ਕੱਲ੍ਹ ਹੀ ਸ਼ਹੀਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਤਿਆਰ ਆਂ, ਕਈ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸ਼ਹੀਦਾਂ ਦਾ ਪਰਿਵਾਰ ਸਾਂਭਿਆ। ਇਸ ਚੈਟ 'ਚ 644 ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਹੋਣ ਦੀ ਗੱਲ ਸਾਹਮਣੇ ਆਈ ਹੈ। ਇਹ ਚੈਟ ਕਿਸ ਸ਼ਹਿਰ 'ਚ ਬੈਠ ਕੇ ਹੋਈ, ਇਹ ਤਾਂ ਹਾਲੇ ਸਾਫ਼ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ, ਪਰ ਦੱਸਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਗਰੁੱਪ 'ਚ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਲੋਕ ਤਰਨਤਾਰਨ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ, ਜੱਲੂਖੇੜਾ ਬਾਬਾ ਬਕਾਲਾ ਦੇ ਹਨ।

ਪਰ ਜਲੰਧਰ, ਲੁਧਿਆਣਾ, ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ ਸਮੇਤ ਹੋਰ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਦੇ ਵੀ ਕੁਝ ਲੋਕ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ।

ਮੱਛੀ ਵਾਲਾ ਨਿਕਲਿਆ ਅੰਮ੍ਰਿਤਪਾਲ ਦਾ ਸਮਰਥਕ

ਖੰਨਾ: ਚੈਟ ਦੇ ਮਾਮਲੇ 'ਚ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਬਲਕਾਰ ਸਿੰਘ ਖੰਨਾ ਦੀ ਅਨਾਜ ਮੰਡੀ ਦੇ ਬਾਹਰ ਕਈ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਮੱਛੀ ਫਰਾਈ ਰੋਹਤੀ ਲਗਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਅੰਮ੍ਰਿਤਪਾਲ ਦਾ ਸਮਰਥਕ ਨਿਕਲਿਆ।

ਸੋਮਵਾਰ ਸਵੇਰੇ ਮੋਗਾ ਤੇ ਖੰਨਾ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਬਲਕਾਰ ਨੂੰ ਉਸਦੇ ਘਰੋਂ ਫੜਿਆ। ਬਲਕਾਰ ਆਪਣੇ ਤਿੰਨ ਹੋਰ ਭਰਾਵਾਂ ਨਾਲ ਇਕ ਹੀ ਘਰ 'ਚ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਪੂਰੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦਾ ਲਗਪਗ 50 ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਮੀਟ ਵੇਚਣ ਦਾ ਕੰਮ ਹੈ। ਬਲਕਾਰ ਨੇ ਸਨਿਚਰਵਾਰ ਰਾਤ ਨੂੰ ਜੀਟੀਬੀ ਮਾਰਕੀਟ 'ਚ ਸੋਸ਼ਲ ਚੈਟ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਬਲਕਾਰ 'ਵਾਰਿਸ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਮੋਗਾ ਜਥੇਬੰਦੀ ਦੇ ਗਰੁੱਪ ਨਾਲ ਕਾਫ਼ੀ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਜੁੜਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ ਤੇ ਅਕਸਰ ਗਰੁੱਪ 'ਚ ਅੰਮ੍ਰਿਤਪਾਲ ਦੇ ਸਮਰਥਨ 'ਚ ਲਿਖਦਾ ਸੀ। ਸੂਤਰਾਂ ਮੁਤਾਬਕ ਅੰਮ੍ਰਿਤਪਾਲ ਦੇ ਐੱਨ.ਐੱਸ.ਏ. ਦੀ ਮਿਆਦ ਵਧਾਉਣ ਦਾ ਬਲਕਾਰ ਨੇ ਸਨਿਚਰਵਾਰ ਨੂੰ ਵੀ ਗਰੁੱਪ 'ਚ ਵਿਰੋਧ ਕੀਤਾ ਸੀ ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਉਸਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤਾ। ਦੱਸਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਗਰੁੱਪ 'ਚ ਜਦੋਂ ਕੇਂਦਰੀ ਗ੍ਰਹਿ ਮੰਤਰੀ ਅਮਿਤ ਸ਼ਾਹ, ਕੇਂਦਰੀ ਰੇਲ ਰਾਜ ਮੰਤਰੀ ਬਿੱਟੂ ਤੇ ਮਜੀਠੀਆ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਧਮਕੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਤਾਂ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਬਲਕਾਰ ਨੇ ਆਪਣਾ ਮੋਬਾਈਲ ਗ੍ਰੰਮ ਹੋਣ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਖੰਨਾ ਪੁਲਿਸ 'ਚ ਦਰਜ ਕਰਵਾ ਦਿੱਤੀ। ਬਲਕਾਰ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਘਰ 'ਚ ਕਦੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤਪਾਲ ਦਾ ਨਾਂ ਤੱਕ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਗਿਆ। ਬਲਕਾਰ ਸਵੇਰੇ ਰੋਹਤੀ ਲੈ ਕੇ ਜਾਂਦਾ ਸੀ ਤੇ ਰਾਤ ਨੂੰ ਪਰਤਦਾ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਦੇ ਬਲਕਾਰ ਜਾਂ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਹੋਰ ਮੈਂਬਰਾਂ ਖਿਲਾਫ ਕੋਈ ਕੇਸ ਤੱਕ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਬਲਕਾਰ ਦੀ ਮਾਂ ਤੇ ਪਤਨੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ੱਕ ਹੈ ਕਿ ਬਲਕਾਰ ਨੂੰ ਫਸਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਉਸਦਾ ਫੋਨ ਡਿੱਗ ਗਿਆ ਸੀ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਇਸ ਸੰਬੰਧ ਵਿਚ ਸਿਆਸੀ ਮਾਹਿਰਾਂ ਨੇ ਆਪਣੀ ਰਾਇ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਦਰਦੀ ਸਿਆਸੀ ਮਾਹਿਰਾਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਲੋਕ ਕੱਟੜਵਾਦ ਤੇ ਬੁਨਿਆਦ ਪ੍ਰਸਤੀ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਲੋਕਾਂ ਵਿਚ ਵੰਡੀਆਂ ਪਾ ਰਹੇ ਹਨ ਤੇ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਭਰਮਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨੌਜਵਾਨ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਰਗਰਮੀ ਕਰ ਲੈਂਦੇ ਹਨ।

ਅਮਰੀਕੀ ਉਪ-ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦਾ ਭਾਰਤ ਦੌਰਾ; ਦੁਵੱਲੇ ਵਪਾਰ ਬਾਰੇ ਵਾਰਤਾ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ: ਭਾਰਤ ਤੇ ਅਮਰੀਕਾ ਨੇ ਆਪਸੀ ਲਾਭਕਾਰੀ ਦੁਵੱਲੇ ਵਪਾਰ ਸਮਝੌਤੇ ਲਈ ਗੱਲਬਾਤ 'ਚ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਪ੍ਰਗਤੀ ਦਾ ਸਵਾਗਤ ਕੀਤਾ ਹੈ।

ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨਰਿੰਦਰ ਮੋਦੀ ਤੇ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਉਪ-ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਜੇ.ਡੀ. ਵੇਂਸ ਨੇ ਅੱਜ ਰੱਖਿਆ, ਉਰਜਾ ਤੇ ਤਕਨਾਲੋਜੀ ਦੇ ਖੇਤਰਾਂ 'ਚ ਸਹਿਯੋਗ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਵਿਆਪਕ ਗੱਲਬਾਤ ਕੀਤੀ। ਮੋਦੀ ਨੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਗੱਲਬਾਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਆਪਣੇ ਲੋਕ ਕਲਿਆਣ ਮਾਰਗ ਸਥਿਤ ਨਿਵਾਸ 'ਤੇ ਵੇਂਸ, ਭਾਰਤੀ ਮੂਲ ਦੀ ਅਮਰੀਕੀ ਦੂਜੀ ਮਹਿਲਾ ਉਸ਼ਾ ਚਿਲਕੁਰੀ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਤਿੰਨ ਬੱਚਿਆਂ ਇਵਾਨ, ਵਿਵੇਕ ਤੇ ਮੀਰਾਬੇਲ ਦੀ ਰਾਤ ਦੇ ਖਾਣੇ 'ਤੇ ਮੇਜ਼ਬਾਨੀ ਕੀਤੀ। ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਮੋਦੀ ਨੇ ਵੇਂਸ ਨੂੰ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਡੋਨਾਲਡ ਟਰੰਪ ਲਈ ਆਪਣੀਆਂ ਨਿੱਘੀਆਂ ਸ਼ੁੱਭਕਾਮਨਾਵਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਇਸ ਸਾਲ ਦੇ ਅੰਤ 'ਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਭਾਰਤ ਫੇਰੀ ਦੀ ਉਡੀਕ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਤੇ ਉਪ-ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਨੇ ਰੂਸ-ਯੂਕਰੇਨ ਟਕਰਾਅ ਸਮੇਤ ਆਪਸੀ ਹਿਤ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਖੇਤਰੀ ਤੇ ਵਿਸ਼ਵਵਿਆਪੀ ਮੁੱਦਿਆਂ 'ਤੇ ਵੀ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦਾ ਆਦਾਨ-ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਤੇ ਅੱਗੇ ਵਧਣ ਦੇ ਰਸਤੇ ਵਜੋਂ ਸੰਵਾਦ ਤੇ ਕੂਟਨੀਤੀ ਦਾ ਸੱਦਾ ਦਿੱਤਾ। ਇਸ ਸੰਬੰਧੀ ਇਕ ਭਾਰਤੀ ਪਾਠਕ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੋਦੀ ਤੇ ਵੇਂਸ ਨੇ ਦੁਵੱਲੇ ਸਹਿਯੋਗ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਖੇਤਰਾਂ 'ਚ ਪ੍ਰਗਤੀ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਤੇ ਸਾਕਾਰਾਤਮਿਕ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕੀਤਾ। ਇਸ 'ਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੋਵਾਂ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਭਲਾਈ 'ਤੇ ਕੇਂਦਰਿਤ ਇਕ ਆਪਸੀ ਲਾਭਦਾਇਕ ਭਾਰਤ-ਅਮਰੀਕਾ ਦੁਵੱਲੇ ਵਪਾਰ ਸਮਝੌਤੇ (ਬੀ.ਟੀ.ਏ) ਲਈ ਗੱਲਬਾਤ 'ਚ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਪ੍ਰਗਤੀ ਦਾ ਸਵਾਗਤ ਕੀਤਾ।

ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਉਰਜਾ, ਰੱਖਿਆ,

ਚਰਚਾ ਨੂੰ ਪਿਆਰ ਨਾਲ ਯਾਦ ਕੀਤਾ, ਜਿਸ ਨੇ ਮੋਕ ਅਮਰੀਕਾ ਗ੍ਰੇਟ ਅਗੇਨ (ਐਮ.ਏ.ਜੀ.ਏ.) ਤੇ ਵਿਕਸਿਤ ਭਾਰਤ 2047 ਦੀਆਂ ਤਾਕਤਾਂ ਦਾ ਲਾਭ ਉਠਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਭਾਰਤ ਤੇ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚਕਾਰ ਨੇੜਲੇ ਸਹਿਯੋਗ ਲਈ ਖਾਕਾ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ।

ਟਰੰਪ ਦੇ ਇਸ ਸਾਲ ਦੇ ਅੰਤ 'ਚ ਕਵਾਡ ਸਮੂਹ ਦੇ ਸਾਲਾਨਾ ਸੰਮੇਲਨ 'ਚ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹੋਣ ਲਈ ਭਾਰਤ ਆਉਣ ਦੀ ਉਮੀਦ ਹੈ। ਵਿਦੇਸ਼ ਮੰਤਰੀ ਐਸ. ਜੈਸ਼ੰਕਰ, ਐਨ.ਐਸ.ਏ. ਅਜੀਤ ਡੋਵਾਲ ਤੇ

ਰਣਨੀਤਕ ਤਕਨਾਲੋਜੀਆਂ ਤੇ ਹੋਰ ਖੇਤਰਾਂ 'ਚ ਸਹਿਯੋਗ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਨਿਰੰਤਰ ਯਤਨਾਂ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ। ਭਾਰਤ ਵਲੋਂ ਜਾਰੀ ਬਿਆਨ

ਅਕਸ਼ਰਧਾਮ ਮੰਦਰ ਦੇ ਕੀਤੇ ਦਰਸ਼ਨ

ਜੇ.ਡੀ. ਵੇਂਸ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪਤਨੀ ਉਸ਼ਾ ਵੇਂਸ ਅਤੇ ਤਿੰਨੋਂ ਬੱਚੇ ਈਵਾਨ, ਵਿਵੇਕ ਅਤੇ ਮੀਰਾਬੇਲ ਨੇ ਪੂਰਬੀ ਦਿੱਲੀ ਸਥਿਤ ਅਕਸ਼ਰਧਾਮ ਮੰਦਰ ਦੇ ਦਰਸ਼ਨ ਕੀਤੇ। ਉਪ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੇ ਤਿੰਨੋਂ ਬੱਚੇ ਭਾਰਤੀ ਪਹਿਰਾਵੇ 'ਚ ਸਨ। ਹਾਸਿਲ ਜਾਣਕਾਰੀ ਮੁਤਾਬਿਕ ਅਮਰੀਕੀ ਉਪ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦਾ ਪਰਿਵਾਰ ਤਕਰੀਬਨ 55 ਮਿੰਟ ਮੰਦਰ 'ਚ ਰਿਹਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਵਿਸ਼ਵ ਸ਼ਾਂਤੀ ਲਈ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਵੀ ਕੀਤੀ। ਜੇ.ਡੀ. ਵੇਂਸ ਨੇ ਅਕਸ਼ਰਧਾਮ ਮੰਦਰ ਲਈ ਇਕ ਸੰਦੇਸ਼ ਵੀ ਲਿਖਿਆ।

ਅਨੁਸਾਰ ਇਸ ਮੌਕੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਫਰਵਰੀ 'ਚ ਵਾਸ਼ਿੰਗਟਨ ਡੀ.ਸੀ. ਦੀ ਆਪਣੀ ਫੇਰੀ ਤੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਟਰੰਪ ਨਾਲ ਆਪਣੀ ਫਲਦਾਇਕ

ਕਰਨੀ ਸੈਨਾ ਦੇ ਮੀਤ ਪ੍ਰਧਾਨ ਦੀ ਗੋਲੀ ਮਾਰ ਕੇ ਹੱਤਿਆ

ਜਮਸ਼ੇਦਪੁਰ: ਝਾਰਖੰਡ

ਦੇ ਜਮਸ਼ੇਦਪੁਰ ਸਥਿਤ ਬਾਲੀਗੁਮਾ 'ਚ ਐਤਵਾਰ ਰਾਤ ਕਰੀਬ 10 ਵਜੇ ਕਰਨੀ ਸੈਨਾ ਦੇ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਮੀਤ ਪ੍ਰਧਾਨ ਤੇ ਝਾਰਖੰਡ ਦੇ ਸੂਬਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਵਿਨੇ ਸਿੰਘ ਦੀ ਗੋਲੀ ਮਾਰ ਕੇ ਹੱਤਿਆ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ।

ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਵਿਨੇ ਸਿੰਘ ਸਕੂਟੀ 'ਤੇ ਕਿਤਿਓਂ ਪਰਤ ਰਹੇ ਸਨ। ਇਸੇ ਦੌਰਾਨ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਰਾਜਮਾਰਗ 33 (ਰਾਂਚੀ-

ਜਮਸ਼ੇਦਪੁਰ) ਸਥਿਤ ਮਿਨੀ ਪੰਜਾਬ ਹੋਟਲ ਨੇੜੇ ਗਲੀ 'ਚ ਅਪਰਾਧੀਆਂ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਹਮਲਾ ਕੀਤਾ। ਗੋਲੀ ਸਿਰ 'ਚ ਲੱਗਣ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਹੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ। ਹੱਤਿਆ ਦੀ ਖ਼ਬਰ ਫੈਲਦੇ ਹੀ ਕਰਨੀ ਸੈਨਾ ਦੇ ਵਰਕਰਾਂ ਤੇ ਸਥਾਨਕ ਲੋਕ ਘਟਨਾ ਸਥਾਨ 'ਤੇ ਇਕੱਠੇ ਹੋ ਗਏ ਤੇ ਰਾਂਚੀ ਜਮਸ਼ੇਦਪੁਰ ਮਾਰਗ ਨੂੰ ਜਾਮ ਕਰ ਮੁਜਾਹਰਾ ਕਰਨ ਲੱਗੇ, ਜਿਹੜਾ ਰਾਤ ਤੱਕ ਜਾਰੀ ਰਿਹਾ।

ਅਨੁਰਾਗ ਕਸ਼ਿਅਪ ਖਿਲਾਫ਼ ਕੇਸ ਦਰਜ

ਜੈਪੁਰ: ਇੰਟਰਨੈੱਟ ਮੀਡੀਆ 'ਤੇ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਭਾਈਚਾਰੇ ਖਿਲਾਫ਼ ਇਤਰਾਜ਼ਯੋਗ ਪੋਸਟ ਦੇ ਮਾਮਲੇ 'ਚ ਫਿਲਮ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਅਨੁਰਾਗ

ਕਸ਼ਿਅਪ ਖਿਲਾਫ਼ ਜੈਪੁਰ ਦੇ ਬਜਾਜ ਨਗਰ ਬਾਣੇ 'ਚ ਸਨਿਚਰਵਾਰ ਰਾਤ ਇਕ ਐੱਫਆਈਆਰ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਬਰਕਤ ਨਗਰ ਦੇ ਅਨਿਲ ਚਤੁਰਵੇਦੀ ਨੇ ਅਨੁਰਾਗ ਖਿਲਾਫ਼ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਿੱਤੀ ਸੀ ਕਿ ਫਿਲਮ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਵੱਲੋਂ ਜਾਤੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਬਾਰੇ ਵਿਵਾਦਤ ਪੋਸਟ ਪਾਈ ਗਈ ਹੈ। ਇਸ 'ਚ ਅਪਸ਼ਬਦ ਬੋਲ ਕੇ ਜਾਤੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਨੂੰ ਅਪਮਾਨਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਬਠਿੰਡਾ ਤੇ ਫਰੀਦਕੋਟ 'ਚ ਤਾਪਮਾਨ 42 ਤੋਂ ਪਾਰ

ਲੁਧਿਆਣਾ: ਪੱਛਮੀ ਦਬਾਅ ਨਾਲ ਸ਼ੁੱਕਰਵਾਰ ਤੇ ਸ਼ਨੀਵਾਰ ਨੂੰ ਤੇਜ਼ ਹਵਾਵਾਂ ਵਿਚਾਲੇ ਹਲਕੀ ਤੋਂ ਮੱਧਮ ਵਰਖਾ ਨਾਲ ਗਰਮੀ ਤੋਂ ਮਿਲੀ ਰਾਹਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਐਤਵਾਰ ਨੂੰ ਤਾਪਮਾਨ 'ਚ ਵਾਧਾ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਮੌਸਮ ਵਿਭਾਗ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਅਨੁਸਾਰ, ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਦੋ ਜ਼ਿਲ੍ਹਿਆਂ 'ਚ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਤਾਪਮਾਨ 42 ਡਿਗਰੀ ਸੈਲਸੀਅਸ ਤੋਂ ਪਾਰ ਪਹੁੰਚ ਗਿਆ। ਫਰੀਦਕੋਟ 'ਚ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਤਾਪਮਾਨ 42.7 ਡਿਗਰੀ ਅਤੇ ਬਠਿੰਡਾ 'ਚ 42.5 ਡਿਗਰੀ ਸੈਲਸੀਅਸ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਕੁਝ ਜ਼ਿਲ੍ਹਿਆਂ 'ਚ ਦਿਨ ਦੇ ਸਮੇਂ ਤੇਜ਼ ਹਵਾਵਾਂ ਚੱਲੀਆਂ ਅਤੇ ਬੱਦਲ ਵੀ ਛਾਏ ਰਹੇ।

Punjab Times

Established in 2000
25th Year in Publication

Published every Saturday
by **A B Publication Inc.**
20451 N Plum Grove Rd.
Palatine, IL 60074-2018
Ph:847-359-0746
Fax:847-705-9388

Email:punjabtimes1@gmail.com

www.punjabtimesusa.com

Founder Editor:
Amolak Singh Jammu
Managing Editor
Jaspreet Kaur
Editor

Lakhvinder S. Johal
Astt. Editor
Amrit Pal Kaur

Photographer
Kamaljit Singh Viridi
Ph. 847-502-2703

Our Columnists
Gurbakhsh Singh Bhandal
Buta Singh

Tarlochan Singh Dupalpur
Correspondents

California
Ashok Bhaura
New York
Iqbal S. Jabowalia
917-375-6395

Postmaster: Please send
address changes to Punjab Times,
20451 N. Plum Grove Rd., Palatine,
IL 60074

Distributed in:
California, Illinois, Indiana, Ohio,
Michigan, Wisconsin, Mississippi,
Iowa, Arkansas, Massachusetts,
Texas, Virginia, Nevada, Washington,
Oregon, Arizona, Georgia, Florida,
New York, New Jersey, Connecticut,
Oklahoma, Pennsylvania, Missouri,
Kentucky, Kansas.

ਡਾਕ ਰਾਹੀਂ ਪਰਚਾ ਮੰਗਵਾਉਣ ਲਈ
ਸਾਲਾਨਾ ਚੰਦਾ: 130 ਡਾਲਰ

ਨੋਟ: ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਵਿਚ
ਛਪੇ ਲੇਖਾਂ ਵਿਚਲੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਨਾਲ
ਅਦਾਰਾ ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਦਾ ਸਹਿਮਤ
ਹੋਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਪਾਠਕਾਂ
ਦੀ ਮਹਿਜ਼ ਜਾਣਕਾਰੀ ਹਿੱਤ ਛਾਪੇ ਜਾਂਦੇ
ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਹੀ ਜਾਂ ਗਲਤ ਹੋਣ
ਬਾਰੇ ਫੈਸਲਾ ਪਾਠਕਾਂ ਦੇ ਹੱਥ ਵਿਚ ਹੈ।
ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਵਿਚ ਛਪੇ
ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਵਿਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਦਾਅਵੇ
ਦੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਕਿ ਅਦਾਰਾ ਪੰਜਾਬ
ਟਾਈਮਜ਼ ਤਾਈਦ ਕਰਦਾ ਹੋਵੇ। ਪਾਠਕ
ਕਿਸੇ ਵੀ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਦੀ
ਪੁਸ਼ਟੀ ਆਪ ਕਰ ਲੈਣ।

Disclaimer

The views expressed in the
articles published in the columns
of Punjab Times are that of
their writers, and it is not
implied that Punjab Times
endorses them.

Sameway Punjab Times
does not necessarily endorse
the claim made in the
advertisement published in
Punjab Times.

All disputes subject to
Chicago jurisdiction.

ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ 'ਚ ਭਾਈ ਹਵਾਰਾ ਦੀ ਪਟੀਸ਼ਨ 'ਤੇ ਸੁਣਵਾਈ ਮੁੜ ਮੁਲਤਵੀ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ: ਪੰਜਾਬ ਦੇ
ਮਰਹੂਮ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਬੇਅੰਤ ਸਿੰਘ
ਦੀ ਹੱਤਿਆ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਉਮਰ
ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਕੱਟ ਰਹੇ ਭਾਈ
ਜਗਤਾਰ ਸਿੰਘ ਹਵਾਰਾ ਦੀ ਤਿਹਾਤ
ਜੇਲ੍ਹ (ਦਿੱਲੀ) ਤੋਂ ਪੰਜਾਬ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿਚ
ਤਬਾਦਲਾ ਕਰਨ ਸੰਬੰਧੀ ਦਾਇਰ
ਪਟੀਸ਼ਨ 'ਤੇ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਵਿਚ
ਸੁਣਵਾਈ ਇਕ ਵਾਰ ਫਿਰ ਟੱਲ ਗਈ
ਹੈ। ਜਸਟਿਸ ਬੀ.ਆਰ. ਗਵਈ ਦੀ ਅਗਵਾਈ
ਵਾਲੇ ਬੈਂਚ ਨੇ ਸੋਮਵਾਰ ਨੂੰ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ
ਵਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਸਾਲਿਸਟਰ ਜਨਰਲ ਤੁਸ਼ਾਰ
ਮਹਿਤਾ ਦੀ ਬੇਨਤੀ 'ਤੇ ਅਗਲੀ ਸੁਣਵਾਈ ਦੀ
ਤਰੀਕ ਦਿੱਤੀ। ਦੱਸਣਯੋਗ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿਚ ਭਾਈ
ਹਵਾਰਾ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ ਦਿੱਲੀ ਵਿਚ
ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਕੋਈ ਕੇਸ ਲੰਬਿਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਉਹ
ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਇਕ ਪੁਰਾਣੇ ਕੇਸ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ
ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਿਲ ਨਹੀਂ ਹੋ ਪਾ ਰਹੇ ਕਿਉਂਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ
ਨੂੰ ਦਿੱਲੀ ਤੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ

ਜਾ ਰਹੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ 14 ਸਾਲ ਦੀ ਧੀ ਪੰਜਾਬ
ਵਿਚ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ ਪਰ ਉਹ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿਚ ਹੋਣ ਕਰਕੇ
ਉਸ ਨੂੰ ਮਿਲ ਨਹੀਂ ਪਾ ਰਹੇ। ਦੱਸਣਯੋਗ ਹੈ ਕਿ
ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੇ 4 ਫਰਵਰੀ 2025 ਨੂੰ ਹੋਈ
ਸੁਣਵਾਈ ਦੌਰਾਨ ਭਾਈ ਹਵਾਰਾ ਦੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾ
ਸਖ਼ਤ ਵਿਰੋਧ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ
ਸਿਰਫ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਹੀ ਤਬਦੀਲ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ
ਹੈ, ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਕਿਉਂਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ
ਸੁਣਵਾਈ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਵਿਚ ਹੋਈ
ਸੀ।

(ਪਹਿਲੇ ਸਫ਼ੇ ਦਾ ਬਾਕੀ)
ਨਹੀਂ ਰਹੇ ਪੋਪ...

ਕੋਲ ਵਾਪਸ ਚਲੇ ਗਏ। ਉਨ੍ਹਾਂ
ਦਾ ਪੂਰਾ ਜੀਵਨ ਈਸ਼ਵਰ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ
ਦੀ ਚਰਚ ਦੀ ਸੇਵਾ ਲਈ ਸਮਰਪਿਤ
ਰਿਹਾ। ਸੋਮਵਾਰ ਰਾਤ 11.30 ਵਜੇ
ਪੋਪ ਦੀ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇਹ ਨੂੰ ਤਾਬੂਤ 'ਚ
ਰਖਿਆ ਗਿਆ। ਇਕ ਬੁਲਾਰੇ
ਅਨੁਸਾਰ ਬੁੱਧਵਾਰ ਸਵੇਰੇ ਆਖਰੀ
ਦਰਸ਼ਨਾਂ ਲਈ ਪੋਪ ਦੀ ਦੇਹ ਨੂੰ ਸੇਂਟ
ਪੀਟਰਜ਼ ਬੈਸਿਲਿਕਾ ਲਿਜਾਇਆ
ਗਿਆ। ਹੁਣ ਰਵਾਇਤੀ ਸੋਗ ਤੇ
ਅੰਤਿਮ ਸਸਕਾਰ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਹੈ।
ਹਾਲਾਂਕਿ ਅਜੇ ਤੱਕ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਤਰੀਕ
ਨਹੀਂ ਐਲਾਨੀ ਗਈ ਹੈ। ਸਭ ਤੋਂ
ਪਹਿਲਾਂ ਪੋਪ ਦੇ ਨਿਵਾਸ ਸਥਾਨ ਸੇਂਟ
ਪੀਟਰਜ਼ ਬੈਸਿਲਿਕਾ ਦੇ ਨਾਲ ਬਣੇ ਛੋਟੇ
ਚਰਚ ਸੈਂਟਾ ਮਾਰਟਾ 'ਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਦੇਹ
ਦਰਸ਼ਨਾਂ ਲਈ ਰੱਖੀ ਗਈ। ਜਿਸ ਤੋਂ
ਬਾਅਦ ਸੇਂਟ ਪੀਟਰਜ਼ 'ਚ ਆਮ ਜਨਤਾ
ਲਈ ਲਿਜਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ।

(ਪਹਿਲੇ ਸਫ਼ੇ ਦਾ ਬਾਕੀ)

ਪਹਿਲਗਾਮ ਲਹੂ ਲੁਹਾਣ

ਹੈ ਕਿ ਕਰਨਾਟਕ ਤੋਂ ਤੋਂ ਵੀ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ
ਦੀ ਇਕ ਟੀਮ ਕਸ਼ਮੀਰ ਲਈ ਰਵਾਨਾ ਹੋ ਗਈ
ਹੈ। ਸਬੰਧਤ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਵੀ ਦੱਸਿਆ ਕਿ

ਜਿਸ ਥਾਂ ਇਹ ਹਮਲਾ ਹੋਇਆ, ਉੱਥੇ ਪੁੱਜਣਾ
ਆਸਾਨ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਹਮਲੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪੁਲਿਸ,
ਫ਼ੌਜ ਤੇ ਸੀਆਰਪੀਐੱਫ ਦੇ ਜਵਾਨਾਂ ਦਾ ਦਸਤਾ
ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਪੁੱਜ ਚੁੱਕਾ ਹੈ। ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਕਿਹਾ
ਕਿ ਸੰਭਵ ਹੈ ਕਿ ਅੱਤਵਾਦੀ ਜੰਮੂ ਦੇ ਕਿਸ਼ਤਵਾਤ
ਤੋਂ ਦੱਖਣੀ ਕਸ਼ਮੀਰ ਦੇ ਕੋਕਰਨਾਗ ਰਸਤੇ ਬੈਸਰਨ
ਪੁੱਜੇ ਹੋਣ।

ਉਘੇ ਕਵੀ ਪਸ਼ੌਰਾ ਸਿੰਘ ਢਿੱਲੋਂ ਦਾ ਦੇਹਾਂਤ

ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ: ਬਹੁਤ ਹੀ ਨਿੱਘੇ ਸੁਭਾਅ ਦੀ ਸਿੱਖਿਅਕਤੀ ਸ਼ਖਸੀਅਤ ਦੇ ਮਾਲਕ, ਉਘੇ
ਕਵੀ ਪਸ਼ੌਰਾ ਸਿੰਘ ਢਿੱਲੋਂ ਦਾ ਅਚਾਨਕ ਹਾਰਟ ਅਟੈਕ
ਨਾਲ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦਾ ਮੈਦਾਨ ਛੱਡ ਜਾਣਾ ਬਹੁਤ ਅਫਸੋਸਨਾਕ
ਹੈ। ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਨੂੰ ਇਸ ਅਣਹੋਣੀ ਨਾਲ ਨਾਪੂਰਨਯੋਗ
ਘਾਟਾ ਪਿਆ ਹੈ। ਪਰਮਾਤਮਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਆਤਮਾ ਨੂੰ ਸ਼ਾਂਤੀ
ਬਖਸ਼ੇ ਤੇ ਪਰਿਵਾਰ ਨੂੰ ਭਾਣਾ ਮੰਨਣ ਦਾ ਬਲ ਬਖਸ਼ੇ।

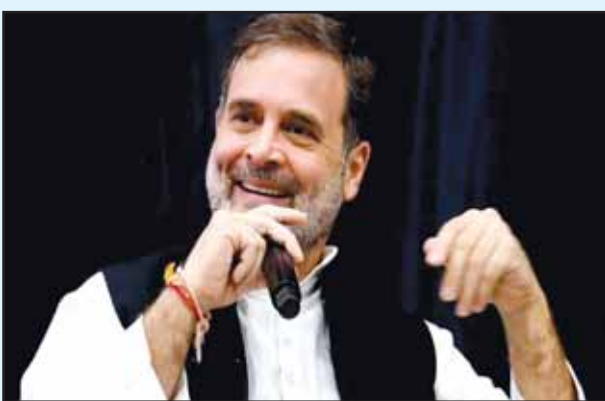
ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਜਨਮ ਸੰਨ 1939 ਵਿਚ ਲਾਹੌਰ
ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਿਚ ਹੋਇਆ ਸੀ ਤੇ ਵੰਡ ਵੇਲੇ ਉਹ ਪਰਿਵਾਰ
ਸਣੇ ਭਾਰਤ ਆ ਗਏ ਸਨ ਅਤੇ ਭਕਨਾ ਪਿੰਡ ਵਿਚ ਰਹੇ
ਆਪਣੇ ਨਜ਼ਦੀਕੀ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰ ਬਾਬਾ ਸੋਹਣ ਸੋਹਣ ਸਿੰਘ
ਭਕਨਾ ਕੋਲ ਰਹੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਆਪਣੀ ਪਹਿਲੀ ਕਵਿਤਾ 'ਰੂਹ
ਮੇਰੇ ਪੰਜਾਬ ਦੀ' 1968 ਵਿਚ ਲਿਖੀ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਖਾਲਸਾ
ਕਾਲਜ ਐਮ੍ਰਿਤਸਰ ਤੋਂ ਗਰੈਜੂਏਸ਼ਨ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਮਗਰੋਂ
ਹਾਰਟੀਕਲਚਰਲ ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕੀਤਾ। ਉਹ
ਚੰਗੇ ਭਵਿੱਖ ਲਈ ਪਹਿਲਾਂ ਇੰਗਲੈਂਡ ਅਤੇ ਮਗਰੋਂ
ਅਮਰੀਕਾ ਚਲੇ ਗਏ ਅਤੇ ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ ਵਿਚ ਰਹਿ
ਰਹੇ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕਿਤਾਬ 'ਦੀਵਾ ਬਲੇ ਸਮੁੰਦਰੋਂ ਪਾਰ' ਅਤੇ ਐਲਬਮ 'ਅਵਾਜ਼ ਤੇ ਪਰਵਾਜ਼' ਨੂੰ
ਵਧੀਆ ਹੁੰਗਾਰਾ ਮਿਲਿਆ।

ਸ. ਪਸ਼ੌਰਾ ਸਿੰਘ ਦਾ ਅੰਤਿਮ ਸਸਕਾਰ 24 ਅਪਰੈਲ ਦਿਨ ਵੀਰਵਾਰ ਨੂੰ ਸ਼ਾਂਤ ਭਵਨ ਪੰਜਾਬੀ
ਫਿਊਨਰਲ ਹੋਮ 4800 E. Clayton Ave. Fowler, CA 93635 ਵਿਖੇ ਸਵੇਰੇ 11 ਵਜੇ
ਹੋਵੇਗਾ। ਉਪਰੰਤ ਦੁਪਹਿਰ 12 ਵਜੇ ਸਿੱਖ ਸੈਂਟਰ ਆਫ ਪੈਸੀਫਿਕ ਕੋਸਟ (ਸੈਲਮਾ ਗੁਰਦੁਆਰਾ)
ਵਿਖੇ ਅੰਤਿਮ ਅਰਦਾਸ ਅਤੇ ਕੀਰਤਨ ਹੋਵੇਗਾ।

ਰਾਹੁਲ ਗਾਂਧੀ ਨੇ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੂੰ ਸਮਝੌਤਾਵਾਦੀ ਕਿਹਾ

ਬੈਸਟਨ: ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਸਾਬਕਾ
ਪ੍ਰਧਾਨ ਤੇ ਲੋਕ ਸਭਾ ਵਿਚ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ
ਦੇ ਆਗੂ ਰਾਹੁਲ ਗਾਂਧੀ ਨੇ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ
'ਤੇ ਫਿਰ ਸਵਾਲ ਕੀਤੇ ਹਨ।
ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਦਾ
ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਏ
ਹਨ ਕਿ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੇ ਸਮਝੌਤਾ ਕਰ
ਲਿਆ ਹੈ ਤੇ ਉਸ ਦੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਵਿਚ
ਗੜਬੜ ਹੈ। ਦੋ ਦਿਨਾਂ ਦੌਰੇ 'ਤੇ ਅਮਰੀਕਾ
ਪੁੱਜੇ ਰਾਹੁਲ ਨੇ ਬੈਸਟਨ ਵਿਚ ਪਰਵਾਸੀ
ਸੰਮੇਲਨ ਦੌਰਾਨ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਕਿ
ਆਸਾਨ ਲਫਜ਼ਾਂ ਵਿਚ ਕਹੀਏ ਵਿਚ
ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਵਿਚ
ਸੂਬੇ ਵਿਚ ਬਾਲਿਗਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਤੋਂ ਵੱਧ ਲੋਕਾਂ ਨੇ
ਵੋਟਾਂ ਪਾਈਆਂ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ
ਨੇ ਸਾਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਸ਼ਾਮ ਸਾਢੇ ਪੰਜ ਵਜੇ ਤੱਕ
ਦੀ ਵੋਟਿੰਗ ਦੇ ਅੰਕੜੇ ਦਿੱਤੇ ਹਨ ਤੇ ਸ਼ਾਮ ਸਾਢੇ
5 ਵਜੇ ਤੋਂ ਸਾਢੇ ਸੱਤ ਵਜੇ ਵਿਚਾਲੇ 65 ਲੱਖ

ਵੋਟਰਾਂ ਨੇ ਵੋਟ ਵੀ ਪਾ ਦਿੱਤੀ। ਸੀਨੀਅਰ ਸੰਸਦ
ਮੈਂਬਰ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਏਨੇ ਘੱਟ ਸਮੇਂ ਵਿਚ ਏਨੇ
ਜ਼ਿਆਦਾ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਵੋਟਿੰਗ ਕੇਂਦਰ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਕੇ
ਵੋਟਾਂ ਪਾਉਣਾ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਕ
ਵੋਟਰ ਨੂੰ ਵੋਟ ਪਾਉਣ ਵਿਚ ਤਿੰਨ ਮਿੰਟ ਤਾਂ ਲੱਗਦੇ

ਹਨ ਤੇ ਜੇ ਹਿਸਾਬ ਲਗਾਈਏ ਤਾਂ ਵੋਟਰਾਂ
ਦੀਆਂ ਕਤਾਰਾਂ ਰਾਤ ਦੇ ਵਜੇ ਤੱਕ
ਲੱਗੀਆਂ ਹੋਣਗੀਆਂ ਪਰ ਇਹ ਸਭ
ਹੋਣਾ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ
ਜਦੋਂ ਅਸੀਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲੋਂ ਵੀਡੀਓਗ੍ਰਾਫੀ
ਮੰਗੀ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ
ਨਾ-ਸਿਰਫ ਨਾਂਹ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਸਗੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ
ਇਹ ਕਾਨੂੰਨ ਵੀ ਬਦਲ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਤਾਂ
ਜੋ ਸਾਨੂੰ ਇਹ ਸਵਾਲ ਕਰਨ ਦੀ
ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਨਾ ਮਿਲ ਸਕੇ। ਰਾਹੁਲ ਗਾਂਧੀ
ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਾਡੇ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ
ਕਿ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੇ ਸੱਤਾਧਾਰੀ ਧਿਰ
ਨਾਲ ਮਿਲੀਭੁਗਤ ਕੀਤੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਇਹ
ਵੀ ਸਾਡਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਦੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਵਿਚ ਕੁਝ ਗੜਬੜ
ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੈਂ ਕਈ ਵਾਰ ਇਹ
ਗੱਲ ਕਹਿੰਦਾ ਆਇਆ ਹਾਂ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਬੈਸਟਨ ਵਿਚ
ਆਪਣੇ ਸਬੰਧਾਂ ਦੌਰਾਨ ਭਾਰਤ-ਅਮਰੀਕਾ ਸਬੰਧਾਂ
ਬਾਰੇ ਵੀ ਗੱਲਬਾਤ ਕੀਤੀ।

(ਪਹਿਲੇ ਸਫ਼ੇ ਦਾ ਬਾਕੀ)

ਪਹਿਲਗਾਮ ਲਹੂ ਲੁਹਾਣ

ਹੈ ਕਿ ਕਰਨਾਟਕ ਤੋਂ ਤੋਂ ਵੀ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ
ਦੀ ਇਕ ਟੀਮ ਕਸ਼ਮੀਰ ਲਈ ਰਵਾਨਾ ਹੋ ਗਈ
ਹੈ। ਸਬੰਧਤ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਵੀ ਦੱਸਿਆ ਕਿ

ਜਿਸ ਥਾਂ ਇਹ ਹਮਲਾ ਹੋਇਆ, ਉੱਥੇ ਪੁੱਜਣਾ
ਆਸਾਨ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਹਮਲੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪੁਲਿਸ,
ਫ਼ੌਜ ਤੇ ਸੀਆਰਪੀਐੱਫ ਦੇ ਜਵਾਨਾਂ ਦਾ ਦਸਤਾ
ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਪੁੱਜ ਚੁੱਕਾ ਹੈ। ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਕਿਹਾ
ਕਿ ਸੰਭਵ ਹੈ ਕਿ ਅੱਤਵਾਦੀ ਜੰਮੂ ਦੇ ਕਿਸ਼ਤਵਾਤ
ਤੋਂ ਦੱਖਣੀ ਕਸ਼ਮੀਰ ਦੇ ਕੋਕਰਨਾਗ ਰਸਤੇ ਬੈਸਰਨ
ਪੁੱਜੇ ਹੋਣ।

ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਅਮਰਨਾਥ ਯਾਤਰਾ ਲਈ
ਪਹਿਲਗਾਮ ਰੂਟ ਅਹਿਮ ਹੈ। ਇਸ ਰੂਟ ਤੋਂ ਗੁਫਾ
ਤੱਕ ਪੁੱਜਣ 'ਚ ਤਿੰਨ ਦਿਨ ਲੱਗਦੇ ਹਨ।
ਪਹਿਲਗਾਮ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾ ਪੜਾਅ ਚੰਦਨਵਾੜੀ ਹੈ,
ਜਿੱਥੋਂ ਚੜ੍ਹਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਬੇਸ ਕੈਂਪ ਤੋਂ
16 ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਦੂਰ ਹੈ। ਤਿੰਨ ਕਿਮੀ ਚੜ੍ਹਾਈ
ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਯਾਤਰਾ ਪਿੰਸੂ ਟਾਪ 'ਤੇ ਪੁੱਜਦੀ ਹੈ,

ਜਿੱਥੋਂ ਪੈਦਲ ਚੱਲਦਿਆਂ ਸ਼ਾਮ ਤੱਕ ਯਾਤਰਾ
ਸ਼ੇਸ਼ਨਾਗ ਪੁੱਜਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਸਫ਼ਰ ਕਰੀਬ ਨੌਂ
ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਦਾ ਹੈ। ਅਗਲੇ ਦਿਨ ਯਾਤਰੀ ਸ਼ੇਸ਼ਨਾਗ
ਤੋਂ 14 ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਦੂਰ ਪੰਚਤਰਨੀ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।
ਪੰਚਤਰਨੀ ਤੋਂ ਗੁਫਾ ਦੂਰੀ ਸਿਰਫ ਛੇ ਕਿਲੋਮੀਟਰ
ਹੈ।

ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਦਾ ਆਨਰੇਰੀ ਸਲਾਹਕਾਰ ਬੋਰਡ

(ਡਾ.) ਨਵਦੀਪ ਕੌਰ
ਬਲਵਿੰਦਰ (ਨਿੱਕੀ) ਕੌਰ ਸੇਖੋਂ
ਜਸਬੀਰ ਕੌਰ ਢਿੱਲੋਂ
ਡਾ. ਇਨਕਲਾਬੀ ਥਾਂਦੀ
ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਗਰੇਵਾਲ
ਹਰਦਿਆਲ ਸਿੰਘ ਦਿਓਲ
ਡਾ. ਗੁਰਦਿਆਲ ਸਿੰਘ ਬਸਰਾਨ
ਹਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸਾਰੀ

ਸਰਵਣ ਸਿੰਘ ਟਿਵਾਣਾ
ਜੈਦੇਵ ਸਿੰਘ ਭੱਠਲ
ਪਰਮਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਵਾਲੀਆ
ਡਾ. ਹਰਗੁਰਮੁਖਪਾਲ ਸਿੰਘ
ਡਾ. ਤੇਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਮੰਡੇਰ
ਜਗਦੀਸ਼ਰ ਸਿੰਘ ਕਲੇਰ
ਰਘਬੀਰ ਸਿੰਘ ਘੁੰਨ
ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਦਰਤ

ਡਾ. ਗੁਰਚਰਨ ਸਿੰਘ ਗਰੇਵਾਲ
ਗੁਰਦੇਵ ਸਿੰਘ ਜੌਤਾ
ਰਾਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬੈਂਸ
ਮਨਦੀਪ ਸਿੰਘ ਭੂਰਾ
ਗੁਲਜ਼ਾਰ ਸਿੰਘ ਮੁਲਤਾਨੀ
ਅਵਤਾਰ ਸਿੰਘ ਸਪਰਿੰਗਫੀਲਡ
ਗੁਰਵੀਰ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ
ਜਸਕਰਨ ਸਿੰਘ ਧਾਲੀਵਾਲ

ਅਮਰੀਕ ਸਿੰਘ (ਅਮਰ ਕਾਰਪੇਟ)
ਅੰਮ੍ਰਿਤਪਾਲ ਸਿੰਘ ਸੰਘਾ
ਭੁਪਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਧਾਲੀਵਾਲ
ਹਰਵਿੰਦਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਲੈਲ
ਜਗਜੀਤ ਸਿੰਘ ਚੀਡਸਾ
ਸੁਖਮੇਲ ਸਿੰਘ ਅਟਵਾਲ
ਮੁਖਤਿਆਰ ਸਿੰਘ (ਹੈਪੀ ਹੀਰ)
ਅਮੋਲਕ ਸਿੰਘ ਗਾਖਲ
ਜਸਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ (ਜੱਸੀ) ਗਿੱਲ
ਸੁਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸੁੰਨਤ

ਅਸ਼ੋਕ ਬਾਂਸਲ ਦੀ ਪੁਸਤਕ ‘ਲੱਭ ਜਾਣਗੇ ਲਾਲ ਗੁਆਚੇ’ ਲੋਕ ਅਰਪਣ

ਫਰਿਜ਼ਨੋ: (ਗੁਰਿੰਦਰਜੀਤ ਨੀਟਾ ਮਾਛੀਕੋ/ ਕੁਲਵੰਤ ਧਾਲੀਆਂ): ਪੰਜਾਬੀ ਗੀਤ ਸੰਗੀਤ ਅਤੇ ਖਾਸਕਰ ਗੀਤਕਾਰਾਂ ਨਾਲ ਡਾਢਾ ਮੋਹ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ, ਪੰਜਾਬੀਅਤ ਨੂੰ ਪਰਣਾਏ ਹੋਏ ਸ੍ਰੀ ਅਸ਼ੋਕ ਬਾਂਸਲ ਮਾਨਸਾ ਅੱਜ-ਕੱਲ੍ਹ ਆਪਣੀ

ਸਮਾਗਮ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਨਵੀਂ ਕਿਤਾਬ ‘ਲੱਭ ਜਾਣਗੇ ਲਾਲ ਗੁਆਚੇ’ ਵੀ ਰਿਲੀਜ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਇਹ ਕਿਤਾਬ ਲਹਿੰਦੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਗੁੰਮਨਾਮ ਗੀਤਕਾਰਾਂ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ, ਰਚਨਾਵਾਂ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ

ਸਫ਼ਰ ਨੂੰ ਬੜੀ ਖੋਜ ਅਤੇ ਸੂਝ-ਬੂਝ ਨਾਲ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਦੋਵੇਂ ਪੁਸਤਕਾਂ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੰਦਿਆਂ, ਅਸ਼ੋਕ ਬਾਂਸਲ ਨੇ ਆਖਿਆ ਕਿ ਇਹ ਲਿਖਤਾਂ ਸਿਰਫ ਕਿਤਾਬਾਂ ਨਹੀਂ, ਸਗੋਂ ਪੰਜਾਬੀ ਗੀਤਕਾਰਾਂ

ਤੇ ਖੋਜਕਾਰੀ ਰੂਹ ਅਸ਼ੋਕ ਬਾਂਸਲ ਮਾਨਸਾ ਨੇ ਨਵੀਨਤਮ ਪੁਸਤਕ ‘ਲੱਭ ਜਾਣਗੇ ਲਾਲ ਗੁਆਚੇ’ ਰਾਹੀਂ ਐਸਾ ਖੋਜ ਭਰਪੂਰ ਕਾਰਜ ਕਰ ਵਿਖਾਇਆ ਹੈ, ਜਿਸਨੂੰ ਆਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਪੀੜ੍ਹੀਆਂ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇ ਸਰੋਤ ਵਜੋਂ ਪੜ੍ਹਿਆ ਕਰਨਗੀਆਂ। ਇਸ ਮੌਕੇ

ਧਰਮਵੀਰ ਬਾਂਦੀ, ਨਿਰਮਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨਿੱਮਾ, ਰਜੇਸ਼ ਰਾਜੂ, ਕਮਲਜੀਤ ਬੈਨੀਪਾਲ ਆਦਿ ਨੇ ਆਪਣੇ ਪੁਰਾਣੇ ਗੀਤਾਂ ਨਾਲ ਖੂਬ ਰੰਗ ਬੰਨ੍ਹਿਆ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਦਿਲਾਵਰ ਚਾਹਲ ਨੇ ਅਸ਼ੋਕ ਬਾਂਸਲ ਮਾਨਸਾ ਲਈ ਇੱਕ ਹਜ਼ਾਰ ਡਾਲਰ ਮੱਦਦ ਦੇਣ

ਕੈਨੇਡਾ-ਅਮੈਰਿਕਾ ਫੇਰੀ ‘ਤੇ ਹਨ। ਉਹ ਇਸ ਫੇਰੀ ਦੌਰਾਨ ਜਿੱਥੇ ਆਪਣੇ ਚਾਹੁਣ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਮਿਲ ਰਹੇ ਹਨ, ਉਥੇ ਹੀ ਆਪਣੀ ਨਵੀਂ ਕਿਤਾਬ ‘ਲੱਭ ਜਾਣਗੇ ਲਾਲ ਗੁਆਚੇ’ ਵੀ ਰਿਲੀਜ਼ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਸੇ ਕੜੀ ਤਹਿਤ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਨਮਾਨ ਹਿਤ ਫਰਿਜ਼ਨੋ ਦੇ ਗਾਇਕ ਰਾਜੇਸ਼ ਰਾਜੂ ਦੇ ਪੀਜ਼ਾ ਟਵਿਸਟ ਰੈਸਟੋਰੈਂਟ ਵਿਖੇ ਸਾਦਾ ਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ

ਸਾਹਿਤਕ ਯੋਗਦਾਨ ਨੂੰ ਉਜਾਗਰ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਬਾਂਸਲ ਨੇ ਗੁੰਮ ਹੋ ਰਹੇ ਇਤਿਹਾਸ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਲਿਖਤ ਰਾਹੀਂ ਦੁਬਾਰਾ ਲੋਕਾਂ ਸਾਹਮਣੇ ਲਿਆਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕਿਤਾਬ ‘ਮਿੱਟੀ ਨੂੰ ਫਰੋਲ ਜੋਗੀਆਂ’ ਵੀ ਵੱਡੀ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਹਾਸਲ ਕਰ ਚੁੱਕੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਚੜ੍ਹਦੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਗੀਤਕਾਰਾਂ ਦੇ ਜੀਵਨ ਅਤੇ ਰਚਨਾਤਮਕ

ਦੇ ਅਣਛੂਹੇ ਪੱਖਾਂ ਦੀ ਵਕਾਲਤ ਹਨ। ਸਮਾਰੋਹ ਵਿਚ ਹਾਜ਼ਰੀ ਲਗਵਾਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਸਾਹਿਤਕ ਅਤੇ ਕਲਾਤਮਕ ਸ਼ਖ਼ਸੀਅਤਾਂ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕੰਮ ਨੂੰ ਭਰਪੂਰ ਸਲਾਹਿਆ ਅਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ-ਪ੍ਰੇਮੀਆਂ ਲਈ ਇਹ ਕਿਤਾਬ ਮੀਲ ਪੱਥਰ ਸਾਬਤ ਹੋਵੇਗੀ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਸ਼ਾਇਰ ਹਰਜਿੰਦਰ ਕੰਗ ਨੇ ਕਿਤਾਬ ਬਾਰੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਲੇਖਕ

ਬੁਲਾਰਿਆਂ ਵਿਚ ਸ਼ਾਇਰ ਦਿਲਾਵਰ ਚਾਹਲ, ਸ਼ਾਇਰ ਰਣਜੀਤ ਗਿੱਲ, ਲੇਖਕ ਸਾਧੂ ਸਿੰਘ ਸੰਘਾ, ਹੈਰੀ ਮਾਨ, ਸੰਤੋਖ ਮਿਨਹਾਸ, ਅਵਤਾਰ ਗੋਂਦਾਰਾ, ਸ਼ਾਇਰ ਸੁੱਖੀ ਧਾਲੀਵਾਲ, ਮਲਕੀਤ ਸਿੰਘ ਕਿੰਗਰਾ, ਦਿਲਬਾਗ ਬੰਗੜ, ਡਾ. ਅਰਜਨ ਸਿੰਘ ਜੋਸਨ ਆਦਿ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ। ਇਸ ਉਪਰੰਤ ਗਾਇਕ ਪੰਪੀ ਭਦੌੜ, ਬੀਬਾ ਦਿਲਪ੍ਰੀਤ ਕੌਰ,

ਦਾ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ। ਕਾਰੋਬਾਰੀ ਜਸਵੀਰ ਸਰਾਏ ਨੇ ਰੈਸਟੋਰੈਂਟ ਦਾ ਸਾਰਾ ਖਰਚਾ ਚੁੱਕਿਆ। ਇਸ ਸਮਾਗਮ ਵਿਚ ਫਰਿਜ਼ਨੋ ਏਰੀਏ ਦੇ ਹੋਰ ਵੀ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਪਤਵੰਤੇ ਪਹੁੰਚੇ ਹੋਏ ਸਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਿਲ ਖੋਲ੍ਹ ਕੇ ਅਸ਼ੋਕ ਬਾਂਸਲ ਮਾਨਸਾ ਦੀ ਮਦਦ ਕੀਤੀ। ਅਖੀਰ ਇਹ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਅਮਿੱਟ ਪੈਤਾਂ ਛੱਡਦਾ ਯਾਦਗਾਰੀ ਹੋ ਨਿੱਬੜਿਆ।

ਅਮੈਰਿਕਨ ਸਿੱਖ ਸੰਗਤ ਵੱਲੋਂ ਕਰਵਾਇਆ 7ਵਾਂ ਵਾਲੀਬਾਲ ਸੁਟਿੰਗ ਟੂਰਨਾਮੈਂਟ ਸਮਾਪਤ

ਫਰਿਜ਼ਨੋ: ਅਮੈਰਿਕਨ ਸਿੱਖ ਸੰਗਤ ਵੱਲੋਂ ਗਲੇਸ਼ੀਅਰ ਮਿਡਲ ਸਕੂਲ ਵਿਖੇ 19 ਅਤੇ 20 ਅਪ੍ਰੈਲ ਨੂੰ ਕਰਵਾਇਆ ਗਿਆ 7ਵਾਂ ਵਾਲੀਬਾਲ ਸੁਟਿੰਗ ਟੂਰਨਾਮੈਂਟ ਯਾਦਗਾਰੀ ਹੋ ਨਿੱਬੜਿਆ। ਦੋ ਦਿਨਾਂ ਦੇ ਇਸ ਮੁਕਾਬਲਿਆਂ ਵਿਚ ਕੈਨੇਡਾ

ਹੋਇਆ ਸੀ ਕਿ ਜਿਵੇਂ ਇਹ ਕੋਈ ਵਿਸ਼ਵ ਪੱਧਰੀ ਟੂਰਨਾਮੈਂਟ ਹੋਵੇ। ਫਾਈਨਲ ਮੈਚ ਨੂੰ ਵੇਖਣ ਲਈ ਦਰਸ਼ਕ

ਸੈਮੀਫਾਈਨਲ ਮੁਕਾਬਲਾ: ਗੁਰਿੰਦਰ ਫਰਿਜ਼ਨੋ ਬਨਾਮ ਕੈਲਗਰੀ ਬਿੰਦਰ, ਵਿੰਨੀਪੈਗ ਫੌਜੀ ਬਨਾਮ ਟੋਰਾਂਟੋ ਵਿਚਕਾਰ ਹੋਇਆ। ਫਾਈਨਲ

ਜਿੰਦਰ (ਵਿੰਨੀਪੈਗ) ਬੈਸਟ ਡਿਫੈਂਡਰ ਚੁਣਿਆ ਗਿਆ। ਟੂਰਨਾਮੈਂਟ ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਇਨਾਮ ਜਗਦੀਪ ਇੰਸ਼ੋਰੈਂਸ ਅਤੇ ਫਲੀਟ ਹੰਟ ਵੱਲੋਂ ਸਾਂਝੇ ਤੌਰ ‘ਤੇ

ਸਪਾਂਸਰਾਂ, ਸਹਿਯੋਗੀਆਂ ਅਤੇ ਦਰਸ਼ਕਾਂ ਦਾ ਧੰਨਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਦੋਵੇਂ ਦਿਨ ਗੁਰੂ ਕਾ ਲੰਗਰ ਅਤੁੱਟ ਵਰਤਾਇਆ ਗਿਆ। ਇਹ

***ਫਾਈਨਲ ਵਿਚ ਕੈਲਗਰੀ ਬਿੰਦਰ ਨੇ ਵਿੰਨੀਪੈਗ ਫੌਜੀ ਨੂੰ ਹਰਾ ਕੇ ਜਿੱਤਿਆ ਖਿਤਾਬ**
***ਬਬਲੂ (ਫਰਿਜ਼ਨੋ) ਬਣਿਆ ਬੈਸਟ ਸੂਟਰ**

ਅਤੇ ਅਮਰੀਕਾ ਤੋਂ ਕੁੱਲ 8 ਟੀਮਾਂ ਨੇ ਭਾਗ ਲਿਆ। ਕੈਨੇਡਾ ਤੋਂ ਸਰੀ, ਐਡਮਿੰਟਨ, ਕੈਲਗਰੀ, ਐਬਟਸਫੋਰਡ, ਵਿੰਨੀਪੈਗ ਅਤੇ ਟੋਰਾਂਟੋ ਤੋਂ ਟੀਮਾਂ ਪਹੁੰਚੀਆਂ, ਜਦਕਿ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਸੂਬੇ ਸਿਆਟਲ, ਓਹਾਇਓ, ਸੈਕਰਾਮੈਂਟੋ ਅਤੇ ਫਰਿਜ਼ਨੋ ਤੋਂ 4 ਲੋਕਲ ਟੀਮਾਂ ਨੇ ਹਿੱਸਾ ਲਿਆ। ਟੂਰਨਾਮੈਂਟ ਦੌਰਾਨ ਹੋਏ ਸਾਰੇ ਮੈਚ ਫਸਵੇਂ, ਰੋਮਾਂਚਕ ਅਤੇ ਦਿਲਚਸਪ ਰਹੇ। ਦਰਸ਼ਕ ਹਰੇਕ ਪੁਆਇੰਟ ‘ਤੇ ਤਾੜੀਆਂ ਮਾਰਦੇ ਨਜ਼ਰ ਆਏ। ਮਾਹੌਲ ਇੰਨਾ ਗਰਮਾਇਆ

ਦੂਰ-ਦੁਰਾਡੇ ਤੋਂ ਪਹੁੰਚੇ ਹੋਏ ਸਨ, ਜੋ ਕੈਲਗਰੀ ਬਿੰਦਰ ਅਤੇ ਵਿੰਨੀਪੈਗ ਫੌਜੀ ਦੀ ਟੀਮਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਹੋਇਆ। ਅੰਤਿਮ ਮੁਕਾਬਲਾ ਬਹੁਤ ਫਸਵਾਂ ਸੀ ਅਤੇ ਜਿੱਤ-ਹਾਰ ਸਿਰਫ ਕੁਝ ਪੁਆਇੰਟਾਂ ਨਾਲ ਹੀ ਤੈਅ ਹੋਈ।

ਮੈਚ ਵਿਚ ਕੈਲਗਰੀ ਬਿੰਦਰ ਨੇ ਵਿੰਨੀਪੈਗ ਫੌਜੀ ਨੂੰ ਹਰਾ ਕੇ ਖਿਤਾਬ ਆਪਣੇ ਨਾਮ ਕੀਤਾ। ਟੂਰਨਾਮੈਂਟ ਦੌਰਾਨ ਬਬਲੂ (ਫਰਿਜ਼ਨੋ) ਬੈਸਟ ਸੂਟਰ, ਬਿੰਦਰ (ਕੈਲਗਰੀ) ਪਲੇਅਰ ਆਫ ਦ ਟੂਰਨਾਮੈਂਟ, ਅਰਜ ਬੈਸਟ ਨਿੱਟਮੈਨ ਅਤੇ

ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਜਦਕਿ ਦੂਸਰਾ ਇਨਾਮ ਦੇਸੀ ਮੀਟ ਵਾਲੇ ਬਚਿੱਤਰ ਚਾਹਲ ਲੱਕੀ ਵੱਲੋਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਕ੍ਰਮੇਤਰੀ ਸਵਰਨ ਮੱਲਾ ਨੇ ਬੜੇ ਹੀ ਜੋਸ਼ ਅਤੇ ਜਜ਼ਬੇ ਨਾਲ ਕੀਤਾ। ਪੁਰਾਣੇ ਖਿਡਾਰੀਆਂ ਦਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਨਮਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਸਾਰੇ

ਟੂਰਨਾਮੈਂਟ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੀ ਏਕਤਾ, ਸਿੱਖ ਰਵਾਇਤਾਂ ਅਤੇ ਨੌਜਵਾਨ ਪੀੜ੍ਹੀ ਦੀ ਜੋਸ਼ੀਲੀ ਭਾਗੀਦਾਰੀ ਦਾ ਪ੍ਰਤੀਕ ਸੀ।
-ਗੁਰਿੰਦਰਜੀਤ ਨੀਟਾ ਮਾਛੀਕੋ/ ਕੁਲਵੰਤ ਧਾਲੀਆਂ

ਲੋਕ-ਪੱਖੀ ਅਤੇ ਕੁਦਰਤ ਪੱਖੀ ਵਿਕਾਸ ਮਾਡਲ ਦੀ ਲੋੜ: ਮਾਣਕ

ਫਗਵਾੜਾ: ਪੰਜਾਬੀ ਕਾਲਮਨਵੀਸ ਪੱਤਰਕਾਰ ਮੰਚ ਨੇ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਪੰਜਾਬੀ ਲੇਖਕ ਅਤੇ ਕਾਲਮਨਵੀਸ ਡਾ. ਚਰਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਗੁਮਟਾਲਾ ਨੂੰ ਜੀਵਨ ਭਰ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ ਦਾ ਪੁਰਸਕਾਰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ। ਐਤਵਾਰ ਨੂੰ ਇਥੇ ਹੋਏ ਇੱਕ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਸਮਾਗਮ ਵਿੱਚ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਮੰਮੇਟੇ, ਸਨਮਾਨ ਪੱਤਰ ਅਤੇ ਦੁਸ਼ਾਲਾ ਭੇਟ ਕੀਤਾ। 14 ਪੁਸਤਕਾਂ ਅਤੇ 300 ਲੇਖਾਂ ਦੇ ਰਿਚੇਤਾ ਗੁਮਟਾਲਾ ਜੀ ਨੂੰ ਇਹ ਸਨਮਾਨ ਸੀਨੀਅਰ ਪੱਤਰਕਾਰ ਅਤੇ ਲੇਖਕ ਸਤਨਾਮ ਸਿੰਘ ਮਾਣਕ, ਮੰਚ ਪ੍ਰਧਾਨ ਗੁਰਮੀਤ ਸਿੰਘ ਪਲਾਹੀ, ਪ੍ਰੋ. ਜਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਗੰਡਮ, ਗਿਆਨ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਡਾ. ਸੁਖਦੇਵ ਸਿੰਘ ਵੱਲੋਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

ਇਸ ਮੌਕੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਹਾਲਾਤ ਸੰਬੰਧੀ ਇੱਕ ਖੁਲ੍ਹਾ ਵਿਚਾਰ-ਵਟਾਂਦਰਾ ਹੋਇਆ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਕੁੰਜੀਵਤ ਸੰਬੋਧਨ ਵਿੱਚ ਸਤਨਾਮ ਸਿੰਘ ਮਾਣਕ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਸੰਕਟ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਖੇਤੀ ਸੰਕਟ ਦਾ ਹੀ ਵਿਸਥਾਰ ਹੈ। ਉਹਨਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਖੇਤੀ ਮਾਡਲ ਵਿਭਿੰਨਤਾ ਵਾਲਾ ਸੀ, ਪਰ ਹੁਣ ਇਸ ਪੁਰਾਣੇ ਮਾਡਲ ਉੱਤੇ ਪੁਨਰ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਉਹਨਾਂ ਜ਼ੋਰ ਦੇ ਕੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸ ਵੇਲੇ ਪੰਜਾਬ ਤੇ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਸਾਨੂੰ ਇੱਕ ਲੋਕ-ਪੱਖੀ ਅਤੇ ਕੁਦਰਤ ਪੱਖੀ ਵਿਕਾਸ ਮਾਡਲ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚਲੇ ਪਾਣੀ ਦੇ ਗੰਭੀਰ ਸੰਕਟ ਬਾਰੇ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਨੂੰ ਸੂਚੇਤ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜੇ ਅਸੀਂ ਇਸ ਵਿੱਚੋਂ ਬਾਹਰ ਨਿਕਲਣ ਦੇ ਫੌਰੀ ਢੰਗ ਤਰੀਕੇ ਨਾ ਅਪਨਾਏ ਤਾਂ ਲੋਕ ਪੀਣ ਵਾਲੇ ਪਾਣੀ ਲਈ ਵੀ ਲੜਾਈਆਂ ਕਰਨਗੇ ਅਤੇ ਇਹ ਨੇਤਲੇ ਭਵਿੱਖ 'ਚ ਵਾਪਰਨ ਵਾਲਾ ਹੈ। ਉਹਨਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸ਼ੁੱਧ

-ਡਾ. ਗੁਮਟਾਲਾ 'ਜੀਵਨ ਭਰ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ' ਲਈ ਸਨਮਾਨਿਤ

ਖੁਰਾਕ, ਸ਼ੁੱਧ ਹਵਾ, ਸ਼ੁੱਧ ਪਾਣੀ ਹਰ ਬੰਦੇ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ। ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਕੇਂਦਰ ਨੂੰ ਪੁੱਛਿਆ ਕਿ ਉਹ ਝੋਨੇ ਦੀ ਫ਼ਸਲ ਦੇ ਬਦਲ ਵਜੋਂ ਤੇਲ ਬੀਜਾਂ ਅਤੇ ਦਾਲਾਂ ਉਪਰ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਸਮਰਥਨ ਕੀਮਤ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੀ? ਜੇਕਰ ਇਹਨਾਂ ਤੇ ਸਮਰਥਨ ਮੁੱਲ ਦੇ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਕਿਸਾਨ ਝੋਨੇ ਦੀ ਫ਼ਸਲ ਵਿੱਚੋਂ ਆਪਣੇ ਆਪ ਬਾਹਰ ਨਿਕਲ ਅਵੇਗਾ, ਜਿਸ ਨਾਲ 70% ਪਾਣੀ ਦੀ ਬਚਤ ਹੋਵੇਗੀ। ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਕੱਲੇ ਸਮਰਥਨ ਮੁੱਲ ਦੀ ਨਹੀਂ, ਇੱਕ ਨਵੀਂ ਖੇਤੀ ਨੀਤੀ ਦੀ ਅਤਿਅੰਤ ਲੋੜ ਹੈ।

ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਖੇਤ ਅਧਾਰਤ ਸਨਅਤਾਂ ਅਤੇ ਪ੍ਰੋਸੈਸਿੰਗ ਇਕਾਈਆਂ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਕਰਨ ਦੀ

ਮੰਗ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪਹਿਲੀ ਜੂਨ ਤੋਂ ਝੋਨਾ ਲਾਉਣਾ ਪਾਣੀ ਦੇ ਸੰਕਟ ਨੂੰ ਡਰਾਉਣੀ ਹੱਦ ਤੱਕ ਵਧਾਉਣ ਬਰੋਬਰ ਹੈ। ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਇਹ ਮਿਤੀ 15 ਤੋਂ 20 ਜੂਨ ਕਰਨ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕੀਤਾ। ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਪੱਧਰ ਉਪਰ ਉਹਨਾਂ ਧਰਮ ਅਧਾਰਤ ਹਿੰਦੂ ਸਟੇਟ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨ ਦੀਆਂ ਨੀਤੀਆਂ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕਰਦਿਆਂ ਧਰਮ ਨਿਰਪੱਖ, ਸੰਘੀ, ਲੋਕਤੰਤਰਿਕ, ਸੰਵਿਧਾਨਿਕ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕੀਤਾ। ਉਹਨਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਹੁਣ ਤਾਂ ਸ਼ਿਵ ਸੈਨਾ ਦਾ ਸੀਨੀਅਰ ਨੇਤਾ ਸੰਜੇ ਰਾਓਤ ਵੀ ਇਹ ਕਹਿਣ ਲੱਗ ਪਿਆ ਹੈ ਕਿ ਭਾਰਤ ਨੂੰ ਹਿੰਦੂ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਉਹਨਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜੇ ਸੱਚ ਨਹੀਂ ਹੈ ਉਸਨੂੰ ਸੱਚ ਬਣਾਕੇ

ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਇਸ ਮੌਕੇ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਸਮਾਜਿਕ ਵਿਗਿਆਨੀ ਡਾ. ਸੁਖਦੇਵ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪਹਿਲੀ ਜੂਨ ਤੋਂ ਝੋਨਾ ਲਗਵਾਉਣਾ ਆਤਮਘਾਤੀ ਹੈ। ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਵੀ 15 ਜੂਨ ਤੋਂ ਝੋਨਾ ਲਾਏ ਜਾਣ ਦੀ ਵਕਾਲਤ ਕੀਤੀ। ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਮੁਫ਼ਤਥੋਰੀ ਦੀ ਸਿਆਸੀ ਨੀਤੀ ਦੀ ਅਲੋਚਨਾ ਕਰਦਿਆਂ ਉਹਨਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਬਸਿਡੀਆਂ ਸਿਰਫ਼ ਲੋੜਬੰਦਾਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਜਾਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ।

ਇਸ ਸਮੇਂ ਪ੍ਰੋ. ਜਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਗੰਡਮ ਨੇ ਫਾਸ਼ੀਵਾਦੀ ਤਾਕਤਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਸੰਘਰਸ਼ਸ਼ੀਲ ਜਮਾਤਾਂ ਨੂੰ ਲਾਮਬੰਦ ਅਤੇ ਇੱਕਮੁੱਠ ਹੋਣ ਦਾ ਸੱਦਾ ਦਿੱਤਾ। ਸਨਮਾਨ ਸੰਬੋਧਨ ਵਿੱਚ ਡਾਕਟਰ ਚਰਨਜੀਤ

ਸਿੰਘ ਗੁਮਟਾਲਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਪਿੰਡਾਂ ਤੇ ਸ਼ਹਿਰਾਂ 'ਚ ਪੁਸਤਕ ਸਭਿਆਚਾਰ ਨੂੰ ਪ੍ਰਫੁੱਲਤ ਕਰਨ ਲਈ ਲਾਇਬ੍ਰੇਰੀਆਂ ਖੋਲਣ ਉੱਪਰ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ।

ਵਿਚਾਰ ਚਰਚਾ ਵਿੱਚ ਦੀਦਾਰ ਸਿੰਘ ਸ਼ੇਤਰਾ, ਸੁਖਦੇਵ ਮਾਧੋਪੁਰੀ ਮਾਸਟਰ ਸੁਖਦੇਵ ਸਿੰਘ, ਕਮਲੇਸ਼ ਸੰਧੂ, ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਰਿਆਤ, ਗੁਰਵਿੰਦਰ ਮਾਣਕ, ਗਿਆਨ ਸਿੰਘ, ਰਵਿੰਦਰ ਚੋਟ, ਪ੍ਰਿੰ. ਗੁਰਮੀਤ ਸਿੰਘ ਪਲਾਹੀ, ਪ੍ਰਿੰ. ਇੰਦਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਬਾਸੂ ਨੇ ਹਿੱਸਾ ਲਿਆ।

ਇਸ ਸਮੇਂ ਡਾ. ਸੁਖਦੇਵ ਸਿੰਘ ਦੀ ਪੁਸਤਕ “ਪੰਜਾਬ, ਸਮਾਜਿਕ, ਆਰਥਿਕ, ਸਭਿਆਚਾਰਕ ਬਦਲਾਅ ਤੇ ਰੋਝਾਨਾ” ਅਤੇ ਜਸਬੀਰ ਕੌਰ ਦੀ ਪੁਸਤਕ “ਯਾਦਗਾਰੀ ਪਿੰਡ” ਅਤੇ ਪਰਵਿੰਦਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਵੱਲੋਂ ਬਣਾਈ ਵੈਬਸਾਈਟ “ਸਿੱਖ ਪਲੇਸਿਜ਼” ਦਾ ਲੋਕ ਅਰਪਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਸਟੇਜ ਸਕੱਤਰ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਰਵਿੰਦਰ ਚੋਟ ਨੇ ਬਾ-ਬੂਥੀ ਨਿਭਾਈ।

ਇਸ ਸਮੇਂ ਪੱਤਰਕਾਰ ਟੀ.ਡੀ. ਚਾਵਲਾ, ਪਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨਿੱਕੇ ਘੁੰਮਣ, ਰਕੇਸ਼ ਸ਼ਾਂਤੀ ਦੂਤ, ਪਰਵਿੰਦਰਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਬਲਦੇਵ ਰਾਜ ਕੌਮਲ, ਕਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ, ਜਸਵਿੰਦਰ ਕੌਰ ਫਗਵਾੜਾ, ਗੁਰਬਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਮਾਣਕ, ਸੋਹਣ ਸਹਿਜਲ, ਐਡਵੋਕੇਟ ਪ੍ਰਿੰ. ਪਵਨਦੀਪ ਕੌਰ, ਮੈਡਮ ਚਰਨਜੀਤ ਕੌਰ, ਉਰਮਨਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਅਸ਼ੋਕ ਸ਼ਰਮਾ ਪੱਤਰਕਾਰ, ਸੁਖਦੇਵ ਗੰਡਮਾ, ਬਲਵੀਰ ਕੌਰ, ਬੱਬੂ ਸੈਣੀ, ਹਰਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨਿਆਣਾ, ਸੀਤਲ ਬੰਗਾ, ਗੁਰਮੀਤ ਰੌਤੂ, ਦਵਿੰਦਰ ਜੱਸਲ, ਸੋਹਣ ਸਹਿਜਲ ਅਤੇ ਸਾਹਿਬਾ ਜੀਟਨ ਕੌਰ ਅਤੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਲੇਖਕ ਸਰੋਤੇ ਹਾਜ਼ਰ ਸਨ।

ਦਿੱਲੀ ਵਿਚ ਬਿਜਲੀ ਸੰਕਟ; ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਆ ਰਹੀ 'ਆਪ' ਦੀ ਯਾਦ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ: ਭਾਜਪਾ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਬਣੇ ਨੂੰ ਅਜੇ 100 ਦਿਨ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੋਏ ਤੇ ਲੋਕ 'ਆਪ' ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਯਾਦ ਕਰਨ ਲੱਗ ਪਏ ਹਨ। ਅਜਿਹਾ ਲੱਗ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਕੁਝ ਚੀਜ਼ਾਂ ਬੇਲਗਾਮ ਹੋ ਗਈਆਂ

ਹਨ ਜਿਵੇਂ ਬਿਜਲੀ ਕਟੌਤੀ ਦਾ ਮਾਮਲਾ। ਗਰਮੀ ਵਧਦੇ ਹੀ ਬਿਜਲੀ ਦੇ ਕੱਟ ਲੱਗਣ ਲੱਗ ਪਏ ਹਨ। ਸਰਕਾਰ ਕਹਿ ਰਹੀ ਹੈ ਕਿ ਸਥਾਨਕ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਮੁਰੰਮਤ ਕਾਰਨ ਬਿਜਲੀ ਕੱਟੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਪਰ 'ਲੋਡ ਸ਼ੈਡਿੰਗ' ਦਾ ਡਾਟਾ ਵੱਖਰੀ ਕਹਾਣੀ

ਬਿਆਨ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਕਈ ਖੇਤਰਾਂ 'ਚ ਪੰਜ-ਪੰਜ ਘੰਟੇ ਦੇ ਬਿਜਲੀ ਕੱਟ ਲੱਗ ਰਹੇ ਹਨ ਤੇ ਇਸ ਵਿਚਕਾਰ ਬਿਜਲੀ ਦੀ ਕੀਮਤ ਵਧਾਉਣ ਦੇ ਚਰਚੇ ਵੀ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਏ ਹਨ। ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ 'ਆਪ' ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਕਟਹਿਰੇ 'ਚ ਖੜ੍ਹੀ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਸੀ, ਪਰ ਸਰਦੀ ਦਾ ਮੌਸਮ ਬੀਤਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ ਦਿੱਲੀ ਦੀ ਹਵਾ ਗੁਣਵੱਤਾ ਖਰਾਬ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਕੁਝ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਵੀ ਲਾਗੂ ਕਰਨੀਆਂ ਪੈ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਉੱਧਰ ਸਕੂਲਾਂ ਨੇ ਫੀਸ ਵਧਾਉਣੀ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਕਈ ਸਕੂਲਾਂ 'ਚ 20 ਤੋਂ 80 ਫੀਸਦੀ ਤੱਕ ਦਾ ਵਾਧਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। 'ਆਪ' ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਮਨਮਾਨੀ ਫੀਸ ਵਧਾਉਣ 'ਤੇ ਰੋਕ ਲਗਾਈ ਹੋਈ ਸੀ। ਇਹੀ ਨਹੀਂ ਜਿਹੜੇ ਸਕੂਲਾਂ ਨੇ ਫੀਸ ਵਧਾਈ ਸੀ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਮਾਪਿਆਂ ਨੂੰ ਰੁਪਏ ਵੀ ਵਾਪਸ ਕਰਵਾਏ ਸਨ। ਸੜਕਾਂ ਦੀ ਮੁਰੰਮਤ ਤੇ ਬੁਨਿਆਦੀ ਢਾਂਚੇ ਦੇ ਹੋਰ ਕੰਮ ਵੀ ਉਥੇ ਦੇ ਉਥੇ ਹੀ ਹਨ।

ਪੀਂਘਾਂ ਸੋਚ ਦੀਆਂ ਸਾਹਿਤ ਮੰਚ ਵੱਲੋਂ 20 ਲੇਖਕਾਂ ਦਾ ਸਨਮਾਨ

ਬਟਾਲਾ: ਪੀਂਘਾਂ ਸੋਚ ਦੀਆਂ ਸਾਹਿਤ ਮੰਚ ਵੱਲੋਂ ਹਸਤ ਸ਼ਿਲਪ ਕਾਲਜ, ਬਟਾਲਾ ਵਿਖੇ ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੇ 20 ਲੇਖਕਾਂ ਦਾ ਰੁਬਰੂ, ਕਵੀ ਦਰਬਾਰ ਅਤੇ ਸਨਮਾਨ ਸਮਾਰੋਹ ਕਰਵਾਇਆ ਗਿਆ। ਇਹ ਸਨਮਾਨ ਸਮਾਰੋਹ ਦੀ ਪ੍ਰਬੰਧਕੀ ਟੀਮ ਵਿੱਚ ਰਸਪਿੰਦਰ ਕੌਰ ਗਿੱਲ ਜੀ, ਪ੍ਰਵੀਨ ਕੌਰ ਸਿੰਧੂ ਜੀ, ਸੁਰਿੰਦਰ ਕੌਰ ਸਰਾਏ ਜੀ ਅਤੇ ਬਾਜਵਾ ਅਫਰੀਕਾ ਜੀ ਨੇ ਆਪਣਾ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾਇਆ।

ਇਸ ਸਮਾਰੋਹ ਵਿੱਚ ਨਵਜੋਤ ਕੌਰ ਬਾਜਵਾ ਜੀ, ਰਣਜੀਤ ਕੌਰ ਭਿੰਡਰ ਜੀ, ਭੁਪਿੰਦਰ ਦੀਨਾਨਗਰ ਜੀ, ਡਾਕਟਰ ਰਮਨਦੀਪ ਸਿੰਘ ਦੀਪ ਜੀ, ਰਾਜੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਬੱਬੀ ਜੀ, ਜਗਨ ਨਾਥ ਨਿਮਾਣਾ ਉਦੇਕੇ ਜੀ, ਰਾਜ ਕਲਾਨੋਰ ਜੀ, ਬਲਵੀਰ ਕੁਮਾਰ

(ਬਾਬਾ ਬੀਰੂ) ਜੀ, ਜਸਵਿੰਦਰ ਕੌਰ ਜੀ, ਚਾਹਤਪ੍ਰੀਤ ਕੌਰ ਜੀ, ਪਵਨ ਕੁਮਾਰ ਜੀ, ਸੁਖਵਿੰਦਰ ਕੌਰ ਜੀ, ਡਾ ਸਤਿੰਦਰ ਕੌਰ ਕਾਹਲੌਂ ਜੀ, ਡਾ: ਸਤਿੰਦਰਜੀਤ ਕੌਰ ਬੁੱਟਰ ਜੀ, ਵਰਗਿਸ ਸਲਾਮਤ ਜੀ, ਅਜੀਤ ਕਮਲ ਜੀ, ਬਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਗੰਭੀਰ ਜੀ, ਰਮਨਦੀਪ ਕੌਰ ਜੀ, ਸੁਲਤਾਨ ਭਾਰਤੀ ਜੀ ਅਤੇ ਵਿਜੇ ਅਗਨੀਹੋਤਰੀ ਜੀ ਨੂੰ ਸਨਮਾਨਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

ਇਸ ਸਮਾਗਮ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹੋਣ ਲਈ ਉਦੇਚੇ ਤੌਰ ਤੇ ਪ੍ਰਵੀਨ ਕੌਰ ਸਿੰਧੂ ਜੀ, ਡਾ ਹਰਮੀਤ ਕੌਰ ਮੀਤ ਜੀ, ਜਯੋਤੀ ਭਗਤ ਬਟਾਲਵੀ ਜੀ, ਰਣਜੀਤ ਕੌਰ ਬਾਜਵਾ ਜੀ, ਅਮਰੀਕ ਸਿੰਘ ਲੋਹਲ ਮਨਜਾਪ ਕੌਰ ਜੀ ਅਤੇ ਚਰਨਜੀਤ ਕੌਰ ਜੀ ਪਹੁੰਚੇ। ਲੇਖਕਾਂ ਦੀਆਂ ਰਚਨਾਵਾਂ ਸੁਣਨ ਲਈ ਕਾਲਜ ਦੇ

ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੇ ਵੀ ਸ਼ਮੂਲਿਯਤ ਕੀਤੀ। ਕਾਲਜ ਦੇ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ, ਵਾਇਸ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਅਤੇ ਅਧਿਆਪਕ ਵੀ ਉਦੇਚੇ ਤੌਰ ਤੇ ਲੇਖਕਾਂ ਦੀ ਮਹਿਫਲ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਏ। ਸਭ ਲੇਖਕਾਂ ਨੇ ਆਪਣੀ-ਆਪਣੀ ਰਚਨਾ ਸੁਣਾ ਕੇ ਸਰੋਤਿਆਂ ਨੂੰ ਸਮਾਜਿਕ ਕੁਰੀਤੀਆਂ ਬਾਰੇ ਸੋਚਣ ਤੇ ਮਜਬੂਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਕਵੀ ਦਰਬਾਰ ਤੋਂ ਬਾਦ ਪੀਂਘਾਂ ਸੋਚ ਦੀਆਂ ਮੰਚ ਵੱਲੋਂ 20 ਲੇਖਕਾਂ ਨੂੰ ਮੰਚ ਦਾ ਸਨਮਾਨ ਚਿੰਨ੍ਹ ਅਤੇ ਮੰਚ ਦੀ ਨੋਟਬੁੱਕ ਦੇ ਕੇ ਸਨਮਾਨਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

ਉਦੇਚੇ ਤੌਰ ਤੇ ਪਹੁੰਚੇ ਸਾਰੇ ਮਹਿਮਾਨਾਂ ਨੂੰ ਮੰਚ ਦੀ ਰਿਵਾਇਤ ਅਨੁਸਾਰ ਨੋਟਬੁੱਕ ਦੇ ਕੇ ਸਨਮਾਨਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਪ੍ਰਬੰਧਕੀ ਟੀਮ ਨੂੰ ਮੰਚ ਵੱਲੋਂ ਸਨਮਾਨਿਤ ਚਿੰਨ੍ਹ ਭੇਟ ਕੀਤੇ ਗਏ।

ਹਰ ਪਾਸੇ ਈ.ਡੀ. ਦਾ ਸ਼ਿਕੰਜਾ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ: ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਈ.ਡੀ. (ਇਨਫੋਰਸਮੈਂਟ ਡਾਇਰੈਕਟੋਰੇਟ) ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਤੇ ਕਰਮਚਾਰੀ ਕੀ ਸੋਚਦੇ ਹੋਣਗੇ, ਜਦ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਨਵੇਂ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਦੇ ਨੇਤਾ ਖਿਲਾਫ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਮਿਲਦਾ ਹੋਵੇਗਾ? ਪਰ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਲਈ ਇਹ ਮਜ਼ਾਕ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਬਣ ਗਿਆ ਹੈ। ਹਰ ਕੋਈ ਜਾਣਦਾ ਹੈ ਕਿ ਈ.ਡੀ. ਦੀ ਗੱਡੀ ਨਿਕਲੇਗੀ ਤਾਂ ਕਿਸੇ ਨਾ ਕਿਸੇ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਦੇ ਨੇਤਾ ਦੇ ਘਰ ਹੀ ਰੁਕੇਗੀ। ਫਿਰ ਚਾਹੇ ਉਹ ਨੇਤਾ ਕਾਂਗਰਸ ਦਾ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਖੱਬੇਪੱਖੀਆਂ ਦਾ, 'ਆਪ' ਦਾ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਸੂਬਾ ਪਾਰਟੀ ਦਾ। ਇਹ ਗੱਲ ਅੰਕੜਿਆਂ ਤੋਂ ਵੀ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਹੈ ਤੇ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੀਆਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ 'ਚ ਕਈ ਵਾਰ ਸੁਣਨ ਨੂੰ ਮਿਲਿਆ ਹੈ। ਪਿਛਲੇ ਇਕ-ਦੋ ਹਫ਼ਤਿਆਂ 'ਚ ਜੇਕਰ 'ਲੈਫਟ' ਦੀ ਗੱਲ ਕਰੀਏ ਤਾਂ ਈ.ਡੀ. ਦਾ ਸ਼ਿਕੰਜਾ ਕੇਰਲ ਦੇ ਮੁੱਖ

ਮੰਤਰੀ ਪਿਨਰਈ ਵਿਜੈਅਨ ਦੀ ਬੇਟੀ ਟੀ. ਵੀਨਾ 'ਤੇ ਕੱਸਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਕੇਂਦਰ ਦੇ ਕੰਪਨੀ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੇ ਮੰਤਰਾਲੇ ਨੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਜੇ ਗੱਲ 'ਰਾਈਟ' ਦੀ ਕਰੀਏ ਤਾਂ ਈ.ਡੀ. ਨੇ ਹਵਾਲਾ ਰਾਸ਼ੀ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਇੱਕ ਮਾਮਲੇ 'ਚ 15 ਅਪ੍ਰੈਲ ਨੂੰ 'ਆਪ' ਦੇ ਇੱਕ ਵਿਧਾਇਕ ਦੇ ਘਰ ਵੀ ਛਾਪਾ ਮਾਰਿਆ ਗਿਆ। 'ਸੈਂਟਰ' ਦੀ ਗੱਲ ਕਰੀਏ ਤਾਂ ਰਾਜਸਥਾਨ 'ਚ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਵੱਡੇ ਨੇਤਾ ਸਾਬਕਾ ਮੰਤਰੀ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸਿੰਘ ਖਾਚਰਿਆਵਾਸ ਦੇ ਘਰ 15 ਅਪ੍ਰੈਲ ਨੂੰ ਹੀ ਈ.ਡੀ. ਨੇ ਛਾਪਾ ਮਾਰਿਆ। ਜ਼ਿਆਦਾ ਦਿਨ ਨਹੀਂ ਬੀਤੇ ਜਦ ਛੱਤੀਸਗੜ੍ਹ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਭੁਪੇਸ਼ ਬਘੇਲ ਦੇ ਘਰ ਈ.ਡੀ. ਪਹੁੰਚੀ। ਸੋਨੀਆ ਗਾਂਧੀ, ਰਾਹੁਲ ਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਦਾਮਾਦ ਰਾਬਰਟ ਵਾਡਰਾ 'ਤੇ ਵੀ ਈ.ਡੀ. ਦਾ ਸ਼ਿਕੰਜਾ ਕੱਸਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਬੰਗਾਲ ਹਿੰਸਾ: ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਤੋਂ ਨਹੀਂ ਬਚ ਸਕਦੀ ਮਮਤਾ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ: ਪੱਛਮੀ ਬੰਗਾਲ 'ਚ ਭੜਕੀ ਫਿਰਕੂ ਹਿੰਸਾ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਚਾਹੇ ਕੋਈ ਵੀ ਕਾਰਨ ਰਿਹਾ ਹੋਵੇ, ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਮਮਤਾ ਬੈਨਰਜੀ ਆਪਣੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਤੋਂ ਨਹੀਂ ਬਚ ਸਕਦੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਉਹ ਬਚਣ ਲਈ ਇੱਕ ਵਾਰ ਫਿਰ ਉਹੀ ਦਾਅ ਅਜ਼ਮਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਉਹ ਪਹਿਲਾਂ ਵੀ ਅਜ਼ਮਾਉਣ 'ਚ ਸਫਲ ਰਹੀ ਹੈ। ਅਗਲੇ ਸਾਲ ਹੋਣ ਵਾਲੀਆਂ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਉਸ ਨੇ ਫਿਰ 'ਬੰਗਾਲਾ ਸਨਮਾਨ' ਦਾ ਦਾਅ ਚਲਾਇਆ ਹੈ ਤੇ ਇਸ ਵਾਰ ਵੀ ਨਿਸ਼ਾਨੇ 'ਤੇ ਕੇਂਦਰੀ ਗ੍ਰਹਿ ਮੰਤਰੀ ਅਮਿਤ ਸ਼ਾਹ ਹੈ। ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ 2021 ਦੀਆਂ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ

ਚੋਣਾਂ 'ਚ ਮਮਤਾ ਬੈਨਰਜੀ ਨੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨਰਿੰਦਰ ਮੋਦੀ ਤੇ ਅਮਿਤ ਸ਼ਾਹ ਨੂੰ ਬਾਹਰੀ ਦੱਸ ਕੇ 'ਬੰਗਾਲਾ ਬਨਾਮ ਬਾਹਰੀ' ਦਾ ਪੱਤਾ ਖੇਡਿਆ

ਸੀ। ਇਸ ਵਾਰ ਚੋਣਾਂ ਤੋਂ ਇੱਕ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਵਕਫ਼ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਮਾਮਲੇ 'ਲੈ ਕੇ ਸੂਬੇ 'ਚ ਹਿੰਸਾ ਹੋਈ ਹੈ। ਮਮਤਾ ਬੈਨਰਜੀ 'ਸਮਝ ਆ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਵਕਫ਼ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਕਿਸੇ ਲਾਭ ਜਾਂ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋਵੇ ਚਾਹੇ ਨਾ, ਪਰ ਜੇਕਰ ਹਿੰਸਾ ਤੇ ਵਿਰੋਧ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਚਲਦੇ ਰਹੇ ਤਾਂ ਹਿੰਦੂ ਧਰਵੀਕਰਨ ਹੋਵੇਗਾ ਜਿਸ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ ਤ੍ਰਿਣਮੂਲ ਕਾਂਗਰਸ ਨੂੰ ਹੀ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਲਈ ਉਸ ਨੇ ਇਸ ਮਾਮਲੇ 'ਚ ਅਮਿਤ ਸ਼ਾਹ ਨੂੰ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਬਣਾਉਂਦਿਆਂ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਕਿ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਸ਼ਹਿ 'ਤੇ ਬੀ.ਐੱਸ.ਐੱਫ. ਨੇ ਹਿੰਸਾ ਭੜਕਾਈ ਹੈ। ਏਨਾ ਹੀ ਨਹੀਂ, ਉਸ ਨੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨਰਿੰਦਰ ਮੋਦੀ ਨੂੰ ਵੀ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਅਮਿਤ ਸ਼ਾਹ ਨੂੰ ਕਾਬੂ 'ਚ ਰੱਖਣ।

ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦਾ ਫ਼ੈਸਲਾ ਪਲਟਣ ਦੇ ਰੌਅ ਵਿਚ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ: ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਰਾਜਪਾਲਾਂ ਤੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਸੰਬੰਧੀ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫ਼ੈਸਲੇ ਨੂੰ ਪਲਟ ਸਕਦੀ ਹੈ? ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਕੋਈ ਬਿੱਲ ਪੇਸ਼ ਕਰਕੇ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦਾ ਫ਼ੈਸਲਾ ਪਲਟੇ, ਪਰ ਸੰਕੇਤ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਸਮੀਖਿਆ ਪਟੀਸ਼ਨ ਤਾਂ ਦਾਇਰ ਕਰੇਗੀ ਹੀ। ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਜੱਜ ਜੇ. ਪੀ. ਪਾਰਦੀਵਾਲਾ ਦੀ ਬੈਂਚ ਨੇ 8 ਅਪ੍ਰੈਲ ਨੂੰ ਇਕ ਇਤਿਹਾਸਕ ਫ਼ੈਸਲਾ ਸੁਣਾਇਆ ਸੀ। ਦੋ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਬੈਂਚ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਰਾਜਪਾਲ ਦੇ ਕੋਲ ਪੂਰਨ ਜਾਂ ਅੰਸ਼ਿਕ ਵੀਟੋ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਉਹ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਵਲੋਂ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਬਿੱਲ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਲਟਕਾ ਸਕਦਾ ਤੇ ਉਸ ਨੂੰ 3 ਮਹੀਨੇ ਦੇ ਅੰਦਰ ਫ਼ੈਸਲਾ ਕਰਨਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਇਸ ਫ਼ੈਸਲੇ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਤਾਮਿਲਨਾਡੂ ਦੇ ਸਾਰੇ 10 ਬਕਾਇਆ ਪਏ ਬਿੱਲਾਂ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਮਿਲ ਗਈ। ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਅਜਿਹਾ

ਹੋਇਆ ਕਿ ਰਾਜਪਾਲ ਦੇ ਦਸਤਖਤ ਦੇ ਬਿਨਾਂ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ਾਂ 'ਤੇ ਕੋਈ ਬਿੱਲ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਿਆ ਹੋਵੇ। ਇਸੇ ਫ਼ੈਸਲੇ 'ਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਨੂੰ ਵੀ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਜੇਕਰ ਸੂਬੇ ਦਾ ਬਿੱਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਬਾਰੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨਾਲ ਮਸ਼ਵਰਾ ਕਰਨਾ ਹੋਵੇਗਾ ਤੇ ਉਹ ਵੀ ਬਿੱਲ ਨੂੰ 3 ਮਹੀਨੇ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਨਹੀਂ ਰੋਕ ਸਕਦੀ। ਇਸ ਨੂੰ ਨਿਆਇਕ ਸਰਗਰਮੀ ਦਾ ਨਵਾਂ ਦੌਰ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਪਰ ਇਹ ਵੀ ਹਕੀਕਤ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੀਆਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਰਾਜਪਾਲਾਂ ਦੀ ਮਨਮਰਜ਼ੀ ਦੇ ਵਰਤਾਏ ਕਾਰਨ ਹੀ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਫਿਰ ਵੀ ਕਿਹਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਸਮੀਖਿਆ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕਰੇਗੀ ਤੇ ਉਸ 'ਚ ਜੇਕਰ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਬੈਂਚ ਅੱਗੇ ਨਹੀਂ ਭੇਜਿਆ ਜਾਂਦਾ ਜਾਂ ਸੁਧਾਰ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਤਾਂ ਸਰਕਾਰ ਬਿੱਲ ਲਿਆ ਕੇ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦਾ ਫ਼ੈਸਲਾ ਬਦਲ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਮਹਿਬੂਬਾ ਵਲੋਂ ਨੈਸ਼ਨਲ ਕਾਨਫਰੰਸ ਤੇ ਭਾਜਪਾ ਅੱਗੇ ਝੁਕਣ ਦਾ ਦੋਸ਼

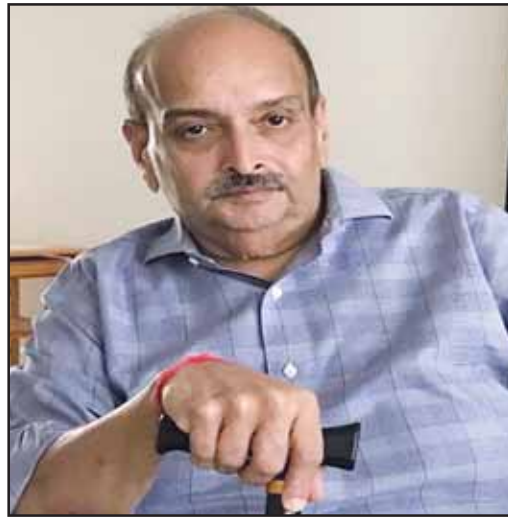
ਰਾਜੌਰੀ: ਪੀਪਲਜ਼ ਡੈਮੋਕ੍ਰੇਟਿਕ ਪਾਰਟੀ (ਪੀ. ਡੀ. ਪੀ.) ਦੀ ਮੁਖੀ ਮਹਿਬੂਬਾ ਮੁਫਤੀ ਨੇ (ਐਨ. ਸੀ.) ਉੱਤੇ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਸਾਧਦਿਆਂ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਸੱਤਾਧਾਰੀ ਪਾਰਟੀ ਧਾਰਾ 370 ਬਾਰੇ ਗੱਲ ਕਰਨ ਤੋਂ ਡਰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਜੰਮੂ ਕਸ਼ਮੀਰ 'ਚ ਭਾਜਪਾ ਦਾ ਏਜੰਡਾ ਲਾਗੂ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਨ ਦਾ ਸੱਦਾ ਦਿੰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪਾਰਟੀ ਨਾ ਸਿਰਫ ਜੰਮੂ ਕਸ਼ਮੀਰ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਬਣਨਾ

ਚਾਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਸਗੋਂ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਦੱਬੇ-ਕੁਚਲੇ ਮੁਸਲਿਮ ਭਾਈਚਾਰੇ ਲਈ ਵੀ ਆਵਾਜ਼ ਉਠਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਪੀ. ਡੀ. ਪੀ. ਮੁਖੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਐਨ. ਸੀ. ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਾਲੀ ਸਰਕਾਰ ਲੋਕਾਂ ਦੀਆਂ ਉਮੀਦਾਂ 'ਤੇ ਖਰਾ ਉਤਰਨ 'ਚ ਅਸਫਲ ਰਹੀ ਹੈ। ਮਹਿਬੂਬਾ ਮੁਫਤੀ ਨੇ ਦੇਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਕਿ ਸੂਬੇ ਵਿਚਲੀ ਨੈਸ਼ਨਲ ਕਾਨਫਰੰਸ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਭਾਜਪਾ ਦੇ ਮੁਸਲਿਮ ਵਿਰੋਧੀ ਏਜੰਡੇ ਅੱਗੇ ਝੁਕ ਰਹੀ ਹੈ।

ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਨਾਲ ਹੀ ਹੋਵੇਗੀ 'ਮੇਹੁਲ ਭਾਈ' ਦੀ ਹਵਾਲਗੀ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ: ਗੁਜਰਾਤ ਦੇ ਭਗੋਤੇ ਹੀਰਾ ਵਪਾਰੀ ਮੇਹੁਲ ਚੋਕਸੀ ਨੂੰ ਬੈਲਜੀਅਮ ਵਿਚ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਤਾਂ ਭਾਰਤ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਪਿੱਠ ਬਖਸ਼ਦਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਸੀ. ਬੀ. ਆਈ. ਦੀ ਬੇਨਤੀ 'ਤੇ ਸਮੇਂ ਸਿਰ ਦਖਲ ਦੇਣ ਕਾਰਨ ਮੇਹੁਲ ਚੋਕਸੀ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਪਰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਨਾਲ ਕੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ? ਮੇਹੁਲ ਚੋਕਸੀ ਦੇ ਭਾਣਜੇ ਨੀਰਵ ਮੋਦੀ ਨੂੰ ਵੀ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਨੈਸ਼ਨਲ ਬੈਂਕ ਨਾਲ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦੀ ਧੋਖਾਧੜੀ ਕੀਤੀ ਤੇ ਭੱਜ ਗਿਆ। ਉਹ ਲੰਡਨ ਦੀ ਜੇਲ੍ਹ 'ਚ ਬੰਦ ਹੈ, ਪਰ ਉਸ ਦੀ ਹਵਾਲਗੀ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸੇ ਲਈ ਸਵਾਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਮੇਹੁਲ ਚੋਕਸੀ ਦੀ ਹਵਾਲਗੀ ਹੋਵੇਗੀ? ਬੈਰ ਅਜੇ ਇਸ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਨੂੰ ਆਪਣੇ-ਆਪ 'ਚ ਇਕ ਵੱਡੀ ਗੱਲ

ਸਮਝਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨਰਿੰਦਰ ਮੋਦੀ ਨੇ ਜਨਤਕ ਪ੍ਰਗਰਮ 'ਚ

ਜਿਸ ਨੂੰ 'ਹਮਾਰੇ ਮੇਹੁਲ ਭਾਈ' ਕਿਹਾ ਸੀ, ਉਸ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਇਕ ਵਾਰ ਭਾਰਤੀ ਏਜੰਸੀਆਂ ਕੋਰੋਬਿਆਈ ਟਾਪੂ 'ਤੇ ਗਈਆਂ ਸੀ ਪਰ ਖਾਲੀ ਹੱਥ ਪਰਤੀਆਂ। ਹੁਣ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਹੋ ਗਈ ਹੈ, ਪਰ ਹਵਾਲਗੀ 'ਚ ਬਹੁਤ ਕਿੱਤੂ-ਪ੍ਰੰਤੂ ਹੈ। ਕਿਹਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਕੋਰੋਬਿਆਈ ਦੇਸ਼ ਐਂਟੀਗੁਆ ਜੇਕਰ ਚੋਕਸੀ ਨਾਗਰਿਕਤਾ ਰੱਦ ਕਰ ਦੇਵੇ ਤਾਂ ਬੈਲਜੀਅਮ 'ਚ ਪਤਨੀ ਦੇ ਨਾਂ 'ਤੇ ਮਿਲਿਆ ਅਸਥਾਈ ਕਾਰਡ ਵੀ ਰੱਦ ਹੋ ਜਵੇਗਾ ਤੇ ਫਿਰ ਉਹ ਸਿਰਫ ਭਾਰਤ ਦਾ ਨਾਗਰਿਕ ਰਹਿ ਜਾਵੇਗਾ, ਉਦੋਂ ਹੀ ਉਸ ਦੀ ਹਵਾਲਗੀ ਆਸਾਨ ਹੋਵੇਗੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਉਦੋਂ ਵੀ ਹਵਾਲਗੀ ਏਨੀ ਆਸਾਨ ਨਹੀਂ ਕਿਉਂਕਿ ਉਥੋਂ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਤੈਅ ਕਰਨਾ ਹੈ ਕਿ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਜੇਲ੍ਹਾਂ ਦੀ ਹਾਲਤ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਹੈ, ਚੋਕਸੀ ਦੇ ਨਾਲ ਕਿਵੇਂ ਦਾ ਕਾਨੂੰਨੀ ਵਰਤਾਵਾ ਹੋਵੇਗਾ ਤੇ ਕੀ ਚੋਕਸੀ ਸਚਮੁੱਚ ਕੈਂਸਰ ਦਾ ਮਰੀਜ਼ ਹੈ?

ਬਿੱਟੂ ਵਲੋਂ 'ਵਾਰਿਸ ਪੰਜਾਬ ਦੇ' ਜਥੇਬੰਦੀ 'ਤੇ ਗੰਭੀਰ ਦੋਸ਼

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ: ਕੇਂਦਰੀ ਮੰਤਰੀ ਰਵਨੀਤ ਸਿੰਘ ਬਿੱਟੂ ਨੇ ਦੇਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਕਿ 'ਵਾਰਿਸ ਪੰਜਾਬ ਦੇ' ਜਥੇਬੰਦੀ, ਜਿਸ ਦਾ ਮੁਖੀ ਅਸਾਮ ਦੀ ਡਿਬਰੂਗੜ੍ਹ ਜੇਲ੍ਹ 'ਚ ਬੰਦ ਅਤੇ ਖੜ੍ਹਤ ਸਾਹਿਬ ਤੋਂ ਸੰਸਦ ਮੈਂਬਰ ਭਾਈ ਅੰਮਿਤਪਾਲ ਸਿੰਘ ਹੈ, ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਕੁਝ ਖਾਲਿਸਤਾਨ ਪੱਖੀ ਤੱਤ ਉਨ੍ਹਾਂ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਹੋਰ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਆਗੂਆਂ ਦੀ ਹੱਤਿਆ ਦੀ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਰਚ ਰਹੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ ਪਲੇਟਫਾਰਮਾਂ 'ਤੇ ਇਕ ਚੈਟ ਦੇ ਲੀਕ ਹੋਏ 'ਸਕ੍ਰੀਨਸ਼ਾਟ' ਰਾਹੀਂ ਇਸ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਦਾ ਪਰਦਾਫਾਸ਼ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਚਿਤਾਵਨੀ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਸਮੂਹਾਂ ਦੀਆਂ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਸੂਬੇ ਨੂੰ ਇਸ ਦੇ ਹਨੇਰੇ ਅਤੀਤ ਦੀ ਯਾਦ ਦਿਵਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਸੂਬੇ ਨੂੰ ਅਸਥਿਰਤਾ ਵੱਲ ਧੱਕ

ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਬਿੱਟੂ ਨੇ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਕਾਰਕੁੰਨਾਂ ਦੇ ਭੇਸ 'ਚ ਅਪਰਾਧਿਕ ਤੱਤਾਂ ਪ੍ਰਤੀ ਨਰਮ ਰੁਖ ਅਪਣਾਉਣ ਲਈ 'ਆਪ' ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਵੀ ਆਲੋਚਨਾ ਕੀਤੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੇਰੇ ਦਾਦਾ (ਬੇਅੰਤ ਸਿੰਘ) ਨੇ ਪੰਜਾਬ 'ਚ ਸ਼ਾਂਤੀ ਲਈ ਆਪਣੀ ਜਾਨ ਕੁਰਬਾਨ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਮੈਂ ਸ਼ਹੀਦਾਂ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਤੋਂ ਹਾਂ ਅਤੇ ਮੈਂ ਕੱਟੜਪੰਥੀਆਂ ਰੋਭਾਂ ਧਮਕੀਆਂ ਤੋਂ ਡਰਨ ਵਾਲਾ, ਨਹੀਂ ਹਾਂ। ਮੈਂ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਹਨੇਰੇ 'ਚ ਨਹੀਂ ਡੁੱਬਣ ਦਿਆਂਗਾ। ਬਿੱਟੂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਨੇ 'ਵਾਰਿਸ ਪੰਜਾਬ ਦੇ' ਆਗੂਆਂ ਵਲੋਂ ਰਚੀ ਗਈ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਦਾ ਗੰਭੀਰ ਨੋਟਿਸ ਲਿਆ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕੇਂਦਰ ਦੇਸ਼ ਵਿਰੋਧੀ ਤਾਕਤਾਂ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਅਸਥਿਰ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਦੇਵੇਗਾ ਅਤੇ ਇਸ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਦੇ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਨਤੀਜੇ ਭੁਗਤਣੇ ਪੈਣਗੇ।

ਟਰੰਪ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦੀਆਂ ਨੀਤੀਆਂ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਸੜਕਾਂ 'ਤੇ ਉਤਰੇ ਲੋਕ

ਸਾਨਫਰਾਂਸਿਸਕੋ: ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਡੋਨਾਲਡ ਟਰੰਪ ਦੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਲੋਕਤੰਤਰੀ ਆਦਰਸ਼ਾਂ ਲਈ ਖਤਰੇ ਵਜੋਂ ਦੇਖਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਵਿਰੋਧ ਦਰਜ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਭਾਰੀ ਗਿਣਤੀ 'ਚ ਲੋਕ ਅਮਰੀਕਾ ਭਰ 'ਚ ਸੜਕਾਂ 'ਤੇ ਉਤਰੇ। ਟਰੰਪ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਵਿਰੋਧ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨਾਂ ਦੀ ਲੜੀ, ਜਿਸ ਨੂੰ 50 ਵਿਰੋਧ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ, 50 ਰਾਜ, 1 ਅੰਦੋਲਨ (50/50/1) ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਣ ਲੱਗਾ ਹੈ, ਅਮਰੀਕੀ ਇਨਕਲਾਬੀ ਯੁੱਧ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਦੀ 250ਵੀਂ ਵਰ੍ਹੇਗੰਢ ਦੇ ਨਾਲ ਮੇਲ ਖਾਂਦੇ ਸਨ। ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨਕਾਰੀਆਂ ਵਲੋਂ ਵਾਈਟ ਹਾਊਸ, ਟੇਸਲਾ ਡੀਲਰਸ਼ਿਪ ਦੇ ਬਾਹਰ ਅਤੇ ਅਮਰੀਕਾ ਭਰ 'ਚ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਦੇ ਕੇਂਦਰਾਂ 'ਚ ਰੋਸ ਮੁਜ਼ਾਹਰੇ ਕੀਤੇ ਗਏ, ਜਿਸ ਦੌਰਾਨ ਕਿਲਮਾਰ ਅਬਰੇਗੋ ਗਾਰਸੀਆ ਦੀ ਵਾਪਸੀ ਦੀ ਮੰਗ ਵੀ ਕੀਤੀ ਗਈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਗਲਤੀ ਨਾਲ ਅਲ ਸੈਲਵਾਡੋਰ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨਕਾਰੀਆਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਟਰੰਪ ਅਮਰੀਕਾ ਨੂੰ ਇਕ 'ਪੁਲਿਸ ਰਾਜ' ਬਣਾ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਜੋ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਅਗਵਾ ਕਰਵਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨਕਾਰੀਆਂ ਨੇ 'ਨੋ ਕਿੰਗਜ਼' ਲਿਖੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਤਖ਼ਤੀਆਂ ਚੁੱਕੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਸਨ, ਜੋ

ਕਿ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸ਼ਾਸਨ ਵਿਰੁੱਧ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਕ੍ਰਾਂਤੀ ਦੀ ਵਰ੍ਹੇਗੰਢ ਦਾ ਸੰਕੇਤ ਸੀ। ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨਕਾਰੀਆਂ ਦਾ

ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਅਮਰੀਕਾ 'ਚ ਆਜ਼ਾਦੀ ਲਈ ਇਹ ਬਹੁਤ ਖ਼ਤਰਨਾਕ ਸਮਾਂ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਤਾਜ਼ਾ ਸਰਵੇਖਣ ਦੱਸ ਰਹੇ ਹਨ ਕਿ ਟਰੰਪ ਦੀ ਪ੍ਰਸਿੱਧੀ ਦਿਨੋ-ਦਿਨ ਡਿੱਗ ਰਹੀ ਹੈ। ਤਾਜ਼ਾ ਸਰਵੇਖਣ ਤੋਂ ਪਤਾ ਚੱਲਦਾ ਹੈ ਕਿ 45 ਫ਼ੀਸਦੀ ਵੋਟਰ ਟਰੰਪ ਦੇ ਕਾਰਜਕਾਲ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਤਿਮਾਹੀ 'ਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਹਨ, ਜੋ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਹਿਲੇ

ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ 'ਚ ਇਸੇ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ 41 ਫ਼ੀਸਦੀ ਵੋਟਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇਣ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੈ। ਫਿਰ ਇਹ ਵੀ ਕਿ 1952 ਅਤੇ 2020 ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਚੁਣੇ ਗਏ ਸਾਰੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀਆਂ ਲਈ ਔਸਤ ਪਹਿਲੀ ਤਿਮਾਹੀ ਰੇਟਿੰਗ 60 ਫ਼ੀਸਦੀ ਤੋਂ ਘੱਟ ਹੈ, ਜੋ ਦਿਖਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਟਰੰਪ ਦੀ ਪ੍ਰਸਿੱਧੀ ਘੱਟਦੀ ਜਾਪਦੀ ਹੈ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਜਦੋਂ ਅਰਥਵਿਵਸਥਾ ਦੀ ਗੱਲ ਆਉਂਦੀ ਹੈ। ਟਰੰਪ ਨੇ ਜਨਵਰੀ 'ਚ ਅਹੁਦਾ ਸੰਭਾਲਿਆ ਸੀ ਤਾਂ ਉਸ ਦੀ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਰੇਟਿੰਗ 47 ਫ਼ੀਸਦੀ ਸੀ। ਹਾਲ ਹੀ 'ਚ ਇਕ ਸਰਵੇਖਣ 'ਚ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਦੀ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਰੇਟਿੰਗ ਟੈਰਿਫ਼ ਦੇ ਐਲਾਨ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਦਿਨ 47 ਫ਼ੀਸਦੀ ਤੋਂ ਘੱਟ ਕੇ 43 ਫ਼ੀਸਦੀ ਹੋ ਗਈ ਸੀ। ਇਸੇ ਸਰਵੇਖਣ 'ਚ ਸਿਰਫ 37 ਫ਼ੀਸਦੀ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਅਰਥਵਿਵਸਥਾ 'ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ ਹੈ, ਜਦੋਂਕਿ ਅਹੁਦਾ ਸੰਭਾਲਣ ਮੌਕੇ ਇਹ 42 ਫ਼ੀਸਦੀ ਸੀ।

ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਨੇ ਜਾਪਵ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇਣ ਤੋਂ ਕੀਤਾ ਇਨਕਾਰ

ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ: ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਨੇ ਭਾਰਤੀ ਜਲ ਸੈਨਾ ਅਫ਼ਸਰ ਕਮਾਂਡਰ (ਸੇਵਾਮੁਕਤ) ਕੁਲਭੁਸ਼ਣ ਸੁਧੀਰ ਜਾਪਵ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਪਾਕਿ ਵਲੋਂ ਜਾਪਵ ਨੂੰ ਜਾਸੂਸ ਹੋਣ ਦੇ ਦੋਸ਼ 'ਚ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਪਾਕਿ ਰੇ ਰੱਖਿਆ ਮੰਤਰਾਲੇ ਨੇ ਉਥੋਂ ਦੀ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਭਾਰਤੀ ਨਾਗਰਿਕ ਲਈ ਇੰਟਰਨੈਸ਼ਨਲ ਕੋਰਟ ਆਫ਼ ਜਸਟਿਸ (ਆਈ. ਸੀ. ਜੇ.) ਨੇ ਪਾਕਿ ਨੂੰ ਸਿਰਫ਼ ਕੌਂਸਲਰ ਪਹੁੰਚ ਦੇਣ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਜਾਪਵ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਦਰਅਸਲ, ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ 9 ਮਈ 2023 ਨੂੰ ਸਾਬਕਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਇਮਰਾਨ ਖ਼ਾਨ ਦੀ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪਾਕਿ 'ਚ ਭਤਕੀ ਹਿੰਸਾ

ਦੇ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਕਰ ਰਹੀ ਸੀ। ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਫ਼ੌਜੀ ਅਦਾਲਤ ਵਲੋਂ ਹਿੰਸਾ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਗਏ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਭਾਰਤੀ ਜਾਸੂਸ ਜਾਪਵ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਇਸ ਦੇ ਜਵਾਬ 'ਚ ਰੱਖਿਆ ਮੰਤਰਾਲੇ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜਾਪਵ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਸਿਰਫ਼ ਆਈ. ਸੀ. ਜੇ. ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕੌਂਸਲਰ ਪਹੁੰਚ ਹੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ। ਕੁਲਭੁਸ਼ਣ ਜਾਪਵ ਇਕ ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਜਲ

ਸੈਨਾ ਅਧਿਕਾਰੀ ਹੈ, ਜੋ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਈਰਾਨ ਦੇ ਚਾਬਹਾਰ 'ਚ ਕਾਰੋਬਾਰ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਪਾਕਿ ਵਲੋਂ 3 ਮਾਰਚ 2016 ਨੂੰ ਸੂਬਾ ਬਲੋਚਿਸਤਾਨ ਤੋਂ ਜਾਸੂਸੀ ਅਤੇ ਅੱਤਵਾਦੀ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ 'ਚ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹੋਣ ਦੇ ਦੋਸ਼ 'ਚ ਉਸ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕਰਕੇ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ ਗਈ। ਭਾਰਤ ਨੇ ਇਸ ਫ਼ੈਸਲੇ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਆਈ. ਸੀ. ਜੇ. 'ਚ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਭਾਰਤ ਦੇ ਹੱਕ 'ਚ ਫ਼ੈਸਲਾ ਸੁਣਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਜਾਪਵ ਦੀ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ 'ਤੇ ਰੋਕ ਲਗਾ ਦਿੱਤੀ ਤੇ ਪਾਕਿ ਨੂੰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਕਰਨ ਅਤੇ ਭਾਰਤੀ ਨਾਗਰਿਕ ਨੂੰ ਕੌਂਸਲਰ ਪਹੁੰਚ ਦੇਣ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ।

ਸੰਜੇ ਭੰਡਾਰੀ ਵਲੋਂ ਈ.ਡੀ. ਦੀ 'ਭਗੌੜਾ' ਐਲਾਨਣ ਵਾਲੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾ ਵਿਰੋਧ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ: ਹਥਿਆਰਾਂ ਦੇ ਡੀਲਰ ਸੰਜੇ ਭੰਡਾਰੀ ਨੇ ਦਿੱਲੀ ਦੀ ਅਦਾਲਤ 'ਚ ਇਨਫੋਰਸਮੈਂਟ ਡਾਇਰੈਕਟੋਰੇਟ (ਈ.ਡੀ.) ਵੱਲੋਂ ਦਾਇਰ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਜਿਸ 'ਚ ਭੰਡਾਰੀ ਨੂੰ ਕਾਲੇ ਧਨ ਦੇ ਮਾਮਲੇ 'ਚ 'ਭਗੌੜਾ' ਐਲਾਨੇ ਜਾਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਭੰਡਾਰੀ ਨੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਲੰਡਨ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਉਸ ਦੀ ਭਾਰਤ ਨੂੰ ਹਵਾਲਗੀ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਚੁੱਕੀ ਹੈ, ਲਿਹਾਜ਼ਾ ਯੂ.ਕੇ. 'ਚ ਉਸਦਾ ਰਹਿਣਾ ਕਾਨੂੰਨੀ

ਤੌਰ 'ਤੇ ਵੈਧ ਹੈ। ਭੰਡਾਰੀ ਨੇ 19 ਅਪਰੈਲ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਵਕੀਲ ਰਾਹੀਂ ਅਦਾਲਤ 'ਚ ਦਿੱਤੀਆਂ ਦਲੀਲਾਂ 'ਚ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਈ.ਡੀ. ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ 'ਅਸਪਸ਼ਟ, ਗਲਤ ਥਾਂ 'ਤੇ ਤੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੋਤਰ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਭਗੌੜਾ ਅਪਰਾਧੀ ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਲੋੜਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ। ਲੰਡਨ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਫਰਵਰੀ 'ਚ ਭੰਡਾਰੀ ਦੀ ਭਾਰਤ ਹਵਾਲਗੀ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇ ਦਿੱਤੀ ਸੀ।

ਵਕਫ਼ ਕਾਨੂੰਨ-2025: ਕਿਸ ਗੱਲ ਦੀ ਚਿੰਤਾ, ਕਿਸ ਗੱਲ ਦੀ ਲੜਾਈ?

ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਵਕਫ਼ ਕਾਨੂੰਨ ਮਹਿਜ਼ ਕਾਨੂੰਨੀ ਢਾਂਚਾ ਨਹੀਂ, ਬਲਕਿ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਦੀ ਧਾਰਮਿਕ, ਸਮਾਜਿਕ ਅਤੇ ਸਿੱਖਿਆਤਮਕ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦਾ ਅਹਿਮ ਹਿੱਸਾ ਹੈ। ਇਹ ਕਾਨੂੰਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮੁਸਲਮਾਨ ਔਲਾਹ ਦੇ ਰਾਹ ਵਿਚ ਵਕਫ਼ ਕਰ ਦਿੰਦੇ ਹਨ, ਯਾਨੀ ਹਮੇਸ਼ਾ ਲਈ ਦਾਨ ਕਰ ਦਿੰਦੇ ਹਨ, ਤਾਂ ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਮਸਜਿਦ, ਮਦਰੱਸਾ, ਕਬਰਿਸਤਾਨ, ਹਸਪਤਾਲ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਿਸਮ ਦੇ ਲੋਕ-ਭਲਾਈ ਕੰਮ ਵਿਚ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕੇ। ਅਜਿਹੀ ਜਾਇਦਾਦ ਹੁਣ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਨਿੱਜੀ ਮਲਕੀਅਤ ਨਹੀਂ ਰਹਿੰਦੀ, ਬਲਕਿ ਪੂਰੀ ਕੌਮ ਦੀ ਅਮਾਨਤ ਬਣ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਇਸਦਾ ਇਤਿਹਾਸ ਅੰਗਰੇਜ਼ਾਂ ਦੇ ਜ਼ਮਾਨੇ 'ਤੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਆਜ਼ਾਦੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਸਨੂੰ ਰਸਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਦਰਜਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ—ਪਹਿਲਾਂ 1954 ਵਿਚ ਅਤੇ ਫਿਰ 1995 ਵਿਚ, ਜਦੋਂ ਵਕਫ਼ ਐਕਟ ਨੂੰ ਨਵਾਂ ਢਾਂਚਾ ਮਿਲਿਆ।

ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ 2013 ਵਿਚ ਕੁਝ ਅਹਿਮ ਸੋਧਾਂ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ, ਪਰ ਅਸਲੀ ਹੰਗਾਮਾ 2025 ਵਿਚ ਹੋਇਆ, ਜਦੋਂ ਮੋਦੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ

ਡਾ. ਅਸਲਾਮ ਅਰਸ਼ਦ ਅਨੁਵਾਦ: ਬੂਟਾ ਸਿੰਘ ਮਹਿਮੂਦਪੁਰ

ਵਕਫ਼ (ਸੋਧ) ਐਕਟ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਨਵੀਂ ਸੋਧ ਨੇ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਮੁਸਲਿਮ ਸਮਾਜ ਨੂੰ ਬੇਚੈਨ ਕੀਤਾ, ਬਲਕਿ ਸਿਆਸੀ ਹਲਕਿਆਂ ਵਿਚ ਵੀ ਹਲਚਲ ਮਚਾ ਦਿੱਤੀ। ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਇਸਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਖਿਲਾਫ਼ ਦੱਸਿਆ, ਧਾਰਮਿਕ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿਚ ਦਖਲ ਮੰਨਿਆ, ਅਤੇ ਮਾਮਲਾ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਤੱਕ ਜਾ ਪਹੁੰਚਿਆ।

ਹੁਣ ਜੇਕਰ ਵਕਫ਼ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀਆਂ ਬੁਨਿਆਦੀ ਗੱਲਾਂ ਦੀ ਗੱਲ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ, ਤਾਂ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇਹ ਸਮਝਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਵਕਫ਼ ਕੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਕੋਈ ਵੀ ਮੁਸਲਮਾਨ ਆਪਣੀ ਚਲ ਜਾਂ ਅਚਲ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਔਲਾਹ ਦੇ ਰਾਹ ਵਿਚ ਵਕਫ਼ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਫਿਰ ਉਹ ਜਾਇਦਾਦ ਔਲਾਹ ਦੇ ਨਾਮ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਸਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਨਾ ਤਾਂ ਉਹ ਵਿਅਕਤੀ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਉਸਦੇ ਵਾਰਿਸ ਉਸ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਵੇਚ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਵੰਡ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਜਾਂ ਨਿੱਜੀ ਫ਼ਾਇਦੇ ਵਿਚ ਲਿਆ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਉਸ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਸਿਰਫ਼ ਉਹੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਜੋ ਮਕਸਦ ਵਕਫ਼ ਕਰਦੇ ਵਕਤ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੋਵੇ—ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮਦਰੱਸਾ ਚਲਾਉਣਾ, ਅਨਾਥ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਪਰਵਰਿਸ਼ ਕਰਨਾ, ਜਾਂ ਹਸਪਤਾਲ ਬਣਾਉਣਾ। ਯਾਨੀ ਹੁਣ ਦੁਨੀਆ ਦਾ ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਵਕਫ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਮੂਲ ਸਰੂਪ ਨੂੰ ਬਦਲ ਨਹੀਂ ਸਕਦਾ।

ਵਕਫ਼ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਦੇ ਤਰੀਕਿਆਂ ਨਾਲ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ—ਇਕ ਲਿਖਤੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼, ਯਾਨੀ ਵਕਫ਼ਨਾਮੇ ਦੇ ਜ਼ਰੀਏ, ਅਤੇ ਦੂਜਾ ਮੌਖਿਕ (ਮੂੰਹ-ਜ਼ਬਾਨੀ) ਐਲਾਨ ਦੇ ਜ਼ਰੀਏ। ਪਰ ਦੋਵਾਂ ਹੀ ਸੂਰਤਾਂ ਵਿਚ ਇਹ ਸਾਫ਼ ਜ਼ਾਹਿਰ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਹੜੀ ਜਾਇਦਾਦ ਵਕਫ਼ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸਦਾ ਮਕਸਦ ਕੀ ਹੈ। ਇਕ ਵਾਰ ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਚੀਜ਼ ਵਕਫ਼ ਹੋ ਗਈ ਤਾਂ ਫਿਰ ਉਸਨੂੰ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ, ਸਿਰਫ਼ ਕੁਝ ਬਹੁਤ ਹੀ ਖਾਸ ਹਾਲਾਤ ਵਿਚ ਰੱਦ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਵਕਫ਼ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਦੇ ਇੰਤਜ਼ਾਮ ਲਈ ਦੋ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ—ਕੇਂਦਰੀ ਵਕਫ਼ ਪਰਿਸ਼ਦ ਅਤੇ ਰਾਜ ਵਕਫ਼ ਬੋਰਡ। ਕੇਂਦਰੀ ਵਕਫ਼ ਪਰਿਸ਼ਦ ਸਲਾਹ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਨੀਤੀਆਂ ਤੈਅ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਰਾਜ ਵਕਫ਼ ਬੋਰਡ ਹਰ ਰਾਜ ਵਿਚ ਵਕਫ਼ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਦੀ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ, ਦੇਖਭਾਲ, ਸਰਵੇ, ਅਤੇ ਵਿਵਾਦਾਂ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਵਕਫ਼ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਦੇਖਭਾਲ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ 'ਮੁਤਵੱਲੀ' ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਹੁਣ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿਚ ਇਕ ਅਹਿਮ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਵਕਫ਼ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਦਾ ਨਿਯਮਿਤ ਸਰਵੇ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। 1995 ਦੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 4 ਕਹਿੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਰਾਜ ਵਕਫ਼ ਬੋਰਡ ਦੇ ਜ਼ਰੀਏ ਸਰਵੇ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਹਰ ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਰਿਕਾਰਡ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਧਾਰਾ 40 ਵਕਫ਼ ਬੋਰਡ ਨੂੰ ਇਹ ਤਾਕਤ ਦਿੰਦੀ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਕਿਸੇ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਵਕਫ਼ ਐਲਾਨ ਕਰ ਸਕੇ, ਜੇਕਰ ਉਸਨੂੰ ਲੱਗੇ ਕਿ ਉਹ ਵਾਕਈ ਵਕਫ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।

ਵਕਫ਼ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਝਗੜਿਆਂ ਦਾ

ਭਗਵਾ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਲਿਆਏ ਵਕਫ਼ ਸੋਧ ਬਿੱਲ ਵਿਰੁੱਧ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਕਰਦਿਆਂ ਹੁਣ ਜਦੋਂ ਭਾਰਤ ਦੀ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ ਸੰਜੀਵ ਖੰਨਾ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਹੇਠਲੇ ਬੈਂਚ ਵੱਲੋਂ ਵਕਫ਼ ਸੋਧ ਬਿੱਲ ਉੱਪਰ ਆਰਜ਼ੀ ਰੋਕ ਦਾ ਫ਼ੈਸਲਾ ਨਿਰਸੰਦੇਹ ਮੁਸਲਿਮ ਘੱਟਗਿਣਤੀ ਲਈ ਕੁਝ ਰਾਹਤ ਹੈ, ਪਰ ਇਹ ਰਾਹਤ ਆਰਜ਼ੀ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਵਕਫ਼ ਦੇ ਹੱਕ ਦਾ ਭਵਿੱਖ ਸਿਖਰਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਅੰਤਿਮ ਫ਼ੈਸਲੇ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰੇਗਾ। ਕੇਂਦਰੀ ਮੰਤਰੀ ਕਿਰਨ ਰਿਜਿਜੂ ਨੇ ਸੰਸਦ ਵਿਚ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਲੱਖਾਂ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ, ਇਤਰਾਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਸੁਣਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵਕਫ਼ ਸੋਧ ਕਾਨੂੰਨ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਪਰ ਜਦੋਂ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ 24 ਘੰਟੇ 'ਚ ਸਵਾਲਾਂ ਦੇ ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਤਾਂ ਸਰਕਾਰੀ ਵਕੀਲ ਨੇ ਲੰਮੀ ਮੁਹਲਤ ਲੈਣ ਲਈ ਦਲੀਲਾਂ ਦੇਣੀਆਂ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੀਆਂ। ਇਸ ਤੋਂ ਸਪਸ਼ਟ ਹੋ ਗਿਆ ਕਿ ਭਗਵਾ ਸਰਕਾਰ ਧਾਰਮਿਕ ਘੱਟਗਿਣਤੀਆਂ ਅਤੇ ਹਾਜ਼ੀਏ 'ਤੇ ਧੱਕੇ ਹੋਰ ਮਜ਼ਲੂਮ ਹਿੰਸਿਆਂ ਉੱਪਰ ਆਪਣੇ ਰਾਜਨੀਤਕ ਏਜੰਡੇ ਬੋਧਣ ਲਈ ਭਾਰਤ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਮੁਰਖ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਕਿਸੇ ਵੀ ਹੱਦ ਤੱਕ ਬੂਠ ਬੋਲ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਇਕ ਹਫ਼ਤੇ ਵਿਚ ਜਵਾਬ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਹੈ। ਇਹ ਫ਼ੈਸਲਾ ਆਉਂਦੇ ਸਾਰ ਭਗਵਾ ਆਈ.ਟੀ.ਸੈਲ ਅਤੇ ਸਮੁੱਚਾ ਗੋਦੀ ਮੀਡੀਆ ਇਸ ਫ਼ੈਸਲੇ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕਰਨ 'ਚ ਜੁੱਟ ਗਿਆ ਹੈ। ਹੁਣ ਦੇਖਣਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਅੱਗੇ ਕੀ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਵਕਫ਼ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿਚ ਹਾਲੀਆ ਬਦਲਾਅ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਪਹਿਲੂਆਂ ਦੀ ਚਰਚਾ ਸੁਤੰਤਰ ਟਿੱਪਣੀਕਾਰ ਡਾ. ਅਸਲਾਮ ਅਰਸ਼ਦ ਨੇ ਆਪਣੇ ਇਸ ਲੇਖ ਵਿਚ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਜਿਸਦੀ ਅਹਿਮੀਅਤ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਇਸਦਾ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਚ ਅਨੁਵਾਦ ਸਾਡੇ ਕਾਲਮਨਵੀਸ ਬੂਟਾ ਸਿੰਘ ਮਹਿਮੂਦਪੁਰ ਨੇ ਕੀਤਾ ਹੈ।—ਸੰਪਾਦਕ

ਨਿਬੇੜਾ ਵਕਫ਼ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਧਾਰਾ 85 ਦੇ ਮੁਤਾਬਿਕ, ਆਮ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਵਕਫ਼ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿਚ ਦਖਲ ਦੇਣ ਦਾ ਹੱਕ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸਿਰਫ਼ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਅਤੇ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਵਿਚ ਅਪੀਲ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਵਕਫ਼ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਦੀ ਇਕ ਖਾਸ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਕਬਜ਼ੇ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿਚ ਲਿਮੀਟੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 107 ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਯਾਨੀ ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਨੇ ਵਕਫ਼ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰ ਵੀ ਲਿਆ ਹੈ, ਤਾਂ ਸਮੇਂ ਦੀ ਕੋਈ ਪਾਬੰਦੀ ਨਹੀਂ ਹੈ—ਕਦੇ ਵੀ ਉਸਨੂੰ ਹਟਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਹੁਣ ਗੱਲ ਕਰੀਏ 2025 ਦੇ ਵਕਫ਼ ਸੋਧ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ, ਤਾਂ ਇਹ ਸਭ ਤੋਂ ਵਿਵਾਦਿਤ ਬਦਲਾਅ ਲੈ ਕੇ ਆਇਆ ਹੈ। ਇਸਨੂੰ 8 ਅਪ੍ਰੈਲ 2025 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਅਤੇ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਪਾਰਦਰਸ਼ਤਾ, ਜਵਾਬਦੇਹੀ, ਅਤੇ ਬਿਹਤਰ ਇੰਤਜ਼ਾਮ ਲਈ ਹੈ। ਪਰ ਮੁਸਲਿਮ ਸਮਾਜ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸਦੇ ਪਿੱਛੇ ਇਕ ਸਿਆਸੀ ਏਜੰਡਾ ਹੈ—ਉਹ ਹੈ ਵਕਫ਼ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਨੂੰ ਕਮਜ਼ੋਰ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਧਾਰਮਿਕ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿਚ ਦਖਲ ਦੇਣਾ।

ਇਸ ਨਵੇਂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਕਈ ਬਦਲਾਅ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਮਿਸਾਲ ਵਜੋਂ, ਵਕਫ਼ ਬੋਰਡ ਅਤੇ ਕੇਂਦਰੀ ਵਕਫ਼ ਪਰਿਸ਼ਦ ਵਿਚ ਹੁਣ ਗੈਰ-ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਅਤੇ ਔਰਤਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਜਗ੍ਹਾ ਦੇਣ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਵਾਕ ਮੀਡੀਆ ਤੋਂ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ; ਪਿਛਲੇ ਵਾਕ ਵਿਚ 'ਵੀ' ਇਕ ਛਲਾਵਾ ਹੈ। ਅਸਲ ਵਿਚ, ਪਹਿਲਾਂ ਵੀ ਵਕਫ਼ ਬੋਰਡ ਵਿਚ ਘੱਟ ਤੋਂ ਘੱਟ ਦੋ ਔਰਤਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਿਲ ਕਰਨ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਸੀ, ਹੁਣ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਦੋ ਔਰਤਾਂ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹੋ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਇਸ ਲਈ ਹੈ, ਤਾਂ ਜੋ ਤੁਸੀਂ ਜਾਣ ਸਕੋ ਕਿ ਮੁੱਖਧਾਰਾ ਦਾ ਮੀਡੀਆ ਕਿਵੇਂ ਭਾਸ਼ਾ ਰਾਹੀਂ ਇਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਪੱਖ ਵਿਚ ਹੋਰ-ਫੇਰੀ ਕਰਦਾ ਹੈ।

ਪਹਿਲਾਂ ਇਹ ਸ਼ਰਤ ਸੀ ਕਿ ਵਕਫ਼ ਪਰਿਸ਼ਦ ਦਾ ਹਰ ਮੈਂਬਰ (ਮੰਤਰੀ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ) ਮੁਸਲਮਾਨ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ, ਪਰ ਹੁਣ ਸੰਸਦ ਮੈਂਬਰ, ਜੱਜ, ਜਾਂ ਨਾਮਵਰ ਲੋਕ, ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਕਿਸੇ ਵੀ ਧਰਮ ਦੇ ਹੋਣ, ਇਸ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਇੱਥੇ ਇਹ ਧਿਆਨ ਰੱਖਣਾ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਹਿੰਦੂਆਂ ਦੇ ਧਰਮਾਰਥ ਟਰੱਸਟਾਂ ਵਿਚ ਮੁਸਲਮਾਨ ਤਾਂ ਛੱਡੇ, ਸਾਰੇ ਵਰਗਾਂ ਦੇ ਹਿੰਦੂ ਵੀ ਸ਼ਾਮਿਲ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੇ। ਹੁਣ ਇਹ ਸਵਾਲ ਚਰਚਾ ਵਿਚ ਹੈ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਵਕਫ਼ ਬੋਰਡ, ਜੋ ਮੁਸਲਿਮ ਦਾਨੀਆਂ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਇੰਤਜ਼ਾਮ ਲਈ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਵਿਚ ਹਿੰਦੂਆਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਿਲ ਕਰਨਾ ਕਿਉਂ ਚਾਹੁੰਦੀ ਹੈ।

ਦੂਜਾ ਵੱਡਾ ਬਦਲਾਅ ਸਰਵੇ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿਚ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਹੁਣ ਵਕਫ਼ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਦਾ ਸਰਵੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਕਲੈਕਟਰ ਕਰੇਗਾ, ਨਾ ਕਿ ਸਰਵੇਖਣ ਅਧਿਕਾਰੀ। ਯਾਨੀ ਕਿਹੜੀ ਜਾਇਦਾਦ ਵਕਫ਼ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਹੁਣ

ਇਸ ਨੂੰ ਤੈਅ ਸਰਕਾਰੀ ਅਧਿਕਾਰੀ ਕਰੇਗਾ।

ਤੀਜਾ ਵੱਡਾ ਮੁੱਦਾ ਧਾਰਾ 40 ਨੂੰ ਹਟਾਉਣ ਦਾ ਹੈ। ਪਹਿਲਾਂ ਵਕਫ਼ ਬੋਰਡ ਕੋਲ ਇਹ ਤਾਕਤ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਕਿਸੇ ਵੀ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਵਕਫ਼ ਐਲਾਨ ਕਰ ਸਕਦਾ ਸੀ, ਪਰ ਹੁਣ ਇਹ ਅਧਿਕਾਰ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਕਿਸੇ ਨਾਮਜ਼ਦ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਦੇ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਹੁਣ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਤੋਂ ਬਗੈਰ ਕੋਈ ਜਾਇਦਾਦ ਵਕਫ਼ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕੇਗੀ। ਇਹ ਐੱਸ ਵੀ ਮੈਂ ਮੀਡੀਆ ਤੋਂ ਲਿਆ ਹੈ।

ਹਕੀਕਤ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਐੱਸ ਵੀ ਸਾਲਾਂ ਪੁਰਾਣੀਆਂ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਵਕਫ਼ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਵਕਫ਼ ਦੇ ਤਹਿਤ ਰਜਿਸਟਰਡ ਨਹੀਂ ਹਨ, ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਿਸੇ ਨਾ ਕਿਸੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਵਕਫ਼ ਜਾਇਦਾਦ ਵਜੋਂ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ। ਉਪਰਲੇ ਪੈਰੇ ਵਿਚ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਨੂੰ ਵਕਫ਼ ਐਲਾਨਣ ਦੀ ਗੱਲ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਵਕਫ਼ ਦੇ ਲੋਕ ਕੱਲ੍ਹ ਨੀਂਦ ਤੋਂ ਉੱਠ ਕੇ ਕਹਿ ਦੇਣ ਕਿ ਸੰਸਦ ਤਾਂ ਵਕਫ਼ ਜਾਇਦਾਦ ਹੈ, ਅਤੇ ਸਾਨੂੰ ਸਾਡੀ ਸੰਸਦ ਤੋਂ ਹੱਥ ਧੋਣਾ ਪਵੇ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਨਫਰਤੀ ਸਿਆਸਤ ਦਾ ਪ੍ਰਚਾਰ ਇਹੀ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਵਕਫ਼ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਦੇ ਡਿਜੀਟਲਾਈਜ਼ੇਸ਼ਨ, ਵਿੱਤੀ ਆਡਿਟ, ਕੇਂਦਰੀ ਪੋਰਟਲ, ਅਤੇ ਪਾਰਦਰਸ਼ੀ ਇੰਤਜ਼ਾਮ ਦੇ ਨਾਮ 'ਤੇ ਕਈ ਨਵੇਂ ਪ੍ਰਬੰਧ ਲਿਆਏ ਗਏ ਹਨ। ਪਰ ਜੇ ਗੱਲ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਚਿੰਤਾ ਦੀ ਵਜ੍ਹਾ ਬਣੀ, ਉਹ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਹੁਣ ਵਕਫ਼ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਵਿਚ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਸਮਝ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਮੈਂਬਰ ਦੀ ਜਗ੍ਹਾ ਇਕ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜ ਅਤੇ ਇਕ ਸੰਯੁਕਤ ਸਕੱਤਰ ਰੈਂਕ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਸ ਨਾਲ ਮੁਸਲਿਮ ਪਰਸਨਲ ਲਾਅ ਦੇ ਜਾਣਕਾਰਾਂ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਲੱਗਭੱਗ ਖਤਮ ਹੋ ਜਾਵੇਗੀ।

ਅਤੇ ਜਾਇਦਾਦ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਵਿਵਾਦ ਖੜ੍ਹਾ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਨਿਯਮ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ ਕਿਸੇ ਵਕਫ਼ ਜਾਇਦਾਦ 'ਤੇ 12 ਸਾਲ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਕਾਬਜ਼ ਹੈ, ਤਾਂ ਹੁਣ ਉਸਨੂੰ ਮਾਲਕਾਨਾ ਹੱਕ ਵੀ ਮਿਲ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਪ੍ਰਬੰਧ ਨੂੰ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਨੇ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਕਫ਼ ਜਾਇਦਾਦਾਂ 'ਤੇ ਹਮਲੇ ਵਜੋਂ ਦੇਖਿਆ ਹੈ।

ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਵਕਫ਼ ਬੋਰਡ ਵਿਚ ਦੋ ਔਰਤਾਂ ਦੀ ਲਾਜ਼ਮੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਅਤੇ ਬੋਹਰਾ, ਆਗਾਖਾਨੀ ਵਰਗੇ ਹੋਰ ਸਮੁਦਾਇ ਲਈ ਵੱਖਰੇ ਵਕਫ਼ ਬੋਰਡ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਵੀ ਇਸ ਸੋਧ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹੈ।

ਹੁਣ ਜਦੋਂ ਏਨਾ ਕੁਝ ਬਦਲ ਗਿਆ ਹੈ, ਤਾਂ ਸਵਾਲ ਉੱਠਦਾ ਹੈ—ਕੀ ਇਹ ਸਭ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ? ਕਈ ਪਟੀਸ਼ਨ-ਕਰਤਾਵਾਂ ਦਾ ਜਵਾਬ ਹੈ—ਨਹੀਂ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਵਿਚ ਜਾ ਕੇ ਇਹ ਕਿਹਾ ਕਿ ਵਕਫ਼ ਸੋਧ ਕਾਨੂੰਨ, 2025 ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਕਈ ਆਰਟੀਕਲ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ

ਕਰਦਾ ਹੈ।

ਆਰਟੀਕਲ 14 ਦੇ ਤਹਿਤ ਹਰ ਨਾਗਰਿਕ ਨੂੰ ਸਮਾਨਤਾ ਦਾ ਹੱਕ ਹੈ। ਪਟੀਸ਼ਨ-ਕਰਤਾਵਾਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਹਿੰਦੂ ਮੰਦਰ ਟਰੱਸਟਾਂ ਜਾਂ ਚਰਚ ਬੋਰਡਾਂ ਵਿਚ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕੋਈ ਬਦਲਾਅ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ, ਤਾਂ ਸਿਰਫ਼ ਵਕਫ਼ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿਚ ਹੀ ਕਿਉਂ? ਕੀ ਇਹ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਨਾਲ ਵਿਤਕਰਾ ਨਹੀਂ ਹੈ?

ਆਰਟੀਕਲ 15 ਧਰਮ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਵਿਤਕਰੇ ਦੀ ਮਨਾਹੀ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਇਹ ਸੋਧ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਦੀਆਂ ਧਾਰਮਿਕ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਨੂੰ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਬਣਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਹੋਰ ਫਿਰਕਿਆਂ ਨੂੰ ਕੋਈ ਫਰਕ ਨਹੀਂ ਪਿਆ, ਸਿਰਫ਼ ਵਕਫ਼ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਹੀ ਨਿਸ਼ਾਨੇ 'ਤੇ ਹਨ।

ਆਰਟੀਕਲ 25 ਧਾਰਮਿਕ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦਾ ਹੱਕ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਪਰ ਜੇਕਰ ਵਕਫ਼ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਦੇ ਫ਼ੈਸਲੇ ਹੁਣ ਕੁਲੈਕਟਰ (ਡੀਸੀ) ਕਰੇਗਾ, ਤਾਂ ਕੀ ਇਹ ਧਾਰਮਿਕ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿਚ ਸਰਕਾਰੀ ਦਖਲ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ?

ਆਰਟੀਕਲ 26 ਧਾਰਮਿਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਧਾਰਮਿਕ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦਾ ਇੰਤਜ਼ਾਮ ਖੁਦ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਪਰ ਜੇਕਰ ਗੈਰ-ਮੁਸਲਿਮ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਵਕਫ਼ ਬੋਰਡ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਿਲ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ, ਤਾਂ ਕੀ ਇਹ ਉਸ ਹੱਕ ਵਿਚ ਸਿੱਧਾ ਦਖਲ ਨਹੀਂ ਹੈ?

ਆਰਟੀਕਲ 29 ਘੱਟਗਿਣਤੀਆਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ ਅਤੇ ਧਾਰਮਿਕ ਪਛਾਣ ਬਣਾਈ ਰੱਖਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਪਰ ਇਹ ਸੋਧ ਉਸ ਪਛਾਣ ਨੂੰ ਹੀ ਕਮਜ਼ੋਰ ਕਰਦੀ ਹੈ।

ਆਰਟੀਕਲ 300ਏ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਹੱਕ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਪਰ ਜੇਕਰ ਕੋਈ 12 ਸਾਲ ਤੋਂ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰਕੇ ਬੈਠਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸਨੂੰ ਮਾਲਕਾਨਾ ਹੱਕ ਮਿਲ ਜਾਵੇ, ਤਾਂ ਇਹ ਵਕਫ਼ ਦੀ ਮਾਲਕੀਅਤ 'ਤੇ ਹਮਲਾ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਹੋਰ ਕੀ ਹੈ?

ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰੇ ਸਵਾਲਾਂ ਦੇ ਜਵਾਬ ਹੁਣ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਵਿਚ ਲੱਭੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ। 15 ਅਪ੍ਰੈਲ 2025 ਨੂੰ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ 'ਤੇ ਸੁਣਵਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਕੁਝ ਅੰਤਰਿਮ ਫ਼ੈਸਲੇ ਵੀ ਦਿੱਤੇ। ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲੀ ਗੱਲ, ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਗੈਰ-ਮੁਸਲਿਮ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ 'ਤੇ ਫਿਲਹਾਲ ਰੋਕ ਲਗਾ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਦੂਜੀ ਅਹਿਮ ਗੱਲ ਇਹ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਵਕਫ਼ 'ਬਾਇ ਯੂਜ਼ਰ' ਦੀ ਪਰੰਪਰਾ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਰੱਖਿਆ—ਯਾਨੀ ਜੇ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਮਸਜਿਦ, ਮਦਰੱਸੇ, ਜਾਂ ਕਬਰਿਸਤਾਨ ਵਜੋਂ ਵਰਤੋਂ ਵਿਚ ਆ ਰਹੀਆਂ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵਕਫ਼ ਹੀ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਤੀਜੀ ਗੱਲ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਫ਼ੈਸਲਾ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦਾ, ਓਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਕਫ਼ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿਚ ਕੋਈ ਬਦਲਾਅ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਅਤੇ ਅੰਤ ਵਿਚ, ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ 'ਤੇ ਸਾਰੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ

ਮੁੱਦਿਆਂ 'ਤੇ ਵਿਸਤਾਰਤ ਜਵਾਬ ਮੰਗੇ ਹਨ।

ਇਨ੍ਹਾਂ ਅੰਤਰਿਮ ਫ਼ੈਸਲਿਆਂ ਨਾਲ ਮੁਸਲਿਮ ਸਮਾਜ ਨੂੰ ਕੁਝ ਰਾਹਤ ਜ਼ਰੂਰ ਮਿਲੀ ਹੈ, ਪਰ ਲੜਾਈ ਅਜੇ ਬਾਕੀ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸਾਫ਼ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਕਾਹਲੀ ਵਿਚ ਕੋਈ ਫ਼ੈਸਲਾ ਨਹੀਂ ਲਵੇਗੀ, ਬਲਕਿ ਕੇਂਦਰ ਨੂੰ ਆਪਣੀਆਂ ਦਲੀਲਾਂ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦਾ ਪੂਰਾ ਮੌਕਾ ਦੇਵੇਗੀ।

ਹੁਣ ਜਦੋਂ ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਵਿਚ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਸਦਾ ਅਸਰ ਪੂਰੇ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਸਿਆਸਤ 'ਤੇ ਵੀ ਪੈ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਵਿਰੋਧੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਇਸ ਮੁੱਦੇ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਮੋਦੀ ਸਰਕਾਰ 'ਤੇ ਹਮਲਾਵਰ ਹਨ, ਅਤੇ ਮੁਸਲਿਮ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਇਸਨੂੰ ਆਪਣੇ ਧਾਰਮਿਕ ਹੱਕਾਂ 'ਤੇ ਹਮਲਾ ਮੰਨ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਇਹ ਬਹਿਸ ਸਿਰਫ਼ ਇਕ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਨਹੀਂ, ਬਲਕਿ ਘੱਟਗਿਣਤੀਆਂ ਦੀ ਧਾਰਮਿਕ ਪਛਾਣ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ

ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਦੀ ਹਿਫ਼ਾਜ਼ਤ, ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਦੇ ਧਰਮ-ਨਿਰਪੱਖ ਢਾਂਚੇ ਦੀ ਅਸਲੀਅਤ ਦੀ ਵੀ ਹੈ।

ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਵਕਫ਼ ਸੋਧ ਕਾਨੂੰਨ ਆਇਆ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿਸ ਅੰਦਾਜ਼ ਵਿਚ ਇਸ ਦੀਆਂ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਲਾਗੂ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ, ਉਸ 'ਤੇ ਇਹੀ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮਾਮਲਾ ਸਿਰਫ਼ ਸੁਧਾਰ ਜਾਂ ਪਾਰਦਰਸ਼ਤਾ ਦਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਸੱਤਾ ਦੀ ਉਸ ਸੋਚ ਨੂੰ ਵੀ ਜ਼ਾਹਿਰ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਧਾਰਮਿਕ ਆਜ਼ਾਦੀ ਅਤੇ ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ 'ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ ਸੁਧਾਰ' ਦੇ ਨਾਮ 'ਤੇ ਸੀਮਿਤ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਹੈ।

ਪਰ ਕੀ ਭਾਰਤ ਵਰਗੇ ਵੱਡੇ-ਸੁਵੰਨਤਾ ਵਾਲੇ ਲੋਕਤੰਤਰ ਵਿਚ ਇਹ ਸੰਭਵ ਹੈ? ਕੀ ਅਦਾਲਤਾਂ ਅਤੇ ਆਵਾਜ਼ ਇਸਨੂੰ ਚੁੱਪਚਾਪ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਲੈਣਗੇ? ਕੀ ਮੁਸਲਮਾਨ ਆਪਣੇ ਧਾਰਮਿਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਕਰ ਸਕਣਗੇ, ਜਾਂ ਇਹ ਵੀ ਇਕ ਲੰਮੀ ਅਦਾਲਤੀ ਲੜਾਈ ਵਿਚ ਦੱਬ ਜਾਵੇਗਾ?

ਸਵਾਲ ਬਹੁਤ ਹਨ, ਜਵਾਬ ਹੌਲੀ-ਹੌਲੀ ਸਾਹਮਣੇ ਆਉਣਗੇ—ਪਰ ਇਹ ਤੈਅ ਹੈ ਕਿ ਵਕਫ਼ ਕਾਨੂੰਨ 'ਤੇ ਇਹ ਬਹਿਸ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ, ਧਰਮ ਨਿਰਪੱਖਤਾ, ਅਤੇ ਘੱਟਗਿਣਤੀਆਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਲਈ ਇਕ ਕਸੌਟੀ ਬਣ ਚੁੱਕੀ ਹੈ।

(ਪਿਛਲੇ ਸਫ਼ੇ ਦਾ ਬਾਕੀ)

ਲਾਇਬ੍ਰੇਰੀਆਂ ਨਹੀਂ ਬਣਾਉਂਦਾ। ਪੀਰਾਂ, ਫ਼ਕੀਰਾਂ, ਬਾਬਿਆਂ ਨੂੰ ਪੂਜੀ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸਮਾਂ ਨਸ਼ਟ ਕਰੀ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸਰਕਾਰਾਂ ਵੀ ਇਸੇ ਰਸਤੇ ਤੁਰੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਹਨ। ਸਿੱਖਿਆ ਕ੍ਰਾਂਤੀ ਦੇ ਨਾਂਅ 'ਤੇ ਪੰਜਾਬ ਇਸ ਵੇਲੇ 'ਪ੍ਰਚਾਰੀ ਚਰਚਾ' 'ਚ ਹੈ। ਇਸ ਨਾਲ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੇਗਾ?

ਕੀ ਸਿਰਫ਼ ਬਣਾਏ ਜਾ ਰਹੇ ਕਮਰੇ, ਪਖਾਨੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੀ ਬੌਧਿਕ ਲੋੜ ਪੂਰੀ ਕਰ ਸਕਣਗੇ? ਕੀ ਅਮੈਰੀਟਸ ਸਕੂਲ, ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਦੇ ਸਰਬ-ਪੱਖੀ ਵਿਕਾਸ ਦੇ ਹਾਣ ਦੇ ਹਨ? ਕੀ ਇਹ ਸਕੂਲ ਅਤੇ ਸਧਾਰਨ ਪੇਂਡੂ ਸਰਕਾਰੀ ਸਕੂਲਾਂ ਦੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਦੇ ਪੱਧਰ ਦਾ ਪਾਤਾ ਵੱਡਾ ਨਹੀਂ ਹੋ ਰਿਹਾ?

ਇਸ ਸਭ ਕੁਝ ਦਾ ਅਰਥ ਇਹ ਵੀ ਨਹੀਂ ਕਿ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਚਾਰਵਾਨਾਂ ਦੀ ਕਮੀ ਹੈ। ਦੇਸ਼-ਵਿਦੇਸ਼ 'ਚ ਸਿਆਣੇ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦਾ ਬੋਲ ਬਾਲਾ ਹੈ, ਜਿਥੇ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ 'ਚ ਚੰਗੇ ਕਾਰੋਬਾਰੀ ਹਨ, ਸਾਇੰਸਦਾਨ ਹਨ, ਸਿੱਖਿਆ ਸ਼ਾਸਤਰੀ ਹਨ, ਉਥੇ ਪੰਜਾਬੀ ਦਾਨੀ ਪੁਰਖਾਂ ਦੀ ਵੀ ਕਮੀ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਲੋੜ ਹੈ ਪੰਜਾਬੀ ਲੋਕ ਬਾਕੀ ਦਿਖਾਵੇ ਛੱਡ ਕੇ ਸਿੱਖਿਆ ਖੇਤਰ 'ਚ ਪੁਲਾਘਾਂ ਭਰਨ। ਧਾਰਮਿਕ ਸਥਾਨਾਂ ਦੀ ਥਾਂ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀਆਂ, ਸਕੂਲ, ਕਾਲਜ, ਲਾਇਬ੍ਰੇਰੀਆਂ ਖੋਲ੍ਹਣ, ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਾਉਣ ਵੱਲ ਲੈ ਕੇ ਜਾਣ। ਇਹੀ ਅਸਲ ਅਰਥਾਂ 'ਚ ਸਿੱਖਿਆ ਕ੍ਰਾਂਤੀ ਦੀ ਨੀਂਹ ਹੋ ਸਕੇਗੀ।

ਨਿਰਵਿਘਨ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ ਦੇ 26ਵੇਂ ਸਾਲ 'ਚ (ਪਹਿਲੀ ਜਨਵਰੀ 2000-2025)

ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਦੇ ਬਾਨੀ ਸੰਪਾਦਕ ਸ. ਅਮੋਲਕ ਸਿੰਘ ਜੰਮੂ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਹਿਯੋਗੀ ਸਾਥੀਆਂ ਪ੍ਰੋ. ਜੋਗਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਰਮਦੇਵ, ਸਵਰਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਢਿੱਲੋਂ, ਗੁਰਿੰਦਰ ਗਿੱਲ, ਅਯੋਧਿਆ ਸਲਵਾਨ ਅਤੇ ਸ. ਰਾਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬੈਂਸ ਨੂੰ ਸਮਰਪਿਤ ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਦੀ 26ਵੀਂ ਵਰ੍ਹੇਗੰਢ

‘ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਨਾਈਟ’

17 ਮਈ 2025 ਸ਼ਨਿਚਰਵਾਰ ਸ਼ਾਮੀ 6:00 ਵਜੇ

Atlantis Banquets

1273 N. Rand Road,
Arlington Heights, IL 60004

ਗੈਸਟ ਆਫ ਆਨਰ

ਅਮਰਜੀਤ ਚੀਡਸਾ

ਗੁਰਬਖਸ਼ ਸਿੰਘ ਰਾਹੀ

ਹਰਮਨ ਬਿੰਦ

ਯਾਦ ਸਲਾਮਤ ਰਹੇ...

ਸ. ਅਮੋਲਕ ਸਿੰਘ ਜੰਮੂ

ਗੈਸਟ ਆਫ ਆਨਰ

ਲਖਵੀਰ ਚੀਡਸਾ

ਪਾਲਾ ਸ਼ੇਰਮਾਰ

ਲਵ ਮਿਨਹਾਸ

ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਦਾ ਆਨਰੇਰੀ ਸਲਾਹਕਾਰ ਬੋਰਡ

ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ
ਗਰੇਵਾਲ

ਡਾ. ਹਰਗੁਰਮੁਖਪਾਲ
ਸਿੰਘ

ਹਰਦਿਆਲ ਸਿੰਘ
ਦਿਓਲ

ਡਾ. ਗੁਰਦਿਆਲ
ਸਿੰਘ ਬਸਰਾਨ

ਨੈਦੇਵ ਸਿੰਘ
ਭੱਠਲ

ਜਗਦੀਸ਼ਰ ਸਿੰਘ
ਕਲੇਰ

ਗੁਰਚਰਨ ਸਿੰਘ
ਗਰੇਵਾਲ

ਹਰਜੀਤ ਸਿੰਘ
ਸਾਹੀ

ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ
ਦਰੜ

ਮਨਦੀਪ ਸਿੰਘ
ਭੂਰਾ

ਰਖਬੀਰ ਸਿੰਘ
ਘੁੰਨ

ਪਰਮਿੰਦਰ ਸਿੰਘ
ਵਾਲੀਆ

ਅਮਰੀਕ ਸਿੰਘ
(ਅਮਰ ਕਾਰਪੈਟ)

ਜਸਕਰਨ ਸਿੰਘ
ਧਾਲੀਵਾਲ

ਡਾ. ਤੇਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ
ਮੇਠੇਰ

ਅਵਤਾਰ ਸਿੰਘ
ਸਪਰਿਗਡੀਲਡ

ਗੁਲਜ਼ਾਰ ਸਿੰਘ
ਮੁਲਤਾਨੀ

ਭੁਪਿੰਦਰ ਸਿੰਘ
ਧਾਲੀਵਾਲ

ਗੁਰਦੇਵ ਸਿੰਘ
ਜੌੜਾ

ਅੰਮ੍ਰਿਤਪਾਲ ਸਿੰਘ
ਸੈਘਾ

ਆਗਿਆਪਾਲ
ਸਿੰਘ ਬਾਠ

ਜਸਵੀਰ ਕੌਰ
ਢਿੱਲੋਂ

ਡਾ. ਇਨਕਲਾਬੀ
ਥਾਦੀ

ਡਾ. ਨਵਦੀਪ
ਕੌਰ ਸੰਧੂ

ਬਲਵਿੰਦਰ ਕੌਰ
(ਨਿੱਕੀ) ਸੈਥੋਂ

ਹਰਵਿੰਦਰ ਪਾਲ
ਸਿੰਘ ਲੈਲ

ਜਗਜੀਤ ਸਿੰਘ
ਚੀਡਸਾ

ਸਰਵਣ ਸਿੰਘ
ਟਿਵਾਣਾ

ਸੁਖਮੇਲ ਸਿੰਘ
ਅਟਵਾਲ

ਸ. ਹੈਪੀ ਸਿੰਘ
ਹੀਰ

ਅਮੋਲਕ ਸਿੰਘ
ਗਾਖਲ

ਜੱਸੀ ਗਿੱਲ

PUNJAB TIMES NIGHT 2025

ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਮਹਿਮਾਨ

ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਧਾਲੀਵਾਲ
(ਚੀਫ਼ ਗੈਸਟ)

ਡਾ. ਹਰਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ
ਦਿਲਗੀਰ
(ਸਿੱਖ ਹਿਸਟੋਰੀਅਨ)

ਇਕਬਾਲ ਮਾਹਲ
(ਟੀ.ਵੀ. ਪ੍ਰਸਨੈਲਿਟੀ)

ਪ੍ਰੋ. ਸੁਰਿੰਦਰ ਬੀਰ

ਦਵਿੰਦਰ ਕੌਰ
ਗੁਰਾਇਆ

ਦਵੀ ਦਵਿੰਦਰ
(ਸੰਪਾਦਕ:
ਸਪੋਂਸਰਮੈਨ)

ਕੁਲਦੀਪ ਕੌਰ
(ਮੁਖੀ ਪੱਤਰਕਾਰੀ
ਵਿਭਾਗ)

ਸਾਡੇ ਸਪਾਂਸਰ

ਗੁਰਚਰਨ ਸਿੰਘ
ਝੱਜ

ਜਸਮੀਰ ਸਿੰਘ

ਮੱਖਣ ਬੈਂਸ

ਰਜਿੰਦਰ ਟਾਂਡਾ

ਗੁਰਚਰਨ
ਮਾਨ

ਸੈਮ ਚਾਹਲ

ਕੁਲਵਿੰਦਰ

ਜਗਜੀਤ
ਨੌਸ਼ਹਿਰਵੀ

ਡਾ. ਦਲਬੀਰ
ਪੰਨੂ

ਹਰਜਿੰਦਰ
ਵਾਲੀਆ

ਗੁਰਮੇਲ ਕੰਗ

ਭਾਈ ਮਹਿੰਦਰ
ਸਿੰਘ

ਜੈਰਾਮ ਸਿੰਘ
ਕਾਹਲੋਂ

ਰਾਜਵੀਰ
ਬੋਪਾਰਾਏ

ਲਖਵੀਰ
ਜੌਹਲ

ਮਨਜੀਤ
ਨਾਗਰਾ

ਹਰਜਿੰਦਰ ਜਿੰਦੀ

ਜਰਨੈਲ ਸਿੰਘ
ਮਿਆਣੀ

ਪਰਮਿੰਦਰ
ਗੋਲਡੀ

ਡਾ. ਵਿਕਰਮ
ਗਿੱਲ

ਦਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ
ਰੰਗੀ

ਜਗਪਾਲ
ਗਰੇਵਾਲ

ਲੱਕੀ ਸਹੋਤਾ

ਡਾ. ਹਰਜਿੰਦਰ ਅਨੈਂਬ ਲੱਖਣ
ਖਹਿਰਾ

ਜਸਪਾਲ
ਘੋਤੜਾ

ਡਾ. ਰੁਪਾਲ
ਸਿੰਘ ਬਾਜਵਾ

ਰਵਿੰਦਰ
ਸਿੰਘ ਮਾਹਲ

ਠਾਕਰ
ਬਸਾਤੀ

ਸਨੀ ਕੁਲਾਰ

ਰੋਨੀ ਕੁਲਾਰ

ਪ੍ਰਦੀਪ ਕਾਹਲੋਂ

ਜੱਸੀ ਸਿੰਘ

ਰਾਣਾ ਸਿੰਘ

ਪਰਮਿੰਦਰ
ਵਿਰਕ

ਪਿੰਦੀ ਭੀਨਾ

ਯਾਦਵਿੰਦਰ
ਖਟੜਾ

ਲਖਵੀਰ ਸਿੰਘ
ਸੰਧੂ

ਜਗਦੀਪ ਸਿੰਘ
ਸੰਧੂ

ਜਸਬੀਰ ਸਿੰਘ

ਕੁਲਬੀਰ ਸਿੰਘ

ਸ਼ਿਵਿੰਦਰ
ਸਿੰਘ

ਮੱਖਣ ਸਿੰਘ
ਕਲੇਰ

ਸਤਨਾਮ
ਸਿੰਘ ਔਲਖ

ਨਵਤੇਜ
ਸੇਂਹੀ

ਕਮਲਜੀਤ
ਘੁਮਾਣ

ਬਲਜੀਤ
ਟਿਵਾਣਾ

ਜਸਵਿੰਦਰ ਗਿੱਲ

ਪਿੰਦੀ ਭੀਨਾ

ਪਾਲ ਖਲੀਲ

ਜਸਬੀਰ
ਪਲੀਆ

ਸੁਰਿੰਦਰ
ਪਲੀਆ

ਅਮਰਦੇਵ
ਬਥੇਸ਼ਾ

ਪ੍ਰਦੀਪ
ਸਲਵਾਨ

ਰਜਿੰਦਰ
ਦਿਆਲ

ਸੰਤੋਖ ਸਿੰਘ
ਡੀ ਸੀ

ਨਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ
ਸਰਾਂ

ਰਾਣਾ ਸੇਖੋਂ

ਗੁਰਮੁਖ ਸਿੰਘ
ਭੁੱਲਰ

ਪਾਲ
ਧਾਲੀਵਾਲ

ਸੁਖਪਾਲ ਗਿੱਲ

ਬਲਬੀਰ
ਬੈਦਵਾਨ

ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਦੀ 26ਵੀਂ ਵਰ੍ਹੇਗੰਢ ਮੌਕੇ 17 ਮਈ ਨੂੰ ਕਰਵਾਈ ਜਾ ਰਹੀ 'ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਨਾਈਟ' ਵਿਚ ਸ਼ਾਇਰ, ਸਾਹਿਤਕਾਰ, ਗੀਤਕਾਰ ਅਤੇ ਗਾਇਕ ਤੁਹਾਡਾ ਮਨੋਰੰਜਨ ਕਰਨਗੇ।

ਸਹਿਯੋਗੀ ਸੰਸਥਾਵਾਂ: ਪੰਜਾਬੀ ਕਲਚਰਲ ਸੁਸਾਇਟੀ (ਪੀ ਸੀ ਐਸ) ਸ਼ਿਕਾਗੋ; ਸ਼ੇਰੇ ਪੰਜਾਬ ਸਪੋਰਟਸ ਐਂਡ ਕਲਚਰਲ ਕਲੱਬ-ਸ਼ਿਕਾਗੋ; ਪੰਜਾਬ ਸਪੋਰਟਸ ਕਲੱਬ-ਸ਼ਿਕਾਗੋ; ਸ਼ੇਰੇ ਪੰਜਾਬ ਸਪੋਰਟਸ ਕਲੱਬ-ਸ਼ਿਕਾਗੋ (ਮਿਡਵੈਸਟ); ਪੰਜਾਬੀ ਅਮੈਰੀਕਨ ਆਰਗੇਨਾਈਜ਼ੇਸ਼ਨ ਸ਼ਿਕਾਗੋ (ਪਾਓ); ਫਾਈਵ ਰਿਵਰਜ਼ ਐਂਟਰਟੇਨਮੈਂਟ, ਪੰਜਾਬੀ ਕਲਚਰਲ ਆਰਗੇਨਾਈਜ਼ੇਸ਼ਨ-ਮਿਲਵਾਕੀ; ਗੁਰੂ ਲਾਧੋ ਰੇ ਸੇਵਾ ਸੁਸਾਇਟੀ, ਪੰਜਾਬੀ ਹੈਰੀਟੇਜ ਆਰਗੇਨਾਈਜ਼ੇਸ਼ਨ (ਪੀ ਐਚ ਓ), ਸੰਤ ਬਾਬਾ ਪ੍ਰੇਮ ਸਿੰਘ ਸਿੱਖ ਕਲਚਰਲ ਸੁਸਾਇਟੀ-ਇੰਡੀਆਨਾ; ਸੰਤ ਬਾਬਾ ਪ੍ਰੇਮ ਸਿੰਘ ਜੀ ਸਪੋਰਟਸ ਕਲੱਬ ਸਾਊਥਬੈਂਡ, ਇੰਡੀਆਨਾ; ਪੰਜਾਬੀ ਅਮੈਰੀਕਨ ਯੂਥ ਕਲੱਬ ਇੰਡੀਆਨਾ; ਪੰਜਾਬ ਸਪੋਰਟਸ ਐਂਡ ਕਲਚਰਲ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ-ਮਿਸ਼ੀਗਨ; ਸ਼ੇਰੇ ਪੰਜਾਬ ਸਪੋਰਟਸ ਐਂਡ ਕਲਚਰਲ ਸੁਸਾਇਟੀ ਸਿਨਸਿਨੈਟੀ; ਪੰਜਾਬ ਸਪੋਰਟਸ ਐਂਡ ਕਲਚਰਲ ਕਲੱਬ-ਡੇਅਟਨ (ਓਹਾਇਓ); ਯੂਨਾਈਟਡ ਸਪੋਰਟਸ ਕਲੱਬ ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ; ਇੰਡੋ ਅਮੈਰੀਕਨ ਕਲਚਰਲ ਆਰਗੇਨਾਈਜ਼ੇਸ਼ਨ ਸੈਕਰਾਮੈਂਟੋ; ਇੰਡੋ ਅਮੈਰੀਕਨ ਹੈਰੀਟੇਜ ਫੋਰਮ ਫਰਿਜ਼ਨੋ; ਇੰਡੋ ਯੂ ਐਸ ਹੈਰੀਟੇਜ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਫਰਿਜ਼ਨੋ, ਸਵੇਰਾ ਇੰਕ।
ਮੀਡੀਆ ਪਾਰਟਨਰ: ਰੇਡੀਓ ਚੰਨ ਪ੍ਰਦੇਸੀ, ਦੇਸੀ ਜੰਕਸ਼ਨ, ਢੋਲ ਰੇਡੀਓ, ਪੀ.ਟੀ.ਸੀ।

ਗੁਲਫਿਸ਼ਾਂ ਫ਼ਾਤਿਮਾ ਦੀ ਕੈਦ ਦੇ 5 ਸਾਲ

ਤਿਹਾੜ ਦੀਆਂ ਸੀਖਾਂ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਬੰਦ ਮੁਸਲਮਾਨ ਕੁੜੀ ਦੀ ਦਾਸਤਾਨ

ਦਸੰਬਰ 2019 'ਚ ਭਾਜਪਾ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਪਾਸ ਕੀਤੇ 'ਨਾਗਰਿਕਤਾ ਸੋਧ ਕਾਨੂੰਨ' ਵਿਰੁੱਧ ਘੱਟਗਿਣਤੀ ਮੁਸਲਮਾਨ ਫਿਰਕੇ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਨਾਗਰਿਕਤਾ ਦਾ ਹੱਕ ਬਚਾਉਣ ਲਈ ਸੜਕਾਂ 'ਤੇ ਆਉਣਾ ਪਿਆ ਸੀ। ਦਿੱਲੀ ਵਿਚ ਸ਼ਾਹੀਨ ਬਾਗ ਅਤੇ ਪੂਰੇ ਮੁਲਕ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਵਿਚ ਇਸੇ ਤਰਜ਼ ਦੇ ਪੱਕੇ ਮੋਰਚਿਆਂ ਦੀ ਦ੍ਰਿੜ ਆਵਾਜ਼ ਤੋਂ ਭੈਭੀਤ ਹੋਈ ਭਗਵਾ ਹਕੂਮਤ ਐਨੀ ਜ਼ਿਆਦਾ ਬੋਖਲਾ ਗਈ ਕਿ ਸ਼ਾਂਤਮਈ ਅੰਦੋਲਨ ਨੂੰ ਖਦੇੜਨ ਲਈ ਪੁਲਿਸ ਅਤੇ ਭਗਵਾ ਦਹਿਸ਼ਤੀ ਗਰੋਹਾਂ ਦੇ ਕਟਕ ਚਾੜ੍ਹ ਦਿੱਤੇ ਗਏ। 23 ਫਰਵਰੀ 2020 ਨੂੰ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਨੂੰ ਖਾਸ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਬਣਾ ਕੇ ਹਿੰਸਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਤੇ ਪੂਰੇ ਤਿੰਨ ਦਿਨ ਪੂਰਬ-ਉੱਤਰੀ ਦਿੱਲੀ ਵਿਚ ਸਾੜ-ਫੂਕ, ਵੱਢ-ਟੱਕ ਅਤੇ ਕਤਲਾਂ ਦਾ ਨੰਗਾ ਨਾਚ ਨੱਚਿਆ ਗਿਆ। ਕਪਿਲ ਮਿਸ਼ਰੇ ਵਰਗੇ ਭਾਜਪਾ ਆਗੂ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ 'ਚ

ਬੂਟਾ ਸਿੰਘ ਮਹਿਮੂਦਪੁਰ

ਫਿਰਕੂ ਹਜ਼ੂਮ ਨੂੰ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਉੱਪਰ ਹਮਲੇ ਕਰਨ ਲਈ ਉਕਸਾਉਂਦੇ ਦੇਖੇ ਗਏ। ਇਹ ਸਭ ਮੀਡੀਆ ਕੈਮਰਿਆਂ ਨੇ ਪ੍ਰਸਾਰਿਤ ਵੀ ਕੀਤਾ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਹਮਲਿਆਂ ਵਿਚ 53 ਲੋਕ ਮਾਰੇ ਗਏ ਜਦਕਿ 700 ਫੱਟੜ ਹੋਏ। ਇਹ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮੁਸਲਮਾਨ ਸਨ। ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਲਾਸ਼ਾਂ ਨਾਲਿਆਂ, ਡਰੇਨਾਂ ਵਿਚੋਂ ਮਿਲੀਆਂ। ਮਜ਼ਲੂਮ ਮੁਸਲਮਾਨ ਘੱਟਗਿਣਤੀ ਦੇ ਘਰ, ਦੁਕਾਨਾਂ ਤੇ ਹੋਰ ਕਾਰੋਬਾਰ ਤੋੜ ਦਿੱਤੇ ਗਏ। ਮਸਜਿਦਾਂ ਨੂੰ ਤੋੜਨਾ ਅਤੇ ਅੱਗਾਂ ਲਾਉਣਾ ਇਸ ਹਮਲੇ ਦਾ ਖਾਸ ਟੀਚਾ ਸੀ।

ਫਿਰ ਹਮਲੇ ਦਾ ਦੂਜਾ ਪੜਾਅ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਿਆ। ਮੁਜਰਿਮ ਹੀ ਹੁਕਮਰਾਨ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਹਕੂਮਤ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਅਤੇ ਮੁੱਖਧਾਰਾ ਮੀਡੀਆ ਆਰ.ਐੱਸ.ਐੱਸ.-ਭਾਜਪਾ ਦੀ ਸੇਵਾ 'ਚ ਹਾਜ਼ਰ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਕੋਈ ਵੀ ਝੂਠਾ ਬਿਰਤਾਂਤ ਪ੍ਰਚਾਰਨ ਅਤੇ ਮਜ਼ਲੂਮ ਘੱਟਗਿਣਤੀ ਨੂੰ ਹੀ ਦੋਸ਼ੀ ਕਰਾਰ ਦੇਣ 'ਚ ਕੋਈ ਰੁਕਾਵਟ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਇਸ਼ਾਰੇ 'ਤੇ ਦਿੱਲੀ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕਰਕੇ ਜੇਲ੍ਹਾਂ 'ਚ ਡੱਕਣ ਦੀ ਮੁਹਿੰਮ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੀ। ਇਹ ਪ੍ਰਚਾਰਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਇਹ ਹਿੰਸਾ 'ਟਰੰਪ ਦੀ ਫੇਰੀ ਮੌਕੇ (22-23 ਫਰਵਰੀ) ਗੜਬੜ ਫੈਲਾ ਕੇ ਸਰਕਾਰ ਦੀਆਂ ਗੋਡਣੀਆਂ ਲਵਾਉਣ ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਨੂੰ ਬਦਨਾਮ ਕਰਨ' ਦੀ ਡੂੰਘੀ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਤਹਿਤ ਕਰਵਾਈ ਗਈ ਹੈ। 'ਸਾਜ਼ਿਸ਼' ਦੀ ਜਾਂਚ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਦਿੱਲੀ ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਸਪੈਸ਼ਲ ਸੈੱਲ ਨੂੰ ਸੌਂਪੀ ਗਈ ਜਿਸ ਦੀ ਦਹਿਸ਼ਤਵਾਦ ਕਾਂਡਾਂ ਦੇ ਝੂਠੇ ਕੇਸ ਬਣਾ ਕੇ ਬੇਕਸੂਰ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਨੂੰ ਦਸ-ਪੰਦਰਾਂ ਸਾਲ ਬਿਨਾਂ ਜ਼ਮਾਨਤ ਜੇਲ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਸਾੜਨ ਦੀ ਖਾਸ ਮੁਹਾਰਤ ਹੈ।

'ਟਾਈਮਜ਼ ਆਫ ਇੰਡੀਆ' ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਅਨੁਸਾਰ ਉਪਰੋਕਤ ਹਿੰਸਾ ਦੇ ਕੇਸਾਂ ਵਿਚ 2617 ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਸਪੈਸ਼ਲ ਸੈੱਲ ਨੇ ਕਾਰਕੁਨ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਸ਼ਰਜੀਲ ਇਮਾਮ, ਗੁਲਫਿਸ਼ਾਂ ਫ਼ਾਤਿਮਾ, ਦੇਵਾਂਗਨਾ ਕਲੀਤਾ, ਨਤਾਸ਼ਾ ਨਰਵਾਲ, ਸਫ਼ਾਰਾ ਜ਼ਰਗਰ, ਕਾਰਕੁਨ ਉਮਰ ਖਾਲਿਦ, ਸਲੀਮ ਮਲਿਕ ਸਮੇਤ 21 ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਇਸ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਦੇ ਦੋਸ਼ੀ ਦੱਸਿਆ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰਿਆਂ ਨੇ ਸ਼ਾਂਤਮਈ ਧਰਨਿਆਂ-ਮੁਜ਼ਾਹਰਿਆਂ ਰਾਹੀਂ ਨਾਗਰਿਕਤਾ ਸੋਧ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿਰੁੱਧ ਅੰਦੋਲਨ ਵਿਚ ਸਰਗਰਮ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਈ ਸੀ। ਪੜ੍ਹੇ-ਲਿਖੇ ਮੁਸਲਮਾਨ ਮੁੰਡੇ-ਕੁੜੀਆਂ ਨੂੰ ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਬਕ ਸਿਖਾਉਣ ਲਈ ਯੂਟੋਪੀਏ ਲਗਾ ਕੇ ਅਣਮਿੱਥੇ ਸਮੇਂ ਲਈ ਬਿਨਾਂ ਜ਼ਮਾਨਤ ਜੇਲ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਸਾੜਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਆਰ.ਐੱਸ.ਐੱਸ.-ਭਾਜਪਾ ਤਾਂ ਆਪਣੇ 'ਹਿੰਦੂ ਰਾਸ਼ਟਰ' ਦੇ ਰਾਜਨੀਤਕ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਤਹਿਤ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਨੂੰ ਦੋਇਮ ਦਰਜੇ ਦੇ ਨਾਗਰਿਕ ਹੋਣ ਦਾ ਅਹਿਸਾਸ ਕਰਾਉਣ ਲਈ ਕਾਨੂੰਨੀ-ਗੈਰਕਾਨੂੰਨੀ ਹਰ ਹਰਬਾ ਵਰਤ ਰਹੀ ਹੈ, ਫਿਰ ਉਹ ਕਿਵੇਂ ਬਰਦਾਸ਼ਤ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ ਕਿ ਮੁਸਲਮਾਨ ਔਰਤਾਂ ਹਕੂਮਤ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਨੂੰ ਸੜਕਾਂ ਉੱਪਰ ਬੈਠ ਕੇ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ।

ਪਿਛਲੇ ਪੰਜ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਦਿੱਲੀ ਦੀ ਤਿਹਾੜ ਜੇਲ ਦੀਆਂ ਸੀਖਾਂ ਪਿੱਛੇ ਇਕ 31 ਸਾਲਾ ਮੁਸਲਮਾਨ ਕੁੜੀ, ਗੁਲਫਿਸ਼ਾਂ ਫ਼ਾਤਿਮਾ ਕੈਦ ਹੈ। ਨਾਗਰਿਕਤਾ ਸੋਧ ਕਾਨੂੰਨ (CAA) ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਆਪਣੀ ਅਸਹਿਮਤੀ ਦਰਸਾਉਣ ਦਾ ਮੁੱਲ ਉਸਨੂੰ ਇਸ ਲੰਮੀ ਕੈਦ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਤਾਰਨਾ ਪਿਆ ਹੈ। ਜੇਲ੍ਹ ਵਿਚ ਸਿਰਫ ਗੁਲਫਿਸ਼ਾਂ ਹੀ ਬੰਦ ਨਹੀਂ ਹੈ — ਉਸ ਦੇ ਨਾਲ ਇਸ ਹੋਣਹਾਰ ਧੀ ਦੇ ਖਵਾਬ, ਉਸ ਦੀਆਂ ਉਮੀਦਾਂ, ਉਸ ਦੇ ਬੁੱਢੇ ਮਾਂ-ਪਿਓ ਦੀਆਂ ਰਿਹਾਈ ਉਡੀਕਦੀਆਂ ਅੱਖਾਂ, ਵਿਤਕਰੇ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਖੜ੍ਹੇ ਹੋਣ ਦਾ ਸਵੈਵਿਸ਼ਵਾਸ ਵੀ ਕੈਦ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਪੱਖਾਂ ਦੀ ਚਰਚਾ ਇਸ ਲੇਖ ਵਿਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। —ਸੰਪਾਦਕ

ਇਹ ਜੱਗ ਜਾਹਿਰ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਉਪਰੋਕਤ ਫਿਰਕੂ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿਰੁੱਧ ਆਵਾਜ਼ ਉਠਾਉਣ ਲਈ ਆਪਣੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਹੱਕ ਤਹਿਤ ਸ਼ਾਂਤਮਈ

ਸਾਬਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ ਕਿ ਬਹੁਤ ਵੱਡੀ ਦੇਸ਼-ਧਰੋਹੀ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਦਹਿਸ਼ਤਵਾਦ ਵਿਰੋਧੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਾਨੂੰਨ, ਯੂਟੋਪੀਏ,

ਮੁਸਲਮਾਨ ਹਨ। ਪੁਲਿਸ ਦੀ ਕਹਾਣੀ ਅਨੁਸਾਰ ਸੜਕ ਜਾਮ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲੋਂ ਮਿਰਚਾਂ ਦਾ ਪਾਊਡਰ ਮਿਲਣਾ ਵੱਡੀ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਦਾ ਸਬੂਤ ਹੈ।

ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ। ਦਿੱਲੀ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਉਚੇਚਾ ਤਰੱਦਦ ਕਰਕੇ 25000 ਪੰਨਿਆਂ ਦੀਆਂ ਪੰਜ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟਾਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀਆਂ ਹਨ ਤਾਂ ਜੋ ਇਹ

ਅਤੇ ਹੋਰ ਸਖ਼ਤ ਕਾਨੂੰਨੀ ਧਾਰਾਵਾਂ ਲਗਾ ਕੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬਿਨਾਂ ਜ਼ਮਾਨਤ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿਚ ਰੱਖਣਾ ਇਕਦਮ ਸਹੀ ਹੈ। ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਕੀਤੇ 18 ਵਿਚੋਂ 16

ਇਸੇ ਸਿੱਕੇ ਦਾ ਦੂਜਾ ਪਾਸਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਹਿੰਸਾ ਦੇ ਇਕ ਮੁੱਖ ਸਰਗਣੇ ਕਪਿਲ ਮਿਸ਼ਰੇ ਵਿਰੁੱਧ ਦਿੱਲੀ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਭੜਕਾਊ ਭਾਸ਼ਣ ਦੀ

‘ਮੈਂ ਆਜ਼ਾਦੀ ਲਈ ਤਾਂਘ ਰਹੀ ਹਾਂ’

ਨਮਸਤੇ, ਰਾਤ ਨੂੰ ਮੈਂ ਟੀਵੀ 'ਤੇ ਖ਼ਬਰਾਂ ਅਤੇ ਬਹਿਸਾਂ ਦੇਖਦੀ ਹਾਂ। ਇਹ ਸਿਰਫ ਦਿਖਾਈ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ, ਬਲਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਮਝਦਾਰ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਚੀਕਣ ਵਾਲਾ ਮੁੱਖ ਧਾਰਾ ਮੀਡੀਆ ਜਨਤਾ ਨੂੰ ਇਹ ਅਹਿਸਾਸ ਦਿਵਾਉਣ 'ਤੇ ਤੁਲਿਆ ਹੈ ਕਿ ਤੁਹਾਨੂੰ ਕਿਸੇ ਖਾਸ ਫਿਰਕੇ ਦੁਆਰਾ ਸ਼ੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ, ਅਪਮਾਨਿਤ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਦਬਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਨਾ ਕਿ ਕਿਸੇ ਤਾਨਾਸ਼ਾਹੀ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਵਿਵਸਥਾ ਦੁਆਰਾ। ਪੱਖਪਾਤੀ ਮੀਡੀਆ ਇਹ ਦਿਖਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਤੁਹਾਡੇ ਨਾਲ ਅੱਜ ਵੀ ਜੋ ਕੁਝ ਬੁਰਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਉਸਦਾ ਇਕੋ ਕਾਰਨ ਇੱਕ ਖਾਸ ਫਿਰਕਾ ਹੈ। ਹਰ ਘੱਟਗਿਣਤੀ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਖੁੱਲ੍ਹਮ-ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਬਦਨਾਮ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਜਿਵੇਂ 'ਇੱਕ ਖਾਸ ਫਿਰਕੇ' ਨੂੰ।

ਇਸ ਸਭ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਮੈਨੂੰ ਪੂਰਾ ਯਕੀਨ ਹੈ ਕਿ ਭਾਰਤ ਦੀ ਜਨਤਾ ਅੰਦਰੋਂ ਨਾ ਤਾਂ ਅਸਹਿਣਸ਼ੀਲ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਹਿੰਸਕ। ਮੈਂ ਸੁੱਖ ਦਾ ਸਾਹ ਲੈਂਦੀ ਹਾਂ ਜਦੋਂ ਦੇਖਦੀ ਹਾਂ ਕਿ ਇਸ ਐਨੀ ਜ਼ਿਆਦਾ ਧਰੁਵੀਕ੍ਰਿਤ ਹੁੰਦੀ ਜਾ ਰਹੀ ਦੁਨੀਆ ਵਿਚ ਲੋਕ ਏਕਤਾ ਅਤੇ ਸਥਿਰਤਾ ਲਈ ਜੂਝ ਰਹੇ ਹਨ। ਇੱਕ ਹੋਰ ਗੱਲ ਜੋ ਮੈਂ ਮਹਿਸੂਸ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਉਹ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਧਰਮ ਅਤੇ ਰਾਜਨੀਤੀ ਹਮੇਸ਼ਾ ਨਾਲੋਂ-ਨਾਲ ਚਲਦੇ ਹਨ।

ਪਿਛਲੀ ਵਾਰ ਕੋਰਟਰੂਮ ਵਿਚ, ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਪਾਪਾ ਨੂੰ ਹਕੁਲਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਦੇਖ ਕੇ ਪੁੱਛਿਆ, 'ਤੁਹਾਨੂੰ ਇਹ ਤਕਲੀਫ਼ ਕਦੋਂ ਤੋਂ ਹੋਣ ਲੱਗੀ ਹੈ?' ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਬਹੁਤ ਧੀਮੀ ਆਵਾਜ਼ 'ਚ ਕਿਹਾ, 'ਹਮੇਸ਼ਾ ਡਰ ਦਾ ਅਹਿਸਾਸ ਹੁੰਦਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਹੁਣੇ ਕੁਝ ਮਾੜਾ ਹੋਣ ਵਾਲਾ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਬੋਲਦੇ-ਬੋਲਦੇ ਅਟਕ ਜਾਂਦਾ ਹਾਂ।' ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਇਹ ਸ਼ਬਦ, ਜੋ ਕਿ ਸੱਚ ਹਨ, ਮੇਰੇ ਦਿਮਾਗ ਵਿਚ ਵਸ ਗਏ ਹਨ ਅਤੇ ਵਾਰ-ਵਾਰ ਘੁੰਮਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ।

ਜਦੋਂ ਮੇਰੇ ਮਾਤਾ-ਪਿਤਾ ਨੂੰ ਸਾਡੇ ਸੰਘਰਸ਼ ਦੀ ਹਮਾਇਤ ਵਿਚ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਸੈਮੀਨਾਰ ਜਾਂ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਲਈ ਬੁਲਾਇਆ

ਗੁਲਫਿਸ਼ਾਂ ਫ਼ਾਤਿਮਾ ਪਿਛਲੇ ਪੰਜ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਤਿਹਾੜ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿਚ ਹੈ। ਹੇਠਾਂ ਉਹ ਖੜ ਹੈ ਜੋ ਉਸਨੇ ਹਾਲ ਹੀ ਵਿਚ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿਚੋਂ ਆਪਣੇ ਦੋਸਤਾਂ ਨੂੰ ਲਿਖਿਆ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਉਸਨੇ ਆਪਣਾ ਪੰਜ ਸਾਲ ਦਾ ਅਨੁਭਵ ਸਾਂਝਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਸਦਾ ਅਨੁਵਾਦ ਸਾਡੇ ਕਾਲਮ ਨਵੀਸ ਬੂਟਾ ਸਿੰਘ ਮਹਿਮੂਦਪੁਰ ਨੇ ਕੀਤਾ ਹੈ।

ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹ ਦੇਖਦੇ ਹਨ ਕਿ ਲੋਕ ਅਜੇ ਵੀ ਏਕਤਾ, ਸ਼ਾਂਤੀ, ਨਿਆਂ ਲਈ ਅਤੇ ਜਬਰ, ਅਨਿਆਂ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਬੋਲਣ ਦੀ ਹਿੰਮਤ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਥੋੜ੍ਹੀ ਰਾਹਤ ਮਿਲਦੀ ਹੈ, ਚਾਹੇ ਕੁਝ ਸਮੇਂ ਲਈ ਹੀ ਸਹੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਹਮਾਇਤ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਕਾਬਲੇ-ਤਾਰੀਫ਼ ਪਹਿਲੂ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸਾਨੂੰ ਕਦੇ ਨਹੀਂ ਦੇਖਿਆ, ਨਾ ਹੀ ਨਿੱਜੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਾਨੂੰ ਜਾਣਦੇ ਹਨ। ਫਿਰ ਵੀ, ਇੱਕ ਸਾਂਝੇ ਮਕਸਦ ਲਈ ਸਾਡੇ ਨਾਲ ਖੜ੍ਹੇ ਹਨ। ਸੱਚ ਕਹਾਂ ਤਾਂ, ਵੱਖ-ਵੱਖ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾਵਾਂ, ਧਾਰਮਿਕ ਵਿਸ਼ਵਾਸਾਂ ਵਾਲੇ ਲੋਕਾਂ ਤੋਂ ਇਹ ਨਿਰਸਵਾਰਥ ਪਿਆਰ ਦੇਖ ਕੇ ਮੈਂ ਭਾਵੁਕ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹਾਂ।

ਕੁਝ ਲੋਕ ਅਜਿਹੇ ਵੀ ਹਨ ਜੋ ਮਨੁੱਖਤਾ ਅਤੇ ਇੱਕਜੁਟ ਭਾਰਤ ਦੇ ਹਿੱਤ ਵਿਚ ਮਤਭੇਦਾਂ ਨੂੰ ਵਿਵਾਦ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਬਦਲਣ ਦਿੰਦੇ। ਉਹ 'ਇੱਕ ਖਾਸ ਫਿਰਕੇ' ਦੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਨੇਹ ਅਤੇ ਸਨਮਾਨ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹਨ।

ਆਉਣ ਵਾਲੀ ਈਦ-ਉਲ-ਫਿਤਰ ਮੇਰੀ 6ਵੀਂ ਈਦ ਹੋਵੇਗੀ ਜੋ ਮੈਂ ਇੱਥੇ (ਜੇਲ੍ਹ ਵਿਚ) ਮਨਾਵਾਂਗੀ। ਉਸ ਦਿਨ ਲਈ ਮੈਂ ਸਿਲਾਈ ਸੈਂਟਰ 'ਤੇ ਕੁਝ ਗਹਿਣੇ ਅਤੇ ਕਾਜਲ ਖਰੀਦ ਲਏ ਹਨ। ਮੈਂ ਕੋਈ ਵੀ ਤਿਉਹਾਰ ਮਨਾਉਣ ਦਾ ਮੌਕਾ ਹੱਥੋਂ ਨਹੀਂ ਜਾਣ ਦਿੰਦੀ, ਚਾਹੇ ਇਹ ਰੱਖੜੀ ਹੋਵੇ, ਮਹਿਲਾ ਦਿਵਸ, ਹੋਲੀ, ਈਸਟਰ, ਵਗੈਰਾ। ਜਦੋਂ ਮੈਂ ਰੱਖੜੀ ਬੰਨ੍ਹਦੀ ਹਾਂ, ਤਾਂ ਮੈਂ ਆਪਣੀਆਂ ਸਹਿ-ਕੈਦਾਂ ਨੂੰ ਕਹਿੰਦੀ ਹਾਂ ਕਿ ਇਸ ਰੱਖੜੀ ਦੇ ਬਦਲੇ ਮੈਨੂੰ.....ਤੋਂ ਬਚਾ। ਹੋਰੋਹੋ...ਦਰਅਸਲ, ਮੈਂ ਹਰ ਮੌਕੇ ਨੂੰ ਭਰਪੂਰ ਜੀਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦੀ ਹਾਂ। ਕਿਉਂਕਿ ਮੈਂ ਹਕੀਕਤ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਵਿਚ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਰੱਖਦੀ ਹਾਂ, ਫਿਰ ਬਹੁਤ ਚਿੰਤਾ ਕਿਉਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੇ? 'ਜੇਕਰ ਮੈਂ ਬਾਹਰ ਹੁੰਦੀ ਤਾਂ ਮੈਂ

ਇਹ ਕਰਦੀ, ਉਹ ਕਰਦੀ।' ਸੋਚਣ ਦਾ ਕੀ ਫਾਇਦਾ। ਹਕੀਕਤ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਮੈਂ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿਚ ਹਾਂ। ਹੁਣ ਇਹ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮੇਰੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਹੈ ਕਿ ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਮਨ ਅਤੇ ਰੂਹ ਨੂੰ ਕਿਸ ਦਿਸ਼ਾ 'ਚ ਲੈ ਕੇ ਜਾਣਾ ਹੈ। ਕਈ ਵਾਰ, ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਦਾਰਸ਼ਨਿਕ ਲੱਗਦੀ ਹਾਂ, ਪਰ ਅਨਜਾਣੇ ਹੀ ਇਹ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ਕੈਦ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਹੋਰ ਵੀ ਅਧਿਆਤਮਕ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਮੈਂ ਚਾਹੁੰਦੀ ਹਾਂ ਕਿ ਜੋ ਲੋਕ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਧਾਰਮਿਕ ਮੰਨਦੇ ਹਨ, ਉਹ ਵੀ ਆਪਣੀ ਆਤਮਾ ਨੂੰ ਅਧਿਆਤਮਕਤਾ ਦੇ ਰਸਤੇ 'ਤੇ ਚੱਲਣ ਦਾ ਮੌਕਾ ਦੇਣ। ਅਧਿਆਤਮਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਾਗਰੂਕ ਹੋਣ ਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਦੁੱਖ, ਨਿਰਾਸ਼ਾ, ਜਾਂ ਭਟਕਣ ਦਾ ਅਨੁਭਵ ਬੰਦ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਸਭ ਤਾਂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਮੈਂ ਆਜ਼ਾਦੀ ਲਈ ਤਤਫਰਦੀ ਹਾਂ ਅਤੇ ਰਿਹਾਈ ਦੀ ਅਨੰਤ ਅਨਿਸ਼ਚਿਤਤਾ ਬਹੁਤ ਡੂੰਘੀ ਲੱਗਦੀ ਹਾਂ। ਪਰ ਇਸ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਜੀਵਨ ਦੀ ਨਾਜ਼ੁਕਤਾ ਦਾ ਅਹਿਸਾਸ ਕਰਾਇਆ ਹੈ।

ਪਿਛਲੇ ਮਹੀਨੇ ਮੈਂ ਹਿੰਦੀ ਵਿਚ ਵਿਵੇਕਾਨੰਦ ਸਾਹਿਤ ਪੜ੍ਹ ਰਹੀ ਸੀ। ਮੈਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਵਿਚਾਰ ਮਹਾਨ ਲੱਗੇ। ਸਾਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਜ਼ਰੀਏ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ਾਲ ਪ੍ਰਸੰਗ ਵਿਚ ਸਮਝਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ, ਜੋ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਫਰਕਾਂ ਅਤੇ ਵੰਨ-ਸੁਵੰਨਤਾ ਦੀ ਖੂਬਸੂਰਤੀ ਬਾਰੇ ਸਮਝਾ ਸਕਦੇ ਹਨ।

ਅੰਤ ਵਿਚ, ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਪਰਿਵਾਰ, ਦੋਸਤਾਂ, ਵਕੀਲਾਂ ਅਤੇ ਹਰ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਦਾ ਧੰਨਵਾਦ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਹਾਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਨਹੀਂ ਛੱਡਿਆ, ਬਲਕਿ ਪੰਜ ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਇਸ ਬੇਵਜ੍ਹਾ ਕੈਦ ਦੌਰਾਨ ਮੇਰੇ ਸਾਥ ਨਾਲ ਡੱਟ ਕੇ ਖੜ੍ਹੇ ਰਹੇ।

ਰਿਕਾਰਡਿੰਗ ਸਮੇਤ ਸਾਰੇ ਸਬੂਤ ਹੋਣ ਅਤੇ ਚਸ਼ਮਦੀਦ ਗਵਾਹਾਂ ਵੱਲੋਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕਰਨ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਕੇਸ ਦਰਜ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਦਲੀਲ ਇਹ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਕਿ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾਵਾਂ ਦਾ ਇਸ ਪਿੱਛੇ ਲੁਕਵਾਂ ਏਜੰਡਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸੇ ਤਹਿਤ ਉਸ ਨੂੰ ਫਸਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਮਾਰਚ 2025 'ਚ ਇਕ ਚੀਫ਼ ਜੁਡੀਸ਼ੀਅਲ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੇ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਉਸ ਵਿਰੁੱਧ ਐੱਫ.ਆਈ.ਆਰ. ਦਰਜ ਕਰਨ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜਾਹਿਰ ਹੈ ਕਿ ਪੁਲਿਸ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਵਿਚ ਜਾ ਕੇ ਇਸ ਹੁਕਮ ਵਿਰੁੱਧ ਸਟੇਅ ਲੈ ਲਵੇਗੀ। ਹੁਣ ਤਾਂ ਉਸ ਵਿਰੁੱਧ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਸਵਾਲ ਹੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਤਰੱਕੀ ਕਰਕੇ ਦਿੱਲੀ ਸਰਕਾਰ ਵਿਚ ਮੰਤਰੀ ਬਣ ਗਿਆ ਹੈ।

ਹੁਣ ਤਾਂ ਪੂਰੀ ਦੁਨੀਆ ਬਖ਼ੂਬੀ ਜਾਣਦੀ ਹੈ ਕਿ ਭਾਰਤੀ ਹੁਕਮਰਾਨਾਂ ਵੱਲੋਂ ਇਸ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਖਾਸ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ, ਚਿੰਤਕਾਂ, ਕਾਰਕੁਨਾਂ ਅਤੇ ਸੱਤਾ ਨੂੰ ਸਵਾਲ ਕਰਨ ਨੂੰ ਬਣਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਬਾਕੀ ਸਮਾਜ ਸੱਤਾ ਦੀ ਕਰੂਰਤਾ ਤੋਂ ਖੋਫ਼ਜ਼ਦਾ ਹੋ ਕੇ ਵਿਰੋਧ ਕਰਨ ਦੀ ਹਿੰਮਤ ਨਾ ਕਰੇ। ਦਿੱਲੀ ਪੁਲਿਸ ਦੀਆਂ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਝੂਠੀਆਂ ਕਹਾਣੀਆਂ ਪ੍ਰਤੀ ਅੱਖਾਂ ਮੀਟ ਕੇ ਅਦਾਲਤਾਂ ਵਾਰ-ਵਾਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੀਆਂ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਰੱਦ ਕਰ ਰਹੀਆਂ ਹਨ।

ਇਨ੍ਹਾਂ 21 'ਯੋਜਨਾ ਘਾਤਿਆਂ' ਵਿਚ ਇਕ ਨਾਮ ਗੁਲਫਿਸ਼ਾਂ ਫ਼ਾਤਿਮਾ ਹੈ। ਸਧਾਰਨ ਕਿਰਤੀ ਪਰਿਵਾਰ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਤ ਇਹ ਬੇਹੱਦ ਸੰਵੇਦਨਸ਼ੀਲ ਹੋਣਹਾਰ ਲੜਕੀ ਹੈ। ਉਸਨੇ ਆਪਣੇ ਸਮਾਜ ਦੇ ਭਵਿੱਖ ਲਈ ਉਪਰੋਕਤ ਫਿਰਕੂ ਕਾਨੂੰਨ 'ਚੋਂ ਸਮੋਏ ਖ਼ਤਰਿਆਂ ਨੂੰ ਸਮਝਿਆ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕਰਨ ਲਈ ਆਪਣੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਹੱਕ ਵਰਤਣ ਦਾ ਰਾਹ ਚੁਣਿਆ। ਉਸਦਾ ਪਰਿਵਾਰ, ਸੰਗੀ-ਸਾਥੀ ਤੇ ਹੋਰ ਜਾਣਕਾਰ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਉਹ ਦੂਜਿਆਂ ਨੂੰ ਹੌਸਲਾ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਬਹੁਤ ਹੀ ਬਹਾਦਰ ਕੁੜੀ ਹੈ ਅਤੇ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਤੋਂ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਹਾਲਾਤ ਵਿਚ ਵੀ ਹਮੇਸ਼ਾ ਸਾਰਥਕ ਸੋਚਣ ਲਈ ਪ੍ਰੇਰਦੀ ਹੈ।

ਹੋਰ ਕਾਰਕੁਨਾਂ ਵਾਂਗ ਗੁਲਫਿਸ਼ਾਂ ਉੱਪਰ ਵੀ ਪੂਰਬ-ਉੱਤਰੀ ਦਿੱਲੀ ਵਿਚ ਹੋਈ 'ਹਿੰਸਾ' ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਦਾ ਇਲਜ਼ਾਮ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ। ਉਸ ਨੂੰ 9 ਅਪ੍ਰੈਲ 2020 ਵਿਚ 'ਗੈਰਕਾਨੂੰਨੀ ਕਾਰਵਾਈਆਂ (ਰੋਕੂ) ਕਾਨੂੰਨ' ਅਧੀਨ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਉਸ ਸਮੇਂ ਗੁਲਫਿਸ਼ਾਂ ਸਿਰਫ਼ 26 ਸਾਲ ਦੀ ਸੀ। ਉਦੋਂ ਉਸਨੇ ਅਜੇ ਐਮ.ਬੀ.ਏ. ਦੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਪੂਰੀ ਕੀਤੀ ਸੀ ਅਤੇ ਅੱਗੇ ਪੀ.ਐਚ.ਡੀ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਸੀ। ਉਸਦੇ ਆਪਣੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ, ਆਪਣੇ ਮਾਂ-ਪਿਓ ਤੇ ਪਰਿਵਾਰ ਲਈ ਜੋ ਖਵਾਬ ਸਨ ਉਹ ਉਸਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿਚ ਬੰਦ ਹੋ ਗਏ।

ਗੁਲਫਿਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਕਿਤਾਬਾਂ ਨਾਲ ਬਹੁਤ ਪਿਆਰ ਹੈ। ਜੇਲ੍ਹ ਵਿਚ ਵੀ ਉਹ ਆਪਣੀ ਚਟਾਈ 'ਤੇ ਬੈਠੀ ਹਮੇਸ਼ਾ ਕੁਝ ਨਾ ਕੁਝ ਪੜ੍ਹਦੀ ਜਾਂ ਲਿਖਦੀ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਵੀ ਉਸ ਨਾਲ ਮੁਲਾਕਾਤ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਉਸ ਨੂੰ ਪੁੱਛਦਾ ਹੈ ਕਿ ਤੇਰੇ ਲਈ ਕੀ ਲਿਖਾਈਏ ਤਾਂ ਉਹ ਸਿਰਫ਼ ਕਿਤਾਬਾਂ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦੀ ਹੈ।

ਉਸ ਨੂੰ ਲਿਖਣਾ ਬਹੁਤ ਪਸੰਦ ਹੈ। ਜੇਲ੍ਹ ਵਿਚ ਰਹਿੰਦਿਆਂ ਲਿਖੀਆਂ ਕਵਿਤਾਵਾਂ, ਉਸ ਦੀਆਂ ਬਣਾਈਆਂ ਪੇਂਟਿੰਗਾਂ, ਅਤੇ ਜੋ ਚਿੱਠੀਆਂ ਉਹ ਜੇਲ੍ਹ 'ਚੋਂ ਲਿਖਦੀ ਹੈ, ਉਹ ਉਸਦੀ ਸੰਵੇਦਨਸ਼ੀਲਤਾ ਦਾ ਮੂੰਹ-ਬੋਲਦਾ ਸਬੂਤ ਹਨ। ਧਰਨੇ ਵਿਚ ਵੀ ਉਹ ਔਰਤਾਂ ਅਤੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਾਉਣ ਦਾ ਕੋਈ ਮੌਕਾ ਨਹੀਂ ਗਵਾਉਂਦੀ ਸੀ।

ਗੁਲਫਿਸ਼ਾਂ ਦੀ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੀ ਅਪੀਲ ਤਿੰਨ ਸਾਲ ਤੋਂ ਦਿੱਲੀ ਹਾਈਕੋਰਟ ਵਿਚ ਲਟਕੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਬੈਂਚ ਬਦਲਦੇ ਗਏ। ਹਾਈਕੋਰਟ ਦੇ ਤਿੰਨ ਬੈਂਚਾਂ ਨੂੰ ਚਾਰ-ਚਾਰ ਸਾਲ ਤੋਂ ਜੇਲ੍ਹ 'ਚ ਸੜ ਰਹੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਾਰਕੁਨਾਂ ਦੀਆਂ ਅਪੀਲਾਂ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਕਰਨ ਦਾ ਸਮਾਂ ਨਹੀਂ ਮਿਲਿਆ! ਉਸਦਾ ਪਰਿਵਾਰ ਅਤੇ ਹੋਰ ਹਿਤੈਸ਼ੀ ਜਾਣਦੇ ਹਨ ਕਿ ਉਸ ਉੱਪਰ ਲਗਾਏ ਸੰਗੀਨ ਦੋਸ਼ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਝੂਠੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਕ ਦਿਨ ਉਸਨੇ ਜੇਲ੍ਹ ਦੀਆਂ ਸੀਖਾਂ ਤੋਂ ਆਜ਼ਾਦ ਹੋਣਾ ਹੀ ਹੈ। ਪਰ ਇਹ ਉਮੀਦ ਨਿਆਂ ਦੀ ਉਮੀਦ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਹਕੂਮਤ ਨੇ ਅਦਾਲਤੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਨੂੰ ਤਰੱਕੀਆਂ ਦੇ ਲਾਲਚ,

(ਬਾਕੀ ਅਗਲੇ ਸਫੇ 'ਤੇ)

ਪਨਾਮਾ ਨਹਿਰ ਤੇ ਗਰੀਨਲੈਂਡ 'ਤੇ ਕਿਉਂ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਟਰੰਪ?

ਪਿਛਲੇ ਕੁਝ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਡੋਨਾਲਡ ਟਰੰਪ ਲਗਾਤਾਰ ਪਨਾਮਾ ਨਹਿਰ ਅਤੇ ਗਰੀਨਲੈਂਡ 'ਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰਨ ਦੀਆਂ ਧਮਕੀਆਂ ਦੇ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਪਨਾਮਾ ਨਹਿਰ, ਪਨਾਮਾ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਤਕਰੀਬਨ ਮੱਧ ਵਿੱਚ ਬਣਾਈ ਗਈ ਇੱਕ ਨਹਿਰ ਹੈ ਜੋ ਐਟਲਾਂਟਿਕ ਅਤੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਂਤ ਸਾਗਰ ਨੂੰ ਆਪਸ ਵਿੱਚ ਜੋੜਦੀ ਹੈ। ਇੱਕ ਜਨਵਰੀ 1881 ਨੂੰ ਇਸ ਦੀ ਖੁਦਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਈ ਸੀ ਜੋ 15 ਅਗਸਤ 1914 ਨੂੰ ਮੁਕੰਮਲ ਹੋਈ ਤੇ ਇਸ ਦੀ ਕੁੱਲ ਲੰਬਾਈ 82 ਕਿ.ਮੀ. ਹੈ। ਸਵੇਜ਼ ਨਹਿਰ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਹ ਦੁਨੀਆਂ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਚੁੱਝਿਆ ਹੋਇਆ ਸਮੁੰਦਰੀ ਵਪਾਰਿਕ ਜਲ ਰਸਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਦੀ ਖੁਦਾਈ

ਬਲਰਾਜ ਸਿੰਘ ਸਿੱਧੂ ਏ.ਆਈ.ਜੀ. (ਰਿਟਾ)
ਫੋਨ:95011-00062

ਫਰਾਂਸ ਨੇ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਸੀ ਪਰ ਭਾਰੀ ਖਰਚੇ ਕਾਰਨ ਉਸ ਨੇ ਹੱਥ ਖੜੇ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਤਾਂ ਅਮਰੀਕਾ ਨੇ 1904 ਵਿੱਚ ਇਹ ਕੰਮ ਆਪਣੇ ਹੱਥ ਵਿੱਚ ਲੈ ਲਿਆ ਤੇ 1914 ਵਿੱਚ ਇਸ ਨੂੰ ਮੁਕੰਮਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਸ਼ੁਰੂ ਵਿੱਚ ਇਸ ਦਾ ਸਾਰਾ ਕੰਟਰੋਲ ਅਮਰੀਕਾ ਕੋਲ ਸੀ ਪਰ 1977 ਵਿੱਚ ਹੋਈ ਇੱਕ ਸੰਧੀ ਮੁਤਾਬਕ ਇਹ ਪਨਾਮਾ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਸੌਂਪ ਦਿੱਤੀ ਗਈ। ਇਸ ਦੀ ਉਸਾਰੀ ਕਾਰਨ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਕਿ.ਮੀ. ਦੇ ਸਮੁੰਦਰੀ ਸਫਰ ਦੀ ਬੱਚਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਮਿਸਾਲ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜੇ ਕਿਸੇ ਜਹਾਜ਼ ਨੇ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਪੂਰਬੀ ਕੰਢੇ 'ਤੇ ਸਥਿਤ ਕਿਸੇ ਬੰਦਰਗਾਹ 'ਤੇ ਪੱਛਮੀ ਕੰਢੇ 'ਤੇ ਸਥਿਤ ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ ਦੀ ਕਿਸੇ ਬੰਦਰਗਾਹ 'ਤੇ ਜਾਣਾ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਪਨਾਮਾ ਨਹਿਰ ਕਾਰਨ 16000 ਕਿ.ਮੀ. ਦੇ ਕਰੀਬ ਸਫਰ ਘੱਟ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਪਹਿਲਾਂ ਇਹ ਸਫਰ ਕਰਨ ਲਈ ਸਾਰੇ ਦੱਖਣੀ ਅਮਰੀਕਾ ਦਾ ਚੱਕਰ ਲਾਉਣਾ ਪੈਂਦਾ ਸੀ ਜਿਸ ਦੌਰਾਨ ਪੂਰਾ ਇੱਕ ਮਹੀਨਾ ਲੱਗ ਜਾਂਦਾ ਸੀ।

ਇਹ ਨਹਿਰ ਅਮਰੀਕੀ ਨੇਵੀ ਵਾਸਤੇ ਵੀ ਬਹੁਤ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ। ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਯੂ.ਐਸ.ਐਸ. ਸਾਂਤਾ ਫੇ ਅਤੇ ਯੂ.ਐਸ.ਐਸ. ਮਿਨੀਸੋਟਾ (ਦੋਵੇਂ ਐਟਮੀ ਪਣਬੁੱਝੀਆਂ), ਯੂ.ਐਸ.ਐਸ. ਜੁਮਵਾਲਟ (ਸਭ ਤੋਂ ਨਵਾਂ ਅਤੇ ਆਧੁਨਿਕ ਜੰਗੀ ਜਹਾਜ਼), ਯੂ.ਐਸ.ਐਸ. ਉਮਾਹਾ ਅਤੇ ਯੂ.ਐਸ.ਐਸ. ਜੈਕਸਨ (ਐਂਟੀ ਪਣਬੁੱਝੀ ਜਹਾਜ਼) ਆਦਿ ਵਰਗੇ ਸਭ ਤੋਂ ਆਧੁਨਿਕ ਅਤੇ ਖਤਰਨਾਕ ਜੰਗੀ ਜਹਾਜ਼ ਅਤੇ ਪਣਬੁੱਝੀਆਂ

ਦੁਨੀਆਂ ਦੇ ਵੱਖ ਵੱਖ ਹਿੱਸਿਆਂ ਵਿੱਚ ਜਾਣ ਲਈ ਇਸ ਵਿੱਚੋਂ ਆਮ ਹੀ ਗੁਜ਼ਰਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਅਮਰੀਕਾ ਦਾ ਯੂਰਪ, ਏਸ਼ੀਆ, ਆਸਟਰੇਲੀਆ ਅਤੇ ਅਫਰੀਕਾ ਨਾਲ ਹੋਣ ਵਾਲਾ 60% ਵਪਾਰ ਇਸ ਰਸਤੇ ਰਾਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਕਾਰਨ ਇਹ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਆਰਥਿਕ ਅਤੇ ਸੈਨਿਕ ਹਿੱਤਾਂ ਵਾਸਤੇ ਅਤਿਅੰਤ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਯੁੱਧ ਜਾਂ ਹੋਰ ਆਪਾਤ ਕਾਲ ਸਮੇਂ ਦੁਸ਼ਮਣ ਵੱਲੋਂ ਇਸ ਨਹਿਰ ਨੂੰ ਜਾਮ ਜਾਂ ਤਬਾਹ ਕਰ ਦੇਣਾ ਅਮਰੀਕਾ ਵਾਸਤੇ ਕਿਆਮਤ ਵਰਗਾ ਸਾਬਤ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਇਸ ਦਾ ਇੱਕ ਹੋਰ ਵੱਡਾ ਕਾਰਨ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਪਨਾਮਾ ਦੇਸ਼ ਆਪਣੇ ਸੀਮਤ ਸਾਧਨਾਂ ਕਾਰਨ ਇਸ ਨੂੰ ਚਲਾਉਣ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਉਸ ਨੇ ਕਰੋੜਾਂ ਡਾਲਰ ਬਦਲੇ ਇਸ ਦਾ ਸੰਚਾਲਨ ਚੀਨ ਨੂੰ ਸੌਂਪਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ ਜੋ ਇਸ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਜਹਾਜ਼ਾਂ ਤੋਂ (ਅਮਰੀਕਾ ਸਮੇਤ) ਮੋਟਾ ਕਿਰਾਇਆ ਵਸੂਲਦਾ ਹੈ। ਟਰੰਪ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਅਸੀਂ ਪਨਾਮਾ ਨਹਿਰ ਪਨਾਮਾ ਨੂੰ ਸੌਂਪੀ ਸੀ, ਚੀਨ ਨੂੰ ਨਹੀਂ। ਸਾਨੂੰ ਇਹ ਮੰਨਜ਼ੂਰ ਨਹੀਂ ਕਿ ਚੀਨ ਇਸ ਦਾ ਮਾਲਕ ਬਣ ਜਾਵੇ, ਇਸ ਲਈ ਅਸੀਂ ਇਸ ਨੂੰ ਹਰ ਹਾਲਤ ਵਿੱਚ ਕੂਟਨੀਤਕ ਸਮਝੌਤੇ ਜਾਂ ਤਾਕਤ ਨਾਲ ਵਾਪਸ ਲਵਾਂਗੇ। ਪਨਾਮਾ ਦੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਜੋਸੇ ਰਾਉਲ ਮੁਲੀਨੋ ਨੇ ਟਰੰਪ ਦੇ ਚੀਨ ਸਬੰਧੀ ਦਿੱਤੇ ਬਿਆਨ ਨੂੰ ਝੂਠ ਦਾ ਪੁਲੰਦਾ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਉਸ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਪਨਾਮਾ ਨਹਿਰ ਦਾ ਸੰਚਾਲਨ 10,000 ਵਰਕਰਾਂ ਵਾਲੀ ਇੱਕ ਖੁਦਮੁਖਤਿਆਰ ਸੰਸਥਾ ਪਨਾਮਾ ਕੈਨਾਲ ਅਥਾਰਟੀ ਚਲਾਉਂਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਚੀਨ ਦੇ ਵੀ ਕੁਝ ਇੰਜੀਨੀਅਰ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਅਥਾਰਟੀ ਆਪਣੇ ਕੰਮ ਕਾਜ ਵਿੱਚ ਤਕਰੀਬਨ ਅਜ਼ਾਦ ਹੈ।

ਟਰੰਪ ਦੇ ਚੀਨ ਸਬੰਧੀ ਇਲਜ਼ਾਮ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਗਲਤ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਇਸ ਨਹਿਰ ਦੇ ਆਦਿ ਅਤੇ ਅੰਤ 'ਤੇ ਬਲਬੋਆ ਅਤੇ ਕਰਿਸਟੋਬਾਲ ਬੰਦਰਗਾਹਾਂ ਬਣੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਹਨ, ਜਿੰਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਦੇਖ-ਭਾਲ, ਵਿਕਾਸ ਅਤੇ ਸੰਚਾਲਣਾ ਠੇਕਾ 1997 'ਤੇ ਹੀ ਚੀਨ (ਹਾਂਗਕਾਂਗ) ਦੀ ਹੁੱਚੀਸਨ ਪੋਰਟ ਹੋਲਡਿੰਗ ਨਾਮਕ ਇੱਕ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਹੱਥ ਵਿੱਚ ਹੈ ਤੇ ਇਹ ਠੇਕਾ 2021 ਵਿੱਚ 25 ਸਾਲਾਂ ਲਈ ਹੋਰ ਵਧਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਚੀਨ ਦੀ ਇੱਕ ਸਰਕਾਰੀ ਕੰਪਨੀ ਚਾਈਨਾ ਹਾਰਬਰ ਇੰਜੀਨੀਅਰਿੰਗ ਕੰਪਨੀ ਨੇ 2018 ਵਿੱਚ ਪਨਾਮਾ ਨਹਿਰ 'ਤੇ ਬਣਨ ਵਾਲੇ ਚੌਥੇ ਪੁਲ ਦਾ ਠੇਕਾ ਹਾਸਲ ਕਰ ਲਿਆ ਸੀ। ਟਰੰਪ ਅਨੁਸਾਰ ਚੀਨ ਨੂੰ ਇਸ ਪੁਲ ਦਾ ਠੇਕਾ ਦੇਣਾ ਅਮਰੀਕਾ ਤੇ ਪਨਾਮਾ ਦਰਮਿਆਨ 1977 ਵਿੱਚ ਹੋਏ ਸਮਝੌਤੇ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਹੈ ਜਿਸ ਅਨੁਸਾਰ ਅਮਰੀਕਾ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਤੀਸਰੇ ਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਪਨਾਮਾ ਨਹਿਰ ਦੀ ਸਾਂਭ-ਸੰਭਾਲ

ਜਾਂ ਸੰਚਾਲਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ। ਚੀਨ ਦੀ ਇਸ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਬਾਰੇ ਅਮਰੀਕੀ ਸੈਨੇਟ ਵਿੱਚ 28 ਜਨਵਰੀ 2025 ਵਾਲੇ ਦਿਨ ਬਹਿਸ ਹੋਈ ਸੀ।

ਇਸ ਝਗੜੇ ਕਾਰਨ ਹੀ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਵਿਦੇਸ਼ ਮੰਤਰੀ ਮਾਰਕੋ ਰੂਬੀਉ ਨੇ ਆਪਣਾ ਪਹਿਲਾ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਦੌਰਾ ਪਨਾਮਾ ਦਾ ਕੀਤਾ ਤੇ ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਪਨਾਮਾ ਦੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਨਾਲ ਵਿਸਥਾਰਤ ਗੱਲ-ਬਾਤ ਕੀਤੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪਨਾਮਾ ਦੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਨੇ ਇੱਕ ਪ੍ਰੈੱਸ ਕਾਨਫਰੰਸ ਵਿੱਚ ਦੱਸਿਆ ਕਿ

ਪਨਾਮਾ ਨਹਿਰ ਬਾਰੇ ਅਮਰੀਕਾ ਨਾਲ ਹੋਈ ਸੰਧੀ ਨੂੰ ਕੋਈ ਖਤਰਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਤੇ ਅਮਰੀਕਾ ਫੌਜੀ ਤਾਕਤ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗਾ। ਪਨਾਮਾ ਅਮਰੀਕਾ ਦੀ ਗੈਰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਵਾਸੀਆਂ ਅਤੇ ਨਸ਼ਿਆਂ ਦੇ ਸੰਗਠਿਤ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਪੂਰੀ ਮਦਦ ਕਰੇਗਾ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਅਮਰੀਕਾ ਨੂੰ ਖੁਸ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਪਨਾਮਾ ਨੇ ਚੀਨ ਦੇ ਬੈਲਟ ਐਂਡ ਰੋਡ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦੀ ਮੈਂਬਰੀ ਛੱਡ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਤੇ ਹੁੱਚੀਸਨ ਪੋਰਟ ਹੋਲਡਿੰਗ ਅਤੇ ਚਾਈਨਾ ਹਾਰਬਰ ਇੰਜੀਨੀਅਰਿੰਗ ਕੰਪਨੀ 'ਤੇ ਕੁਝ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਲਗਾਉਣ ਸਮੇਤ ਉਸ ਦੇ ਹਿਸਾਬ-ਕਿਤਾਬ ਦੀ ਆਡੀਟਿੰਗ ਵੀ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਪਰ ਟਰੰਪ ਦਾ ਕੁਝ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਕਿ ਉਹ ਕਿਸ ਵੇਲੇ ਕੀ ਕਰ ਦੇਵੇ। ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਹ ਕੈਨੇਡਾ ਤੇ ਮੈਕਸੀਕੋ ਵਰਗੇ ਆਪਣੇ ਮਿੱਤਰ ਦੇਸ਼ਾਂ 'ਤੇ ਵਪਾਰਿਕ ਟੈਰਿਫ ਵਧਾ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਉਹ ਪਨਾਮਾ ਨਹਿਰ 'ਤੇ ਵੀ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਪਨਾਮਾ ਨਹਿਰ 'ਤੇ ਇਲਾਵਾ ਟਰੰਪ ਗਰੀਨਲੈਂਡ 'ਤੇ ਵੀ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਗਰੀਨਲੈਂਡ ਦੁਨੀਆਂ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਟਾਪੂ ਹੈ ਜਿਸ ਦਾ ਖੇਤਰਫਲ ਤਕਰੀਬਨ 2166086 ਕਿ.ਮੀ. ਹੈ ਤੇ ਰਾਜਧਾਨੀ ਨੂਨਾ ਹੈ। ਐਨਾ ਵੱਡਾ ਇਲਾਕਾ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਇਸ ਦੀ ਅਬਾਦੀ ਸਿਰਫ 56000 ਦੇ ਕਰੀਬ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ 80% ਇਲਾਕਾ ਸਾਰਾ ਸਾਲ ਬਰਫ ਜੰਮੇ ਰਹਿਣ ਕਾਰਨ ਤਕਰੀਬਨ ਸਾਰੀ ਅਬਾਦੀ ਦੱਖਣ ਪੱਛਮ ਵੱਲ ਸਥਿਤ

ਰਾਜਧਾਨੀ ਨੁਕ ਦੇ ਆਸ-ਪਾਸ ਵੱਸਦੀ ਹੈ। ਭੂਗੋਲਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਹ ਉੱਤਰੀ ਅਮਰੀਕਾ ਮਹਾਂਦੀਪ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਹੈ ਪਰ ਕਰੀਬ 300 ਸਾਲਾਂ 'ਤੇ ਇਥੇ ਡੈਨਮਾਰਕ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਦੀ ਖੋਜ ਡੈਨਮਾਰਕ ਦੇ ਵਾਈਕਿੰਗ ਸਮੁੰਦਰੀ ਲੁਟੇਰਿਆਂ ਨੇ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਸੈਂਕੜੇ ਸਾਲਾਂ ਤੱਕ ਇਸ ਨਾਲ ਗੁਲਾਮਾਂ ਵਰਗਾ ਵਿਹਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਇਹ ਗਰੀਬ ਹੀ ਰਿਹਾ। ਪਰ 1953 ਵਿੱਚ ਇਸ ਨੂੰ ਡੈਨਮਾਰਕ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਬਣਾ ਲਿਆ ਗਿਆ ਤੇ ਸਾਰੇ ਗਰੀਨਲੈਂਡਰ ਡੈਨਮਾਰਕ ਦੇ ਸ਼ਹਿਰੀ ਬਣ ਗਏ। 1979 ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਰੈਫਰੈਂਡਮ 'ਤੇ ਬਾਅਦ ਇਸ ਨੂੰ ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਅਜ਼ਾਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਤੇ ਸਿਰਫ ਵਿਦੇਸ਼ ਨੀਤੀ ਅਤੇ ਸੁਰੱਖਿਆ 'ਤੇ ਡੈਨਮਾਰਕ ਨੇ ਆਪਣਾ ਕੰਟਰੋਲ ਰੱਖਿਆ। ਇਥੋਂ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਆਮਦਨ ਦਾ ਮੁੱਖ ਸਾਧਨ ਡੈਨਮਾਰਕ ਵੱਲੋਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਆਰਥਿਕ ਮਦਦ ਅਤੇ ਮੱਛੀਆਂ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੈ। ਗਰੀਨਲੈਂਡ ਦੀ ਦੂਰੀ ਡੈਨਮਾਰਕ ਤੋਂ 3600 ਕਿ.ਮੀ. ਅਤੇ ਅਮਰੀਕਾ ਤੋਂ 3134 ਕਿ.ਮੀ. ਦੇ ਕਰੀਬ ਹੈ ਤੇ ਇਹ ਉੱਤਰੀ ਧਰੁਵ ਦੇ ਨਜ਼ਦੀਕ ਹੈ।

ਟਰੰਪ ਦੀ ਗਰੀਨਲੈਂਡ ਨੂੰ ਹਾਸਲ ਕਰਨ ਦੀ ਇੱਛਾ ਦੇ ਕਈ ਕਾਰਨ ਹਨ। ਦੂਸਰੇ ਸੰਸਾਰ ਯੁੱਧ ਸਮੇਂ ਅਮਰੀਕਾ ਨੇ ਗਰੀਨਲੈਂਡ ਦੇ ਕੁਝ ਹਿੱਸੇ 'ਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰ ਕੇ ਇਥੇ ਇੱਕ ਵੱਡਾ ਫੌਜੀ ਅੱਡਾ ਬਣਾ ਲਿਆ ਸੀ। ਹੁਣ ਅਮਰੀਕਾ ਉਸ ਫੌਜੀ ਅੱਡੇ ਦਾ ਵਿਸਥਾਰ ਕਰ ਕੇ ਐਂਟੀ ਮਿਜ਼ਾਈਲ ਸਿਸਟਮ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਕਿਉਂਕਿ ਜੇ ਕਦੇ ਰੂਸ ਨੇ ਅਮਰੀਕਾ 'ਤੇ ਪ੍ਰਮਾਣੂ ਹਮਲਾ ਕੀਤਾ ਤਾਂ ਉਸ ਦੀਆਂ ਮਿਜ਼ਾਈਲਾਂ ਗਰੀਨਲੈਂਡ ਦੇ ਉਪਰ ਦੀ ਜਾਣਗੀਆਂ। ਇਸ 'ਤੇ ਇਲਾਵਾ ਗਲੋਬਲ ਵਾਰਮਿੰਗ ਕਾਰਨ ਗਰੀਨਲੈਂਡ ਦਾ ਤਾਪਮਾਨ ਵੀ ਵਧ ਰਿਹਾ ਹੈ ਤੇ ਬਰਫ ਪਿਘਲ ਰਹੀ ਹੈ ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਇਥੇ ਅਣਮੋਲ ਖਣਿਜਾਂ ਦੀ ਖੁਦਾਈ ਵਾਸਤੇ ਹਾਲਾਤ ਸਾਜ਼ਗਾਰ ਬਣਦੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਟਰੰਪ ਪਹਿਲਾ ਅਮਰੀਕੀ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਜੋ ਗਰੀਨਲੈਂਡ 'ਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਇਸ 'ਤੇ ਪਹਿਲਾਂ ਵੀ ਅਜਿਹੀਆਂ ਕਈ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ਾਂ ਹੋ ਚੁੱਕੀਆਂ ਹਨ। 1867 ਵਿੱਚ ਜਦੋਂ ਅਮਰੀਕਾ ਨੇ ਅਲਾਸਕਾ ਨੂੰ ਰੂਸ ਤੋਂ ਖਰੀਦਿਆ ਸੀ ਤਾਂ ਉਸ ਸਮੇਂ ਦੇ ਅਮਰੀਕੀ ਵਿਦੇਸ਼ ਮੰਤਰੀ ਵਿਲੀਅਮ ਸੀਵਾਰਡ ਨੇ ਡੈਨਮਾਰਕ ਕੋਲੋਂ ਗਰੀਨਲੈਂਡ ਖਰੀਦਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਸੀ ਪਰ ਗੱਲ ਬਾਤ ਅਸਫਲ ਰਹੀ ਸੀ। 1946 ਵਿੱਚ ਅਮਰੀਕਾ ਨੇ ਦੁਬਾਰਾ ਡੈਨਮਾਰਕ ਨੂੰ 10 ਕਰੋੜ ਡਾਲਰ ਦੇਣ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਪਰ ਇਸ ਵਾਰ ਗਰੀਨਲੈਂਡਰਾਂ ਦੇ ਦਿਲਾਂ ਵਿੱਚ ਰਾਸ਼ਟਰਵਾਦ ਜ਼ੋਰਾ 'ਤੇ ਹੈ ਤੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਆਮ ਜਨਤਾ ਤੱਕ ਕਹਿ ਰਹੀ ਹੈ ਕਿ 'ਗਰੀਨਲੈਂਡ ਇਜ਼ ਨਾਟ ਫੌਰ ਸੇਲ'।

ਰੂਹਾਨੀ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਦੇ ਪਤਾਲ ਵਿਚੋਂ ਉਪਜੀ ਕਿਰਤ- 'ਮੌਨ ਦਾ ਅਨੁਵਾਦ'

ਕਵਿਤਾ ਸਿਰਜਣਾ ਜਣੇ-ਖਣੇ ਦੇ ਵੱਸ ਦਾ ਰੋਗ ਨਹੀਂ, ਕਵਿਤਾ ਲਿਖਣ ਲਈ ਉੱਚ ਅੰਤਰ-ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਬੁੱਧੀ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਕਾਵਿ-ਰਸ ਪ੍ਰੇਮੀ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰ ਕੇ ਕਵਿਤਾ ਦਾ ਆਨੰਦ ਮਾਣਦੇ ਹਨ, ਜੋ ਅਕਸਰ ਨਿੱਜੀ ਅਨੁਭਵਾਂ ਅਤੇ ਕਈ ਵਾਰ ਸਮਾਜਿਕ ਪ੍ਰਸਥਿਤੀਆਂ ਜਾਂ ਮੁਹੱਬਤ ਪੱਖੋਂ ਹਾਰੇ ਪਿਛੇਕਤ ਤੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਕਵਿਤਾ ਨੂੰ ਇਸ ਦੀ ਸੰਖੇਪਤਾ, ਭਾਵਨਾਤਮਕ ਡੂੰਘਾਈ, ਤਾਲ ਅਤੇ ਗੂੰਝਲਦਾਰ ਵਿਚਾਰਾਂ ਨੂੰ ਕੁਝ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਵਿਅਕਤ ਕਰਨ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਲਈ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੀ ਅਕਸਰ ਪਹੋਲੀਆਂ ਜਾਂ ਸੰਗੀਤ ਦੇ ਸੁਰ-ਤਾਲ ਨਾਲ ਵੀ ਤੁਲਨਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਮੈਨੂੰ ਰੂਪ ਦਵਿੰਦਰ ਦੀ ਇਹ ਪੁਸਤਕ ਕਦੇ ਰੀਝਾਂ ਭਰੀ ਬਾਂਸੂਰੀ

ਸ਼ਿਵਚਰਨ ਜੱਗੀ ਕੁੱਸਾ

E-mail: jaggikussa@yahoo. de

ਦੀ ਲੈਅ ਜਾਪਦੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਕਦੇ ਬਗ਼ਾਵਤ ਦਾ ਬਿਗਲ ਵਜਾਉਂਦੀ ਲੱਗਦੀ ਹੈ। ਕਦੇ ਉਹ, 'ਵੇ ਲੈ ਦੇ ਮੈਨੂੰ ਮਖ਼ਮਲ ਦੀ, ਪੱਖੀ ਘੁੰਗਰੂਆਂ ਵਾਲੀ' ਵਰਗੇ ਗੀਤ ਗਾਉਂਦੀ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਕਦੇ ਹੱਥ ਵਿੱਚ ਸ਼ਮਸ਼ੀਰ ਫੜੀ ਵਿਦਰੋਹੀ ਨਜ਼ਰ ਪੈਂਦੀ ਹੈ।

ਰੂਪ ਦਵਿੰਦਰ ਕੌਰ ਨਾਲ ਮੇਰੀ ਪਲੇਨੀ ਮਿਲਣੀ ਵੀਨਸ ਟੀ.ਵੀ. ਦੇ ਸਟੂਡੀਓ ਵਿੱਚ ਹੋਈ ਸੀ। ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੂਜੀ ਵਾਰ ਅਸੀਂ ਓਦੋਂ ਮਿਲੇ, ਜਦ ਉਸ ਨੇ 2012 ਵਿੱਚ ਮੇਰੀ ਇੰਟਰਵਿਊ ਕੀਤੀ। ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮਿਲਣ ਦਾ ਸਿਲਸਲਾ ਗਾਹੇ-ਬਗਾਹੇ ਚੱਲਦਾ ਰਿਹਾ। ਓਦੋਂ ਰੂਪ ਦਵਿੰਦਰ ਦਾ ਪਲੇਨਾ ਕਾਵਿ-ਸੰਗ੍ਰਹਿ 'ਯਾਦਾਂ ਦੀ ਮਹਿਕ' ਮਾਰਕੀਟ ਵਿੱਚ ਘੁੰਮ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਪਰ ਜਦ ਵੀ ਉਹ ਮੈਨੂੰ ਮਿਲਦੀ, ਹਰ ਵਾਰ ਮੈਨੂੰ ਉਸ ਅੰਦਰ ਕੋਈ ਸਿਰਜਣਾ ਬਿਰਤੀ ਧੜਕਦੀ ਜਾਪਦੀ। ਕੋਈ ਸਵੈ-ਚਿੰਤਨ ਬਰਕਦਾ ਲੱਗਦਾ। ਕਦੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦਾ ਜਵਾਲਾ-ਮੁਖੀ ਕਰਵੱਟ ਲੈਂਦਾ ਮਹਿਸੂਸ ਹੁੰਦਾ। ਸਵੈ-ਚਿੰਤਨ ਤੋਂ ਬਗ਼ੈਰ ਸਿਰਜਣਾ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ, ਅਤੇ ਸਵੈ-ਚਿੰਤਨ ਲਈ ਤੁਹਾਨੂੰ ਸਮਾਂ ਕੱਢਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਸਿਆਣੇ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਅਕਲ

ਕਿਸੇ ਦੀ ਮਾਂ ਦੀ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ, ਅਕਲ ਦਾ ਭੰਡਾਰ ਇੱਕ ਅਨਮੋਲ ਖ਼ਜ਼ਾਨਾ ਅਤੇ ਰੱਬੀ ਬਖ਼ਸ਼ਿਸ਼ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਸਿਰਫ਼ ਅਕਲ ਹੀ ਨਹੀਂ, ਲਿਖਣ ਵਾਸਤੇ ਰੂਪ ਦਵਿੰਦਰ ਕੋਲ ਫ਼ੌਲਾਦੀ ਜਿਗਰਾ ਅਤੇ ਸਾਹਸ ਵੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਉਹ 'ਵੇ ਰੱਬ' ਰਚਨਾ ਰਚਦੀ 'ਰੱਬ' ਦੇ ਵੀ ਗਲ ਪੈਂਦੀ ਹੈ:

ਵੇ ਰੱਬ! ਤੇਰੇ ਘਰ ਵਿੱਚ,
ਹੈਵਾਨ ਕਰਦਾ ਤਾਂਡਵ ਨਾਚ,
ਵੇ ਤੂੰ ਜਾਗਿਆ ਨਾ?

ਉੱਭਰ ਰਹੀ ਖੋਜ ਤੋਂ ਪਤਾ ਚੱਲਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਵਿਤਾ ਸਾਨੂੰ ਵਧੇਰੇ ਖੁਸ਼, ਸਿਹਤਮੰਦ ਅਤੇ ਇੱਕ-ਦੂਜੇ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਰਹਿਣ ਵਿੱਚ ਸਹਾਇਕ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਪਰ ਇੱਕ ਕਵੀ, ਜਾਂ ਕਵਿਤਰੀ ਪਹਿਲਾਂ ਖੁਦ ਮੋਮਬੱਤੀ ਵਾਂਗ ਪਿਘਲਦੀ ਹੈ, ਭੱਠੀ ਦੇ ਲੋਹੇ ਵਾਂਗ ਢਲਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਫਿਰ 'ਕੀ ਮੈਂ ਵਿਚਾਰੀ ਹਾਂ?' ਵਿਚ ਕਈ ਪਹਿਲੂ ਉਜਾਗਰ ਕਰਦੀ ਹੈ:

ਮੈਂ ਸਿਆਲਾਂ ਦੀ ਹੀਰ ਹਾਂ, ਮੈਂ ਚੰਡੀ ਸ਼ਮਸ਼ੀਰ ਹਾਂ
ਮੈਂ ਰੂਪ ਹਾਂ, ਅਨੂਪ ਹਾਂ, ਮਹਿਕਾਂ ਦਾ ਸਰੂਪ ਹਾਂ...
ਮੈਂ ਨਾਰੀ ਹਾਂ, ਪਰ...ਕੀ ਮੈਂ ਵਿਚਾਰੀ ਹਾਂ?

ਇਹ ਅਖੀਰਲੀ ਸਤਰ ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਪਾਠਕ ਰੂਪ ਦਵਿੰਦਰ ਦੀ ਰਚਨਾ ਦਾ ਹੀ ਨਹੀਂ, ਉਸ ਦੀ ਬਾਗ਼ੀ ਸੋਚ ਅਤੇ ਕਾਵਿ-ਉਡਾਰੀ ਦਾ ਵੀ ਕਾਇਲ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਕਵਿਤਾ ਇੱਕ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੁਨਰ ਜਾਂ ਜਨਮਜ਼ਾਤ ਪ੍ਰਤਿਭਾ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਰਸਮੀ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇ ਨਾਲ, ਲੱਗਭੱਗ ਕੋਈ ਵੀ ਸ਼ਬਦਾਂ, ਵਿਚਾਰਾਂ, ਅਤੇ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਕਵਿਤਾ ਵਿੱਚ ਵਿਵਸਥਿਤ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਕੁਝ ਲੋਕ ਕੁਦਰਤੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਸਿਖਲਾਈ ਦੇ ਵੀ, ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਦੇ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰ ਕੇ, ਕਲਾ ਦੇ ਗਤੀਸ਼ੀਲ ਕਾਵਿਕ ਤਨਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਅਮਰੀਕਨ ਮਨੋਵਿਗਿਆਨੀ ਹਾਵਰਡ ਗਾਰਡਨਰ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੀ 'ਬਿਊਰੀ ਆਫ਼ ਮਲਟੀਪਲ ਇੰਟੈਲੀਜੈਂਸ' ਵਿੱਚ ਸੱਤ ਕਿਸਮਾਂ ਦੀ ਬੁੱਧੀ ਦੀ ਪਹਿਚਾਣ ਕੀਤੀ ਗਈ- ਸਥਾਨਕ, ਸਰੀਰਕ ਗਤੀ ਸਥਿਤੀ, ਸੰਗੀਤਕ, ਭਾਸ਼ਾਈ, ਤਰਕ ਗਣਿਤਿਕ, ਅੰਤਰ-ਵਿਅਕਤੀ ਅਤੇ ਕੁਦਰਤੀ...। ਸੱਤ ਕਿਸਮਾਂ ਦੀ ਬੁੱਧੀ ਵਿੱਚੋਂ, 'ਅੰਤਰ-ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਬੁੱਧੀ' ਨੂੰ ਸਭ ਤੋਂ ਦੁਰਲੱਭ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅੰਤਰ-ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਬੁੱਧੀ ਬਿਨਾਂ ਕੋਈ ਵੀ ਰਚਨਾ ਭਾਵਗੀਤ ਅਤੇ ਬੇਸੁਆਦੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਰੂਪ ਦਵਿੰਦਰ ਕੋਲ ਅੰਤਰ-ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਬੁੱਧੀ ਤਾਂ ਹੈ ਹੀ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਸੂਚੱਜੀ ਵਰਤੋਂ ਵਿੱਚ

ਲਿਆ ਕੇ ਉਹ ਬਿਬਾਅਤਮਿਕ ਅਤੇ ਮਾਰਮਿਕ ਸਿਰਜਣਾ ਕਰਦੀ ਪਾਠਕ ਨੂੰ ਹੈਰਾਨ ਕਰ ਜਾਂਦੀ ਹੈ:

ਹਾਉਕਾ ਜਦੋਂ ਲੈਂਦੀ ਹੈ ਪ੍ਰਿਥਵੀ, ਆ ਜਾਣ ਸੁਨਾਮੀਆਂ
ਰੋ ਪੈਂਦੇ ਨੇ ਧਰਤੀ ਨਾਲ ਹੀ ਸੂਰਜ ਚੰਨ ਅਸਮਾਨਾਂ ਦੇ
ਖ਼ਜ਼ਰਾਂ ਤਲਵਾਰਾਂ ਦੇ ਜ਼ਖ਼ਮਾਂ 'ਤੇ ਹੋ ਜਾਵਣ ਮੌਲੂਮ ਪੱਟੀਆਂ
ਦਵਾ-ਦਾਰੂ ਨਾਲ ਭਰਦੇ ਕਦੀ ਨਾ ਡੁੱਘੇ ਫੱਟ ਜੁਬਾਨਾਂ ਦੇ...
ਕਵਿਤਾ ਤਣਾਅ, ਸਦਮੇ ਅਤੇ ਸੋਗ ਦੇ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ
ਦਿਲਾਸੇ, ਸੰਜਮ ਅਤੇ ਧਰਵਾਸ ਦੀ ਸਰਦਲ ਬਣ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਸ਼ਬਦਾਂ ਅਤੇ ਅਲੰਕਾਰਾਂ ਦੇ ਸ਼ਕਤੀਸ਼ਾਲੀ ਸੁਮੇਲ ਸਾਨੂੰ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਬਿਹਤਰ ਢੰਗ ਨਾਲ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਨ, ਅਤੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਸਾਡੀ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਵਿੱਚ ਸਹਾਇਕ ਬਣਦੇ ਹਨ। ਸ਼ਬਦਾਂ ਅਤੇ ਅਲੰਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਧਾਰੇ ਵਿੱਚ ਪਰੋਅ ਕੇ ਸਜਾਉਣਾ ਰੂਪ ਦਵਿੰਦਰ ਬਾਖ਼ੂਬੀ ਜਾਣਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੇ ਮੋਤੀ

ਪੁਸਤਕ ਚਰਚਾ

ਚੁਗਣ ਦੀ ਉਸ ਨੂੰ ਬਾ-ਕਮਾਲ ਮੁਹਾਰਤ ਹਾਸਲ ਹੈ। ਸੱਚ ਅਤੇ ਸਮਰੱਥ ਲਿਖਣਾ ਉਸ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਆਇਆ ਹੈ; ਇਸ ਕਾਲ-ਕੋਠੜੀ ਅੰਦਰ, ਹਨ੍ਹੇਰਾ ਹੀ ਹਨ੍ਹੇਰਾ ਸੀ, ਇਸ ਨੂੰ ਚਿੱਟੇ ਚਾਨਣ ਨਾਲ ਰੁਸ਼ਨਾ ਰਿਹਾ ਕੋਈ। ਸੋਣਾ ਤੇ ਮਰ ਜਾਣਾ ਇੱਕ ਬਰਾਬਰ ਹੀ ਹੁੰਦਾ, ਗੁੜੀਆਂ ਨੀਂਦਾਂ 'ਚੋਂ ਹੁਣ ਉਠਾ ਰਿਹਾ ਕੋਈ...

ਇਸ ਵਿਧੀ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਬਿਆਨਬਾਜ਼ੀ, ਜਾਂ ਕਾਵਿਕ ਢੰਗ ਨਾਲ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਨ ਲਈ ਭਾਸ਼ਾ ਦੀ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਰੂਪ ਦਵਿੰਦਰ ਦੀਆਂ ਲਿਖਤਾਂ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਤੱਖ ਝਲਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸੇ ਵਿਧੀ-ਵਿਧਾਨ ਨੂੰ ਸਾਧਨ ਵਜੋਂ ਵਰਤਣ ਵਾਲੇ ਕਵੀਆਂ ਨੂੰ ਹਾਵਰਡ ਗਾਰਡਨਰ ਉੱਚ-ਭਾਸ਼ਾਈ ਬੁੱਧੀ ਵਾਲੇ ਕਵੀ ਮੰਨਦਾ ਹੈ। ਪਾਠਕਾਂ ਨੂੰ ਸੋਧ ਦੇਣ ਵਾਲੀਆਂ ਲਿਖਤਾਂ ਅਰਪਨ ਕਰਨ ਵਾਲੀਆਂ ਸ਼ਖ਼ਸ਼ੀਅਤਾਂ ਆਪਣੀ ਸੰਵੇਦਨਸ਼ੀਲਤਾ ਅਤੇ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕਤਾ ਪ੍ਰਤੀ ਆਪਣੀ ਵਚਨਬੱਧਤਾ ਦੇ ਨਾਲ, ਇਸ ਸ਼ਖ਼ਸ਼ੀਅਤ ਕਿਸਮ ਵਾਲੇ ਲੋਕ ਰਚਨਾਤਮਕ ਸਵੈ-ਪ੍ਰਗਟਾਵੇ ਲਈ ਮੌਕਿਆਂ ਦੀ ਇੱਛਾ ਰੱਖਦੇ ਹਨ। ਰੂਪ ਦਵਿੰਦਰ ਕੌਰ ਵਰਗੀ ਉੱਚੀ-ਸੁੱਚੀ ਉਤਸੁਕਤਾ ਅਤੇ ਸਿੱਖਣ ਦੀ ਅਭਿਲਾਸ਼ੀ, ਰਚਨਾ ਦੇ ਹਾਣ ਅਨੁਸਾਰ ਉਸ ਦੀ ਅਨੁਕੂਲਤਾ ਅਤੇ ਲਚਕਤਾ, ਪ੍ਰਤੀਬਿੰਬਤ ਕਰਨ ਅਤੇ ਸਵੈ-ਆਲੋਚਨਾ ਕਰਨ ਦੀ ਹਿੰਮਤ ਅਤੇ ਯੋਗਤਾ, ਆਪਣਾ ਸਮਾਜ ਅਤੇ ਲੋਕਾਂ ਲਈ ਹਮਦਰਦੀ ਅਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਸੰਵੇਦਨਸ਼ੀਲਤਾ, ਹਰ ਸਮੱਸਿਆ ਨੂੰ ਹੱਲ ਕਰਨ ਦੇ ਮਜ਼ਬੂਤ ਇਰਾਦੇ ਅਤੇ ਹੁਨਰ, ਆਪਣੀਆਂ ਪ੍ਰਤੀ ਨਿਮਰਤਾ ਦੀ ਭਾਵਨਾ, ਉਸ ਦੇ ਦ੍ਰਿੜ ਇਰਾਦਿਆਂ ਦੀ ਇਬਾਰਤ ਅਤੇ ਇਬਾਦਤ, ਸੌਤੇ ਵਿਚਾਰ ਅਤੇ ਸਤਿਆ ਗਲਿਆ ਸਿਆਸਤੀ ਢਾਂਚਾ ਬਦਲਣ ਦੀ ਲਗਨ, ਨਿਮਰਤਾ ਅਤੇ ਕੁਝ ਕਰ ਗੁਜ਼ਰਨ ਦੀ ਭਾਵਨਾ ਉਸ ਦੇ ਰੋਸ਼ਨ ਦਿਮਾਗ, ਇਮਾਨਦਾਰੀ ਅਤੇ ਵਫ਼ਾਦਾਰੀ ਦੀ ਸਾਹਦੀ ਭਰਦੇ ਹਨ। ਮੈਂ ਰੂਪ ਦਵਿੰਦਰ ਕੌਰ ਦੀ ਹਥਲੀ ਪੁਸਤਕ 'ਮੌਨ ਦਾ ਅਨੁਵਾਦ' ਨੂੰ ਬਾਂਹਾਂ ਅੱਡ ਕੇ 'ਜੀ ਆਇਆ' ਆਖਦਾ ਹੋਇਆ ਹਾਰਦਿਕ ਵਧਾਈ ਪੇਸ਼ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਅਤੇ ਮੈਨੂੰ ਉਸ ਦੀਆਂ ਅਗਲੀਆਂ ਰਚਨਾਵਾਂ ਦੀ ਬੇਸਬਰੀ ਨਾਲ ਉਡੀਕ ਰਹੇਗੀ। ਆਮੀਨ!

ਵੀਡੀਓ ਸੰਪਾਦਨ ਕਲਾ ਦਾ ਜਾਦੂਗਰ ਤਰਸੇਮ ਬੱਧਣ

ਪਿੰਡ ਪਤਾਰੇ ਦੇ ਜੰਮਪਲ ਤਰਸੇਮ ਬੱਧਣ ਨੇ ਕਦੇ ਸੋਚਿਆ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ ਮੁੰਬਈ ਫਿਲਮ ਨਗਰੀ 'ਚ ਏਨੀ ਪ੍ਰਸਿੱਧੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰੇਗਾ। ਤਰਸੇਮ ਬੱਧਣ ਫਿਲਮ ਨਗਰੀ ਦਾ ਅਜਿਹਾ ਪਹਿਲਾ ਫਿਲਮ ਐਡੀਟਰ ਬਣਿਆ, ਜਿਸ ਨੇ ਦਸ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਦੀਆਂ ਫਿਲਮਾਂ ਐਡਿਟ ਕਰਕੇ ਰਿਕਾਰਡ ਬਣਾਇਆ। ਪਿੰਡ ਦੇ ਸਕੂਲ 'ਚੋਂ ਦਸਵੀਂ ਕਰਕੇ ਡੀ.ਏ.ਵੀ. ਕਾਲਜ ਜਲੰਧਰ ਤੋਂ ਬੀ.ਏ. ਫਿਰ ਗੌਰਮਿੰਟ ਟ੍ਰੇਨਿੰਗ ਕਾਲਜ 'ਚੋਂ ਪੜ੍ਹਾਈ ਕੀਤੀ। ਪੜ੍ਹਾਈ ਕਰਨ ਦੇ ਬਾਅਦ

ਦਰਅਸਲ ਮੁੱਖ ਸੰਪਾਦਕ ਤਾਂ ਐਡਿਟ ਕਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਲੇਕਿਨ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਤਕਨੀਕੀ ਕੰਮ ਤਾਂ ਮੁੱਖ ਸਹਾਇਕ ਨੂੰ ਕਰਨੇ ਪੈਂਦੇ ਹਨ। ਸਈ ਪਰਾਜਪੇ ਤੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਟੀਮ ਬੱਧਣ ਤੋਂ ਕਾਫੀ ਖੁਸ਼ ਸੀ। 1993 ਤੋਂ ਪੰਜਾਬੀ ਫਿਲਮ 'ਕੁੜੀ ਕੈਨੇਡਾ ਦੀ' ਤੋਂ ਤਰਸੇਮ ਬੱਧਣ ਸੰਪਾਦਕ ਪੱਕੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬਣ ਗਿਆ। ਇਸ ਫਿਲਮ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ਨ ਮੋਹਣ ਸਿੰਘ ਕੰਗ ਨੇ ਕੀਤਾ।

ਡੀ ਡੀ ਵੰਨ, ਸਰਧਾ ਚੈਨਲ, ਸਾਧਨਾ ਤੇ ਹੋਰ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਚੈਨਲਾਂ ਲਈ ਅੱਜ ਵੀ ਕਈ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਤਰਸੇਮ ਬੱਧਣ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਜ਼ਿੰਦਗੀ 'ਚ ਕੁਝ ਵੀ ਕਰਨ ਲਈ ਇਕ ਉਦੇਸ਼ ਹੋਣਾ ਬਹੁਤ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਲਈ ਸਹੀ ਦਿਸ਼ਾ 'ਚ ਮਿਹਨਤ ਬਹੁਤ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਆਤਮ ਸਮਰਪਣ, ਸਿਹਤ, ਨੌ ਸ਼ਾਰਟਕੱਟ, ਸਮੇਂ ਦੇ ਪਾਬੰਦ, ਸਹੀ ਕਿੱਤਾ ਚੁਣਨਾ, ਆਪਣੇ ਕੰਮ 'ਤੇ ਫੋਕਸ, ਨਵਾਂ ਗਿਆਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਦੇ ਰਹਿਣਾ ਬਹੁਤ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਗੱਲਾਂ ਦਾ ਧਿਆਨ ਰੱਖੋਗੇ ਤਾਂ ਜ਼ਰੂਰ ਹੀ ਸਫਲ ਹੋਵੋਗੇ।

ਨੂੰ ਕਾਫੀ ਪਸੰਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਜੋ ਕਈ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ 'ਚ ਤਿਆਰ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ। 'ਢਾਹਾਂ ਕਲੇਰਾਂ ਹਸਪਤਾਲ' ਦੇ 40 ਸਾਲ ਪੂਰੇ ਹੋਣ 'ਤੇ ਤਰਸੇਮ ਬੱਧਣ ਨੇ ਇਸ ਡਾਕੂਮੈਂਟਰੀ ਨੂੰ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ। ਬਤੌਰ ਨਿਰਦੇਸ਼ਨ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕੰਮ ਨੂੰ ਕਾਫੀ ਪਸੰਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਡਾ. ਕੁਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਟੀਮ ਨੇ ਬੱਧਣ ਦਾ ਸਨਮਾਨ ਵੀ ਕੀਤਾ। ਮੁੰਬਈ ਸਖਤ ਮਿਹਨਤ ਦਾ ਸ਼ਹਿਰ ਹੈ। ਇਥੇ ਮਿਹਨਤ ਬਹੁਤ ਕਰਨੀ ਪੈਂਦੀ ਹੈ। ਪਰ ਬੁਲੰਦ ਹੋਸਲੇ ਨਾਲ

ਮਿਹਨਤ ਕਰਦੇ ਜਾਓ ਸਫਲਤਾ ਆਪਣੇ-ਆਪ ਹੀ ਮਿਲਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਜਨੂੰਨ, ਲਗਨ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਫਿਲਮੀ ਦੁਨੀਆ 'ਚ ਐਕਟਰ ਹੀ ਨਹੀਂ ਬਣਿਆ ਜਾਂਦਾ, ਸਗੋਂ ਹੋਰ ਵੀ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਵਿਭਾਗ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਸਾਡੇ ਨੌਜਵਾਨ ਕਿਸਮਤ ਅਜਮਾ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਅੱਜ ਦੇ ਡਿਜੀਟਲ ਯੁੱਗ 'ਚ ਮੁੰਬਈ 'ਚ ਬਹੁਤ ਕੰਮ ਹੈ। ਬਸ ਜਨੂੰਨ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਸਫਲਤਾ ਜ਼ਰੂਰ ਮਿਲਦੀ ਹੈ, ਬੇਸ਼ੱਕ ਲੋਟ ਮਿਲੇ। ਤਰਸੇਮ ਬੱਧਣ ਦੀ ਤਿਆਰ ਡਾਕੂਮੈਂਟਰੀ 'ਫਿਲਮਾਂ ਮੇਂ ਕੈਸੇ ਆਏ' ਵੀ ਆ ਰਹੀ ਹੈ, ਜੋ ਭਾਰਤ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਅਜਿਹੀ ਡਾਕੂਮੈਂਟਰੀ ਹੈ ਜੋ ਫਿਲਮ ਮੇਕਿੰਗ 'ਤੇ ਹੈ। ਇਸ ਡਾਕੂਮੈਂਟਰੀ 'ਚ ਐਕਟਿੰਗ, ਨਿਰਦੇਸ਼ਨ, ਨਿਰਮਾਤਾ, ਗੀਤ-ਸੰਗੀਤ, ਤੇ ਫਿਲਮੀ ਦੁਨੀਆ ਦੇ ਹਰ ਡਿਪਾਰਟਮੈਂਟ ਬਾਰੇ ਡਿਟੇਲ 'ਚ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਵਿਚ ਹਰੇਕ ਡਿਪਾਰਟਮੈਂਟ ਬਾਰੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਫਿਲਮ ਕਲਾਕਾਰਾਂ ਦੀਆਂ ਮੁਲਾਕਾਤਾਂ ਵੀ ਹਨ। ਤਰਸੇਮ ਬੱਧਣ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਪੜ੍ਹਿਆ-ਲਿਖਿਆ ਤਕਨੀਕੀ ਬੰਦਾ ਮੁੰਬਈ 'ਚ ਕਦੇ ਭੁੱਖਾ ਨਹੀਂ ਮਰਦਾ। ਇਥੇ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਲੋਕ ਸੁਪਨਿਆਂ ਦੇ ਮਹੱਲਾਂ 'ਚ ਰਹਿ ਕੇ ਫਿਲਮ ਫੈਸਟੀਵਲਾਂ 'ਚ ਜਾ ਕੇ ਦੂਜਿਆਂ ਦੀਆਂ ਫਿਲਮਾਂ ਦੀ ਨੁਕਤਾਚੀਨੀ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਫਿਲਮਾਂ ਦੀ ਨੁਕਤਾਚੀਨੀ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਵਿਸ਼ਵ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਐਵਾਰਡ ਜਿੱਤੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ।

ਮੁੰਬਈ ਫਿਲਮ ਯਾਤਰਾ ਦੌਰਾਨ ਜਿੱਥੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦਾ ਸਹਿਯੋਗ ਰਿਹਾ, ਉੱਥੇ ਖਾਸ ਦੋਸਤਾਂ ਸਵਾਮੀ ਸਿਕੰਦਰ, ਗੁਰਦੀਪ, ਪ੍ਰੇਮ ਕੁਮਾਰ ਚੰਬਰ ਤੇ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਸਹਿਯੋਗ ਡਾ.ਬਰਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਹਮਦਰਦ ਤੇ ਗੁਰਜੋਤ ਕੌਰ ਦਾ, ਜੋ ਅੱਜ ਵੀ ਸਹਿਯੋਗ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਆਪਣੇ ਪਰਿਵਾਰ, ਆਪਣੇ ਦੋਸਤਾਂ ਤੇ ਹਰੇਕ ਨਾਲ ਖਿੱਤੇ ਮੱਥੇ ਮਿਲੋ ਤਾਂ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਸਵਰਗ ਹੈ। ਪਰਿਵਾਰ 'ਚ ਉਸ ਦੀ ਪਤਨੀ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਆਸ਼ਾ ਬੱਧਣ ਤੇ ਦੋਵੇਂ ਬੇਟਿਆਂ ਮਹੇਸ਼ ਤੇ ਦੇਵਾਸ਼ ਦਾ ਅੱਜ ਵੀ ਸਹਿਯੋਗ ਹੈ।

-99153-85801

ਸਤੀਸ਼ ਦਰਦੀ

ਹੀ ਤਰਸੇਮ ਬੱਧਣ ਮੁੰਬਈ ਚਲੇ ਗਿਆ। ਕਾਲਜ ਪਾਸ ਕਰਨ ਦੇ ਬਾਅਦ ਤਰਸੇਮ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਲੇਖਕ ਦੀਪਕ ਜਲੰਧਰੀ ਦੇ ਦਫਤਰ 'ਚ ਲੱਗਾ, ਜਿੱਥੇ ਇਕਬਾਲ ਚਾਨਾ ਤੇ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਲੇਖਕ ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਬੇਦੀ ਨਾਲ ਰਾਬਤਾ ਕਾਇਮ ਹੋਇਆ। ਉਸ ਦਾ ਮੁੰਬਈ ਦਾ ਸਫ਼ਰ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਵਾਉਣ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਲੇਖਕ ਤੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ ਇਕਬਾਲ ਚਾਨਾ ਤੇ ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਬੇਦੀ ਹਨ।

ਮੁੰਬਈ 'ਚ ਠਹਿਰਣ ਦਾ ਇੰਤਜ਼ਾਮ ਵੀ ਚਾਨਾ ਜੀ ਤੇ ਬੇਦੀ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਬਾਬੂ ਸਿੰਘ ਮਾਨ ਦੇ ਫਲੈਟ 'ਚ ਕਰਵਾਇਆ। ਮੁੰਬਈ ਦੇ ਮਹਿੰਗੇ ਸ਼ਹਿਰ ਲਈ ਜੇਬ ਖਰਚ ਲਈ ਬੇਦੀ ਸਾਹਿਬ ਨੇ 'ਜੱਗਬਾਣੀ' 'ਚ ਕਾਲਮ 'ਫਿਲਮ ਦਰਪਣ' ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਵਾਇਆ। ਮੁੰਬਈ 'ਚ ਪਹਿਲਾਂ ਐਡੀਟਰ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਰਾਣਾ ਜੀ ਨਾਲ ਸਹਾਇਕ ਬਣਿਆ ਪਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਦਿਹਾਂਤ ਦੇ ਬਾਅਦ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਫਿਲਮ ਐਡੀਟਰ ਓਮ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਮੱਕੜ ਨਾਲ ਸਹਾਇਕ ਬਣਿਆ। ਓਮੀ ਜੀ ਉਸ ਸਮੇਂ ਫਿਲਮ 'ਐਲਾਨੇ ਜੰਗ' ਐਡਿਟ

ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ। ਤਰਸੇਮ ਬੱਧਣ ਇਸ ਫਿਲਮ 'ਚ ਚੌਥਾ ਸਹਾਇਕ ਸੀ ਪਰ ਜਿਸ ਸਮੇਂ ਇਹ ਫਿਲਮ ਰਿਲੀਜ਼ ਹੋਈ ਤਾਂ ਬੱਧਣ ਚੀਫ ਅਸਿਸਟੈਂਟ ਸੀ। ਫਿਰ ਅਨਿਲ ਸ਼ਰਮਾ ਨਾਲ 'ਤਹਿਲਕਾ', 'ਫਰਿਸ਼ਤੇ' ਤੇ 'ਸ਼ਰਧਾਂਜਲੀ' ਫਿਲਮਾਂ ਕੀਤੀਆਂ। 'ਤਹਿਲਕਾ' ਫਿਲਮ ਦੇ ਇਲਾਵਾ ਹੋਰ ਵੀ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਫਿਲਮਾਂ 'ਚ ਬੱਧਣ ਮੁੱਖ ਸਹਾਇਕ ਸੀ। ਐਡੀਟਿੰਗ ਦੀਆਂ ਬਾਰੀਕੀਆਂ ਓਮ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਮੱਕੜ ਪਾਸੋਂ ਹੀ ਸਿੱਖੀਆਂ। ਅਨਿਲ ਸ਼ਰਮਾ ਨਾਲ ਰਹਿ ਕੇ ਬਹੁਤ ਕੁਝ ਸਿੱਖਣ ਨੂੰ ਮਿਲਿਆ। ਅਨਿਲ ਸ਼ਰਮਾ ਬੱਧਣ ਨੂੰ ਵਧੀਆ ਟੈਕਨੀਸ਼ੀਅਨ ਮੰਨਦੇ ਸਨ। 'ਐਲਾਨ-ਏ-ਜੰਗ ਦੀ ਡਬਿੰਗ ਲਈ ਧਰਮਿੰਦਰ ਦੇ 'ਸੰਨੀ ਸੁਪਰ ਸਾਊਂਡ' ਵਿਚ ਜਾਣਾ ਪੈਂਦਾ ਸੀ, ਉਹ ਵੀ ਤਤਕੇ 4 ਵਜੇ ਕਈ ਦਿਨ ਅਨਿਲ ਸ਼ਰਮਾ ਦੇ ਸਹਾਇਕ ਸ਼ੀਤਲ ਨਾਲ ਜਾ ਕੇ ਡਬਿੰਗ ਮੁਕੰਮਲ ਕਰਵਾਈ।

ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ ਸਈ ਪਰਾਜਪੇ ਦੀ ਫਿਲਮ 'ਦਿਸ਼ਾ' ਲਈ ਨਾਨਾ ਪਾਟੇਕਰ ਤੇ ਸ਼ਬਾਨਾ ਆਜ਼ਮੀ ਨੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਨਮਾਨ ਕੀਤਾ।

ਆਖ ਤਸਵੀਰਾਂ ਬੋਲਦੀਆਂ

ਕਾਲਮ 'ਆਖ ਤਸਵੀਰਾਂ ਬੋਲਦੀਆਂ' ਨੇ ਪਾਠਕਾਂ ਦੇ ਦਿਲਾਂ ਅੰਦਰ ਬੈਠੇ ਸ਼ਾਇਰ ਨੂੰ ਖੂਬ ਹਲੂਣਿਆ ਹੈ। ਤਸਵੀਰ ਦੇਖ ਕੇ ਤੁਹਾਡੇ ਮਨ ਵਿਚ ਜੋ ਵਲਵਲੇ ਉੱਠਦੇ ਹਨ, ਉਹ ਕਵਿਤਾ ਦੀਆਂ ਦੋ ਤੋਂ ਚਾਰ ਸਤਰਾਂ 'ਚ ਸਾਨੂੰ ਤਸਵੀਰ ਦੇ ਸਿਰਲੇਖ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਭੇਜੇ। ਪਾਠਕਾਂ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਲਈ, ਮਿਸਾਲ ਵਜੋਂ ਫੋਟੋ ਨਾਲ ਕਾਵਿ ਟੋਟਾ ਵੀ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਵਾਰ ਕੈਪਸ਼ਨ ਭੇਜਣ ਲਈ ਆਖਰੀ ਤਾਰੀਖ 3 ਮਈ 2025 ਹੈ। -ਸੰਪਾਦਕ

ਕੈਪਸ਼ਨ ਮੁਕਾਬਲਾ-688

ਚੱਲੀਆਂ ਕੰਬਾਈਨਾਂ ਘਰੇ ਦਾਣੇ ਆ ਗਏ
ਪਿੰਡਾਂ ਵਿੱਚ ਟੈਂਪੂ ਭਰ ਸਿਆਣੇ ਆ ਗਏ
ਆਪ ਭਾਵੇਂ ਡਿੱਗ ਟੁੱਟ ਜਾਏ ਲੱਤ ਜੀ
ਦਾਣਿਆਂ ਦੀ ਭੁੱਲ ਨਾ ਜਾਵੇ ਲੱਖ ਜੀ।

ਕੈਪਸ਼ਨ ਮੁਕਾਬਲਾ-686

ਸਿਰ ਧਰ ਪੰਡਾਂ ਭਰ ਕੇ ਲਿਆਉਣਾ।
ਅੱਧਾ ਗ੍ਰਹਿਸਤ ਦਾ ਭਾਰ ਵੰਡਾਉਣਾ।
ਚੁੱਲ੍ਹਾ ਚੌਂਕਾ ਭੀ ਸਾਂਭ ਸੰਭਾਲਣਾ।
ਬਾਲ-ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਪਾਲਣਾ।
ਮਾਲ ਡੰਗਰਾਂ ਨੂੰ ਕੱਖ ਪਾਉਣੇ।
ਸੰਝ-ਸਵੇਰੇ ਧਾਰਾਂ ਦੁੱਧ ਚੋਣੇ।
ਚੱਕੀਆਂ ਦੇ ਵਿਚ ਦਾਣੇ ਪੀਹਣੇ।
ਭੀ ਉਖਲੀਂ ਮਿਲ ਚੋਲ ਕੁੱਟਣੇ।
ਭੱਤਾ ਲੈ ਚਾਈਂ ਖੇਤ ਨੂੰ ਜਾਣਾ।
ਭਤਾਰ ਪਿਆਰੇ ਲਈ ਮੁਸਕਾਣਾ।
ਵਾਹ! ਪੰਜਾਬਣਾਂ ਪੰਜਾਬ ਦੀਆਂ ਜਾਈਆਂ।
ਸਾਈਂ ਆਪਣੇ ਨਾਲ ਕਰਨ ਕਮਾਈਆਂ।
ਫੇਰ ਵੀ ਕਦੇ ਨਾ ਆਪ ਜਣਾਇਆ।
ਢੋਲ ਮਾਹੀ ਬਸ ਅੱਗੇ ਰਖਾਇਆ।
ਕੁਰਬਾਨੀ ਦੀ ਸੀ ਮੂਰਤ ਦਿਸਦੀ।
ਸੀ ਸੁੰਦਰ ਸੀਰਤ ਸੂਰਤ ਜਿਸਦੀ।
ਨਜ਼ਰ ਨਾ ਆਵਣ ਜੋ ਲੱਭਣ ਜਾਵਾਂ।
ਕਿੱਧਰ ਗਈਆਂ ਉਹ ਭੈਣਾਂ ਮਾਵਾਂ।
ਸਮੇਟ 'ਨਾਕਾਮ' ਤੂੰ ਆਪਣਾ ਚੁੱਲ੍ਹਾ।
ਤੰਗ-ਦਿਲੀ, ਕੋਈ ਰਿਹਾ ਨਾ ਖੁੱਲ੍ਹਾ।
-ਗੁਰਬਖਸ਼ ਸਿੰਘ 'ਨਾਕਾਮ'
ਫੋਨ: +1 864 318 5500

ਸਿਲਾ ਚੁਗ ਕੇ ਪੰਡਾਂ ਬੰਨ੍ਹੀਆਂ
ਸਿਰਾਂ ਦੇ ਉੱਪਰ ਟਿਕਾਈਆਂ।
'ਕਬੀਲਦਾਰੀ' ਨੂੰ ਹੰਦਾ ਲੱਗੂ
ਸੋਚਦੀਆਂ ਘਰ ਮੁੜ ਆਈਆਂ।

'ਜਿਉਂਦਾ ਰਹੇ ਕਿਸਾਨ ਵਿਚਾਰਾ'
ਅਸੀਸ ਦੀਆਂ ਝੜੀਆਂ ਲਾਈਆਂ।
'ਵੇਟਾਂ ਵਾਲਿਆਂ ਦੇ ਦਿੰਦੇ ਫੁੱਟ ਗਏ
ਹੁਣ ਅਸੀਂ ਨਜ਼ਰ ਨਾ ਆਈਆਂ।'
-ਜਗਮੀਤ ਸਿੰਘ ਪੰਧੇਰ

ਇਹ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਦੀਆਂ ਪੰਡਾਂ,
ਮਾਵਾਂ ਚੁੱਕ ਸਿਰ ਉਠਾਈਆਂ,
ਪਹਿਲੇ ਚੁਗੀ ਕਪਾਹ ਖੇਤ 'ਚੋਂ,
ਫਿਰ ਪੱਠੇ ਵੱਢ ਲਿਆਈਆਂ।
ਲਾ ਦਿਹਾੜੀ ਫੁੱਟ ਫੁੱਟ ਚੁਗ ਕੇ,
ਮਸਾਂ ਕੀਤੀਆਂ ਕਮਾਈਆਂ,
ਘਰ ਆ ਕੇ ਸਾਰਾ ਚੌਂਕਾ ਚੁੱਲ੍ਹਾ,
ਸਭ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਿਰ ਪਾਈਆਂ।
-ਸੇਵਾ ਸਿੰਘ ਨੂਰਪੁਰੀ

ਅੱਰਤ ਹੁੰਦੀ ਪਰਿਵਾਰ ਦੀ ਨਾਜ਼ੁਕ ਕਤੀ
ਪਾਲਣ-ਪੋਸ਼ਣ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਬੜੀ।
ਬੱਚਿਆਂ ਖਾਤਰ ਕਬੀਲਦਾਰੀ ਦੀਆਂ
ਪੰਡਾਂ ਚੁੱਕੇ ਭਾਰੀ
ਮਰਦ ਭਾਵੇਂ ਕਈ ਵਾਰੀ
ਹੋ ਜਾਵੇ ਇਨਕਾਰੀ।
ਕਿਸੇ ਕੰਮ ਤੋਂ ਨਾ ਕਰੇ ਆਨਾਕਾਨੀ
ਝਾਂਸੀ ਦੀ ਰਾਣੀ ਵਾਂਗੂੰ ਡਟੇ
ਬਣ ਜਾਵੇ ਮਰਦਾਨੀ।
ਬਾਬੇ ਨਾਨਕ ਕਿਹਾ,
ਸੋ ਕਿਉਂ ਮੰਦਾ ਆਖੀਏ ਜਿਤੁ ਜੰਮਹਿ ਰਾਜਾਨ
ਅੱਰਤ ਦੇ ਸਹਿਯੋਗ ਨਾਲ ਬੰਦੇ ਬਣਨ ਮਹਾਨ।
-ਅਮਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਤੂਰ

ਸਾਰੀ ਦਿਹਾੜੀ ਕੰਮ ਕਰਾਂ ਖੇਤਾਂ 'ਚ
ਲਿਜਾਣ ਦਿੱਤੀ ਇਕ ਪੰਡ
ਖੇਤੀ, ਵੱਢੀ ਤੁੰਨ ਤੁੰਨ ਭਰੀ
ਚਹੁੰ ਲੜਾਂ 'ਚ ਚੁੱਕ ਭਾਰ ਸਿਰ 'ਤੇ
ਲੜਖੜਾਉਂਦੀ ਪਹੁੰਚੀ ਘਰ
ਨਿੱਕੇ ਨਿੱਕੇ ਬਾਲ ਤੱਕ ਰਹੇ ਸੀ ਰਾਹ
ਘੁੱਟ ਮਾਂ ਨੂੰ ਗਲਵੱਕੜੀ ਪਾਈ
ਸਾਰਾਂ ਬਕੇਵਾਂ ਲਹਿ ਗਿਆ
ਇਹੀ ਹੈ ਗਰੀਬਾਂ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ।
-ਦਰਸ਼ਨ ਪਾਲ ਦੋਸਾਂਝ

ਸੁਖਬੀਰ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਮੁੜ ਪ੍ਰਧਾਨ, ਸਿੱਖ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦਾ ਭਵਿੱਖ?

ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਬਾਦਲ ਧੜੇ ਦੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਵਿਖੇ ਤੇਜਾ ਸਿੰਘ ਸਮੁੰਦਰੀ ਹਾਲ ਵਿਖੇ ਹੋਏ ਡੈਲੀਗੇਟ ਇਜਲਾਸ ਵਿਚ ਸੁਖਬੀਰ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਸਰਬਸੰਮਤੀ ਨਾਲ ਮੁੜ ਪ੍ਰਧਾਨ ਚੁਣੇ ਗਏ ਹਨ, ਪ੍ਰੰਤੂ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸਥਾਪਤ ਹੋਣ ਦਾ ਪਤਾ 2027 ਦੀਆਂ ਪੰਜਾਬ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਦੇ ਚੋਣ ਨਤੀਜਿਆਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਲੱਗੇਗਾ, ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦਾ ਕਿਹੜਾ ਧੜਾ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਪ੍ਰਵਾਨ ਕੀਤਾ। ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਤਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਅਨੇਕ ਧੜੇ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਹੁਣੇ-ਹੁਣੇ ਬਣਿਆ 'ਵਾਰਿਸ ਪੰਜਾਬ ਦੇ' ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਇਆ। ਇੱਕ ਕਹਾਵਤ 'ਕੁੰਡੀਆਂ ਦੇ ਸਿੰਗ ਫਸ' ਗੇ ਕੋਈ ਨਿਤਰੂ ਵੜੇਵੇਂ ਖਾਣੀਂ ਭਾਵ ਅਸਲ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਲੋਕ

ਉਜਾਗਰ ਸਿੰਘ
ਫੋਨ: 94178 13072

ਕਰਨਗੇ। ਲੋਕ ਸਭਾ ਦੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਵਿਚ ਜਦੋਂ ਅਕਾਲੀ ਇੱਕਮੁੱਠ ਸੀ ਤਾਂ 11 ਲੋਕ ਸਭਾ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਦੀਆਂ ਜ਼ਮਾਨਤਾਂ ਜ਼ਬਤ ਹੋ ਗਈਆਂ ਸਨ ਪ੍ਰੰਤੂ ਹੁਣ ਤਾਂ ਸੁਧਾਰ ਲਹਿਰ ਵਾਲੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸ਼੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖ਼ਤ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਆਸ਼ੀਰਵਾਦ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੈ, ਉਹ ਬਾਹਰ ਰਹਿ ਗਏ ਹਨ ਤਾਂ 2027 ਦੀਆਂ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਕਿਹੜੀ ਜਾਦੂ ਦੀ ਛਤੀ ਨਾਲ ਜਿੱਤੀਆਂ ਜਾ ਸਕਣਗੀਆਂ? ਬਾਦਲ ਧੜਾ 27 ਲੱਖ ਮੈਂਬਰਸ਼ਿਪ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਇੰਨੀਆਂ ਵੋਟਾਂ ਨਾ ਤਾਂ 2022 ਦੀਆਂ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਵਿਚ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਲੋਕ ਸਭਾ ਵਿਚ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਪਈਆਂ ਸਨ। 2 ਦਸੰਬਰ 2024 ਨੂੰ ਸ਼੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖ਼ਤ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਫਸੀਲ 'ਤੇ ਪੰਜ ਸਿੰਘ ਸਾਹਿਬਾਨਾਂ ਵੱਲੋਂ ਸੁਖਬੀਰ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਅਤੇ ਸਮੁੰਦਰੀ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੀ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ, ਜਿਹੜੀ ਦੋ ਧੜਿਆਂ ਦਾਗ਼ੀ ਅਤੇ ਬਾਗ਼ੀ ਵਿਚ ਵੰਡੀ ਗਈ ਸੀ, ਨੂੰ ਤਨਖ਼ਾਹ ਲਗਾਈ ਗਈ ਸੀ। ਉਸ ਸਮੇਂ ਸੁਖਬੀਰ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਅਤੇ ਸਮੁੰਦਰੀ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਨੇ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੀ

ਅਗਵਾਈ ਵਿਚ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਹੁੰਦਿਆਂ ਹੋਏ ਬਜ਼ਰ ਗੁਨਾਹਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਵਾਨ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਸ਼੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖ਼ਤ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਜਥੇਦਾਰ ਭਾਈ ਰਘਬੀਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਸੁਖਬੀਰ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਅਤੇ ਸਮੁੰਦਰੀ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਬਜ਼ਰ ਗੁਨਾਹਾਂ ਕਾਰਨ ਉਹ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹਨ, ਇਸ ਕਰਕੇ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੀ ਭਰਤੀ ਨਵੇਂ ਸਿਰੇ ਤੋਂ ਕਰ ਕੇ ਨਵਾਂ ਪ੍ਰਧਾਨ ਚੁਣਿਆ ਜਾਵੇ। ਉਸ ਨਵੀਂ ਭਰਤੀ ਲਈ ਵੀ ਕੁਝ ਨਿਯਮਾਂ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸੁਖਬੀਰ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਅਸਤੀਫ਼ਾ ਦੇ ਦੇਵੇ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸਾਰੇ ਦਾਗ਼ੀ ਤੇ ਬਾਗ਼ੀ ਵੀ ਆਪਣੇ ਅਹੁਦਿਆਂ ਤੋਂ ਅਸਤੀਫ਼ਾ ਦੇ ਦੇਣ ਤੇ ਫਿਰ ਇਹ ਸਾਰਿਆਂ ਦਾ ਇੱਕੋ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਨਵੀਂ ਭਰਤੀ ਨਾਲ ਬਣਾਇਆ ਜਾਵੇ। ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੀ ਭਰਤੀ ਦੀ ਨਿਗਰਾਨੀ ਲਈ ਸੱਤ ਮੈਂਬਰੀ ਕਮੇਟੀ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਹਰਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਧਾਮੀ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਿਚ ਬਣਾਈ ਗਈ। ਸੁਖਬੀਰ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਉਦੋਂ ਵੀ ਅਸਤੀਫ਼ਾ ਦੇਣ ਲਈ ਆਨਾਕਾਨੀ ਕਰਦਾ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਸੁਖਬੀਰ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਦਾ ਸੱਤ ਮੈਂਬਰੀ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਭਰਤੀ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਹੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਆਪਣੇ ਧੜੇ ਵੱਲੋਂ ਬਣਾਏ ਗਏ ਡੈਲੀਗੇਟਾਂ ਰਾਹੀਂ ਬਣਨਾ ਸਿੱਖ ਕੌਮ ਲਈ ਹੈਰਾਨੀਜਨਕ ਤੇ ਸ਼ਰਮਨਾਕ ਗੱਲ ਹੈ। ਇੱਕ ਕਿਸਮ ਨਾਲ ਸੁਖਬੀਰ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਨੇ ਪੰਥਕ ਸੋਚ ਨੂੰ ਅਲਵਿਦਾ ਕਹਿ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦਾ ਮੁੱਖ ਮੰਤਵ ਹੀ ਪੰਥਕ ਸੋਚ 'ਤੇ ਪਹਿਰਾ ਦੇਣਾ ਹੈ।

ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਤਾਂ ਸ਼੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖ਼ਤ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਜਥੇਦਾਰ ਸਾਹਿਬ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਸੁਖਬੀਰ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਅਤੇ ਸਮੁੰਦਰੀ ਟੀਮ ਹੀ ਪੰਥ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਨਹੀਂ, ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਸੁਖਬੀਰ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਦਾ ਸ਼੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖ਼ਤ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਦੀ ਅਵੱਗਿਆ ਕਰ ਕੇ ਆਪਣੇ-ਆਪ ਹੀ ਆਪਣੇ ਧੜੇ ਵੱਲੋਂ ਪ੍ਰਧਾਨ ਚੁਣੇ ਜਾਣਾ, ਇੱਕ ਕਿਸਮ ਨਾਲ ਸ਼੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖ਼ਤ ਨੂੰ ਵੰਗਾਰਨਾ ਹੈ, ਜਿਸਨੂੰ ਸਮੁੰਦਰੀ ਸੰਸਾਰ ਵਿਚ ਵਸਦੇ ਪੰਥਕ ਸੋਚ ਵਾਲੇ ਸਿੱਖਾਂ ਨੇ ਬੁਰਾ ਮਨਾਇਆ ਹੈ। ਇਸ ਡੈਲੀਗੇਟ ਇਜਲਾਸ ਵਿਚ ਸ਼੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖ਼ਤ

ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਜਥੇਦਾਰ ਨੂੰ 2 ਦਸੰਬਰ ਨੂੰ ਮਰਹੂਮ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਦਾ ਫ਼ਖ਼ਰ-ਏ-ਕੌਮ ਦੇ ਖ਼ਿਤਾਬ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੇ ਫ਼ੈਸਲੇ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਕਰਨ ਦੀ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਇਸ ਅਪੀਲ ਤੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਫ਼ਖ਼ਰ-ਏ-ਕੌਮ ਖ਼ਿਤਾਬ ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਦਾ ਫ਼ੈਸਲਾ ਵੀ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਸਿੱਖ ਕੌਮ ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੀ ਤ੍ਰਾਸਦੀ ਰਹੀ ਹੈ ਕਿ

ਉਹ ਹਮੇਸ਼ਾ ਆਪਸ ਵਿਚ ਉਲਝ ਕੇ ਹੀ ਸਿੱਖ ਕੌਮ ਤੇ ਪੰਥ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ ਕਰਦੇ ਆ ਰਹੇ ਹਨ। ਜਦੋਂ ਸ਼੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖ਼ਤ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਏਕਤਾ ਦਾ ਰਾਹ ਸਾਫ਼ ਕੀਤਾ ਸੀ ਤਾਂ ਇਹ ਛੋਟੇ-ਛੋਟੇ ਅਹੁਦਿਆਂ ਕਰਕੇ ਪੰਥ ਦੀ ਬੇੜੀ ਵਿਚ ਵੱਟੇ ਪਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਦੋਹਾਂ ਧੜਿਆਂ ਦੀ ਇਸ ਆਪਸੀ ਲੜਾਈ ਨੇ ਸਿੱਖ ਪੰਥ ਦਾ ਵਕਾਰ ਸਮੁੱਚੇ ਸੰਸਾਰ ਵਿਚ ਡਾਵਾਂਡਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਸਿੱਖ ਸ਼੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖ਼ਤ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਸਰਵੋਤਮ ਤੇ ਸਾਰੀ ਕੌਮ ਦਾ ਰਹਿਨੁਮਾ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ, ਜਿਸ 'ਤੇ ਦੇਸ਼ ਦਾ ਕੋਈ ਕਾਨੂੰਨ ਲਾਗੂ ਹੀ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ, ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਆਪ ਹੀ ਉਸਨੂੰ ਵੰਗਾਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਜੇਕਰ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਦੋਵੇਂ ਧੜੇ ਦਾਗ਼ੀ ਤੇ ਬਾਗ਼ੀ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਲੜਦੇ ਰਹੇ ਤਾਂ 2027 ਵਿਚ ਹੋਣ ਵਾਲੀਆਂ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਵਿਚ ਅਕਾਲੀ ਦਾ ਅਜਿਹਾ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ, ਜਿਸਦੀ ਭਰਪਾਈ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ। ਹੋ ਸਕਦਾ ਤੀਜਾ ਧੜਾ ਬਾਜ਼ੀ ਮਾਰ ਜਾਵੇ। ਦੋਵੇਂ ਧੜੇ ਅੰਦਰਖਾਤੇ ਇਕ ਦੂਜੇ ਨੂੰ ਭਾਰਤੀ ਜਨਤਾ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਸਪੋਰਟ ਦਾ ਇਲਜ਼ਾਮ ਲਗਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਹਾਲਾਂ ਕਿ ਅਕਾਲੀ

ਦਲ ਨੂੰ ਪਤਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਕਿਸੇ ਦੂਜੀ ਧਿਰ ਦੀ ਸਪੋਰਟ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਸਰਕਾਰ ਨਹੀਂ ਬਣਾ ਸਕਦੇ, ਫਿਰ ਵੀ ਇਕ ਦੂਜੇ ਨੂੰ ਕੋਸੀ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਹਰਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਧਾਮੀ, ਸੁਖਬੀਰ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਨੂੰ ਵਧਾਈ ਦੇ ਕੇ ਸ਼੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖ਼ਤ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਤੋਂ ਮੁਨਕਰ ਹੋ ਗਏ ਹਨ।

ਸੁਖਬੀਰ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਨੂੰ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਆਪਣੇ ਪਿਤਾ ਮਰਹੂਮ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਦੀ

ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਵੀ ਬਣੀ ਅਤੇ ਸਭ ਤੋਂ ਨੀਵੇਂ ਪੱਧਰ ਤੱਕ ਵੀ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਪਹੁੰਚ ਗਿਆ, ਜਦੋਂ ਉਸਦੇ ਲੋਕ ਸਭਾ ਦੇ 11 ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਦੀਆਂ ਜ਼ਮਾਨਤਾਂ ਹੀ ਜ਼ਬਤ ਹੋ ਗਈਆਂ ਸਨ। ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਵਿਚ ਵੀ ਤਿੰਨ ਹੀ ਵਿਧਾਨਕਾਰ ਜਿੱਤੇ ਸਨ। ਸੁਖਬੀਰ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਸ. ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਵਿਚ ਡਿਪਟੀ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਤੇ ਗ੍ਰਹਿ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਮੰਤਰੀ ਵੀ ਰਹੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਗ੍ਰਹਿ ਮੰਤਰੀ ਹੁੰਦਿਆਂ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੀਆਂ ਬੇਅਦਬੀਆਂ ਹੋਈਆਂ, ਸਿਰਸਾ ਡੋਰਾ ਦੇ ਮੁਖੀ ਰਾਮ ਰਹੀਮ ਨੂੰ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਵਰਗੇ ਬਸਤਰ ਪਹਿਨ ਕੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਛਕਾਉਣ ਦੇ ਇਲਜ਼ਾਮ ਦੀ ਮੁਆਫ਼ੀ ਦੇ ਕੇ ਮੁੜ ਪੰਥ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰ ਲਿਆ ਸੀ। ਰਾਮ ਰਹੀਮ ਵਿਰੁੱਧ ਕੇਸ ਬਾਦਲ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਬਠਿੰਡਾ ਦੀ ਕਚਹਿਰੀ ਵਿਚੋਂ ਵਾਪਸ ਲੈ ਲਿਆ। ਜਿਸਦਾ ਸਮੁੱਚੇ ਪੰਜਾਬ ਨੇ ਵਿਰੋਧ ਕੀਤਾ, ਅਤੇ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਵਜ਼ੀਰ ਅਤੇ ਹੋਰ ਅਹੁਦੇਦਾਰਾਂ ਦਾ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿਚ ਵਤਨਾ ਅਸੰਭਵ ਹੋ ਗਿਆ। ਫਿਰ ਉਸ ਹੁਕਮਨਾਮੇ ਨੂੰ ਸਹੀ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਲਈ 90 ਲੱਖ ਦੇ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਅਖ਼ਬਾਰਾਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ। ਇਸ ਸਮੇਂ ਬਹਿਬਲ ਕਲਾਂ ਵਿਖੇ ਪੁਲਿਸ ਵੱਲੋਂ ਦੋ ਸਿੰਘ ਧਰਨਾ ਦਿੰਦੇ ਸ਼ਹੀਦ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ। ਕਹਿਣ ਤੋਂ ਭਾਵ ਪੰਥਕ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਗ਼ੈਰ-ਪੰਥਕ ਕੌਮ ਕੀਤੇ। ਸੁਖਬੀਰ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਨੇ ਮੁੜ ਪ੍ਰਧਾਨ ਬਣਨ ਲਈ ਬੜੇ ਪਾਪੜ ਵੇਲੇ ਹਨ। ਜਿਹੜੇ ਜਥੇਦਾਰਾਂ ਨੇ ਸੁਖਬੀਰ ਬਾਦਲ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਲਗਾਈ ਅਤੇ ਮਰਹੂਮ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਦਾ ਫ਼ਖ਼ਰ-ਏ-ਕੌਮ ਵਾਪਸ ਲਿਆ ਸੀ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪਤਾਅਵਾਰ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਅੰਤ੍ਰਿਮ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਅਹੁਦਿਆਂ ਤੋਂ ਹਟਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਤਾਂ ਜੋ ਉਹ ਮੁੜ ਪ੍ਰਧਾਨ ਬਣ ਸਕੇ ਅਤੇ ਫ਼ਖ਼ਰ-ਏ-ਕੌਮ ਦਾ ਫ਼ੈਸਲਾ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਤੋਂ ਸਾਫ਼ ਜਾਹਰ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦਾ ਭਵਿੱਖ ਅਤਿਅੰਤ ਖ਼ਤਰੇ ਵਿਚ ਹੈ। ਇਹ ਵੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸੁਖਬੀਰ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਸਿਆਸੀ ਤਾਕਤ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਰਹਿਣ ਲਈ ਅਜਿਹੇ ਬਜ਼ਰ ਗੁਨਾਹ ਦੁਬਾਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਮਜ਼ਬੂਰ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਹੁਣ ਤਾਂ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਅਤੇ ਪੰਥ ਦਾ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਹੀ ਰਾਖਾ ਹੈ ਪ੍ਰੰਤੂ ਸਿੱਖਾਂ ਨੇ ਉਸਨੂੰ ਖ਼ਤਮ ਕਰਨ ਵਿਚ ਕੋਈ ਕਸਰ ਬਾਕੀ ਨਹੀਂ ਛੱਡੀ।

ਮੈਂ ਇੱਕ 'ਘਟਨਾ' ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹਾਂ। ਉਦੋਂ ਮੈਂ ਨਵਾਂ-ਨਵਾਂ ਸਿੱਖ ਬਣਿਆ ਸਾਂ। ਮਜ਼੍ਹਬ ਦੀ ਤਬਦੀਲੀ ਨੇ ਮੇਰੇ ਅੰਦਰ ਅੰਨ੍ਹਾ ਅਤੇ ਬੇਪਨਾਹ ਜੋਸ਼ ਭਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਜੋਸ਼ ਦੇ ਪ੍ਰਗਟਾਓ ਲਈ ਮੈਂ ਆਪਣੀ ਇੱਕ ਜੋਸ਼ੀਲੀ ਪਾਰਟੀ ਦਾ ਮੋਢੀ ਬਣ ਗਿਆ ਸਾਂ।

ਜਿਸ ਮਹਾਂਪੁਰਸ਼ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨੇ ਮੇਰੇ ਅੰਦਰ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਲਈ ਪਿਆਰ ਜਾਗਾਇਆ ਸੀ, ਉਸ ਪਾਸੇ ਮੈਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਿਨੀਂ ਲਗਦੀ ਵਾਹ ਦੁਰ-ਦੁਰ ਰਹਿਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦਾ ਸਾਂ। ਸ਼ਾਇਦ ਇਸ ਲਈ ਕਿ ਉਸ ਬਜ਼ਰਗ ਵਿਚ ਮੈਨੂੰ ਸਿੱਖ ਸਪਿਰਟ ਦੀ ਘਾਟ ਜਾਪਣ ਲੱਗ ਪਈ ਸੀ। ਮੈਂ ਤੇ ਮੇਰੇ ਸਾਥੀ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਕੰਮਾਂ ਵਿਚ

ਨਾਨਕ ਸਿੰਘ

ਸਰਗਰਮ ਹਿੱਸਾ ਲੈ ਰਹੇ ਸਾਂ, ਉਹ ਕੰਮ ਉਸ ਨੂੰ ਪਸੰਦ ਨਹੀਂ ਸਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਬਾਰੇ ਕਦੀ-ਕਦੀ ਸਾਨੂੰ ਉਹ ਰੋਕਣ ਵਰਜਣ ਦੇ ਯਤਨ ਵੀ ਕਰਦਾ ਰਹਿੰਦਾ ਸੀ।

ਘਟਨਾ ਇੰਜ ਹੋਈ, ਕਿ ਸਿਆਲ ਦੇ ਇੱਕ ਰਾਤੀਂ, ਜਦੋਂ ਮੈਂ ਕੁਝ ਸਾਥੀਆਂ ਸਮੇਤ ਆਪਣੇ ਮਕਾਨ 'ਤੇ ਬੈਠਾ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਗੋਸ਼ਟੀ ਵਿਚ ਹੁੱਝਾ ਹੋਇਆ ਸਾਂ, ਤਾਂ ਅਚਾਨਕ ਸਾਡਾ ਸਭਨਾਂ ਦਾ ਧਿਆਨ ਇੱਕ ਹੋਰ ਪਾਸੇ ਖਿੱਚਿਆ ਗਿਆ।

ਰਾਤ ਹਨੇਰੀ ਸੀ, ਬਾਰਾਂ ਸਾਢੇ ਬਾਰਾਂ ਦਾ ਵਕਤ ਹੋਵੇਗਾ। ਮੀਂਹ ਵਰ੍ਹ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਤੇ ਸਰਦੀ ਖੂਬ ਕੜਕੇ ਦੀ ਪੈ ਰਹੀ ਸੀ। ਅਸੀਂ ਸੱਭੇ ਪੰਜ ਛੇ ਬੰਦੇ ਅੱਗ ਸੇਕਦੇ ਹੋਏ ਆਪਣੇ ਕਿਸੇ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦੀ ਵੰਡ ਵੇਤਰ ਵਿਚ ਲੱਗੇ ਹੋਏ ਸਾਂ, ਕਿ ਸਾਹਮਣੀ ਸੜਕ 'ਤੇ ਇੱਕ ਹਿੰਦੂ ਨੌਜਵਾਨ ਤੁਰਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸਾਡੀ ਨਜ਼ਰੀ ਪੈ ਗਿਆ, ਇੱਕ ਛੋਟਾ ਜਿਹਾ ਬਿਸਤਰਾ ਉਸ ਕੱਛੇ ਮਾਰਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ-ਸ਼ਾਇਦ ਉਹ ਸਾਢੇ ਗਿਆਰਾਂ ਗੱਡੀ ਤੋਂ ਉਤਰਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਰਸਤਾ ਭੁੱਲ ਕੇ ਏਧਰ ਆ ਨਿਕਲਿਆ ਸੀ।

ਜਦੋਂ ਮੈਂ ਨਵਾਂ ਨਵਾਂ ਸਿੱਖ ਬਣਿਆ

ਮੇਰੀ ਬੈਠਕ ਅੱਗੇ ਉਹ ਗੱਭਰੂ ਰੁਕਿਆ, ਤੇ ਸਾਨੂੰ ਸੰਬੋਧਨ ਕਰ ਕੇ ਉਸ ਨੇ ਕਿਸੇ ਬਾਜ਼ਾਰ ਜਾਂ ਮੁਹੱਲੇ ਦਾ ਪਤਾ ਪੁੱਛਿਆ। ਤੇ ਬਜਾਇ ਇਸ ਦੇ ਕਿ ਸਾਡੇ ਵਿਚੋਂ ਕੋਈ ਉਸ ਨੂੰ ਰਾਹ ਪਾਣ ਦਾ ਯਤਨ ਕਰਦਾ, ਅਸੀਂ ਸਾਰੇ ਦੋ ਸਾਰੇ ਉਸ 'ਤੇ ਟੁੱਟ ਕੇ ਪੈ ਗਏ। ਸਾਡੇ ਵਿਚੋਂ ਇੱਕ ਪਾਸ ਛਤਰੀ ਸੀ, ਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਪਾਸ ਮੋਟੀ ਸਾਰੀ ਸੋਟੀ। ਮੈਨੂੰ ਜਦ ਹੋਰ ਕੁਝ ਨਾ ਲੱਭਾ ਤਾਂ ਨੁੱਕਰ ਵਿਚ ਪਿਆ ਲੋਹੇ ਦਾ ਸਰੀਆ ਹੀ ਚੁੱਕ ਲਿਆ।

ਸਾਰਾ ਕੰਮ ਇਤਨੀ ਫ਼ੁਰਤੀ ਨਾਲ ਹੋਇਆ ਕਿ ਪੰਜਾਂ ਹੀ ਮਿੰਟਾਂ ਬਾਅਦ ਅਸੀਂ ਉਸ ਗੱਭਰੂ ਨੂੰ ਲਹੂ ਵਿਚ ਲੱਭ ਪਏ। ਜਿਹੜਾ ਸੜਕ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਚੁਫ਼ਾਲ ਡਿੱਗ ਪਿਆ ਸੀ। ਫੜੇ ਜਾਣ ਦੇ ਡਰੋਂ ਅਸਾਂ ਸਭਨਾਂ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਘਸੀਟ ਕੇ ਪਿਛਵਾੜੇ ਦੇ ਇੱਕ ਖੋਲੇ ਵਿਚ ਜਾ ਸੁੱਟਿਆ। ਏਸ ਕੰਮੋਂ ਵਿਹਲੇ ਹੋ ਕੇ ਅਸੀਂ ਸਾਰੇ ਖਿੰਡ ਪੁੰਡ ਗਏ।

ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਇਸ 'ਕਾਰਨਾਮੇ' ਉੱਤੇ ਗਰਵ ਕਰਦਾ ਹੋਇਆ ਅੰਦਰ ਜਾ ਕੇ ਬਿਸਤਰੇ ਵਿਚ ਲੇਟ ਗਿਆ। ਪ੍ਰਭਾਤ ਵੇਲੇ ਮਸਾਂ ਕਿਤੇ ਜਾ ਕੇ ਮੇਰੀ ਅੱਖ ਲੱਗੀ।

ਅਜੇ ਝਪਕੀ ਆਈ ਹੀ ਸੀ ਕਿ ਬਾਹਰੋਂ ਕਿਸੇ ਨੇ ਬੂਹਾ ਖੜਕਾਇਆ। ਡਰ ਨਾਲ ਮੇਰੇ ਸੋਤਰ ਸੁੱਕਣ ਲੱਗੇ-ਭਾਵੇਂ ਪੁਲਾਸ ਆ ਗਈ ਹੋਵੇ। ਪਰ ਬੂਹਾ ਖੋਲ੍ਹਣ 'ਤੇ ਮੇਰਾ ਡਰ ਦੁਰ ਹੋ ਗਿਆ, ਜਦ ਸਾਹਮਣੇ ਮੈਂ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਦੇ ਗ੍ਰੰਥੀ- ਓਸੇ ਮਹਾਂਪੁਰਸ਼ ਦੇ ਸੇਵਾਦਾਰ ਨੂੰ ਖੜ੍ਹਾ ਤੱਕਿਆ, ਜਿਹੜਾ ਸਖ਼ਤ ਘਬਰਾਇਆ ਹੋਇਆ, ਤੇ ਬੜੀ ਕਾਹਲੀ ਵਿਚ ਜਾਪਦਾ ਸੀ।

'ਬਾਬਾ ਜੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ, ਛੇਤੀ ਨਾਲ ਜਾ ਕੇ ਕਿਸੇ ਡਾਕਟਰ ਨੂੰ ਸੌਂਦ ਲਿਆਵੇ। ਕਹਿਣਾ, ਮਲੂਮ ਪੱਟੀ ਦਾ ਸਮਾਨ ਨਾਲ ਲੈ ਕੇ ਆਵੇ।' ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਹਿੰਦਾ ਹੋਇਆ ਉਹ ਸੱਜਣ ਪਿਛਲੇ ਪੈਰੀਂ ਮੁੜ

ਗਿਆ, ਕੁਝ ਪੁੱਛਣ-ਗਿੱਛਣ ਦਾ ਉਸ ਮੈਨੂੰ ਮੌਕਾ ਹੀ ਨਾ ਦਿੱਤਾ। ਮੈਂ ਸੋਚੀ ਪੈ ਗਿਆ, 'ਕੀ ਬਾਬਾ ਜੀ ਕਿਤੇ ਡਿੱਗ-ਢੱਠ ਪਏ ਨੇ?'

ਨਿੱਘੀ ਰਜਾਈ 'ਚੋਂ ਉੱਠ ਕੇ ਏਡੀ ਸਰਦੀ ਤੇ ਮੀਂਹ ਵਿਚ ਬਾਹਰ ਨਿਕਲਣਾ ਬੜਾ ਮੁਸ਼ਕਲ ਸੀ, ਪਰ ਬਾਬਾ ਜੀ ਦਾ ਹੁਕਮ ਵੀ ਤਾਂ ਟਾਲਿਆ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਪਿਛਲੇ ਕੁਝ ਚਿਰ ਤੋਂ ਮੈਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਕਾਫ਼ੀ ਵੱਟਿਆ ਹੋਇਆ ਸਾਂ, ਪਰ ਉਹ ਇੱਕ ਤਾਂ 'ਅਸੂਲੀ' ਮੱਤ-ਭੇਦ ਸੀ ਨਾ। ਕੀ ਏਡਾ ਅਕ੍ਰਿਤਘਣ ਵੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਸਾਂ ਕਿ ਕਿਸੇ 'ਮਤਭੇਦ' ਬਦਲੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਉਪਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਵਿਸਾਰ ਦੇਂਦਾ ਜਿਹੜੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਮੇਰੇ ਉੱਤੇ ਕੀਤੇ ਸਨ?

ਕੱਪੜਾ ਲੱਤਾ ਪਹਿਨ ਕੇ, ਤੇ ਛੱਤਰੀ ਤਾਣ ਕੇ ਮੈਂ ਘਰੋਂ ਨਿਕਲਿਆ। 'ਡਾਕਟਰ ਵੱਲ ਜਾਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇੱਕ ਵਾਰੀ ਬਾਬਾ ਜੀ ਨੂੰ ਵੇਖਦਾ ਚੱਲਾਂ', ਸੋਚ ਕੇ ਮੈਂ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਵੱਲ ਰੁਖ਼ ਕੀਤਾ। ਕੋਲ ਹੀ ਤਾਂ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸੀ, ਕੁੱਲ ਪੰਦਰਾਂ ਵੀਹਾਂ ਕਦਮਾਂ ਦੀ ਵਾਟ 'ਤੇ।

ਸੋਚਦਾ ਜਾਂਦਾ ਸਾਂ, ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਕਿਤੇ ਤਿਲਕ ਪਏ ਹੋਣ, ਜਾਂ ਹਨੇਰੇ ਵਿਚ ਚੜ੍ਹਦਿਆਂ-ਉਤਰਦਿਆਂ ਪੌੜੀਆਂ ਤੋਂ ਡਿੱਗ ਪਏ ਹੋਣ। ਸੱਟਾਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹੀ ਲੱਗੀਆਂ ਹੋਣਗੀਆਂ। ਮਾੜੀ ਮੋਟੀ ਮਲੂਮ ਪੱਟੀ ਤਾਂ ਉਹ ਆਪ ਵੀ ਕਰ ਸਕਦੇ ਸਨ।

ਪਰ ਓਥੇ ਜਾ ਕੇ ਮੈਂ ਜੇ ਕੁਝ ਤੱਕਿਆ, ਮੇਰੇ ਅਸਚਰਜ ਦਾ ਕੋਈ ਠਿਕਾਣਾ ਨਾ ਰਿਹਾ। ਓਹੀ ਹਿੰਦੂ ਗੱਭਰੂ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਮੈਂ ਤੇ ਮੇਰੇ ਸਾਥੀ ਫੇਰ ਕੇ ਖੋਲੇ ਵਿਚ ਸੁੱਟ ਆਏ ਸਾਂ, ਮੰਜੇ 'ਤੇ ਫੈਲਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ, ਬੇ-ਮਲੂਮੀ ਜਿਹੀ ਹੋਸ਼ ਸੀ ਉਸ ਨੂੰ। ਕਈਆਂ ਅੰਗਾਂ 'ਤੇ ਪੱਟੀਆਂ ਬੰਨ੍ਹੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਉੱਤਰੇ ਲਹੂ ਸਿਮ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਖਾਸ ਕਰ ਕੇ ਮੱਥੇ ਦੀ ਪੱਟੀ ਤੋਂ।

'ਆਇਆ ਡਾਕਟਰ?' ਬਾਬਾ ਜੀ ਨੇ ਬੜਾ

ਕਾਹਲਾ ਅਤੇ ਬੇਸਬਰ ਸਵਾਲ ਕੀਤਾ ਮੇਰੇ ਉੱਤੇ। ਤੇ 'ਹੁਣੇ ਲਿਆਇਆ ਜੀ' ਕਹਿ ਕੇ ਮੈਂ ਪਿਛਲੇ ਪੈਰੀਂ ਦੌੜਿਆ ਗਿਆ ਡਾਕਟਰ ਵੱਲ।

ਇਸ ਤੋਂ ਅਗਲੀ ਵਾਰਤਾ ਕੋਈ ਮਹੱਤਵ ਭਰੀ ਨਹੀਂ, ਸਾਧਾਰਣ ਹੀ ਸਮਝੋ। ਡਾਕਟਰ ਆਇਆ, ਮਲੂਮ ਪੱਟੀ ਨਵੇਂ ਸਿਰੇ ਹੋਈ, ਪੀਣ ਨੂੰ ਤਾਕਤ ਦੀ ਦਵਾਈ ਦਿੱਤੀ ਗਈ (ਟੀਕੇ ਦਾ ਰਿਵਾਜ ਓਦੋਂ ਨਹੀਂ ਸੀ), ਥੋੜ੍ਹੀ ਕੁ ਮਰੀਜ਼ ਨੂੰ ਹੋਸ਼ ਆ ਗਈ, ਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕੁਝ ਦਿਨਾਂ ਤੀਕ ਇਹੋ ਦੁਆ-ਦਾਰੂ ਤੇ ਮਲੂਮ-ਪੱਟੀ ਦਾ ਕ੍ਰਮ ਜਾਰੀ ਰਿਹਾ। ਛੇਕੜ ਮਰੀਜ਼ ਤੰਦਰੁਸਤ ਹੋ ਕੇ ਆਪੇ ਚਲਾ ਗਿਆ, ਜਾਂ ਉਸ ਦਾ ਕੋਈ ਸੰਬੰਧੀ ਆ ਕੇ ਉਸ ਨੂੰ ਲੈ ਗਿਆ? ਇਹ ਮੈਨੂੰ ਯਾਦ ਨਹੀਂ।

ਸਾਧਾਰਣ ਨਜ਼ਰੇ ਦੇਖਿਆਂ ਇਸ ਵਿਚ 'ਘਟਨਾ' ਵਾਲੀ ਐਸੀ ਕੋਈ ਵੀ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਜਾਪੇਗੀ। ਫਿਰ ਮੇਰੇ ਲਈ, ਜਿਸ ਨੇ ਆਪ ਹੀ ਇਹ ਕਾਰਾ ਕੀਤਾ ਹੋਵੇ। ਪਰ ਜਿਹੜੀ ਗੱਲ ਨੇ ਮੇਰੇ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ 'ਘਟਨਾ' ਦਾ ਦਰਜਾ ਦੇ ਦਿੱਤਾ, ਉਹ ਇੱਕ ਹੋਰ ਹੀ ਸੀ।

ਮੇਰੇ ਪਹੁੰਚਣ 'ਤੇ ਜਿਸ ਵੇਲੇ ਬਾਬਾ ਜੀ ਨੇ ਮਰੀਜ਼ ਵੱਲੋਂ ਧਿਆਨ ਮੋੜ ਕੇ ਮੇਰੇ ਵੱਲ ਤੱਕਦਿਆਂ ਪੁੱਛਿਆ ਸੀ, 'ਆਇਆ ਡਾਕਟਰ?' ਉਸ ਵੇਲੇ ਮੇਰੀ ਨਜ਼ਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਅੱਖਾਂ 'ਤੇ ਸੀ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਉਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਦੀ ਵੀ ਮੈਂ ਨਹੀਂ ਨਹੀਂ ਸੀ ਤੱਕੀ। ਬਲਕਿ ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਕੁਝ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਜਦ ਮੇਰੀ ਸਭ ਤੋਂ ਪਿਆਰੀ ਚੀਜ਼ ਇਸ ਦੁਨੀਆਂ ਤੋਂ ਚਲੀ ਗਈ ਸੀ-ਮੇਰੀ ਮਾਂ। ਤੇ ਜਦ ਮੈਂ ਏਸੇ ਬਿਰਧ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਬੈਠਾ ਭੁੱਖੀਂ ਰੋ ਰਿਹਾ ਸਾਂ, ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਇਹ ਆਖ ਕੇ ਮੈਨੂੰ ਧਰਵਾਸ ਦੇਣ ਦਾ ਯਤਨ ਕੀਤਾ ਸੀ- 'ਹਿਸ! ਏਡੇ ਸਿਆਣੇ ਹੋ ਕੇ ਅੱਥਰੂ? ਮੇਰੇ ਅਣਗਿਣਤ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰ ਚਲੇ ਗਏ-ਪੁੱਤਰ ਤੱਕ ਵੀ, ਪਰ ਮੈਂ ਕਦੀ ਨਹੀਂ

ਪੁਰਾਣਾ ਸ਼ਹਿਦ

ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਗੁੰਮਨਾਮ ਸੂਰਮਿਆਂ ਦੀਆਂ ਬਹੁਤ ਹੀ ਦਿਲਚਸਪ ਅਣਲਿਖੀਆਂ ਕਹਾਣੀਆਂ (ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਸਿੱਖਿਆ ਵੀ ਹੈ, ਇਤਿਹਾਸ ਵੀ ਤੇ ਸਾਹਿਤ ਵੀ) ਨੂੰ ਪਾਠਕਾਂ ਤਕ ਪੁਜਦਾ ਕਰਨ ਲਈ ਅਸੀਂ ਇਹ ਨਵਾਂ ਕਾਲਮ 'ਪੁਰਾਣਾ ਸ਼ਹਿਦ' ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਜਾ ਰਹੇ ਹਾਂ। ਸਾਨੂੰ ਆਸ ਹੈ ਕਿ ਪਾਠਕਾਂ ਵਲੋਂ ਭਰਪੂਰ ਹੁੰਗਾਰਾ ਮਿਲੇਗਾ।
-ਸੰਪਾਦਕ

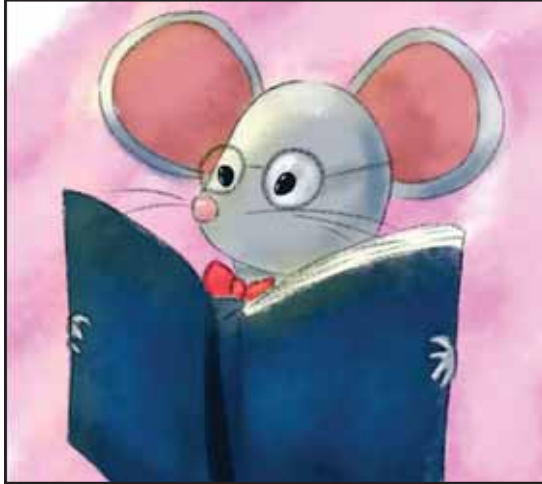
ਰੋਇਆ।' ਇਤਿਆਦਿ। ਪਰ ਉਸ ਵੇਲੇ ਮੈਂ ਓਸ ਬਾਬੇ ਨੂੰ, ਅੱਖਾਂ ਵਿਚੋਂ ਗੰਗਾ-ਜਮਨਾ ਵਹਾਦਿਆਂ ਤੱਕਿਆ।

ਬਸ ਇਹੋ ਸਨ ਖਾਰੇ ਪਾਣੀ ਦੇ ਕੁਝ ਤੁਪਕੇ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਓਸ ਵਾਕੇ ਨੂੰ ਮੇਰੇ ਲਈ 'ਘਟਨਾ' ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ। ਕੀਕਰ ਕਰਾਂ ਓਸ ਅਸਰ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ, ਜਿਹੜਾ ਓਸ ਵੇਲੇ ਮੇਰੇ ਉੱਤੇ ਹੋਇਆ। ਕੋਈ ਸ਼ਿਕਵਾ ਕਰਦੇ, ਮੇਰੀ ਹਿਮਾਕਤ ਤੋਂ ਨਾਰਾਜ਼ ਹੋ ਕੇ ਕੁਝ ਕੋੜੀਆਂ ਕਸੈਲੀਆਂ ਸੁਣਾ ਦੇਂਦੇ, ਅਥਵਾ ਮੇਰੇ ਮੂੰਹ 'ਤੇ ਦੋ ਚਾਰ ਚਪੇੜਾਂ ਜੜ ਦੇਂਦੇ, ਤਾਂ ਸ਼ਾਇਦ ਮੇਰਾ ਮਨ ਇਤਨਾ ਦ੍ਰਵੀਭੂਤ ਨਾ ਹੁੰਦਾ। ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਮੈਨੂੰ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਬਾਰੇ ਅਲਫ਼ੋ-ਬੇ ਤੱਕ ਨਾ ਕਿਹਾ...ਛੁੱਟ ਇੱਕ ਕਰੁਣਾ ਭਰੀ ਤੱਕਣੀ ਤੋਂ, ਤੇ ਛੁੱਟ ਉਨ੍ਹਾਂ ਅੱਥਰੂਆਂ ਤੋਂ ਜਿਹੜੇ ਮੈਂ ਜਾਣਦਾ ਸਾਂ ਕੇਵਲ ਮੇਰੀ ਹੀ ਕਾਲੀ ਕਰਤੂਤ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਵਿਚ ਲਿਆਂਦੇ ਸਨ...ਉਨ੍ਹਾਂ ਅੱਖਾਂ ਵਿਚ, ਜਿਹੜੀਆਂ ਪੁੱਤਰ ਦੀ ਮੌਤ ਵੇਲੇ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸਨ ਭਿੰਜੀਆਂ।

ਗਿਆਨਵਾਨ ਚੂਹੇ ਦਾ ਹਸਰ

ਚੂਹਾ ਬਹੁਤ ਪੜ੍ਹਿਆ-ਲਿਖਿਆ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਪਰਿਵਾਰ ਤਾਂ ਫਿਰ ਵੀ ਪਾਲਣਾ ਹੀ ਪੈਣਾ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਦੀ ਭਾਲ ਵਿੱਚ ਮਾਰਿਆ ਮਾਰਿਆ ਫਿਰਦਾ ਸੀ। ਇੱਕ ਦਿਨ ਉਸ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਫਲਾਣੇ ਦਫ਼ਤਰ ਵਾਲਿਆਂ ਨੇ ਨੌਕਰੀ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਮੰਗੀਆਂ ਹਨ। ਚੂਹੇ ਨੂੰ ਇਹ ਗੱਲ ਹਨੇਰੀ ਗੁਫਾ ਵਿੱਚ ਰੋਸ਼ਨੀ ਦੀ ਕਿਰਨ ਜਿਹੀ ਜਾਪੀ। ਭੁੱਖਣ ਭਾਣਾ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਉਹ ਵਧੀਆ ਤਿਆਰ ਹੋਇਆ ਅਤੇ ਉਸ ਦਫ਼ਤਰ ਜਾ ਪਹੁੰਚਿਆ ਜਿੱਥੇ ਆਸਾਮੀਆਂ ਨਿਕਲੀਆਂ ਸਨ। ਜਦੋਂ ਉਸ ਨੇ ਇੱਕ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਆਉਣ ਦਾ ਕਾਰਨ ਦੱਸਿਆ ਤਾਂ ਆਪਣਾ ਹਾਸਾ ਰੋਕ ਕੇ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨੇ ਸ਼ਰਾਰਤ ਵੱਸ ਉਸ ਨੂੰ ਦਫ਼ਤਰ ਮੁਖੀ ਕੋਲ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ। ਚੂਹਾ ਇਜ਼ਾਜ਼ਤ ਲੈ ਕੇ ਦਫ਼ਤਰ ਮੁਖੀ ਦੇ ਕਮਰੇ ਵਿੱਚ ਗਿਆ ਤਾਂ ਮੁਖੀ ਉਸ ਦੇ ਸਲੀਕੇ ਤੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋਇਆ ਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਕੁਰਸੀ 'ਤੇ ਬੈਠਣ ਲਈ ਕਿਹਾ। ਮੁਖੀ ਨੇ ਚੂਹੇ ਨੂੰ ਪੁੱਛਿਆ, “ਹਾਂ ਬਈ, ਕਿਵੇਂ ਆਉਣਾ

ਯੋਗਤਾ ਪੂਰੀ ਨਹੀਂ।” ਚੂਹਾ ਤਰਲੇ ਲੈਣ ਲੱਗਾ। ਮੁਖੀ 'ਤੇ ਅਸਰ ਨਾ ਹੋਇਆ। ਚੂਹਾ ਰਾਤ ਦਾ ਭੁੱਖਾ ਤਾਂ ਸੀ ਹੀ, ਉਮੀਦ ਟੁੱਟਣ ਕਾਰਨ ਬੇਹੋਸ਼ ਹੋਣ ਵਾਲਾ ਹੋ ਗਿਆ। ਉਸ ਦੀ ਹਾਲਤ ਦੇਖ ਕੇ ਮੁਖੀ ਨੂੰ ਤਰਸ ਆ ਗਿਆ। ਉਸ ਨੇ ਦਿਲਾਸਾ ਦੇਣ ਲਈ ਕਿਹਾ, “ਬੇਰ, ਇਸ ਵੇਲੇ ਤਾਂ ਮੈਂ ਤੇਰੀ ਮਦਦ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ। ਤੂੰ ਇਉਂ ਕਰ, ਗਾਹੇ-ਬਗਾਹੇ ਦਫ਼ਤਰ ਗੇੜਾ ਮਾਰਦਾ ਰਹੀਂ। ਕੀ ਪਤਾ ਕਦੇ ਤੇਰਾ ਕੰਮ ਬਣ ਜਾਵੇ!” ਚੂਹੇ ਨੂੰ ਮੁਖੀ ਦੇ ਕਮਰੇ ਅੰਦਰ ਲੈ ਕੇ ਆਇਆ ਸੇਵਾਦਾਰ ਸਾਰਾ ਸਮਾਂ ਉੱਥੇ ਹੀ ਖੜ੍ਹਾ ਰਿਹਾ ਸੀ ਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਚੂਹੇ ਦੇ ਭੁੱਖਣ ਭਾਣਾ ਹੋਣ ਦਾ ਪਤਾ ਸੀ। ਉਸ ਨੇ ਮੁਖੀ ਨੂੰ ਕੰਨ ਵਿੱਚ ਇਹ ਗੱਲ ਦੱਸੀ ਤਾਂ ਮੁਖੀ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਕੁਝ ਖਾਣ ਲਈ ਦੇ ਦਿੱਤਾ। ਬੇਹੋਸ਼ ਹੋਣ ਕੰਢੇ ਪੁੱਜੇ ਚੂਹੇ ਨੇ ਛਿੱਡ ਭਰਨ ਲਈ ਕੁਝ ਮਿਲਣ 'ਤੇ ਦਫ਼ਤਰ ਮੁਖੀ ਦਾ ਸ਼ੁਕਰਾਨਾ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਘਰ ਪਰਤ ਗਿਆ। ਫਿਰ ਉਹ ਬੋੜੇ-ਬੋੜੇ ਦਿਨਾਂ ਬਾਅਦ ਉਸ ਦਫ਼ਤਰ ਦਾ ਗੇੜਾ ਮਾਰਨ ਆਉਂਦਾ ਕਿ ਖੋਰੇ ਝੋਲੀ ਬੈਰ ਪੈ ਹੀ ਜਾਵੇ। ਇੰਨੀ ਵਾਰ ਆਉਣ ਕਾਰਨ ਮੁਖੀ ਨੂੰ ਤੰਗੀਆਂ-ਤੁਰਸੀਆਂ ਵਿੱਚ ਅਉਧ ਹੋਵਾ ਰਹੇ ਚੂਹੇ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਬਾਰੇ ਪਤਾ ਲੱਗ ਗਿਆ। ਨੌਕਰੀ ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਮਿਲ ਨਹੀਂ ਸੀ ਸਕਦੀ ਪਰ ਮੁਖੀ ਖਾਣ ਲਈ ਉਸ ਨੂੰ ਜ਼ਰੂਰ ਕੁਝ ਨਾ ਕੁਝ ਦੇ ਦਿੰਦਾ। ਸਾਲ ਲੰਘਦੇ ਗਏ ਅਤੇ ਨੌਕਰੀ ਲਈ “ਵਰਏਜ਼ ਹੋਣ ਮਗਰੋਂ ਉਹ ਚੂਹਾ ਬੁੱਢਾ ਵੀ ਹੋ ਗਿਆ। ਇੱਕ ਆਸ ਹਾਲੇ ਵੀ ਬਾਕੀ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਉਸ ਨੇ ਛੋਟੇ ਮੋਟੇ ਕੰਮ ਕਰਕੇ ਸਮਰੱਥਾ ਮੁਤਾਬਿਕ ਆਪਣੇ ਪੁੱਤਰ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਾ ਲਿਆ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਇੱਕ ਦਿਨ ਉਸੇ ਦਫ਼ਤਰ ਜਾ ਕੇ ਚੂਹੇ ਨੇ ਆਪਣੇ ਪੁੱਤਰ ਲਈ ਨੌਕਰੀ ਦੀ ਗੱਲ ਤੋਰੀ, ਜਿੱਥੇ ਗੇੜੇ ਲਾਉਂਦਿਆਂ ਉਸ ਦੀ ਸਾਰੀ ਉਮਰ ਲੰਘ ਗਈ ਸੀ। ਮੁਖੀ ਚੰਗਾ ਬੰਦਾ ਸੀ। ਉਸ ਨੇ ਚੂਹੇ ਨੂੰ ਕੁਝ ਦਿਨਾਂ ਬਾਅਦ ਪੁੱਤਰ ਨੂੰ ਲਿਆਉਣ ਲਈ ਕਿਹਾ।

ਬਾਬਤ ਉਸ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਦੱਸ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਉਸ ਵੀ ਨਵਾਂ ਮੁਖੀ ਦਾਨਾ ਬੰਦਾ ਸੀ। ਉਹ ਦੋਵੇਂ ਪਿਉ ਪੁੱਤ ਨਾਲ ਬੜੀ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੇਸ਼ ਆਇਆ ਅਤੇ ਠਹੁੰਮੇ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਗੱਲ ਸੁਣੀ। ਇਸ ਵਾਰ ਦਫ਼ਤਰ ਵਿੱਚ ਆਸਾਮੀ ਖਾਲੀ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਫਿਰ ਵੀ ਮੁਖੀ ਨੇ ਲੋੜ ਪੈਣ ਉੱਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਬੁਲਾਉਣ ਦੀ ਗੱਲ ਆਖੀ। ਫਿਰ ਉਹੀ ਸਿਲਸਿਲਾ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਿਆ। ਇਹ ਮੁਖੀ ਵੀ ਹਰ ਵਾਰ ਆਏ ਨੌਜਵਾਨ ਚੂਹੇ ਨੂੰ ਕੁਝ ਨਾ ਕੁਝ ਖਾਣ ਲਈ ਦੇ ਦਿੰਦਾ। ਦਰਅਸਲ, ਇਹ ਮੁਖੀ ਆਪ ਤੋਂ ਛੋਟੇ ਹਰ ਇੱਕ, ਚਾਹੇ ਇਨਸਾਨ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਜਾਨਵਰ, ਨਾਲ ਪਿਆਰ ਨਾਲ ਪੇਸ਼ ਆਉਂਦਾ ਸੀ। ਉਸ ਨੇ ਤਾਂ ਆਪਣੇ ਘਰ ਰਹਿੰਦੀ ਕਾਟੋ ਤੱਕ ਦਾ ਵੀ ਨਾਂ ਰੱਖਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਖਾਣਾ ਆਪਣੇ

ਹੱਥੀਂ ਖੁਆਉਂਦਾ ਸੀ। ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਦਾ ਮਸਲਾ ਤਾਂ ਹੱਲ ਨਾ ਹੋਇਆ, ਪਰ ਫਿਰ ਵੀ ਚੂਹੇ ਨੇ ਹੋਸਲਾ ਨਾ ਹਾਰਿਆ। ਫਿਰ ਇੱਕ ਦਿਨ ਇਹ ਮੁਖੀ ਵੀ ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਹੋ ਗਿਆ। ਉਸ ਦੀ ਥਾਂ ਨਵਾਂ ਮੁਖੀ ਆ ਬਿਰਾਜਿਆ। ਅਗਲਾ ਮੁਖੀ ਬੜਾ ਪੜ੍ਹਨ-ਲਿਖਣ ਵਾਲਾ ਬੰਦਾ ਸੀ। ਉਸ ਦੇ ਆਲੇ-ਦੁਆਲੇ ਤਾਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿਤਾਬਾਂ ਦੀਆਂ ਕੰਧਾਂ ਹੀ ਉਸਰੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਸਨ। ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਕਮਰਿਆਂ ਦੀਆਂ ਬਾਰੀਆਂ ਅਤੇ ਰੋਸ਼ਨਦਾਨਾਂ ਅੱਗੇ ਵੀ ਕਿਤਾਬਾਂ ਦੇ ਢੇਰ ਲੱਗ ਗਏ। ਨਵੇਂ ਮੁਖੀ ਕੋਲ ਆ ਕੇ ਚੂਹੇ ਨੇ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਵਿਦਿਅਕ ਯੋਗਤਾ ਪੁੱਛੀ ਗਈ। ਮੁਖੀ ਨੇ ਕਿਹਾ, “ਤੇਰੀ ਯੋਗਤਾ ਤਾਂ ਇਸ ਆਸਾਮੀ ਮੁਤਾਬਿਕ ਨਹੀਂ, ਪਰ ਜੇਕਰ ਤੂੰ ਥੋੜ੍ਹਾ ਹੋਰ ਪੜ੍ਹ ਲਵੇਂ ਤਾਂ ਗੱਲ ਬਣ ਸਕਦੀ ਹੈ।” ਇਹ ਪੜ੍ਹਿਆ-ਲਿਖਿਆ ਚੂਹਾ ਮਿਹਨਤ ਕਰਨੋਂ ਝਿਜਕਦਾ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਹਾਂ, ਸਰਕਾਰੀ ਨੌਕਰੀਆਂ ਲੈਣ ਲਈ ਇਮਤਿਹਾਨ ਪਾਸ ਕਰਨ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਲਈ ਪੁਲੀਸ ਦੀਆਂ ਡਾਂਗਾਂ ਖਾਣ ਤੇ ਜੇਲ੍ਹ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਤੇ ਮੁਟਿਆਰਾਂ ਬਾਰੇ ਖ਼ਬਰਾਂ ਉਸ ਦੇ ਜਿਹਨ 'ਚ ਘੁੰਮਦੀਆਂ ਰਹਿੰਦੀਆਂ ਸਨ। ਇਸ ਲਈ ਉਸ ਨੇ ਮੁਖੀ ਦੀ ਸਲਾਹ ਮੰਨ ਕੇ ਹੋਰ ਪੜ੍ਹਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰ ਲਿਆ। ਉਸ ਨੇ ਆਸਾਮੀ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦੀ ਡਿਗਰੀ ਤਾਂ ਪਾਸ ਕੀਤੀ ਹੀ ਸਗੋਂ ਉਸ ਨੂੰ ਸਾਹਿਤ ਪੜ੍ਹਨ ਦੀ ਚੇਟਕ ਵੀ ਲੱਗ ਗਈ। ਉਸ ਦਾ ਇਹ ਸ਼ੌਕ ਇੰਨਾ ਵਧ ਗਿਆ ਕਿ ਇਸ ਦਫ਼ਤਰ ਆ ਕੇ ਕੋਈ ਨਾ ਕੋਈ ਕਿਤਾਬ ਪੜ੍ਹਨਾ ਉਸ ਨੇ ਨੇਮ ਬਣਾ ਲਿਆ ਅਤੇ ਉਹ ਭੁੱਖ-ਤੇਹ ਦੀ ਵੀ ਪਰਵਾਹ ਨਾ ਕਰਦਾ। ਉਸ ਨੇ ਦਫ਼ਤਰ ਮੁਖੀ ਨੂੰ ਵੀ ਅਜਿਹਾ ਕਰਦਾ ਹੀ ਦੇਖਿਆ ਸੀ ਕਿ ਕਦੇ ਘਰੋਂ ਖਾਣ ਨੂੰ ਕੁਝ ਲਿਆਂਦਾ ਤਾਂ ਖਾ ਲਿਆ, ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਕੰਟੀਨ 'ਚ ਮਿਲਦੀ ਕੋਈ ਚੀਜ਼ ਲੈ ਕੇ ਖਾ ਲੈਂਦੀ ਅਤੇ ਕਦੇ ਇਹ ਵੀ ਨਹੀਂ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਿਨਾਂ 'ਚ ਬੁੱਢੇ ਚੂਹੇ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ। ਨੌਕਰੀ ਹਾਸਲ ਕਰਨ ਲਈ ਦਿਨ ਰਾਤ ਇੱਕ ਕਰ ਰਹੇ ਚੂਹੇ ਨੂੰ ਹੋਰ ਵੀ ਤੰਗਦਸਤੀ ਨੇ

ਆ ਘੇਰਿਆ। ਇਸ ਸਭ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਉਸ ਨੇ ਸਾਹਿਤ ਦਾ ਪੱਲਾ ਨਾ ਛੱਡਿਆ। ਹੁਣ ਪੇਟ ਦੀ ਅੱਗ ਜਦੋਂ ਬਹੁਤ ਹੀ ਸਤਾਉਂਦੀ ਤਾਂ ਦਫ਼ਤਰੋਂ ਬਾਹਰ ਜਾ ਕੇ ਕੁਝ ਮਿਲਦਾ ਤਾਂ ਖਾ ਲੈਂਦਾ। ਜਿਸ ਦਿਨ ਭੁੱਖਾ ਹੀ ਰਹਿਣਾ ਪੈਂਦਾ ਤਾਂ ਕਦੇ ਕਿਤਾਬਾਂ 'ਚ ਪੜ੍ਹੀਆਂ ਜੁਝਾਰੂ ਕਵਿਤਾਵਾਂ ਉੱਚੀ-ਉੱਚੀ ਬੋਲਦਾ, ਕਦੇ ਇਨਕਲਾਬੀ ਨਾਅਰੇ ਲਾਉਂਦਾ। ਕਦੇ ਫਲਸਫ਼ਾ ਪੜ੍ਹਨ ਕਾਰਨ ਖੁਦ ਨੂੰ ਦਾਰਸ਼ਨਿਕ ਸਮਝਦਾ ਅਤੇ ਕਦੇ (ਮਜ਼ਬੂਰੀਵੱਸ ਹੀ ਸਹੀ) ਅਲਪ ਆਹਾਰੀ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਸੰਤ। ਆਪਣੀ ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰੀ ਦਾ ਕਾਰਨ ਕਦੇ ਉਹ ਸਿਆਸੀ ਲੁੱਬੜ ਚਾਲਾਂ ਨੂੰ ਸਮਝਦਾ, ਕਦੇ ਵੱਡੀ ਆਬਾਦੀ ਸਿਰ ਇਸ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਮੜ੍ਹਦਾ। ਠੀਕ-ਠਾਕ ਸਿਹਤ ਵਾਲਾ ਇਹ ਚੂਹਾ ਹੁਣ ਦਿਨੋਂ-ਦਿਨ ਕਮਜ਼ੋਰ ਹੁੰਦਾ ਗਿਆ। ਉਸ ਦੀਆਂ ਹੱਡੀਆਂ ਨਿਕਲ ਆਈਆਂ। ਆਖ਼ਰ ਇੱਕ ਦਿਨ ਅਖ਼ਬਾਰ ਵਿੱਚ ਇਸੇ ਦਫ਼ਤਰ 'ਚ ਖਾਲੀ ਆਸਾਮੀਆਂ ਭਰਨ ਸਬੰਧੀ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਆਇਆ। ਉਸ ਦਿਨ ਦਫ਼ਤਰ ਆਏ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਬੜੀ ਬਦਬੂ ਆਈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਬੜੀ ਥਾਂ ਦੇਖਿਆ, ਕਿਤੇ ਕੁਝ ਨਾ ਲੱਭਿਆ। ਆਖ਼ਰ ਬੜੀ ਮੁਸ਼ੱਕਤ ਮਗਰੋਂ ਕਿਸੇ ਨੇ ਰੋਸ਼ਨਦਾਨ ਕੋਲ ਦੇਖਿਆ। ਵਿਚਾਰਾ ਚੂਹਾ ਪੜ੍ਹ-ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਮੋਇਆ ਪਿਆ ਸੀ। ਮੁਖੀ ਨੂੰ ਪਤਾ ਲੱਗਿਆ ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਦੁੱਖ ਹੋਇਆ ਕਿ ਨੌਕਰੀ ਲਈ ਯੋਗ ਇਹ ਚੂਹਾ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਮਿਲੇ ਬਿਨਾਂ ਹੀ ਜਹਾਨੋਂ ਕੁਚ ਕਰ ਗਿਆ। ਗੱਲ ਪੂਰੀ ਇਮਾਰਤ 'ਚ ਫੈਲ ਗਈ। ਸਾਰੇ ਆਪਸ ਵਿੱਚ ਗੱਲਾਂ ਕਰਨ, “ਬੜਾ ਮਿਹਨਤੀ ਸੀ ਵਿਚਾਰਾ”; “ਨੌਕਰੀ ਤਾਂ ਏਥੇ ਬੰਦਿਆਂ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦੀ, ਇਹ ਤਾਂ ਫਿਰ ਵੀ ਚੂਹਾ ਹੋਇਆ...!”; “ਪਰ ਬੜਾ ਗਿਆਨਵਾਨ ਸੀ, ਉਹ ਕਿਹੜਾ ਵਿਸ਼ਾ ਏ ਜਿਸ ਬਾਰੇ ਇਹਨੂੰ ਪਤਾ ਨਾ ਹੋਵੇ।” ਜਿੰਨੇ ਮੂੰਹ ਓਨੀਆਂ ਗੱਲਾਂ। ਉਸ ਦੀਆਂ ਅੰਤਿਮ ਰਸਮਾਂ ਬਾਰੇ ਚਰਚਾ ਹੋਣ ਲੱਗੀ ਕਿ ਕੀ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਆਖ਼ਰ, ਉਸ ਦੇ ਸਸਕਾਰ ਦਾ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਵੀ ਅਖ਼ਬਾਰ 'ਚ ਛਪਵਾਇਆ ਗਿਆ। ਸਿੱਧੇ ਦਿਨ ਸੂਰਜਵਾਨ ਲੋਕ ਅਤੇ ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰਾਂ ਦੀ ਯੂਨੀਅਨ ਵਾਲੇ ਉਸ ਦੇ ਸਸਕਾਰ 'ਤੇ ਆਏ। ਹਰ ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰ ਉਸ ਚੂਹੇ ਦੀ ਅਰਬੀ ਨੂੰ ਮੋਢਾ ਦੇਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਹਰ ਇੱਕ ਨੂੰ ਜਾਪਦਾ ਸੀ ਜਿਵੇਂ ਇਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਆਪਣੀਆਂ ਸੱਧਰਾਂ ਦੀ ਮਈਅਤ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਹਸਰ ਵੀ ਇਸ ਗਿਆਨਵਾਨ ਚੂਹੇ ਜਿਹਾ ਹੀ ਹੋਵੇਗਾ।

ਰਵਨੀਤ ਕੌਰ

ਹੋਇਆ?” ਉਸ ਨੇ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਲਈ ਆਉਣ ਦੀ ਗੱਲ ਆਖੀ। ਇਹ ਸੁਣ ਕੇ ਮੁਖੀ ਵੀ ਮਨ ਹੀ ਮਨ ਹੱਸਿਆ ਤੇ ਸੋਚਣ ਲੱਗਿਆ ਕਿ ਹੁਣ ਇਹ ਇਨਸਾਨਾਂ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕਰੇਗਾ! ਫਿਰ ਵੀ ਉਸ ਨੇ ਪੁੱਛਿਆ, “ਕਿੰਨਾ ਕੁ ਪੜ੍ਹਿਆ ਏ?” ਚੂਹੇ ਨੇ ਆਜ਼ਮੀ ਜਿਹੀ ਨਾਲ ਕਿਹਾ, “ਜੀ, ਬਸ ਦਸ ਕੁ ਜਮਾਤਾਂ ਪਾਸ ਹਾਂ?” ਮੁਖੀ ਨੇ ਅਗਲੇ ਸਵਾਲ ਵਿੱਚ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਦੇ ਅੰਕ ਪੁੱਛੇ। ਇਹ ਸਵਾਲ ਸੁਣ ਕੇ ਕੰਨ ਜਿਹਾ ਖੁਰਕਦਾ ਉਹ ਬੋਲਿਆ, “ਜੀ, 100 'ਚੋਂ 40 ਅੰਕ ਸਨ।” ਮੁਖੀ ਨੇ ਅਗਲਾ ਸਵਾਲ ਦਾਗਿਆ, “ਤੇ ਹਿਸਾਬ 'ਚੋਂ?” ਚੂਹੇ ਨੂੰ ਸ਼ਬਦ ਆਪਣੇ ਸੰਘ 'ਚ ਅਟਕ ਗਏ ਜਾਪੇ ਤੇ ਮਸਾਂ ਹੀ ਆਖ ਸਕਿਆ, “ਜੀ, 100 ਵਿੱਚੋਂ 33 ਨੰਬਰ ਲੈ ਕੇ ਬਸ ਪਾਸ ਹੀ ਹੋ ਸਕਿਆ ਹਾਂ।” ਦਫ਼ਤਰ ਮੁਖੀ ਨੂੰ ਬਹਾਨਾ ਮਿਲ ਗਿਆ। ਉਸ ਨੇ ਕਿਹਾ, “ਨਾ ਬਈ, ਤੇਰੀ ਵਿਦਿਅਕ ਯੋਗਤਾ ਇਸ ਆਸਾਮੀ ਮੁਤਾਬਿਕ ਨਹੀਂ।” ਇਹ ਸੁਣ ਕੇ ਚੂਹੇ ਨੂੰ ਇਹ ਉਮੀਦ ਵੀ ਦਮ ਤੋੜਦੀ ਜਾਪੀ। ਉਸ ਨੇ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ, “ਜੀ, ਬਸ ਇੱਕ ਮੌਕਾ ਦੇ ਦਿਉ, ਮੈਂ ਪੂਰਾ ਮਨ ਲਾ ਕੇ ਕੰਮ ਕਰਾਂਗਾ।” ਮੁਖੀ ਨੇ ਕਿਹਾ, “ਤੈਨੂੰ ਕਹਿ ਤਾਂ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਤੇਰੀ ਵਿਦਿਅਕ

ਜਦੋਂ ਭੂਰੇ ਨੇ ਪੁਲੀਸ ਤੇ ਪਿੰਡ ਨੂੰ ਭਾਜੜਾਂ ਪਾਈਆਂ!

ਅੰਗਰੇਜ਼ ਹਕੂਮਤ ਵੇਲੇ ਤੋਂ ਯਾਨਿ ਪੂਰ ਤੋਂ ਹੀ ਲੋਕਾਂ ਅੰਦਰ ਪੁਲੀਸ ਦਾ ਭੈਅ ਤੁਰਿਆ ਆ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਗੱਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਹਾਕਿਆਂ ਦੀ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਅਤਿਵਾਦ, ਵੱਖਵਾਦ, ਖਾੜਕੂਵਾਦ, ਝੂਠੇ ਪੁਲੀਸ ਮੁਕਾਬਲੇ ਜਾਂ ਖਾਲਿਸਤਾਨ ਵਰਗੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦਾ ਵਰਤਾਰਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਹੁੰਦਾ। ਉਦੋਂ ਸਿਰਫ਼ ਕੋਲੇ ਬਾਣੇਦਾਰ ਕੋਲ ਬੋਲਟ ਮੋਟਰ ਸਾਈਕਲ ਹੁੰਦਾ ਸੀ, ਬਾਕੀ ਬਾਣੇ ਦਾ ਲਾਣਾ-ਵਾਣਾ ਸਾਈਕਲਾਂ ਉੱਤੇ ਡੰਡੇ ਵਜਾਉਂਦਾ ਫਿਰਦਾ

ਕੁਲਦੀਪ ਧਨੌਲਾ
ਫੋਨ: 94642-91023

ਰਹਿੰਦਾ ਸੀ। ਅੱਜ-ਕੱਲ੍ਹ ਤਾਂ ਆਮ ਪੁਲੀਸ ਮੁਲਾਜ਼ਮ ਕਾਰਾਂ, ਗੱਡੀਆਂ ਲਈ ਫਿਰਦੇ ਨੇ ਬਾਣੇਦਾਰਾਂ ਦੀ ਤਾਂ ਗੱਲ ਹੀ ਛੱਡੋ, ਉਹ ਤਾਂ ਜਿਪਸੀਆਂ ਤੇ ਗੰਨਮੈਨ ਲਈ ਫਿਰਦੇ ਹਨ। ਧਨੌਲੇ ਦਾ ਬਾਣਾ ਨਾਭੇ ਵਾਲੇ ਰਾਜੇ ਦੇ ਸਦਰ ਮੁਕਾਮ ਕਿਲ੍ਹੇ ਵਿੱਚ ਹੈ। ਇਹ ਕਿਲ੍ਹਾ ਸ਼ਹਿਰ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਉੱਚੀ ਥਾਂ ਬਣਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਸੱਥ ਵਿੱਚ ਬੈਠੇ ਬਜ਼ੁਰਗ ਗੱਲਾਂ ਕਰਦੇ ਹੁੰਦੇ ਸੀ ਕਿ ਪੁਲੀਸ ਵੱਲੋਂ ਫਤਿਹਾ ਬੰਦਾ ਪਹਿਲਾਂ ਤਾਂ ਪੁਲੀਸ ਵਾਲਿਆਂ ਨਾਲ ਤੁਰਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ ਪਰ ਜਦੋਂ ਬਾਣੇ (ਕਿਲ੍ਹੇ) ਦਾ ਮੁੱਖ ਗੇਟ ਦਿਸਦਾ ਤੇ ਚੜ੍ਹਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਤਾਂ ਉਹਦੇ ਤੋਂ ਪੈਰ ਨੀ ਪੱਟਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਇਕ ਪੁਲੀਸ ਦੀ ਦਹਿਸ਼ਤ, ਦੂਜੀ ਉਚਾਈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਿਨਾਂ ਵਿੱਚ ਇੱਥੇ ਵਿਦਿਆ ਸਾਗਰ ਬਾਣੇਦਾਰ ਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਜਦੋਂ ਉਹ ਦੁੱਗ-ਦੁੱਗ ਕਰਦੇ ਬੋਲਟ ਮੋਟਰ

ਸਾਈਕਲ ਉੱਤੇ ਤੁਰੁਲੇ ਤੇ ਟੌਰੇ ਵਾਲੀ ਪੱਗ ਬੰਨ੍ਹ ਕੇ ਆਉਂਦਾ ਸੀ ਤਾਂ ਲੋਕ ਬੜੇ ਹੈਰਾਨੀ ਨਾਲ ਤੱਕਦੇ ਸਨ। ਉਹਦੇ ਗੋਰੇ ਰੰਗ ਉੱਤੇ ਖਾਕੀ ਵਰਦੀ ਬੜੀ ਜਚਦੀ ਸੀ। ਹੋਇਆ ਇਹ ਕਿ ਨੇੜਲੇ ਪਿੰਡ ਦਾਨਗੜ੍ਹ ਦੇ ਕਾਮੇ ਰੂੜੀ ਤੋਂ ਟਰਾਲੀ ਭਰੀ ਜਾਂਦੇ ਸੀ ਤਾਂ ਭੂਰਾ ਸਿੰਘ ਨਾਂ ਦੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੇ ਕੋਲ ਦੀ ਲੰਘੀ ਜਾਂਦੀ ਭਰਜਾਈ ਨੂੰ ਟਿੱਚਰ ਕਰ ਦਿੱਤੀ। ਅੱਗੋਂ ਭਰਜਾਈ ਨੇ ਮੋੜਵਾਂ ਅਜਿਹਾ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਭੂਰਾ ਸਿੰਘ ਦੇ ਹੱਥ ਵਿੱਚ ਕਹੀ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਗੁੱਸੇ ਵਿੱਚ ਆਏ ਨੇ ਕਹੀ ਦਾ ਵਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਗੱਲ ਵੱਧ ਕੇ ਬਾਣੇ ਤਕ ਜਾ ਪਹੁੰਚੀ ਤੇ ਭੂਰਾ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਪੁਲੀਸ ਲੈ ਗਈ। ਉਹ ਵਿਚਾਰ ਦਰਵੇਸ਼ ਬੰਦਾ। ਉਹਨੇ ਤਾਂ ਕਦੇ ਕੁੱਤੇ ਦੇ ਸੋਟੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਮਾਰੀ। ਬਾਣੇਦਾਰ ਵਿਦਿਆ ਸਾਗਰ ਭੂਰੇ ਦੋ-ਚਾਰ ਬੱਪੜ ਮਾਰ ਕੇ ਕਹਿੰਦਾ ਤੈਨੂੰ ਜਿਉਂਦਾ ਨੀ ਛੱਡਦਾ, ਤੇਰੀ ਹਿੰਮਤ ਕਿਵੇਂ ਹੋਈ ਕਹੀ ਮਾਰਨ ਦੀ। ਉਦੋਂ ਮੁਲਜ਼ਮ ਜਾਂਦੇ ਨੂੰ ਅੱਜ-ਕੱਲ੍ਹ ਵਾਂਗ ਹਵਾਲਾਤ ਵਿੱਚ ਘਟ ਹੀ ਬੰਦ ਕਰਦੇ ਸਨ। ਬਾਣੇਦਾਰ ਦੀ ਦਿੱਤੀ ਧਮਕੀ ਤੋਂ ਭੂਰਾ ਬੁਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਘਬਰਾਇਆ ਹੋਇਆ ਡਰਦਾ ਮਾਰਿਆ ਪਿੰਡ ਭੱਜਣ ਦੀ ਬਾਣੇ ਆਈ ਪੰਚਾਇਤ ਨਾਲ ਮੱਲਕ ਦੇਣੇ ਖਿਸਕ ਗਿਆ। ਓਧਰ, ਸਾਰੇ ਪਿੰਡ ਵਿੱਚ ਗੱਲ ਫੈਲ ਗਈ ਕਿ ਭੂਰਾ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਪੁਲੀਸ ਲੈ ਗਈ, ਪੁਲੀਸ ਲੈ ਗਈ। ਜਦੋਂ ਪੰਚਾਇਤ ਬਾਣੇ ਪਹੁੰਚੀ ਤਾਂ ਬਾਣੇਦਾਰ ਕਹਿੰਦਾ, ਮੈਂ ਤਾਂ ਤੁਹਾਡਾ ਬੰਦਾ ਛੱਡ ਤਾਂ ਪਰ ਪੰਚਾਇਤ ਕਹਿੰਦੀ ਦੱਸੇ ਕੀਹਦੇ ਨਾਲ ਤੋਰਿਆ, ਉਹ ਤਾਂ ਪਿੰਡ ਪਹੁੰਚਿਆ ਨੀ। ਹੁਣ ਬਾਣੇਦਾਰ ਤਾਂ ਦੱਸੇ ਜੇ ਉਹਨੇ ਕਿਸੇ ਨਾਲ ਤੋਰਿਆ ਹੋਵੇ, ਐਵੇਂ ਕੀਹਦਾ ਨਾ ਲੈ ਦੇਵੇ?

ਵਿਦਿਆ ਸਾਗਰ ਅਤੇ ਧਨੌਲਾ ਬਾਣੇ ਦੀਆਂ ਫਾਈਲ ਫੋਟੋਜ਼।

ਦਰਜਨ ਪਿੰਡਾਂ ਦੇ ਲੋਕ ਡਰਾਮੇ ਦੇਖਣ ਆਇਆ ਕਰਦੇ ਸਨ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਦੋਂ ਰੇਡੀੋ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਮਨੋਰੰਜਨ ਦਾ ਕੋਈ ਸਾਧਨ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਹੁੰਦਾ। ਕਾਮਰੇਡ ਪੁਲੀਸ ਉੱਤੇ ਤਵਿਆਂ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਗਾਇਆ ਕਰਦੇ ਸਨ: ਜੇ ਬੋਝੇ ਘਰ ਪੁਲੀਸੀਏ ਆ ਜਾਣ, ਤੁਸੀਂ ਰੱਖਿਓਂ ਤਕੜਾਈਆਂ, ਸੁੱਤੇ ਜਵਾਕਾਂ 'ਤੇ' ਲੈ ਨਾ ਜਾਣ ਰਜਾਈਆਂ, ਸੁੱਤੇ ਜਵਾਕਾਂ ਤੋਂ... ਧੂਰਕੋਟ ਦਾ ਮਰ ਗਿਆ, ਬਹਿਣੀਵਾਲੇ ਦੀ ਕੁੱਟ ਦਾ ਮਾਰਿਆ, ਬਹਿਣੀਵਾਲੇ ਦੀ ਵਗੈਰਾ-ਵਗੈਰਾ। ਬਾਣੇਦਾਰ ਦੀ ਗੱਲ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਸੱਚੀ ਨਾ

ਲੱਗੀ, ਉਹ ਕਹਿੰਦੇ ਭੂਰਾ ਸਿੰਘ ਪਿੰਡ ਹੀ ਜਾਂਦਾ। ਪੁਲੀਸ ਨੇ ਬਾਣੇ ਦੇ ਸਾਰੇ ਖੱਲ-ਖੁੰਜੇ ਦੇਖ ਮਾਰੇ ਪਰ ਭੂਰਾ ਕਿਤੇ ਨਾ ਮਿਲਿਆ। ਓਧਰ ਪਿੰਡ ਦੇ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਦੇ ਸਪੀਕਰ ਵਿੱਚ ਬੋਲ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਭੂਰਾ ਸਿੰਘ ਪੁਲੀਸ ਨੇ ਬਾਣੇ ਵਿੱਚ ਮਾਰ ਦਿੱਤਾ ਤੇ ਰਾਤ ਨੂੰ ਉਹਦੀ ਲਾਸ਼ ਹਰੀਗੜ੍ਹ ਨਹਿਰ ਵਿੱਚ ਸੁੱਟਣ ਜਾਵੇਗੀ। ਐਨਾ ਕਹਿਣ ਦੀ ਦੇਰ ਸੀ ਬਾਣੇ ਦਾ ਮੁੱਖ ਗੇਟ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਟਰੈਕਟਰ-ਟਰਾਲੀਆਂ ਨਾਲ ਘੇਰ ਲਿਆ। ਓਧਰ ਬਾਣੇਦਾਰ ਵਿਦਿਆ ਸਾਗਰ ਨੂੰ ਵੀ ਮਾਘ ਦੇ ਮਹੀਨੇ ਤਰੇਲੀਆਂ ਆਉਣ ਲੱਗ ਪਈਆਂ। ਉਹਦੀ ਨੌਕਰੀ ਦਾ ਸਵਾਲ ਸੀ ਤੇ ਉਹ ਪਿੰਡ ਵਾਸੀਆਂ ਨੂੰ ਭੂਰਾ ਸਿੰਘ ਕਿੱਥੋਂ ਦੇਵੇ? ਉਹਨੇ ਪਿੰਡ ਵਾਲਿਆਂ ਨਾਲ ਜਦੋਂ ਸਮਝੌਤੇ ਦੀ ਗੱਲ ਤੋਰੀ ਤਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਪੱਕਾ ਹੀ ਯਕੀਨ ਹੋ ਗਿਆ ਕਿ ਉਹਦੀ ਅਲਖ ਮੁਕਾ ਦਿੱਤੀ। ਅਖ਼ਬਾਰਾਂ ਵਿੱਚ ਖ਼ਬਰਾਂ ਛਪ ਗਈਆਂ ਧਨੌਲਾ ਬਾਣੇ ਵਿਚੋਂ ਦਾਨਗੜ੍ਹ ਦਾ ਭੂਰਾ ਗੁੰਮ। ਵੱਡੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਮੌਕਾ ਦੇਖਣ ਆਏ। ਪੁਲੀਸ ਵਾਲਿਆਂ ਨੇ ਭੂਰਾ ਸਿੰਘ ਦੇ ਭੱਜਣ ਦਾ

ਪੱਜ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਕਿਲ੍ਹੇ ਦੀਆਂ ਕੰਧਾਂ ਵਿੱਚ ਖੜ੍ਹੇ ਪਿੱਪਲ ਦੇ ਟਾਹਣੇ ਨਾਲ ਪਰਨਾ ਬੰਨ੍ਹ ਕੇ ਲਮਕਾ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਪਿਛਲੇ ਪਾਸੇ ਛਾਲ ਮਾਰ ਗਿਆ। ਤਾਂ ਲੋਕਾਂ ਪੁਲੀਸ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਸਵਾਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਤੁਹਾਡਾ ਇਕ ਵੀ ਮੁਲਾਜ਼ਮ ਇਸ ਪਰਨੇ ਰਾਹੀਂ ਥੱਲੇ ਉਤਰ ਕੇ ਦਿਖਾਵੇ ਅਸੀਂ ਮੰਨ ਜਾਵਾਂਗੇ ਕਿ ਉਹ ਭੱਜ ਗਿਆ। ਹੁਣ ਕਿਲ੍ਹੇ ਦੀ ਐਨੀ ਉੱਚੀ ਕੰਧ, ਅੱਧੇ ਅਸਮਾਨ 'ਤੇ ਛਾਲ ਕਿਹੜਾ ਮਾਰੇ? ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੇ ਮੂੰਹ ਵੀ ਸਿਉਤੇ ਗਏ। ਪਿੰਡ ਵਾਸੀਆਂ ਅਤੇ ਪੁਲੀਸ ਨੂੰ ਕਈ ਦਿਨ ਭਾਜੜਾਂ ਪਾਉਣ ਵਾਲਾ ਇਹ 'ਮਿਲਖਾ ਸਿੰਘ' ਪਿੰਡ ਜਾਣ ਦੀ ਥਾਂ ਜਲੰਧਰ ਕਾਮਰੇਡਾਂ ਦੇ ਦਫ਼ਤਰ ਪਹੁੰਚ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਹਦੇ ਪਿੰਡ ਪਹੁੰਚਣ ਬਾਅਦ ਪੁਲੀਸ ਤੇ ਪਿੰਡ ਨੂੰ ਚੈਨ ਆਈ। ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵਿੱਦਿਆ ਸਾਗਰ ਐਸ.ਪੀ. ਸੰਗਰੂਰ ਵੀ ਰਹੇ ਪਰ ਭੂਰਾ ਸਿੰਘ ਦਾ ਵਾਲ ਵਿੰਗਾ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ। ਜੇ ਕਿਤੇ ਅੱਜ ਵਰਗੇ ਹਾਲਾਤ ਹੁੰਦੇ ਭੂਰਾ ਸਿੰਘ ਉੱਤੇ ਪੁਲੀਸ ਨੂੰ 'ਬਦਨਾਮ' ਕਰਨ ਜਾਂ ਪਤਾ ਨੀ ਹੋਰ ਕਿਹੜੇ-ਕਿਹੜੇ ਕੇਸ ਪਾ ਕੇ ਜੇਲ੍ਹ ਭੇਜਿਆ ਹੁੰਦਾ ਜਾਂ ਫੇਰ 'ਦੂਜੇ ਲੋਟ' ਪੁਲੀਸ ਨੇ ਉਹਦਾ ਦਾਣੇ-ਪਾਣੀ ਵਿਚੋਂ 'ਸੀਰ' ਮੁਕਾ ਦੇਣਾ ਸੀ। ਇੱਥੇ ਤਾਂ ਕਰਨਲਾਂ ਦੇ ਪੈਰ ਨੀ ਲੱਗਦੇ, ਭੂਰਾ ਸਿੰਘ ਪੁਲੀਸ ਅੱਗੇ ਕੀ ਚੀਜ਼ ਸੀ? ਵਿੱਦਿਆ ਸਾਗਰ ਦੇ ਬੇਟੇ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਫੋਟੋਆਂ ਭੇਜਦੇ ਹੋਏ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਭੂਰਾ ਸਿੰਘ ਦੇ ਬਾਣੇ ਵਿਚੋਂ ਭੱਜਣ ਸਮੇਂ ਪਿਤਾ ਜੀ ਬੜੇ ਦਿਨ ਪ੍ਰੇਸ਼ਾਨ ਰਹੇ ਕਿਉਂਕਿ ਜਿਹੜਾ ਕੰਮ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੀਤਾ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਐਵੇਂ ਹੀ ਨਾਂ ਬਦਨਾਮ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ। ਵਿੱਦਿਆ ਸਾਗਰ ਅਤੇ ਭੂਰਾ ਸਿੰਘ ਦੁਨੀਆ ਤੋਂ ਕੂਚ ਕਰ ਗਏ। ਬੰਦੇ ਜਹਾਨੋਂ ਤੁਰ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਤੇ ਯਾਦਾਂ ਹੀ ਰਹਿ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ।

‘ਉਰਦੂ’ ਬਾਰੇ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਸੁਲਾਘਾਯੋਗ

ਭਾਸ਼ਾ ਕਿਸੇ ਧਰਮ ਦੀ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ, ਉਹ ਇਲਾਕੇ, ਭਾਈਚਾਰੇ ਤੇ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤੀ ਨਾਲ ਜੁੜੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

ਪਿਛਲੇ ਕਈ ਦਹਾਕਿਆਂ ‘ਤੇ’ ਉਰਦੂ ਭਾਸ਼ਾ ਨਾਲ ਜੋ ਵਿਭੇਦਪੂਰਨ ਵਿਵਹਾਰ ਕੁਝ ਤੰਗ-ਨਜ਼ਰ ਲੋਕਾਂ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਉਸ ‘ਤੇ’ ਸਾਰੇ ਭਲੀਭਾਂਤੀ ਵਾਕਫ਼ ਹਨ, ਪਰ ਹਾਲ ਹੀ ਵਿਚ ਉਰਦੂ ਭਾਸ਼ਾ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਕੁਝ ਲੋਕਾਂ ਵੱਲੋਂ ਜਿਹੜੇ ਪੱਖਪਾਤੀ ਅਤੇ ਨਫ਼ਰਤ ਭਰੇ ਬਿਆਨ ਦਿੱਤੇ ਗਏ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਉਦਾਹਰਣ ਪਹਿਲਾਂ ਸ਼ਾਇਦ ਹੀ ਕਿਤੇ ਮਿਲਦੀ ਹੋਵੇ।

ਇੱਕ ਰਿਪੋਰਟ ਅਨੁਸਾਰ, ਹਾਲ ਹੀ ਵਿਚ ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰ (ਯੂ. ਐਨ. ਓ.) ਵੱਲੋਂ ਉਰਦੂ

ਲਿਖਤ ਵਿਚ ਬਹੁਤ ਧੜੱਲੇ ਨਾਲ ਆਮ ਵਰਤੋਂ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।

ਵੈਸੇ ‘ਉਰਦੂ’ ਸ਼ਬਦ ਤੁਰਕੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦਾ ਹੈ, ਜਿਸਦਾ ਅਰਥ ‘ਲਸ਼ਕਰ’ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਲਸ਼ਕਰ ਵਿਚ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਖੇਤਰਾਂ ਅਤੇ ਧਰਮਾਂ ਦੇ ਲੋਕੀ ਇੱਕ ਥਾਂ ਜਮ੍ਹਾਂ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਰਦੂ ਨੇ ਵੀ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਦੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਘੇਰੇ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਦਿਆਂ ਆਪਣੀ ਵਿਸ਼ਾਲਤਾ ਦਾ ਸਬੂਤ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।

ਜਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸਮਿਆਂ ਵਿਚ ਉਰਦੂ ਨੂੰ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਨਾਵਾਂ ਨਾਲ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਰਿਹਾ— ਕਦੇ ਹਿੰਦਵੀ, ਕਦੇ ਰੇਖਤਾ, ਕਦੇ ਗੁਜਰੀ, ਕਦੇ ਉਰਦੂ-ਏ-ਮੁਅੱਲਾ ਆਦਿ।

ਉਰਦੂ ਦੀ ਮਿੱਠਾਸ ਤੇ ਲੋਕਪ੍ਰਿਯਤਾ ਕਰਕੇ ਇਸਨੂੰ ਲਗਭਗ ਹਰ ਧਰਮ ਅਤੇ ਕੌਮ ਦੇ ਕਵੀਆਂ ਅਤੇ ਲੇਖਕਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਗਟਾਵੇ ਲਈ ਵਰਤਿਆ। ਉਰਦੂ ਦੇ ਲੇਖਕਾਂ ਅਤੇ ਕਵੀਆਂ ਤੇ ਝਾਤ ਮਾਰਦਿਆਂ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਨਾਮੀ ਗ਼ੈਰ-ਮੁਸਲਿਮ ਲੇਖਕਾਂ ਦੇ ਨਾਂ ਵੀ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆ ਜਾਂਦੇ ਹਨ— ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਫਿਰਾਕ ਗੋਰਖਪੁਰੀ (ਅਸਲੀ ਨਾਂ ਰਘੁਪਤੀ), ਪੰਡਤ ਬ੍ਰਿਜ ਨਾਰਾਇਣ ਚਕਰਬਰਤੀ, ਪੰਡਤ ਰਤਨ ਨਾਥ ਸਰਸਾਰ, ਦਇਆ ਸ਼ੰਕਰ ਨਸੀਮ, ਰਾਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬੇਦੀ, ਕੁੰਵਰ ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬੇਦੀ ਸਿਹਰ, ਬਲਵੰਤ ਸਿੰਘ, ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਚੰਦਰ ਆਦਿ।

ਸ਼ਾਇਦ ਇਹੋ ਵਜ੍ਹਾ ਹੈ ਕਿ ਹਾਲ ਹੀ ਵਿਚ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਸਰਵਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਉਰਦੂ ਭਾਸ਼ਾ ਦੀ ਗੰਗਾ-ਜਮੁਨੀ ਤਹਿਜ਼ੀਬ ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਭਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਭਾਸ਼ਾ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਕਿਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਵਿਚ ਵੰਡ ਦਾ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਬਣਣੀ ਚਾਹੀਦੀ। ਉਰਦੂ ਭਾਸ਼ਾ ਗੰਗਾ-ਜਮੁਨੀ ਜਾਂ ਭਾਰਤੀ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਦਾ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਨਮੂਨਾ ਹੈ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਰਦੂ ਇਸ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਮਿੱਟੀ ਵਿਚ ਪਲੀ-ਵਧੀ ਭਾਸ਼ਾ ਹੈ। ਆਓ, ਅਸੀਂ ਉਰਦੂ ਤੇ ਬਾਕੀ ਸਾਰੀਆਂ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਨਾਲ ਦੋਸਤੀ ਕਰੀਏ! ਇਹ ਬਿਆਨ ਕਿਸੇ ਉਰਦੂ ਪ੍ਰੇਮੀ ਦਾ ਨਹੀਂ, ਸਗੋਂ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਉਰਦੂ ਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿਚ ਇਹ ਬਿਆਨ ਆਪਣੇ ਇੱਕ ਫੈਸਲੇ ਦੌਰਾਨ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਦਰਅਸਲ ਮਾਮਲਾ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਦੇ ਅਕੋਲਾ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੀ ਪਾਟੂਰ ਨਗਰ ਕੌਂਸਲ ਦੀ ਇਮਾਰਤ ‘ਤੇ ਲੱਗੇ ਉਰਦੂ ਬੋਰਡ

ਖਿਲਾਫ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾ ਸੀ, ਜਿਸਨੂੰ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਉਪਰੋਕਤ ਸ਼ਬਦਾਂ ਨਾਲ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ।

ਉਰਦੂ ਦੇ ਬੋਰਡ ਖਿਲਾਫ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਸਾਬਕਾ ਕੌਂਸਲਰ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਸੀ ਕਿ ਉਰਦੂ ਵਿਚ ਬੋਰਡ ਲਾਉਣਾ ਸੂਬੇ ਦੇ ਭਾਸ਼ਾ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਹੈ। ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਦਿਆਂ ਜਸਟਿਸ ਸੁਥਾਂ ਧੂਲੀਆਂ ਤੇ

ਜਸਟਿਸ ਕੇ ਵਿਨੋਦ ਚੰਦਰਨ ਦੀ ਬੈਂਚ ਨੇ ਬੰਬੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਬਹਾਲ ਰੱਖਿਆ। ਬੈਂਚ ਨੇ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿਚ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਦਲੀਲਾਂ ਨੂੰ ਭਾਸ਼ਾਈ ਤੁਅੱਸਬ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ। ਬੈਂਚ ਨੇ ਕਿਹਾ— ਕਿਸੇ ਵੀ ਭਾਸ਼ਾ ਖਿਲਾਫ ਸਾਡੀਆਂ ਗਲਤਫਹਿਮੀਆਂ ਨੂੰ ਸੱਚ ਤੇ ਸਾਹਸ ਨਾਲ ਖਤਮ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਸਾਡੇ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਵਿਵਧਤਾ ਸਾਡੀ ਤਾਕਤ ਹੈ, ਕਮਜ਼ੋਰੀ ਨਹੀਂ। ਉਰਦੂ ਨਾਲ ਦੋਸਤੀ ਕਰੋ, ਦੁਸ਼ਮਣੀ ਨਹੀਂ।

ਭਾਸ਼ਾ ਕਿਸੇ ਧਰਮ ਦੀ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ, ਉਹ ਇਲਾਕੇ, ਭਾਈਚਾਰੇ ਤੇ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤੀ ਨਾਲ ਜੁੜੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

ਬੈਂਚ ਨੇ ਉਰਦੂ ਨੂੰ ਗੰਗਾ-ਜਮੁਨੀ ਤਹਿਜ਼ੀਬ ਦਾ ਬਿਹਤਰੀਨ ਨਮੂਨਾ ਦੱਸਦਿਆਂ ਉਸਨੂੰ ਸਾਂਝੀ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤੀ ਦੀ ਨਜ਼ੀਰ ਦੱਸਿਆ, ਬੈਂਚ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਰਦੂ ਹਿੰਦੀ ਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇੱਕ ਭਾਰਤੀ ਭਾਸ਼ਾ ਹੈ, ਜਿਹੜੀ ਇੱਥੋਂ ਦੀ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤੀ ਵਿਚ ਪੈਦਾ ਹੋਈ ਤੇ ਪਲੀ-ਵਧੀ। ਉਰਦੂ ਨੂੰ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਜਾਂ ਸਿਰਫ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਮੰਨਣਾ ਇੱਕ ਇਤਿਹਾਸਕ ਭੁਲੇਖਾ ਹੈ।

ਬੈਂਚ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਅੰਗਰੇਜ਼ਾਂ ਦੀ ਪਾਤੋ ਤੇ ਰਾਜ ਕਰੇ ਦੀ ਨੀਤੀ ਨਾਲ ਜੋੜਦਿਆਂ ਕਿਹਾ, ‘ਇਹ ਵੰਡ ਬਸਤੀਵਾਦੀ ਤਾਕਤਾਂ ਵੱਲੋਂ ਧਾਰਮਕ ਆਧਾਰ ‘ਤੇ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਨੂੰ ਅੱਡ ਕਰਨ ਦੀ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਹਿੰਦੀ ਨੂੰ ਹਿੰਦੂਆਂ ਦੀ ਅਤੇ ਉਰਦੂ ਨੂੰ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨਾ ਸਾਡੀ ਸਾਂਝੀ ਵਿਰਾਸਤ ‘ਤੇ ਹਮਲਾ ਸੀ।

ਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿ ਉਰਦੂ ਜਾਂ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨੀ ਦੀ ਹੋਂਦ ਹੀ ਖਤਮ ਹੋ ਗਈ। ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਨਿਰਮਾਤਾਵਾਂ ਦੀ ਮਨਸ਼ਾ ਕਦੇ ਇਹ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ ਉਰਦੂ ਵਰਗੀਆਂ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਨੂੰ ਹਾਸ਼ੀਏ ‘ਤੇ ਧੱਕਿਆ ਜਾਵੇ। ਬੈਂਚ ਨੇ ਕਿਹਾ— ਅੱਜ ਵੀ ਅਦਾਲਤਾਂ ‘ਚ ਕਈ ਸ਼ਬਦ ਉਰਦੂ ਦੇ ਚੱਲਦੇ ਹਨ, ਜਿਵੇਂ, ਅਦਾਲਤ, ਹਲਫਨਾਮਾ, ਪੇਸ਼ੀ, ਵਕਾਲਤਨਾਮਾ, ਦਸਤੀ ਆਦਿ। ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿਚ ਭਲੇ ਹੀ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਨੂੰ ਅਧਿਕਾਰਤ ਭਾਸ਼ਾ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਪਰ ਉਰਦੂ ਦੇ ਸ਼ਬਦ ਅੱਜ ਵੀ ਅਦਾਲਤੀ ਵਿਹਾਰ ਵਿਚ ਜ਼ਿਉਂਦੇ ਹਨ।

ਜੇ ਹਿੰਦੀ, ਉਰਦੂ ਜਾਂ ਫਿਰ ਉਰਦੂ ਦੇ ਨਾਲ ਹੋਰ ਭਾਸ਼ਾ ਦਾ ਵਿਵਾਦ ਵੀ ਦੇਖਿਆ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਆਖਰੀ ਪੰਕਤੀ ਅਹਿਮ ਹੈ। ਕੋਰਟ ਨੇ ਉਰਦੂ ਦੀ ਅਲੋਚਨਾ ‘ਤੇ ਸਾਫ-ਸਾਫ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜਦ ਅਸੀਂ ਉਰਦੂ ਦੀ ਅਲੋਚਨਾ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਹਿੰਦੀ ਦੀ ਵੀ ਅਲੋਚਨਾ ਕਰਦੇ ਹਾਂ, ਕਿਉਂਕਿ ਭਾਸ਼ਾ ਮਾਹਰਾਂ ਤੇ ਵਿਦਵਾਨਾਂ ਮੁਤਾਬਕ ਹਿੰਦੀ ਤੇ ਉਰਦੂ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਨਹੀਂ, ਸਗੋਂ ਇੱਕ ਹੀ ਭਾਸ਼ਾ ਹਨ। ਵੰਡ ਸਿਰਫ ਧਾਰਮਕ ਸਿਆਸਤ ਤੇ ਭਾਸ਼ਾਈ ਦੁਸ਼ਮਣੀ ਕਾਰਨ ਹੋਈ ਹੈ।

ਪਾਟੂਰ ਨਗਰ ਕੌਂਸਲ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਬੈਂਚ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪਾਟੂਰ ਨਗਰ ਕੌਂਸਲ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਸਥਾਨਕ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਤੇ ਸੰਵਾਦ ਹੈ। ਜੇ ਕਿਸੇ ਇਲਾਕੇ ਵਿਚ ਉਰਦੂ ਭਾਸ਼ੀ ਲੋਕ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਉਰਦੂ ਵਿਚ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇਣਾ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਾਇਜ਼ ਤੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ।

ਅੰਤ ਵਿਚ ਮੈਂ ਅਜੋਕੇ ਸਮੇਂ ਦੇ ਉਰਦੂ ਦੇ ਇੱਕ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਸ਼ਾਇਰ ਇਕਬਾਲ ਅਸ਼ਹਰ ਦੀ ਨਜ਼ਮ ਦੀਆਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਪੰਕਤੀਆਂ ਨਾਲ ਆਪਣੀ ਗੱਲ ਨੂੰ ਇੱਥੇ ਹੀ ਵਿਰਾਮ ਦੇਣਾ ਚਾਹੁੰਗਾ ਕਿ :

ਉਰਦੂ ਹੈ ਮੇਰਾ ਨਾਮ ਮੈਂ ਖੁਸ਼ਰੋ ਕੀ ਪਹੇਲੀ, ਮੈਂ ਮੀਰ ਕੀ ਹਮਰਾਜ਼ ਗ਼ਲੀਬ ਕੀ ਸਹੇਲੀ। ਕਿਉਂ ਮੁੜਕੇ ਬਣਾਤੇ ਹੋ ਤਾਅਸੁਬ ਕਾ ਨਿਸ਼ਾਨ,

ਮੈਨੇ ਤੇ ਕਭੀ ਖੁਦ ਕੇ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਨਹੀਂ ਮਾਨਾ, ਦੇਖਾ ਸਾ ਕਭੀ ਮੈਨੇ ਭੀ ਖ਼ੁਸ਼ੀਓਂ ਕਾ ਜ਼ਮਾਨਾ, ਆਪਣੇ ਹੀ ਵਤਨ ਮੈਂ ਹੂੰ ਮਗਰ ਆਜ ਅਕੇਲੀ! ਉਰਦੂ ਹੈ ਮੇਰਾ ਨਾਮ ਮੈਂ ਖੁਸ਼ਰੋ ਕੀ ਪਹੇਲੀ...!

ਯਾਦਾਂ ਅੰਦਰ ਸਮਾਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਕਹਾਣੀਆਂ – ‘ਇਹ ਤਾਂ ਮੈਂ ਹੀ ਹਾਂ’

ਲੇਖਕ: ਨਿਰੰਜਣ ਬੋਹਾ
ਪੰਨੇ- ਮੁੱਲ -250 ਰੁਪਏ
ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਕ- ਉੱਤਾ ਪਬਲੀਕੇਸ਼ਨ

ਨਿਰੰਜਣ ਬੋਹਾ ਪੰਜਾਬੀ ਕਹਾਣੀ ਤੇ ਆਲੋਚਨਾ ਵਿਚ ਸਿਰਤ ਤੇ ਮਿਹਨਤ ਦਾ ਸਮਾਨਾਰਥਕ ਹੈ। ਉਹ ਨਾ ਕਦੇ ਥੱਕਣ ਤੇ ਨਾ ਹੀ ਔਕਣ ਵਾਲੀ ਸ਼ਖਸੀਅਤ ਹੈ। ਉਸ ਜਿੱਥੇ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤਕ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਕਹਾਣੀਆਂ, ਵਾਰਤਕ ਤੇ ਆਲੋਚਨਾ ਦੀਆਂ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਮੌਲਿਕ ਪੁਸਤਕਾਂ ਦਾ ਗੁਣਾਤਮਕ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾਇਆ ਹੈ ਉੱਥੇ ਸੰਪਾਦਨ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਵੀ ਬਹੁਤ ਪਾਇਦਾਰ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਹੈ। ‘ਪੂਰਾ ਮਰਦ’ ਤੇ

ਜਸਵਿੰਦਰ ਧਰਮਕੋਟ
ਫੋਨ: 81462-57200

‘ਤੀਸਰੀ ਖਿੜਕੀ’ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ‘ਇਹ ਤਾਂ ਮੈਂ ਹੀ ਹਾਂ’ ਉਸ ਦਾ ਤੀਜਾ ਕਹਾਣੀ ਸੰਗ੍ਰਹਿ ਹੈ। ਇਸ ਕਹਾਣੀ ਸੰਗ੍ਰਹਿ ਦੀਆਂ ਨੌਂ ਦੀਆਂ ਨੌਂ ਕਹਾਣੀਆਂ ਬੜੇ ਸਹਿਜ ਤੇ ਰੌਚਕ ਭਾਵਾਂ ਨਾਲ ਤੁਰਦੀਆਂ ਸਾਡੇ ਅੰਦਰ ਸਮਾ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਸਾਰੀਆਂ ਕਹਾਣੀਆਂ ਦੌਰਾਨ ਲੇਖਕ ਏਨਾ ਸਹਿਜ ਰੂਪ ਵਿਚਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਵੀ ਕਹਾਣੀ ਉਚੇਚਾ ਦਿਮਾਗ ‘ਤੇ ਜੋਰ ਪਾ ਕੇ ਲਿਖੀ ਮਹਿਸੂਸ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਹਾਣੀਆਂ ਦਾ ਧਰਾਤਲ ਆਸ ਪਾਸ ਦਾ ਪੇਂਡੂ ਤੇ ਅਰਧ ਸ਼ਹਿਰੀ ਨਿਮਨ ਅਤੇ ਮੱਧ ਵਰਗ ਹੈ। ਇਹ ਕਹਾਣੀਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਹਾਣੀਆਂ ਦੀ ਵੰਨਗੀ ‘ਚੋਂ ਨਹੀਂ ਜੋ ਇੱਕ ਦਮ ਵਿਸਫੋਟ ਕਰ ਕੇ ਪਾਠਕਾਂ ਨੂੰ ਅਚੰਭਿਤ ਕਰਨ ਦੀ ਇੱਛਾ ਰੱਖਦੀਆਂ ਹੋਣ, ਸਗੋਂ ਇਹ ਉਸ ਵੰਨਗੀ ‘ਚੋਂ ਹਨ ਜੋ ਮੰਦ-ਮੰਦ

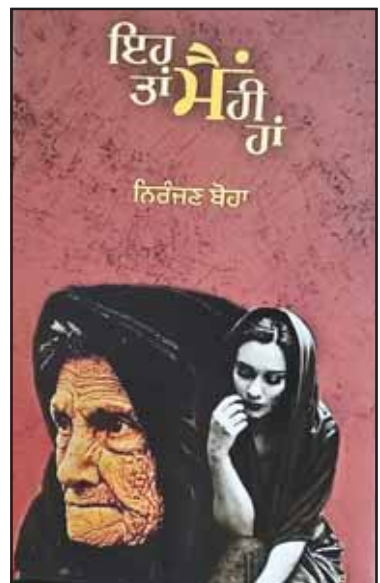
ਤੁਰਦਿਆਂ, ਪਾਠਕਾਂ ਨੂੰ ਭਰਮਾਉਣਗੀਆਂ ਤੇ ਲੰਮਾ ਸਮਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਯਾਦ ਅੰਦਰ ਸਮਾਈਆਂ ਰਹਿਣ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਰੱਖਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਬਹੁਤੀਆਂ ਕਹਾਣੀਆਂ ਔਰਤ ਮਾਨਸਿਕਤਾ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹਨ ਪਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਮਾਨਸਿਕ ਪਰਤਾਂ ਨੂੰ ਫੜ੍ਹਨਾ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਤਹਿ ਤੱਕ ਜਾਣਾ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਸੁਨੇਹਾ ਸਿਰਜਣਾ ਲੰਬੇ ਅਨੁਭਵ ਤੇ ਸੂਝਵਾਨ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਮਗਰੋਂ ਹੀ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਜੋ ਬੋਹਾ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਹਾਸਲ ਹੈ।

‘ਇਹ ਤਾਂ ਮੈਂ ਹੀ ਹਾਂ’ ਕਹਾਣੀ ਸੰਗ੍ਰਹਿ ਦੀਆਂ ਵੱਖ ਵੱਖ ਕਹਾਣੀਆਂ ਬਾਰੇ ਆਪਣੇ ਵਿਚਾਰ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਵੇਲੇ ਮੈਂ ਪੰਜਾਬੀ ਕਹਾਣੀ ਦਾ ਪਾਰਖੂ ਹੋਣ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਸਗੋਂ ਇੱਕ ਪਾਠਕ ਵਜੋਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਹਾਣੀਆਂ ਨਾਲ ਬਣੀ ਆਪਣੀ ਸਾਂਝ ਦਾ ਉਚੇਚ ਰਹਿਤ ਸਹਿਜ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ ਕੀਤਾ ਹੈ।

‘ਨਰ ਬੰਦਾ’ ਇਸ ਕਹਾਣੀ ਸੰਗ੍ਰਹਿ ਦੀ ਖੂਬਸੂਰਤ ਕਹਾਣੀ ਹੈ। ਮਰਦ-ਔਰਤ ਦੀ ਸਮਾਜ ਵਿਚ ਨਿਭਾਈਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਭੂਮਿਕਾਵਾਂ ਵਿਚ ਉਸ ਤੋਂ ਕੀ ਤਵੱਕੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਕੀ ਮਰਦ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਰੋਜ਼ੀ-ਰੋਟੀ ਕਮਾਉਣ ਅਤੇ ਪਰਿਵਾਰ ਨੂੰ ਚਲਾਉਣ ਤਾਈਂ ਸੀਮਤ ਹੈ? ਕੀ ਇੱਕ ਮਰਦ ਦਾ ਘਰ ਦੀਆਂ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ ਤੋਂ ਮੁਨਕਰ ਹੋ ਡੇਰਿਆਂ ‘ਤੇ ਰੱਬ ਬਣ ਕੇ ਵਿਚਰਨਾ ਉਸ ਨੂੰ ਮਰਦ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ? ਸਮਾਜਿਕ ਸੰਦਰਭ ਵਿਚ ਇੱਕ ਪਤਨੀ ਆਪਣੇ ਪਤੀ ਨੂੰ ਕਿਹੋ ਜਿਹਾ ਵੇਖਣਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਹੈ? ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰੇ ਸਵਾਲਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਕਹਾਣੀ ਦੇ ਸੰਵਾਦਾਂ ਰਾਹੀਂ ਹੀ ਬਾਖੂਬੀ ਬਿਆਨ ਕਰ ਜਾਂਦੀ ਹੈ,

– ‘ਉਸਦਾ ਤਾਂ ਦੋ ਵੇਲੇ ਸੰਤਾਂ ਦੇ ਡੇਰੇ ਜਾਣ ਨਾਲ ਹੀ ਜੂਨ ਗੁਜ਼ਾਰਾ ਹੋ ਜੂ...ਮੈਨੂੰ ਉਹਦਾ ਕੀ ਆਸਰੈ।’

– ‘ਗੁਰਮੇਲ ਮੈਂ ਤੇਰੀ ਉਡੀਕ ਕਰਾਂਗੀ...। ਹੁਣ ਤੂੰ ਸੰਤਾਂ ਦਾ ਚੇਲਾ ਨਹੀਂ...ਨਰ ਬੰਦਾ ਔ...।’ ਇਹ ਕਹਾਣੀ ਕਲਾ ਅਤੇ ਕਹਾਣੀਕਾਰ ਦੇ ਤਜ਼ਰਬੇ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ ਹੈ।

ਪੁਸਤਕ ‘ਇਹ ਤਾਂ ਮੈਂ ਹੀ ਹਾਂ’ ਦਾ ਸਰਵਰਕ।

ਨਵੀਂ ਕੰਧ-ਨਵੀਂ ਕੰਧ ਮੌਜੂਦਾ ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ਵਿਚ ਮਰਦ-ਔਰਤ ਦੇ ਬਦਲ ਰਹੇ ਸੰਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਵੱਖਰੇ ਨਜ਼ਰੀਏ ਨਾਲ ਵੇਖਣ ਦੀ ਹਾਮੀ ਭਰਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਮਨੋਵਿਗਿਆਨ ਦੀ ਉਸ ਧਾਰਨਾ ਨੂੰ ਪ੍ਰਗਟਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਮਰ ਭਾਵੇਂ ਕੋਈ ਵੀ ਹੋਵੇ

ਇੱਕ ਆਮ ਮਨੁੱਖ ਹਮੇਸ਼ਾ ਸਾਥ ਲੋਚਦਾ ਹੈ। ਪੱਛਮੀ ਸਮਾਜ ਵਿਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਉਮਰ ਵਿਚ ਮਰਦ-ਔਰਤ ਦੇ ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਵਾਨ ਕਰਨ ਦੀ ਰਵਾਇਤ ਹੈ ਜੋ ਸਾਡੇ ਸਮਾਜ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਢਲਦੀ ਉਮਰ ਵਿਚ ਜਦੋਂ ਸੰਤਾਨ ਵੀ ਉਸ ਦੇ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਖੜ੍ਹਦੀ ਤਾਂ ਉਸ ‘ਤੇ ਇਹ ਇਕਲਾਪਾ ਹੋਰ ਵੀ ਭਾਰੀ ਹੋਣ ਲਗਦਾ ਹੈ ਪਰ ਜਦੋਂ ਉਹ ਪੁਨਰ ਵਿਆਹ ਦੀ ਰਸਮ ਨੂੰ ਅਪਣਾਉਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਸੰਤਾਨ ਤੇ ਸਮਾਜ ਦੋਵੇਂ ਉਸ ਵਿਚ ਕੰਧ ਬਣ ਕੇ ਖੜ੍ਹ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।

‘ਹੁਣ ਤਿਆਰ ਹਾਂ ਮੈਂ’— ਯੂਨ ਦੇ ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ਅਤੇ ਸਿਰਜੇ ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ਵਿਚਲੇ ਅੰਤਰ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਇਹ ਕਹਾਣੀ ਵੀ ਬੰਦੇ ਦੇ ਅੰਦਰ ਲੁਕੇ ਭੇਦ ਦੀ ਮਨੋਵਿਗਿਆਨਕ ਕਹਾਣੀ ਹੈ। ਗੋਦ ਲਏ ਗਏ ਬੱਚੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਕਿ ਸਗੋਂ ਪੁੱਤ ਜਾਂ ਭਰਾ ਬਣ ਕੇ ਵਿਚਰਨ। ਹਵਸ ਤੇ ਲਾਲਚ ਕਦੇ ਵੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ਨੂੰ ਕਾਮ ਵਾਸਨਾ ਵੱਲ ਲਿਜਾ ਕੇ ਮਰਿਆਦਾ ਨੂੰ ਉਲੰਘਣ ਲਈ ਉਕਸਾਉਂਦੀ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ ਤੇ ਇਸ ਪੀੜ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸ਼ਿਕਾਰ ਘਰ ਦੀਆਂ ਜਵਾਨ ਧੀਆਂ-ਭੈਣਾਂ ਹੀ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ ਜੋ ਇਸ ਪੀੜ ਨੂੰ ਅੰਦਰੋਂ-ਅੰਦਰੀ ਬਰਦਾਸ਼ਤ ਕਰ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ ਪਰ ਇਸ ਕਹਾਣੀ ਦੀ ਨਾਇਕਾ ਸੀਰਤ ਅੰਤ ਵਿਚ ਇਸ ਭੇਦ ਨੂੰ ਖੋਲ੍ਹ ਕੇ ਇਸ ਸੱਚ ਨੂੰ ਪਰਿਵਾਰ ਤਾਈਂ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਦਾ ਹੀਆ ਕਰਦੀ ਹੈ।

‘ਪੌਣ-ਪੌਣ’ ਪੇਂਡੂ ਵਰਤਾਰੇ ਅੰਦਰ ਨਿਮਨ ਆਰਥਿਕ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਦੀ ਆਰਥਿਕਤਾ ਵਿਚ ਆਪਣੀ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦੀ ਹੋਂਦ ਲਈ ਜੂਝਦੀ ਔਰਤ ਦੀ ਬਹੁਤ ਖੂਬਸੂਰਤ ਕਹਾਣੀ ਹੈ। ਇਹ ਕਹਾਣੀ ਪਤੀ ਦੇ ਨਸ਼ੇਤੀ ਹੋਣ ‘ਤੇ ਆਪਣੀ ਸੰਤਾਨ ਨੂੰ ਆਰਥਿਕਤਾ ਬਦਲੇ ਕਿਸੇ ਦੀ ਝੋਲੀ ਪਾ ਦੇਣ

ਦੇ ਭਾਵੁਕ ਯਥਾਰਥ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਮਾਰਮਿਕਤਾ ਨਾਲ ਪੇਸ਼ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਕਹਾਣੀ ਦੇ ਅੰਤ ਵਿਚ ਮੈਂ ਪਾਤਰ ਦਾ ਬਗਾਵਤੀ ਹੋਣਾ ਔਰਤ ਦੀ ਬਰਦਾਸ਼ਤ ਦੇ ਸਿਖਰ ਨੂੰ ਤੋੜਨਾ ਕਹਾਣੀਕਾਰ ਦੀ ਕਲਾ ਦਾ ਕਮਾਲ ਹੈ।

‘ਮਦਭੰਡੇ ਗਿਫਟ’ ਆਦਰਸ਼ ਮਾਨਵੀ ਮੁੱਲਾਂ ਦੀ ਕਹਾਣੀ ਹੈ ਜੋ ਸੰਤਾਨ ਰਹਿਤ ਮਾਪੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਇੱਥੇ ਵੀ ਅਪਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਦਾ ਸੁਨੇਹਾ ਦਿੰਦੀ ਹੈ।

‘ਇਹ ਤਾਂ ਮੈਂ ਹੀ ਹਾਂ’—ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਾਡੇ ਸਮਾਜ ਵਿਚ ਔਰਤ ਹੀ ਔਰਤ ਦੀ ਦੁਸ਼ਮਣ ਹੈ ਪਰ ਇਹ ਕਹਾਣੀ ਇਸ ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਨੂੰ ਬਦਲਵੇਂ ਰੂਪ ਵਿਚ ਢਾਲਦਿਆਂ ਔਰਤ ਵਿਚ ਆਪਣੇ ਅਤੀਤ ਦੇ ਪਰਛਾਵੇਂ ਰਾਹੀਂ ਦੂਜੀ ਔਰਤ ਨੂੰ ਵੇਖਣ, ਸਮਝਣ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿਚ ਖੜ੍ਹਨ ਦਾ ਸੁਨੇਹਾ ਦਿੰਦਿਆਂ ਵੱਖਰੀ ਕਹਾਣੀ ਹੋ ਨਿੱਬੜਦੀ ਹੈ।

‘ਕੋਈ ਤਾਂ ਨਹੀਂ’— ਸੰਤਾਨ ਪੈਦਾ ਨਾ ਕਰ ਸਕਣ ‘ਤੇ ਔਰਤ ਦੇ ਸੰਤਾਪ ਤੇ ਸੰਕਟ ਨੂੰ ਪ੍ਰਗਟਾਉਂਦੀ ਇਹ ਕਹਾਣੀ ਸਾਡੀਆਂ ਸਮਾਜਿਕ ਰਿਵਾਇਤੀ ਕੁਰੀਤਾਂ ਦੀ ਨਿਸ਼ਾਨ ਦੇਹੀ ਕਰਦੀ ਹੈ।

‘ਗਰਮ ਗੁਲਾਬੀ ਕੋਟ’— ਜਵਾਨ ਉਮਰ ਵਿਚ ਪਤੀ ਦੇ ਤੁਰ ਜਾਣ ਉਪਰੰਤ ਦਿਉਰ-ਭਾਬੀ ਦੇ ਰਿਸ਼ਤੇ ਨੂੰ ਸੋਹਰ-ਤੀਵੀਂ ਦੇ ਰਿਸ਼ਤੇ ਵਿਚ ਬਦਲਣ ਦੀ ਪਰੰਪਰਾ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰਲੇ ਵਿਪਰੀਤ ਭਾਵਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਵਾਹ ਨਾ ਕਰਨ ਦੀ ਮਾਨਸਿਕਤਾ ਨੂੰ ਛੋਹਦੀ ਕਹਾਣੀ ਦੋਸਤੀ ਜ਼ਰੀਏ ਖੂਬਸੂਰਤ ਅੰਤ ਨਾਲ ਮਨ ਤੱਕ ਡੂੰਘਾ ਉਤਰ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਵਿਚ ਇਸ ਕਹਾਣੀ ਸੰਗ੍ਰਹਿ ਦਾ ਸਵਾਗਤ ਕਰਦਿਆਂ ਨਿਰੰਜਣ ਬੋਹਾ ਨੂੰ ਬਹੁਤ-ਬਹੁਤ ਮੁਬਾਰਕਾਂ।

ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਹੱਤਪਾ ਅਤੇ ਮੋਹਿੰਜੋਦੜੋ ਦੀ ਲਿੱਪੀ ਦੇ ਅੱਖਰ ਅਜੇ ਤੱਕ ਪੜ੍ਹੇ ਨਹੀਂ ਗਏ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ ਇਸ ਬਾਰੇ ਕੁੱਝ ਵੀ ਕਹਿਣਾ ਔਖਾ ਹੈ। ਦੁਨੀਆਂ ਭਰ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਇਸ ਲਿੱਪੀ 'ਤੇ ਬਹੁਤ ਮਿਹਨਤ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਸ ਪਿੱਛੋਂ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਜਿਹੜੀ ਲਿੱਪੀ ਰਾਹੀਂ ਪੜ੍ਹਾਈ ਕਰਵਾਈ ਜਾਂਦੀ ਸੀ, ਉਹ ਟਾਕਰੀ ਲਿੱਪੀ ਵਜੋਂ ਉਘੀ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਸੀ। ਬਾਹਰੋਂ ਆਏ ਧਾਤਵੀਆਂ ਨੇ ਵੀ ਇਸ ਨੂੰ ਰਾਜ ਲਿੱਪੀ ਦਾ ਦਰਜਾ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਦੇਸ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਨਾਮ ਉਘਾ ਕੀਤਾ। ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਨਾਮ ਟੱਕ ਦੇਸ਼ ਵੀ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇੱਥੋਂ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦੁਆਰਾ ਵਰਤੀ ਗਈ ਲਿੱਪੀ ਨੂੰ ਟਾਕਰੀ ਲਿੱਪੀ ਕਿਹਾ ਗਿਆ। ਇੱਥੇ ਅਲੱਗ-ਅਲੱਗ ਸਮੇਂ ਦੇ ਸ਼ਾਸਕਾਂ ਨੇ ਸਿੱਕੇ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਜਿਸ 'ਤੇ ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਸਿੱਕੇ 'ਤੇ ਟਾਕਰੀ ਲਿੱਪੀ ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਗ੍ਰੀਕ ਲਿੱਪੀ ਸੀ।

ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਟਾਕਰੀ ਲਿੱਪੀ ਦੀ ਨਕਲ ਕਰਕੇ ਕਈ ਲਿੱਪੀਆਂ

ਨਾਜ਼ਰ ਸਿੰਘ
ਫੋਨ: 94641-58136

ਮਸ਼ਹੂਰ ਹੋ ਗਈਆਂ ਜਿਵੇਂ ਸ਼ਾਹ ਦਾ ਅਰਧ ਨਾਗਰੀ ਜਾਂ ਭੱਟ ਅੱਛਰੀ ਜਾਂ ਅਸ਼ੋਕਨ ਲਿੱਪੀ, ਖਰੋਟੀ ਲਿੱਪੀ, ਨਾਗਰੀ ਲਿੱਪੀ, ਸੁਰਾਸ਼ਟਰਾਂ ਦੀ ਸਾਹਸ ਲਿੱਪੀ, ਸ਼ੇਰ ਕੋਟ ਦੀ ਸਿੰਧ ਮਾਤਰਿਕਾ ਅਤੇ ਤਿੱਬਤੀ ਲਿੱਪੀ।

ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਟੈਕਸਲਾ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਖੁੱਲ੍ਹਣ ਕਰਕੇ ਇੱਥੋਂ ਦੇ ਲੋਕ ਜਾਗਰਿਤ ਹੋਏ ਅਤੇ ਲੋਕ ਆਪਣੇ ਪੈਰਾਂ 'ਤੇ ਖੜ੍ਹੇ ਹੋਣ ਲੱਗੇ। ਇਸ ਕਾਰਨ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਬੋਲੇ ਬੋਲੇ ਹੋ ਗਈ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਅਗਾਂਹ ਵਧ ਗਿਆ।

ਪ੍ਰੋ. ਬੁਲਰ ਨੇ ਇੱਕ ਕਿਤਾਬ ਬ੍ਰਾਹਮੀ ਲਿੱਪੀ ਬਾਰੇ ਲਿਖੀ ਹੈ ਕਿ ਬ੍ਰਾਹਮੀ ਲਿੱਪੀ ਫੂਨੀਸ਼ੀਅਨ ਲਿੱਪੀ ਤੋਂ ਬਣੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਸਬ-ਇੰਡੀਅਨ ਕੰਟੀਨੈਂਟ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਲਿੱਪੀਆਂ ਦੀ ਮਾਂ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤ, ਪ੍ਰਾਕ੍ਰਿਤ, ਪਾਲੀ, ਅਪਭ੍ਰੰਸ਼ ਵਿਕਸਿਤ ਹੋਈਆਂ ਹਨ। ਪਰ ਜਦੋਂ ਅਸੀਂ ਆਰਕਿਆਲੋਜੀ ਦੀਆਂ ਲੱਭਤਾਂ ਵੱਲ ਝਾਤੀ ਮਾਰਦੇ ਹਾਂ ਤਾਂ ਇਹ ਤਸਦੀਕ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ।

ਪ੍ਰੋ. ਕੋਵੇਲ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਮਹਾਨ ਸਿਕੰਦਰ ਵੇਲੇ ਇਸ ਨਾਲ ਆਏ ਲਿਖਾਰੀਆਂ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਸਿਕੰਦਰ ਦਾ ਇੱਥੋਂ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨਾਲ ਸੰਪਰਕ ਹੋਇਆ ਤਾਂ ਇੱਥੋਂ ਦੇ ਲੋਕ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਤ ਭਾਸ਼ਾ ਬੋਲਦੇ ਸਨ। ਵਰਜੁੱਚੀ ਨੇ ਆਪਣੀ ਕਿਤਾਬ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਵਿਚ ਦੱਸਿਆ ਹੈ ਕਿ ਪ੍ਰਾਕ੍ਰਿਤ ਭਾਸ਼ਾ ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਕਿ ਲੋਕ ਕੁਦਰਤੀ ਬੋਲੀ ਬੋਲਦੇ ਸਨ। ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਬੋਲੀ ਹੋਰ ਹੈ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਬੋਲੀ ਹੋਰ।

ਮਹਾਨ ਅਸ਼ੋਕ ਦੇ ਰੋਕ ਇੰਸਕ੍ਰਿਪਸ਼ਨ ਰਿਕਾਰਡ ਵਿਚ ਇੱਕ ਨਾਮ ਪਰਿਸ਼ਾਦੀ ਓਚਸ ਆਇਆ ਹੈ ਜਿਸ ਦਾ ਸਮਾਂ 200 ਈਸਵੀ ਪੂਰਵ ਅੰਕਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਸਿਲਾਲੇਖ ਵਿਚ ਪ੍ਰਾਕ੍ਰਿਤ ਅਤੇ ਗ੍ਰੀਕ ਲਿੱਪੀ ਮਿਲਦੀ ਹੈ। ਉਸ ਦੇ ਸਿੱਕਿਆ ਤੋਂ ਪਤਾ ਲਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਵੇਲੇ ਦੇ ਲਿਖਾਰੀਆਂ ਨੇ ਪ੍ਰਾਕ੍ਰਿਤ ਬੋਲੀ ਆਪਣੇ ਡਰਾਮਿਆਂ ਵਿਚ ਵਰਤੀ ਪਰ ਡਰਾਮੇ ਦਾ ਹੀਰੋ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤ ਬੋਲਦਾ ਹੈ। ਆਮ ਲੋਕ ਪ੍ਰਾਕ੍ਰਿਤ ਬੋਲਦੇ ਸਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਪਤਾ ਲਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਰਾਜੇ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੰਦੇ ਸਨ ਅਤੇ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਬੋਲੀ ਨੂੰ ਘਟੀਆ ਸਮਝਦੇ ਸਨ।

ਗੁਨਾਢਿਆ ਇੱਕ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤ, ਪਸਾਚੀ ਅਤੇ ਪ੍ਰਾਕ੍ਰਿਤਾਂ ਦਾ ਵਿਦਵਾਨ ਸੀ। ਇਸ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਰਾਜ ਤ੍ਰਿੰਗਣੀ ਦੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਉਲੱਥੇ ਵਿਚ ਮਿਲਦਾ ਹੈ ਕਿ ਗੁਨਾਢਿਆ ਕਿਸੇ ਰਾਜੇ ਦੇ ਦਰਬਾਰ ਵਿਚ ਨੌਕਰੀ ਕਰਦਾ ਸੀ। ਇੱਕ ਦਿਨ ਰਾਜੇ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਪੁੱਛਿਆ ਕਿ ਉਹ ਕਿੰਨੇ ਦਿਨਾਂ ਵਿਚ ਰਾਣੀ ਨੂੰ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤ ਸਿਖਾ ਦੇਵੇਗਾ, ਤਾਂ ਉਸ ਨੇ ਉਤਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਛੇ ਸਾਲਾਂ ਵਿਚ। ਫਿਰ ਰਾਜੇ ਨੇ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤ ਵਿਦਵਾਨ ਨੂੰ ਪੁੱਛਿਆ ਤਾਂ ਉਸ ਨੇ ਉਤਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਛੇ ਮਹੀਨਿਆਂ ਵਿਚ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਰਾਜੇ ਨੇ ਗੁਨਾਢਿਆ ਨੂੰ ਨੌਕਰੀ ਤੋਂ ਬਰਖਾਸਤ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਨਵੇਂ ਵਿਦਵਾਨ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਦਰਬਾਰ ਵਿਚ ਰੱਖ ਲਿਆ। ਇਸ ਘਟਨਾ ਨੇ ਗੁਨਾਢਿਆ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਪਰੇਸ਼ਾਨ ਕੀਤਾ। ਰਾਜੇ ਦੇ ਦਰਬਾਰ ਤੋਂ ਫਾਰਗ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਸ ਨੇ ਪਸਾਚੀ ਬੋਲੀ ਵਿਚ ਇੱਕ ਗ੍ਰੰਥ ਦੀ ਰਚਨਾ ਕੀਤੀ, ਜਿਸ ਦਾ ਨਾਮ ਬਡਕਹਾ (ਬ੍ਰਿਧਕਥਾ) ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਜਿਹੜਾ ਕਿ ਅੱਜ

ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਪੁਰਾਣੇ ਅੱਖਰਾਂ ਨੂੰ ਸੰਨ੍ਹ

ਮਿਲਦਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਗ੍ਰੰਥ ਦਾ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤ ਉਲੱਥਾ ਮਿਲਦਾ ਹੈ। ਗੁਨਾਢਿਆ ਨੇ ਸੋਚਿਆ ਕਿ ਇਹ ਗ੍ਰੰਥ ਰਾਜੇ ਅੱਗੇ ਪੇਸ਼ ਕਰੇਗਾ ਅਤੇ ਖੁਸ਼ ਹੋ ਕੇ ਉਸ ਨੂੰ ਇਨਾਮ ਦੇਵੇਗਾ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਮੁੜ ਨੌਕਰੀ 'ਤੇ ਰੱਖ ਲਵੇਗਾ। ਮੇਰੇ ਚੰਗੇ ਦਿਨ ਲੰਘਣਗੇ।

ਪਰ ਰਾਜੇ ਨੇ ਗ੍ਰੰਥ ਨੂੰ ਦੇਖਣ ਉਪਰੰਤ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜੇ ਇਹ ਗ੍ਰੰਥ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤ ਵਿਚ ਹੁੰਦਾ ਤਾਂ ਚੰਗਾ ਹੁੰਦਾ। ਇਹ ਗ੍ਰੰਥ ਪ੍ਰਾਕ੍ਰਿਤ ਪਸਾਚੀ ਵਿਚ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਮੈਂ ਤੈਨੂੰ ਕੋਈ ਇਨਾਮ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕਦਾ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਗੁਨਾਢਿਆ ਪਰੇਸ਼ਾਨ ਹੋ ਕੇ ਰਾਜੇ ਦੇ ਦਰਬਾਰ ਤੋਂ ਰਵਾਨਾ ਹੋ ਗਿਆ। ਗੁਨਾਢਿਆ ਤੋਂ ਉਸ ਦਾ ਪਸਾਚੀ ਪ੍ਰਾਕ੍ਰਿਤ ਗ੍ਰੰਥ ਕਿਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਸ ਕੋਲੋਂ ਲੈ ਲਿਆ ਅਤੇ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤ ਵਿਚ ਉਲੱਥਾ ਕਰਕੇ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤ ਬੋਲੀ ਵਿਚ ਪਰੇਸ਼ਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਦੱਸਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤ ਵਿਚ ਕਿਵੇਂ ਕਹਾਣੀਆਂ ਦਾ ਭੰਡਾਰ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹਿੰਦੋਊਪਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਪੰਚ ਤੰਤਰ ਕਹਾਣੀਆਂ ਦਾ ਪ੍ਰਚਾਰ ਲੋਕਾਂ ਵਿਚ ਖੂਬ ਕੀਤਾ। ਦੇਖੋ ਕਿੰਨੀ ਸਿੱਤਮ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤ ਵੇਤਿਆ ਨੇ ਚੋਰੀ ਕੀਤਾ ਮਾਲ ਆਪਣੇ ਨਾਮ ਇੰਤਕਾਲ ਕਰਵਾ ਲਿਆ।

ਇਸ ਤੋਂ ਪਤਾ ਲਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਿੰਧ ਘਾਟੀ ਦੀ ਸੱਭਿਅਤਾ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨਾਲ ਵੀ ਇਹੀ ਕੁੱਝ ਹੋਇਆ ਹੋਵੇਗਾ। ਜਿਹੜੀਆਂ ਲੱਭਤਾਂ ਇਸ ਸੱਭਿਅਤਾ ਦੀਆਂ ਮਿਲੀਆਂ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਇੱਕ ਲਿੱਪੀ ਵੀ ਮਿਲੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਿੱਪੀ ਨੂੰ ਨਾ ਪਤਿਆ ਜਾਣਾ ਇੱਕ ਰਹੱਸ ਹੈ। ਇਸ ਸੱਭਿਅਤਾ ਨੂੰ ਤਬਾਹ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਨੇ ਹੀ ਇਸ ਨੂੰ ਬਰਬਾਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਸੱਭਿਅਤਾ ਨੂੰ ਤਬਾਹ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਦੇ ਚੇਲਿਆਂ ਨੇ ਕਹਿਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਆਰੀਆ ਇੱਥੇ ਦੇ ਮੂਲ ਨਿਵਾਸੀ ਹਨ ਅਤੇ ਇਹ ਕੰਮ ਕਾਰ ਲਈ ਬਾਹਰ ਗਏ ਸਨ ਅਤੇ ਫਿਰ ਵਾਪਿਸ ਆ ਗਏ।

ਆਰਕਿਆਲੋਜੀ ਨੇ ਜਿਹੜੀ ਖੋਜ ਕੀਤੀ ਕਿ ਦੱਸਿਆ ਹੈ ਕਿ ਆਰੀਆ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਡੀ.ਐੱਨ.ਏ. ਸਿੰਧੂ ਘਾਟੀ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਡੀ.ਐੱਨ.ਏ ਨਾਲ ਮੇਲ ਨਹੀਂ ਖਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਹ ਇੱਕ ਮਨ ਘੜਤ ਕਹਾਣੀ ਹੈ ਕਿ ਆਰੀਆ ਇੱਥੇ ਦੇ ਮੂਲ ਨਿਵਾਸੀ ਹਨ। ਜੇ ਆਰੀਆ ਭਗਤ ਆਪਣੀ ਬੋਲੀ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤ ਬੋਲੀ ਮੰਨਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਉਹ ਬੋਲੀ ਮਰ ਕਿਉਂ ਗਈ। ਅੱਜ ਸੰਸਾਰ ਵਿਚ ਇਹ ਬੋਲੀ ਕਿਤੇ ਵੀ ਬੋਲੀ ਨਹੀਂ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। The language Science ਦੇ ਕਰਤਾ ਮੈਕਸ ਮੂਲਰ ਨੇ ਵੀ ਆਪਣੀ ਇਸ ਕਿਤਾਬ ਵਿਚ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤ, ਪਾਲੀ-ਜੈਨ, ਪ੍ਰਾਕ੍ਰਿਤ, ਪੁਰਾਣੀ ਪਰਸੀਅਨ, ਪੁਰਾਣੀ ਗ੍ਰੀਕ ਅਤੇ ਪੁਰਾਣੀ ਹੈਬਰੂ ਨੂੰ Dead Language ਕਿਹਾ ਹੈ।

ਬੈਕਟੀਰੀਆ ਗ੍ਰੀਕ ਦੇ ਜਿਹੜੇ ਦੁਬੋਲੀਏ ਸਿੱਕੇ ਮਿਲੇ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਗ੍ਰੀਕ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਪ੍ਰਾਕ੍ਰਿਤ ਬੋਲੀ ਉਕਰੀ ਹੈ। ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਪ੍ਰੋ. ਕੋਵੇਲ ਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਕੋਵੇਲ ਨੇ ਵਰਜੁੱਚੀ ਦੇ ਪ੍ਰਾਕ੍ਰਿਤ ਗਰੈਮਰ ਪ੍ਰਾਕ੍ਰਿਤ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਦੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਉਲੱਥੇ ਵਿਚ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਹ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਲਿੱਪੀ ਵਰਤੀ ਹੋਵੇਗੇ ਕਿਉਂਕਿ ਉਸ ਵੇਲੇ ਅਸ਼ੋਕ ਦਾ ਰਾਜ ਖਤਮ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਸਰਕਾਰੀ ਮਾਗਧੀ ਲਿੱਪੀ ਬੰਦ ਹੋ ਗਈ ਸੀ। ਫਿਰ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੋ ਉਘੀਆਂ ਲਿੱਪੀਆਂ ਖਰੋਟੀ ਅਤੇ ਟਾਕਰੀ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਯਾਦ ਦਾਸ਼ਤ ਵਿਚ ਸਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਹ ਪਤਾ ਲਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਸ਼ੋਕ ਦੇ ਰਾਜ ਸਥਾਪਿਤ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਵੀ ਇਹ ਦੋਵੇਂ ਲਿੱਪੀਆਂ ਰਾਜ ਲਿੱਪੀਆਂ ਦਾ ਦਰਜਾ ਹਾਸਿਲ ਕਰ ਚੁੱਕੀਆਂ ਸਨ। ਅਸ਼ੋਕ ਨੇ ਆਪਣੇ ਸਿਲਾਲੇਖਾਂ ਵਿਚ ਮਾਗਧੀ ਲਿੱਪੀ ਅਤੇ ਖਰੋਟੀ ਲਿੱਪੀ ਦੀ ਹੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਸੀ।

ਬੈਕਟੀਰੀਅਨਾਂ ਪਿੱਛੋਂ ਓਦੰਬਰਾਂ ਅਤੇ ਕੁਨਿੰਦਿਆਂ ਰਾਜਿਆਂ ਨੇ ਵੀ ਆਪਣੇ ਸਿੱਕਿਆਂ ਤੇ ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਟਾਕਰੀ ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਖਰੋਟੀ ਲਿੱਪੀ ਵਿਚ ਹੀ ਸਿੱਕੇ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਸਨ। ਪਰ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀਵਿਚ ਜਿਹੜੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਉਹ ਬ੍ਰਾਹਮੀ ਅਤੇ ਖਰੋਟੀ ਲਿੱਪੀ ਬਾਰੇ ਹੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ। ਵਿੱਕੀਪੀਡੀਆ ਨੂੰ ਸ਼ਾਇਦ ਭੁਲੇਖਾ ਲੱਗ ਗਿਆ ਹੈ ਜਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਅਧੂਰੀ ਹੈ ਜਾਂ ਉਹ ਟਾਕਰੀ ਲਿੱਪੀ ਤੋਂ ਅਣਜਾਣ ਹਨ ਜਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਰਕਿਆਲੋਜੀ ਦੀ ਟਾਕਰੀ ਲਿੱਪੀ

ਦੀ ਖੋਜ ਨੂੰ ਬ੍ਰਾਹਮੀ ਲਿੱਪੀ ਦੀਆਂ ਐਨਕਾਂ ਲਗਾ ਕੇ ਦੇਖਿਆ। ਜੇਕਰ ਉਹ ਯਥਾਰਥਕਤਾ ਦੀ ਐਨਕ ਲਗਾਉਣ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪਤਾ ਲੱਗ ਜਾਵੇਗਾ ਕਿ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਗਲਤ ਰਾਹ ਤੇ ਪਾ ਰਹੇ ਹਨ।

ਸਾਡੇ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਅਦਾਰੇ ਵੀ ਇਹੋ ਝੂਠਾ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਟਾਕਰੀ ਅਤੇ

ਗੁਰਮੁਖੀ ਅੱਖਰਾਂ ਦੀ ਉਤਪਤੀ ਬ੍ਰਾਹਮੀ ਲਿੱਪੀ ਵਿਚੋਂ ਹੀ ਮੰਨੀ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਹ ਕੋਈ ਗਿਣੀ ਮਿਣੀ ਸਾਜਿਸ਼ ਲਗਦੀ ਹੈ ਜਿਸਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਪੰਜਾਬੀ ਲੋਕ ਹੀ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੋਵੇਲ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਦੋ ਪਾਸੜ ਛਪੀ ਗ੍ਰੀਕ ਅਤੇ ਟਾਕਰੀ ਲਿੱਪੀ ਵਾਲੇ ਸਿੱਕਿਆਂ ਦੀ ਸੂਚਨਾਂ ਰੱਦ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਠੱਪ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ ਜਾਂ ਕੋਈ ਸਾਜਿਸ਼ ਜ਼ਰੀਏ ਅਜਿਹਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਤਾਂ ਕਿ ਟਾਕਰੀ ਲਿੱਪੀ ਦੀ ਹੋਂਦ ਨੂੰ ਝੂਠਲਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ।

antiquity of India ਦੇ ਸਫਾ ਨੰ: 106 ਤੇ ਇੱਕ ਪਲੇਟ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਜਿਸ ਤੇ ਇਹ ਲਿੱਪੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਜਿਸ ਵਿਚ ਲਿਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਕਾਬਲ ਅਤੇ ਮਾਣਕੋਆਲ ਤੋਂ ਇੱਕ ਲੱਭਤ ਮਿਲੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਤੋਂ ਪਤਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਵੀਂ ਸਦੀ ਦੇ ਅੱਖਰ ਅੱਜ ਦੀ ਗੁਰਮੁਖੀ ਦੇ ਅੱਖਰਾਂ ਦੇ ਕਿੰਨੇ ਨੇੜੇ ਹਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਹ ਵੀ ਸਿੱਟਾ ਨਿਕਲਦਾ ਹੈ ਕਿ ਟੈਕਸਲਾ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਵਿਚ ਟਾਕਰੀ ਲਿੱਪੀ ਹੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਦਾ ਮਾਧਿਅਮ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਹ ਲਿੱਪੀ ਰਾਜ ਲਿੱਪੀ ਦਾ ਦਰਜਾ ਹਾਸਿਲ ਕਰ ਗਈ ਸੀ। ਇਹ ਲਿੱਪੀ ਕੋਈ ਮਾਮੂਲੀ ਲਿੱਪੀ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਹ ਸਮਰੱਥ ਲਿੱਪੀ ਸੀ। ਇਹ ਅੱਖਰ ਧੁਨੀ ਦੇ ਸਮਰੱਥ ਸਨ। ਇਹ ਸਮਰੱਥ ਲਿੱਪੀ ਦੀ ਨਿਸ਼ਾਨੀ ਹੈ। ਟੱਕ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਦੂਰ ਦੂਰ ਤੱਕ ਫੈਲਾਇਆ। ਜਿਵੇਂ ਸੁਰਾਸ਼ਟਰਾਂ ਦੇ ਸਹਾਸ ਅੱਖਰ, ਯੂ.ਪੀ, ਉਜੈਨ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਹਨੂਰ ਤੋਂ ਫਿਰੋਜ਼ ਰਾਏ ਮਕਬਰੇ ਦੇ ਡਾਟ ਤੋਂ ਲਿਖੇ ਹੋਏ ਅੱਖਰ ਮਿਲੇ ਹਨ। ਮੈ 1985 ਵਿਚ ਹਨੂਰ ਜਾ ਕੇ ਦੇਖਿਆ ਤਾਂ ਇਹ ਵਾਕਿਆਈ ਟਾਕਰੀ ਦੇ ਨਮੂਨੇ ਸਨ। ਅੱਜ ਦੇ ਅੱਖਰਾਂ ਨਾਲ ਵਧੇਰੇ ਮਿਲਦੇ ਹਨ। ਆਰਕਿਆਲੋਜੀ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਜਾਪਾਨ ਤੋਂ ਹੋਜ਼ੀ ਮੱਠ ਤੋਂ 6ਵੀਂ ਸਦੀ ਦੀ ਇੱਕ ਲਿੱਪੀ ਮਿਲੀ ਹੈ ਜਿਸ ਦੇ 22 ਅੱਖਰਅੱਜ ਦੀ ਗੁਰਮੁਖੀ ਨਾਲ ਮਿਲਦੇ ਹਨ। ਉਸ ਦੇ ਲੇਖ ਵਿਚ ਲਿੱਪੀ ਦੇ ਸਾਰੇ ਅੱਖਰ ਦਿੱਤੇ ਹੋਏ ਹਨ।

ਬੋਧੀਆਂ ਦਾ ਧਰਮ ਪ੍ਰਚਾਰ ਤੁਖਾਰਿਸਤਾਨ ਵਿਚ ਹੋਇਆ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਪ੍ਰਾਕ੍ਰਿਤ ਬੋਲੀ ਦੇ ਲੇਖ ਚੌਥੀ ਸਦੀ ਦੇ ਮਿਲੇ ਹਨ। ਅਸ਼ੋਕ ਤੋਂ ਪਿੱਛੋਂ ਬੋਧੀਆਂ ਨੇ ਟਾਕਰੀ ਲਿੱਪੀ ਦੀ ਹੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਕਨਿਸ਼ਕ ਦਾ ਬੁੱਧ ਧਰਮ ਨੂੰ ਅਭਿਤਿਆਰ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਧਰਮ ਪ੍ਰਚਾਰ ਲਈ ਟਾਕਰੀ ਲਿੱਪੀ ਅਤੇ ਪ੍ਰਾਕ੍ਰਿਤ ਬੋਲੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਅਫਗਾਨਿਸਤਾਨ ਦੇ ਕਾਬਲ ਤੋਂ ਬਾਮਿਯਾਨ ਤੱਕ ਇਸ ਲਿੱਪੀ ਨੂੰ ਫੈਲਾਇਆ। ਜਾਪਾਨ ਅਤੇ ਅਫਗਾਨਿਸਤਾਨ ਤੱਕ ਇਸ ਲਿੱਪੀ ਦਾ ਫੈਲਣਾ ਇੱਕ ਮਾਣ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਸੀ। ਬੋਧੀਆਂ ਨੇ ਇਸ ਲਿੱਪੀ ਵਿਚ ਆਪਣੀ ਬੋਲੀ ਵਰਤ ਕੇ ਇਸ ਨੂੰ ਬਚਾ ਲਿਆ।

ਤੁਰਕਾਂ ਦੇ ਰਾਜ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਬੈਕਟੀਰੀਅਨ ਗ੍ਰੀਕ, ਓਦੰਬਰ, ਕੁਨਿੰਦਿਆਂ,

ਅਤੇ ਸ਼ੱਕ ਜਾਤੀ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਰਾਜ ਕੀਤਾ। ਬੈਕਟੀਰੀਅਨ ਗ੍ਰੀਕਾਂ ਨੇ ਆਪਣੀ ਸਰਕਾਰੀ ਬੋਲੀ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਸਿੱਕਿਆਂ ਤੇ ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਗ੍ਰੀਕ ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਟਾਕਰੀ ਵਿਚ ਲਿੱਪੀ ਵਿਚ ਛਾਪੇ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸ਼ੱਕ ਰਾਜਿਆਂ ਨੇ ਵੀ ਆਪਣੇ ਸਿੱਕਿਆਂ ਤੇ ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਮਾਗਧੀ ਨੂੰ ਟਾਕਰੀ ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਗ੍ਰੀਕ ਲਿੱਪੀ ਵਿਚ

ਆਪਣੇ ਸਿੱਕੇ ਜਾਰੀ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ। ਓਦੰਬਰਾਂ ਅਤੇ ਕੁਨਿੰਦਿਆਂ ਰਾਜਿਆਂ ਨੇ ਵੀ ਆਪਣੇ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਸਿੱਕਿਆਂ ਤੇ ਮਾਗਧੀ ਬੋਲੀ ਨੂੰ ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਟਾਕਰੀ ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਖਰੋਟੀ ਲਿੱਪੀ ਵਿਚ ਛਾਪਾਇਆ।

ਬੈਕਟੀਰੀਅਨ ਜਿਹੜੇ ਨਸਲੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਗ੍ਰੀਕ ਸਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣੀ ਸੱਭਿਅਤਾ ਨਹੀਂ ਛੱਡੀ। ਪਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਪਰਜਾ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਲਈ ਪਰਜਾ ਵਿਚ ਪ੍ਰਚਲਿਤ ਅੱਖਰਾਂ ਦੀ ਕਦਰ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਗ੍ਰੀਕਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਬਰਾਬਰ ਦਰਜਾ ਦਿੱਤਾ। ਉਸ ਵੇਲੇ ਟਾਕਰੀ ਲਿੱਪੀ ਬਹੁਤ ਦੂਰ ਦੂਰ ਤੱਕ ਫੈਲੀ ਹੋਈ ਸੀ।

ਬੈਕਟੀਰੀਅਨ ਗ੍ਰੀਕ ਪਿੱਛੋਂ ਸ਼ੱਕ ਜਾਤੀ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਰਾਜ ਆਇਆ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਰਾਜੇ ਮੋਗੇ ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਜ਼ਿਕਰ ਮਿਲਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਇੰਡੀਅਨ ਸਬ-ਕੰਟੀਨੈਂਟ ਵਿਚ ਲਗਭਗ 180 ਭਾਫ਼ ਵਿਚ ਦਾਖਲ ਹੋਏ ਸਨ ਅਤੇ ਆਪਣਾ ਰਾਜ ਕਾਇਮ ਕੀਤਾ। ਸ਼ੱਕ ਸੰਮਤ ਨੂੰ ਅਜੇ ਤੱਕ ਵੀ ਭਾਰਤ ਨੇ ਮਾਨਤਾ ਦਿੱਤੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਸਿੱਕਿਆਂ ਦੇ ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਗ੍ਰੀਕ ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਟਾਕਰੀ ਲਿੱਪੀ ਛਾਪੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਨਮੂਨੇ antiquity of India ਵਿਚ ਦਿੱਤੇ ਹੋਏ ਹਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਕਈ ਸਫੇ ਪਿੱਛੇ ਇਸ ਵਿਚ ਸਾਹਸਾਂ ਦੇ 14 ਰਾਜਿਆਂ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕੀਤਾ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਖੋਜੀ ਅਫਸਰ ਟਾਕਰੀ ਅੱਖਰਾਂ ਨੂੰ ਨਾ-ਪਛਾਤੇ ਅੱਖਰ ਹੀ ਦੱਸੀ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਸ ਵਿਚ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਖੋਜੀਆਂ ਦਾ ਕੋਈ ਕਸੂਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਸਗੋਂ ਇਹ ਸਮੇਂ ਦੀਆਂ ਸਰਕਾਰਾਂ ਦਾ ਹੀ ਕਸੂਰ ਹੈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਗਲਤ ਗਾਈਡ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤ ਵਿਚੋਂ ਹੀ ਸਾਰੀਆਂ ਅਜੋਕੀਆਂ ਬੋਲੀਆਂ ਵਿਕਸਿਤ ਹੋਈਆਂ ਹਨ। ਜਿਹੜੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ਾਂ ਨੇ ਇੱਥੇ ਰਹਿ ਕੇ ਖੋਜ ਕੀਤੀ ਹੈ ਉਹ ਕਾਫੀ ਕਾਬਲ-ਏ-ਤਾਰੀਫ ਹਨ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਅਲੈਗਜ਼ੈਂਡਰ ਕਨਿੰਘਮ, ਜੇਹਨ ਬੀਮ, ਗਰੀਅਰਸਨ, ਅਲੈਗਜ਼ੈਂਡਰ ਟਰੰਪ ਅਤੇ ਆਰ.ਡਬਲਯੂ. ਲਾਇਟਨਰ ਹਨ।

ਅਲੈਗਜ਼ੈਂਡਰ ਕਨਿੰਘਮ ਨੇ ancient Geography of India ਵਿਚ ਟਾਕਰੀ ਲਿੱਪੀ ਤੇ ਚਾਨਣਾ ਪਾਇਆ ਹੈ। ਇਸ ਕਿਤਾਬ ਵਿਚ ਸਫਾ ਨੰ: 129 'ਤੇ ਲਿਖਦੇ ਹਨ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਟਾਕਰੀ ਲਿੱਪੀ ਦੇ ਨਮੂਨੇ ਯਮੁਨਾ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਬਾਮਯਾਨ (ਅਫਗਾਨਿਸਤਾਨ) ਤੱਕ 26 ਥਾਂਵਾਂ ਤੋਂ ਮਿਲੇ ਹਨ। ਉਸ ਨੇ ਇਸ ਕਿਤਾਬ ਵਿਚ ਇੱਕ ਹੋਰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਪੰਡਿਤ ਕਲ੍ਹਣ (1150 A.D) ਦੀ ਰਾਜਤ੍ਰਿੰਗਣੀ ਨਾਮ ਦੀ ਇੱਕ ਕਿਤਾਬ ਮਿਲੀ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿਚ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤ ਟਾਕਰੀ ਲਿੱਪੀ ਵਿਚ ਲਿਖੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਜਿਹੜਾ ਅਲਬਰੂਨੀ ਨੇ 1030 A.D ਵਿਚ ਕੀਤਾ ਹੈ

ਕਿ ਕਸ਼ਮੀਰ ਅਤੇ ਬਨਾਰਸ ਵਿਚ ਸਿੱਧ ਮਾਤਰਿਕਾ ਚਲਦੀ ਸੀ, ਇਹ ਜਾਣਕਾਰੀ ਟਾਕਰੀ ਬਾਰੇ ਨਹੀਂ ਸੀ ਸਗੋਂ ਇਹ ਉਸ ਵੇਲੇ ਦੇ ਪੰਡਿਤਾਂ ਦੀ ਡਿਸਕ੍ਰਿਪਸ਼ਨ ਸੀ। ਇਹੀ ਉਸ ਸਮੇਂ ਦੇ ਪੰਡਿਤਾਂ ਨੇ ਅਲਬਰੂਨੀ ਨੂੰ ਕਿਤਾਬ ਅਲ ਹਿੰਦ ਵਿਚ ਦਰਜ ਕਰਵਾ ਦਿੱਤੀ।

ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਰਾਜ ਸਮੇਂ ਪੁਰਾਣੇ ਸਿੱਕੇ ਮਿਲੇ, ਹੱਥ ਲਿਖਤਾਂ ਅਤੇ ਬੰਸ ਲਿਖਤਾਂ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਲੋਕ ਜਾਦੂ ਦੇ ਅੱਖਰ ਸਮਝਦੇ ਸਨ, ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਖੋਜੀਆਂ ਨੇ ਬਹੁਤ ਮਿਹਨਤ ਕਰਕੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਜਾਦੂ ਵਾਲੇ ਅੱਖਰਾਂ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਨ ਵਿਚ ਸਫਲਤਾ ਹਾਸਿਲ ਕੀਤੀ। ਪਰ ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਕਿ ਜੋ ਕੁਝ ਲਿਖਿਆ ਮਿਲਿਆ ਹੈ ਇਤਿਹਾਸਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਾਰਥਕ ਹੋਵੇ। ਕਈ ਵਾਰੀ ਹਾਕਮ ਆਪਣੀਆਂ ਵਡਿਆਈਆਂ ਖਾਤਰ ਕਾਫੀ ਕੁੱਝ ਫਜ਼ੂਲ ਹੀ ਲਿਖਵਾ ਲੈਂਦੇ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਰਾਜੇ ਦੇ ਗੁੱਸੇ ਦੇ ਮਾਰੇ ਉਵੇਂ ਹੀ ਲਿਖ ਦਿੰਦੇ ਜਿਵੇਂ ਜਿਵੇਂ ਰਾਜਾ ਹੁਕਮ ਕਰਦਾ ਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਸੰਸਕ੍ਰਿਤ ਕਵੀ ਵੀ ਰਾਜੇ ਦੀ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਕਰ ਕੇ ਆਪਣੀ ਆਰਥਿਕ ਭੱਖ ਪੂਰੀ ਕਰ ਲੈਂਦੇ ਸਨ ਅਤੇ ਰਾਜਾ ਵੀ ਖੁਸ਼ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਜਿਵੇਂ ਪੁਰਾਣੇ ਸਮੇਂ ਵਿਚ ਗੁਨਾਢਿਆ ਨਾਮ ਦਾ ਲਿਖਾਰੀ ਹੋਇਆ, ਜਿਸ ਨੇ ਬਡਕਹਾ ਨਾਮ ਦੀ ਪ੍ਰਾਕ੍ਰਿਤ ਰਚਨਾ ਰਾਜੇ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਪਰ ਉਸ ਵੇਲੇ ਦੇ ਰਾਜੇ ਨੇ ਇਹ ਕਹਿ ਕੇ ਠੁਕਰਾ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਇਹ ਰਚਨਾ ਜੇਕਰ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤ ਵਿਚ ਹੁੰਦੀ ਤਾਂ ਕਾਫੀ ਚੰਗਾ ਹੁੰਦਾ। ਇਸ ਗੁਸਤਾਖੀ ਤੋਂ ਨਾਰਾਜ਼ ਹੋ ਕੇ ਗੁਨਾਢਿਆ ਨੂੰ ਰਾਜ ਦਰਬਾਰ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਕੱਢ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਰਾਜੇ ਨੇ ਇਸ ਲਿਖਾਰੀ ਦਾ ਕੋਈ ਮੁੱਲ ਨਹੀਂ ਪਾਇਆ। ਜੇਕਰ ਉਸ ਦੀ ਲਿਖਤ ਦਾ ਮੁੱਲ ਪੈਂਦਾ ਤਾਂ ਉਸ ਜ਼ਮਾਨੇ ਦੀ ਕਾਫੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਮਿਲਣੀ ਸੀ। ਅਸੀਂ ਉਸ ਜਾਣਕਾਰੀ ਤੋਂ ਵਾਂਝੇ ਰਹਿ ਗਏ। ਸੰਸਕ੍ਰਿਤ ਵਿਦਵਾਨਾਂ ਨੇ ਗੁਨਾਢਿਆ ਦੀ ਬ੍ਰਿਧਕਥਾ ਦਾ ਉਲੱਥਾ ਕਰਕੇ ਇਸ ਦਾ ਇੰਤਕਾਲ ਆਪਣੇ ਨਾਮ ਕਰਵਾ ਲਿਆ, ਜਿਸ ਦਾ ਲਾਭ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤ ਪਾੜ੍ਹੇ ਉਠਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਹਿੰਦੂ ਤੁਰਕਾਂ ਨੇ ਟਾਕਰੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ। ਅਲਬਰੂਨੀ ਆਪਣੀ ਕਿਤਾਬ “ਕਿਤਾਬ-ਅਲ-ਹਿੰਦ” ਅਰਬੀ ਵਿਚ ਕਨਿਕ ਅਤੇ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤ ਵਿਚ ਕਨਿਸ਼ਕ ਦੱਸਦਾ ਹੈ। ਕਨਿਸ਼ਕ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਵਾਰਸਾਂ ਨੇ 700 ਸਾਲ ਕਾਬਲ 'ਤੇ ਰਾਜ ਕੀਤਾ। ਕਨਿਸ਼ਕ ਦੇ ਆਖਰੀ ਵਾਰਸ ਲਗਾਤਾਰਮਾਨ ਸੀ ਅਤੇ ਕਲਰ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਜਾਤੀ ਦਾ ਉਸ ਦਾ ਵਜ਼ੀਰ ਸੀ ਜਿਸ ਨੇ ਰਾਜੇ ਦਾ ਫਾਹਾ ਹੀ ਵੱਢ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਰਾਜ 'ਤੇ ਮੁਕੰਮਲ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰ ਲਿਆ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਹ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭੂਸਤਾ ਸੰਪੰਨ ਰਾਜਾ ਕਹਾਉਣ ਲਗਾ। ਬੋਧੀ ਤੁਰਕ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਸ਼ਾਹੀ ਅਖਵਾਉਣ ਲੱਗੇ। ਉਦੋਂ ਤੋਂ ਹੀ ਸ਼ੱਕ ਹਿੰਦੂ ਧਰਮ ਵਿਚ ਬਦਲਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਏ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਹ ਰਾਜਿਆਂ ਨੇ ਆਪਣਾ ਲਕਵ ਸ਼ਾਹੀ ਧਾਰਨ ਕੀਤਾ, ਲਿੱਪੀ ਟਾਕਰੀ ਹੀ ਰੱਖੀ ਅਤੇ ਬੋਲੀ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤ ਨੂੰ ਹੀ ਰਾਜ ਦਾ ਵਸੀਲਾ ਬਣਾਇਆ।

ਮਹਿਮੂਦ ਗਜ਼ਨਵੀ ਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸ਼ਾਹੀ ਹਿੰਦੂ ਰਾਜਿਆਂ ਨੂੰ ਹਰਾ ਕੇ ਰਾਜ 'ਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰਕੇ ਆਪਣੀ ਸਲਤਨਤ ਵਿਚ ਮਿਲਾ ਲਿਆ। ਮਹਿਮੂਦ ਗਜ਼ਨਵੀ ਵੀ ਤੁਰਕ ਨਸਲ ਅਤੇ ਧਰਮ ਇਸਲਾਮ ਵਿਚ ਕਨਵਰਟ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਨੇ ਵੀ ਆਪਣੇ ਧਰਮ ਇਸਲਾਮ ਅਤੇ ਬੋਲੀ ਫਾਰਸੀ ਨੂੰ ਹੀ ਸਰਕਾਰੀ ਦਰਜਾ ਦਿੱਤਾ। ਜਿਹੜਾ ਪਹਿਲਾਂ ਸਿੱਕਾ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਉਹ ਟਾਕਰੀ ਅੱਖਰ ਅਤੇ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤ ਵਿਚ ਸੀ। ਇਸ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਜੀ.ਬੀ ਸਿੰਘ ਆਪਣੀ ਕਿਤਾਬ ਵਿਚ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਸਿੱਕਾ ਯੂ.ਕੇ. ਦੇ ਮਿਊਜ਼ੀਅਮ ਵਿਚ ਦੇਖ ਸਕਦੇ ਹਾਂ।

ਅਲਬਰੂਨੀ ਨਾਂ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਨੇ ਇਸੇ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਦੀ ਮਦਦ ਨਾਲ ਕਾਫੀ ਖੋਜ ਦਾ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਇੱਥੇ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤ ਬੋਲੀ ਵੀ ਸਿੱਖੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਸ ਨੇ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤ ਕਿਤਾਬਾਂ ਦਾ ਅਰਬੀ ਵਿਚ ਉਲੱਥਾ ਕੀਤਾ। ਅਲਬਰੂਨੀ ਨੇ ਆਪਣੀਆਂ ਕਿਤਾਬਾਂ ਵਿਚ ਕਈ ਹਿੰਦੂ ਰਾਜਿਆਂ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਜਿਵੇਂ ਸਮੰਦ, ਕਮਲ, ਭੀਮ ਜੈਪਾਲ, ਅਨੰਦਪਾਲ, ਤ੍ਰਿਲੋਚਨ ਪਾਲ ਜਿਹੜਾ ਪਿੱਛੋਂ ਮਾਰਿਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਫਿਰ ਪੰਜ ਸਾਲ ਮਗਰੋਂ ਉਸ ਦਾ ਮੁੰਡਾ ਵੀ ਮਾਰਿਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਸ ਦਾ ਖਾਨਦਾਨ ਖਤਮ ਹੋ ਗਿਆ।

ਚੱਚ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਨੇ ਰਾਏ ਸਹਸੀ ਦੂਜਾ ਦੇ ਮਰਨ ਪਿੱਛੋਂ ਉਸ ਦੀ ਰਾਣੀ ਸੋਤੀ ਨੂੰ ਵਿਆਹ ਕੇ ਹਕੂਮਤ ਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਪੱਕਾ ਕੀਤਾ। ਬੇ-ਸ਼ੱਕ (ਬਾਕੀ ਸਫਾ 26 'ਤੇ)

ਫਿਲਮ ਲੋਕ

ਮ੍ਰਿਣਾਲ ਠਾਕੁਰ ਦਾ ਜਲਵਾ

ਇਕ ਅਦਾਕਾਰ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਮ੍ਰਿਣਾਲ ਠਾਕੁਰ ਦੀ ਯਾਤਰਾ ਬੇਹੱਦ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਰਹੀ ਹੈ। ਅੱਜ ਉਸ ਦਾ ਨਾਂਮ ਉਨ੍ਹਾਂ ਚੋਣਵੇਂ ਅਦਾਕਾਰਾਂ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੇ ਛੋਟੇ ਪਰਦੇ ਤੋਂ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਕਰ ਕੇ ਵੱਡੇ ਪਰਦੇ 'ਤੇ ਆਪਣੀ ਅਦਾਕਾਰੀ ਦਾ ਜਲਵਾ ਦਿਖਾਇਆ ਹੈ। ਕਾਲਜ ਵਿਚ ਪੜ੍ਹਾਈ ਦੌਰਾਨ ਹੀ ਮਿਣਾਲ ਠਾਕੁਰ ਨੇ ਛੋਟੇ ਪਰਦੇ ਦੇ ਲੜੀਵਾਰ 'ਮੁਝਸੇ ਕੁਛ ਕਹਤੀ ਯੇ ਖਾਮੋਸ਼ੀਆਂ' ਦੇ ਨਾਲ ਆਪਣੇ ਐਕਟਿੰਗ ਕਰੀਅਰ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਕੀਤੀ। 2012-13 ਵਿਚ ਪ੍ਰਸਾਰਿਤ ਇਸ ਲੜੀਵਾਰ ਵਿਚ ਉਸ ਨੇ ਗੋਰੀ ਭੋਂਸਲੇ ਦਾ ਬੇਹੱਦ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਕਿਰਦਾਰ ਨਿਭਾਇਆ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ

ਉਹ 'ਹਰ ਯੁਗ ਮੇਂ ਆਏਗਾ' ਏਕ ਅਰਜੁਨ' ਅਤੇ ਏਕਤਾ ਕਪੂਰ ਦੇ ਲੜੀਵਾਰ 'ਕੁਮਕੁਮ ਭਾਗਿਆ' ਵਿਚ ਬੁਲਬੁਲ ਅਰੋੜਾ ਦੇ ਕਿਰਦਾਰ ਵਿਚ ਨਜ਼ਰ ਆਈ ਸੀ। 'ਕੁਮਕੁਮ ਭਾਗਿਆ' ਦੌਰਾਨ ਉਸ ਨੂੰ ਮਰਾਠੀ ਫਿਲਮਾਂ 'ਵਿਟੀ ਡਾਂਡੂ' ਅਤੇ 'ਸਵਰਾਜ' ਵਿਚ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਮਿਲਿਆ।

ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮ੍ਰਿਣਾਲ ਨੇ ਕੁਝ ਮਰਾਠੀ ਫਿਲਮਾਂ ਅਤੇ ਲੜੀਵਾਰਾਂ ਵਿਚ ਵੀ ਕੰਮ ਕੀਤਾ। ਉਸ ਨੇ ਗੁਰੂ ਰੰਧਾਵਾ ਨਾਲ 'ਅਭੀ ਨਾ ਛੋੜੋ ਮੁੱਝੇ' ਸਿਰਲੇਖ ਨਾਲ ਸੰਗੀਤਕ ਵੀਡੀਓ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਵਿਚ ਉਹ ਇਕ ਅਨੋਖੇ ਅੰਦਾਜ਼ ਵਿਚ ਨਜ਼ਰ ਆਈ। ਬਾਲੀਵੁੱਡ ਵਿਚ ਮ੍ਰਿਣਾਲ ਠਾਕੁਰ ਨੇ ਆਪਣੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ 'ਲਵ ਸੋਨੀਆ' ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਰਿਤਿਕ ਰੋਸ਼ਨ ਦੇ ਨਾਲ 'ਸੁਪਰ 30' ਤੋਂ ਮਿਣਾਲ ਨੂੰ ਜ਼ਬਰਦਸਤ ਪਛਾਣ ਮਿਲੀ। ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਹ ਜਾਨ ਅਬ੍ਰਾਹਮ ਦੇ ਨਾਲ 'ਬਾਟਲ ਹਾਊਸ', ਫਰਹਾਨ ਅਖਤਰ ਦੀ ਫਿਲਮ 'ਤੁਫਾਨ', ਕਾਰਤਿਕ ਆਰੀਅਨ ਦੀ ਫਿਲਮ 'ਧਮਾਕਾ', ਸਾਹਿਦ ਕਪੂਰ ਦੀ ਫਿਲਮ 'ਜਰਸੀ', ਅਭਿਮਨੀਊ ਦੇਸਾਈ ਦੀ ਫਿਲਮ 'ਆਖ ਮਿਚੋਲੀ' ਵਿਚ ਨਜ਼ਰ ਆ ਚੁੱਕੀ ਹੈ।

ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਮੂਲ ਰੂਪ ਵਿਚ ਤੇਲਗੂ ਵਿਚ ਰਿਲੀਜ਼ ਪੈਨ ਇੰਡੀਆ ਫਿਲਮ 'ਵਲੀ 2898 ਏ.ਡੀ.' ਵਿਚ ਮ੍ਰਿਣਾਲ ਠਾਕੁਰ ਇਕ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਕੈਮਿਓ ਕਰਦੀ ਨਜ਼ਰ ਆਈ ਸੀ। ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਹੀ ਉਹ ਤੇਲਗੂ ਫਿਲਮ 'ਫੈਮਿਲੀ ਸਟਾਰ ਵਿਚ ਵਿਜੇ ਦੇਵਰੇਕੱਡਾ ਨਾਲ ਮੁੱਖ ਭੂਮਿਕਾ 'ਚ ਨਜ਼ਰ ਆਈ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਵੀ ਉਹ ਤੇਲਗੂ ਦੀ ਸੁਪਰਹਿੱਟ ਫਿਲਮ 'ਸੀਤਾ ਰਾਮਮ' ਵਿਚ ਨਜ਼ਰ ਆ ਚੁੱਕੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਨਾ ਸਿਰਫ ਉਸ ਨੂੰ ਕਾਫੀ ਪਸੰਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸਗੋਂ ਇਸ ਲਈ ਉਸ ਨੂੰ ਬੈਸਟ ਅਦਾਕਾਰਾ (ਤੇਲਗੂ) ਫਿਲਮ ਫੇਅਰ ਪੁਰਸਕਾਰ ਵੀ ਮਿਲਿਆ ਸੀ। ਮਿਣਾਲ ਠਾਕੁਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਿਨੀਂ ਹੈਦਰਾਬਾਦ ਵਿਚ ਤੇਲਗੂ ਅਤੇ ਹਿੰਦੀ ਵਿਚ ਡਿਕੇਤ : ਏ ਲਵ ਸਟੋਰੀ ਦੀ ਸ਼ੂਟਿੰਗ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ। ਫਿਲਮ ਵਿਚ ਉਸ ਦੇ ਨਾਲ ਅਦਿਵੀ ਸ਼ੇਖ ਮੁੱਖ ਭੂਮਿਕਾ ਵਿਚ ਹੈ, ਜਦ ਕਿ ਅਨੁਰਾਗ ਕਸ਼ਿਅਪ ਵੀ ਮੁੱਖ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਅ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਰੋਲ 'ਚ ਜਚ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਰਕੁਲ ਪ੍ਰੀਤ

ਕਈ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਦੀਆਂ ਫਿਲਮਾਂ ਵਿਚ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਆਪਣੀ ਅਦਾਕਾਰੀ ਅਤੇ ਗਲੈਮਰ ਦੇ ਸਹਾਰੇ ਅਦਾਕਾਰਾ ਰਕੁਲ ਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਪੈਨ ਇੰਡੀਆ ਸਟਾਰ ਬਣ ਚੁੱਕੀ ਹੈ। ਚਾਹੇ ਰੋਮਾਂਟਿਕ ਕਾਮੇਡੀ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਡਰਾਮਾ, ਉਸ ਨੇ ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕਿਰਦਾਰ ਨਿਭਾਏ ਹਨ। ਰਕੁਲ ਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਦਿਵਿਆ ਖੋਸਲਾ ਕੁਮਾਰ ਨਿਰਦੇਸ਼ਿਤ 'ਯਾਰੀਆਂ' ਤੋਂ ਬਾਲੀਵੁੱਡ 'ਚ ਡੈਬਿਊ ਕੀਤਾ। ਫਿਲਮ ਵਿਚ ਰਕੁਲ ਦੀ ਖੂਬਸੂਰਤੀ, ਮਦਹੋਸ਼ੀ ਭਰੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਅਤੇ ਗਲੈਮਰ ਨੇ ਸਭ ਦਾ ਮਨ ਮੋਹ ਲਿਆ। 'ਯਾਰੀਆਂ' ਤੋਂ ਚਾਰ ਸਾਲ ਬਾਅਦ ਰਕੁਲ ਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਨੀਰਜ ਪਾਂਡੇ ਦੀ 'ਅੱਯਾਰੀ' ਜ਼ਰੀਏ ਬਾਲੀਵੁੱਡ ਵਿਚ ਵਾਪਸੀ ਕੀਤੀ। ਇਸ ਵਿਚ ਉਸ ਨੇ ਸੋਨੀਆ ਗੁਪਤਾ ਨਾਂ ਦੀ ਕੁੜੀ ਦਾ ਕਿਰਦਾਰ ਨਿਭਾਇਆ ਸੀ, ਜੋ ਦਰਸਕਾਂ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਪਸੰਦ ਆਇਆ। ਲਵ ਰੰਜਨ ਵਲੋਂ ਬਣਾਈ, ਰੋਮਾਂਟਿਕ ਕਾਮੇਡੀ 'ਦੇ ਦੇ ਪਿਆਰ ਦੇ' ਵਿਚ ਉਹ ਅਜੇ ਦੇਵਗਨ ਨਾਲ ਮੁੱਖ ਭੂਮਿਕਾ ਵਿਚ ਨਜ਼ਰ ਆਈ। ਇਸ ਫਿਲਮ ਨੇ ਟਿਕਟ ਖਿਤਕੀ 'ਤੇ ਧਮਾਲ ਮਚਾ ਦਿੱਤੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਰਕੁਲ ਦੀ ਗੱਡੀ ਬਾਲੀਵੁੱਡ ਵਿਚ ਚੱਲ ਨਿਕਲੀ। ਉਹ 'ਮਰਜਾਵਾਂ', 'ਸਰਦਾਰ ਕਾ ਗ੍ਰੈਂਡਸਨ', 'ਅਟੈਕ', 'ਰਨਵੇ-34', 'ਬੈਨਗੁਲੀ', 'ਡਾਕਟਰ ਜੀ', 'ਬੈਂਕ ਗਾਡ', 'ਛਤਰੀਵਾਲੀ' ਅਤੇ 'ਮੇਰੇ ਹਸਬੈਂਡ ਕੀ ਬੀਵੀ' ਵਰਗੀਆਂ ਫਿਲਮਾਂ ਵਿਚ ਬਹੁਤ ਮੁੱਖ ਭੂਮਿਕਾ ਕਰਦੀ ਨਜ਼ਰ ਆਈ। ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ 21 ਫਰਵਰੀ ਨੂੰ ਰਕੁਲ ਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਗੋਆ ਵਿਚ ਆਪਣੇ ਲੰਮੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਮਿੱਤਰ ਫਿਲਮ ਪ੍ਰੋਡਿਊਸਰ ਜੈਕੀ ਭਾਗਨਾਨੀ ਨਾਲ ਵਿਆਹ ਕੀਤਾ। ਵਿਆਹ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਕ ਵਾਰ ਫਿਰ ਰਕੁਲ ਆਪਣੇ ਕਰੀਅਰ 'ਤੇ ਧਿਆਨ ਦੇ ਰਹੀ ਹੈ। ਉਸ ਦੀ ਲੰਮੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਉਡੀਕੀ ਜਾ ਰਹੀ ਫਿਲਮ 'ਦੇ ਦੇ ਪਿਆਰ ਦੇ-2' ਹੈ ਜਿਸ ਵਿਚ ਉਹ ਅਜੇ ਦੇਵਗਨ ਅਤੇ ਆਰ. ਮਾਧਵਨ ਨਾਲ ਦਿਸੇਗੀ। ਇਹ ਫਿਲਮ ਇਸ ਸਾਲ 14 ਨਵੰਬਰ ਨੂੰ ਸਿਨੇਮਾ ਘਰਾਂ ਵਿਚ ਰਿਲੀਜ਼ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਰਕੁਲ, ਕਮਲ ਹਸਨ ਨਾਲ ਫਿਲਮ 'ਇੰਡੀਅਨ' ਦਾ ਵਿਸਥਾਰ 'ਇੰਡੀਅਨ-2' ਵੀ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ। ਹਾਲ ਹੀ ਵਿਚ ਖਬਰ ਆਈ ਹੈ ਕਿ ਰਕੁਲ ਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਸੈਫ ਅਲੀ ਖਾਨ ਨਾਲ ਪ੍ਰੋਡਿਊਸਰ ਰਮੇਸ਼ ਤੌਰਾਨੀ ਇਕ ਫਿਲਮ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਹਨ। ਪ੍ਰਸੰਸਕ ਉਮੀਦ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ ਕਿ ਸੈਫ ਅਲੀ ਖਾਨ ਅਤੇ ਰਕੁਲ ਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਦੀ ਇਹ ਜੋੜੀ ਸਕ੍ਰੀਨ 'ਤੇ ਇਕ ਨਵੀਂ ਪ੍ਰੈੱਸ ਐਨਰਜੀ ਲੈ ਕੇ ਆਵੇਗੀ। ਕਿਹਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਦੋਵਾਂ ਦੀ ਇਹ ਫਿਲਮ 'ਰੇਸ-4' ਵੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਹਾਲੇ ਫਿਲਮ ਦੀ ਕਹਾਣੀ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਸਸਪੈਂਸ ਬਣਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਪਰ ਉਮੀਦ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ ਕਿ ਫਿਲਮ ਨਿਰਮਾਤਾ ਰਮੇਸ਼ ਤੌਰਾਨੀ, ਜੋ ਹਮੇਸ਼ਾ ਮਨੋਰੰਜਕ ਫਿਲਮਾਂ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਜਾਣੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਇਸ ਪ੍ਰਾਜੈਕਟ ਵਿਚ ਵੀ ਆਪਣਾ ਟ੍ਰੇਡਮਾਰਕ ਸਟਾਈਲ ਲੈ ਕੇ ਆਉਣਗੇ।

ਚਾਰ ਸੌ ਤੋਂ ਵੱਧ ਫਿਲਮਾਂ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਅਦਾਕਾਰਾ ਅਰੁਣਾ ਈਰਾਨੀ

ਹਿੰਦੀ ਸਿਨੇਮਾ ਜਗਤ ਦੀ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਅਦਾਕਾਰਾ ਅਰੁਣਾ ਈਰਾਨੀ ਪਿਛਲੇ ਮਹੀਨੇ ਬੈਂਕਾਕ ਵਿਚ ਡਿੱਗ ਗਈ ਸੀ। ਇਸ ਵਜ੍ਹਾ ਕਰਕੇ ਉਸ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਸੱਟ ਲੱਗੀ ਅਤੇ ਪੈਰ ਵੀ ਟੁੱਟ ਗਿਆ ਸੀ। ਮੁੰਬਈ ਆਉਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਸ ਦਾ ਲੰਮਾ ਇਲਾਜ ਚੱਲਿਆ। ਹੁਣ ਉਸ ਦੇ ਪੈਰ ਤੋਂ ਪਲੱਸਤਰ ਲੱਭ ਚੁੱਕਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਤੁਰਨ-ਫਿਰਨ ਲੱਗੀ ਹੈ, ਪਰ ਫਿਲਹਾਲ ਉਹ ਘਰ 'ਚ ਆਰਾਮ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ। 18 ਅਗਸਤ, 1946 ਨੂੰ ਪੈਦਾ

ਫਿਲਮ 'ਅਨਪੜ੍ਹ' ਵਿਚ ਨਜ਼ਰ ਆਈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਉਸ ਨੂੰ 'ਫਰਜ਼', 'ਬੋਬੀ', 'ਫਕੀਰਾ', 'ਸਰਗਮ', 'ਚੈਂਡ ਰੋਜ਼', 'ਲਵ ਸਟੋਰੀ' ਅਤੇ 'ਰੋਕੀ' ਵਰਗੀਆਂ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਕਿੰਨੀਆਂ ਹੀ ਫਿਲਮਾਂ ਵਿਚ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ।

ਅਰੁਣਾ ਈਰਾਨੀ ਨੇ ਜਿਤੋਂਦਰ, ਧਰਮਿੰਦਰ ਅਤੇ ਅਮਿਤਾਭ ਬੱਚਨ ਵਰਗੇ ਆਪਣੇ ਦੌਰ ਦੇ ਹਰ ਵੱਡੇ ਕਲਾਕਾਰ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਆਪਣੀ ਅਦਾਕਾਰੀ ਨਾਲ ਹਰ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਮੁਰੀਦ ਬਣਾਇਆ, ਪਰ ਫਿਲਮ 'ਬੰਬੇ ਟੂ ਗੋਆ' ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਫਿਲਮਾਂ ਵਿਚ ਉਹ ਸਿਰਫ

ਹੋਈ ਅਰੁਣਾ ਈਰਾਨੀ ਦੇ ਪਿਤਾ ਇਕ ਬੀਏਟਰ ਐਕਟਰ ਅਤੇ ਮਾਫਿਲਮ ਅਦਾਕਾਰਾ ਸੀ। ਆਪਣੇ ਮਾਤਾ-ਪਿਤਾ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਰੁਣਾ ਈਰਾਨੀ ਨੇ ਮਹਿਜ਼ 15 ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਵਿਚ ਸਾਲ 1961 ਦੀ ਫਿਲਮ 'ਗੰਗਾ ਜਮੁਨਾ' ਤੋਂ ਬਤੌਰ ਬਾਲ ਕਲਾਕਾਰ ਕਰੀਅਰ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਰੁਣਾ ਨੇ ਕਦੀ ਪਿੱਛੇ ਮੁੜ ਕੇ ਨਹੀਂ ਦੇਖਿਆ। ਅਗਲੇ ਹੀ ਸਾਲ ਉਹ

ਸੁਪਰਹਿੱਟ ਭੂਮਿਕਾ ਵਿਚ ਨਜ਼ਰ ਆਉਂਦੀ ਰਹੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੌਲੀ-ਹੌਲੀ ਉਹ ਸਾਈਡ ਐਕਟਰਸ ਬਣ ਗਈ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਵਿਚ ਸਿਰਫ ਛੋਟੀਆਂ-ਛੋਟੀਆਂ ਭੂਮਿਕਾਵਾਂ ਹੀ ਆਉਂਦੀਆਂ ਰਹੀਆਂ। ਅਰੁਣਾ ਈਰਾਨੀ ਪਿਛਲੇ 64 ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਮਨੋਰੰਜਨ ਸਨਅਤ ਵਿਚ ਸਰਗਰਮ ਹੈ। ਇਸ ਦਰਮਿਆਨ ਅਰੁਣਾ ਈਰਾਨੀ ਨੇ ਹਿੰਦੀ, ਮਰਾਠੀ ਅਤੇ ਗੁਜਰਾਤੀ ਸਿਨੇਮਾ ਵਿਚ ਲਗਭਗ 400 ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਫਿਲਮਾਂ ਵਿਚ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਹੈ। 'ਔਲਾਦ', 'ਹਮਜੋਲੀ', 'ਦੇਵੀ' ਅਤੇ 'ਨਯਾ ਜਮਾਨਾ' ਵਰਗੀਆਂ ਫਿਲਮਾਂ ਵਿਚ ਕਾਮੇਡੀ ਐਕਟਰ ਮਹਿਮੂਦ ਨਾਲ ਅਰੁਣਾ ਈਰਾਨੀ ਦੀ ਜੋੜੀ ਨੂੰ ਕਾਫੀ ਪਸੰਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਮਹਿਮੂਦ ਨਾਲ ਉਸ ਦਾ ਨਾਂਮ ਵੀ ਜੋੜਿਆ ਗਿਆ।

ਅਰੁਣਾ ਈਰਾਨੀ ਨੇ 1990 ਵਿਚ ਮਸ਼ਹੂਰ ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ ਕੁੱਕੂ ਕੋਹਲੀ ਨਾਲ ਵਿਆਹ ਕੀਤਾ। ਵਿਆਹ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ ਅਰੁਣਾ ਈਰਾਨੀ ਨੇ ਫਿਲਮ ਅਤੇ ਟੀ.ਵੀ. ਲਈ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ਜਾਰੀ ਰੱਖਿਆ। ਆਪਣੇ ਬਾਅਦ ਦੇ ਕਰੀਅਰ ਵਿਚ ਅਰੁਣਾ ਈਰਾਨੀ ਨੇ ਟੈਲੀਵਿਜ਼ਨ ਸਨਅਤ ਵਿਚ ਕਦਮ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ 'ਮਹਿੰਦੀ ਤੇਰੇ ਨਾਮ ਕੀ', 'ਦੇਸ ਮੇਂ ਨਿਕਲਾ ਹੋਗਾ ਚਾਂਦ', 'ਰੱਬਾ ਇਸ਼ਕ ਨਾ ਹੋਵੇ', 'ਤੁਮ ਬਿਨ ਜਾਊ ਕਹਾਂ', 'ਜ਼ਮੀਨ ਸੇ ਆਸਮਾਨ ਤਕ', 'ਕਹਾਨੀ ਘਰ ਘਰ ਕੀ', 'ਮਾਇਕਾ' ਅਤੇ 'ਵੈਦੇਹੀ ਵਰਗੇ ਅਨੇਕ ਟੀ.ਵੀ. ਸ਼ੋਆਂ ਵਿਚ ਭੂਮਿਕਾਵਾਂ ਨਿਭਾਈਆਂ। ਉਸ ਨੇ ਕੁਝ ਟੀ.ਵੀ. ਲੜੀਵਾਰਾਂ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ਨ ਅਤੇ ਨਿਰਮਾਣ ਵੀ ਕੀਤਾ। 'ਪੇਟ ਪਿਆਰ ਔਰ ਪਾਪ' ਅਤੇ 'ਬੇਟਾ' ਵਿਚ ਅਰੁਣਾ ਈਰਾਨੀ ਦੀਆਂ ਭੂਮਿਕਾਵਾਂ ਲਈ ਉਸ ਨੂੰ ਦੋ ਵਾਰ ਸਰਬੋਤਮ ਸਹਾਇਕ ਅਭਿਨੇਤਰੀ ਦਾ ਫਿਲਮ ਫੇਅਰ ਪੁਰਸਕਾਰ ਮਿਲਿਆ। ਸਾਲ 2012 ਵਿਚ 57ਵੇਂ ਫਿਲਮ ਫੇਅਰ ਪੁਰਸਕਾਰ ਸਮਾਰੋਹ ਵਿਚ ਉਸ ਨੂੰ ਫਿਲਮ ਫੇਅਰ ਲਾਈਫਟਾਈਮ ਅਚੀਵਮੈਂਟ ਪੁਰਸਕਾਰ ਨਾਲ ਸਨਮਾਨਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

ਦਿੜ੍ਹ ਇੱਛਾ ਨਾਲ ਫਿਲਮਾਂ 'ਚ ਆਈ ਸਾਨੀਆ ਮਲਹੋਤਰਾ

ਅੱਜਕਲ੍ਹ ਓ.ਟੀ.ਟੀ. 'ਤੇ ਜਿਸ ਫਿਲਮ ਦੀ ਬਹੁਤ ਚਰਚਾ ਹੈ, ਉਹ 'ਮਿਸੇਜ਼' ਫਿਲਮ ਹੈ ਤੇ ਇਸ 'ਚ ਕੰਮ ਕਰ ਚੁੱਕੀ ਸਾਨੀਆ ਮਲਹੋਤਰਾ ਦੀ ਚਰਚਾ ਹੋਣੀ ਵੀ ਸੁਭਾਵਿਕ ਹੈ ਕਿ ਮਰਦ ਸਮਾਜ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਸਾਨੀਆ ਦੀ ਫਿਲਮ 'ਮਿਸੇਜ਼' ਨਾਲ ਚੈਨਲਾਂ 'ਤੇ ਬਹਿਸ ਵੀ ਦੇਖਣ ਨੂੰ ਮਿਲ ਰਹੀ ਹੈ। 'ਜੀ-5' 'ਤੇ ਆਈ 'ਮਿਸੇਜ਼' ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਯਾਨੀ ਫਿਲਮ 'ਚ ਸਾਨੀਆ ਦੇ ਪਤੀ ਬਣੇ ਨਿਸ਼ਾਂਤ ਦਹੀਆ ਸੁਣੀਏ ਤਾਂ ਉਹ ਆਪਣੇ-ਆਪ ਨੂੰ ਇਸ ਫਿਲਮ ਕਾਰਨ ਮੁਸ਼ੀਬਤ 'ਚ ਘਿਰਿਆ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ ਬਾਬਤ ਸਾਨੀਆ ਨੇ ਹੀ ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਫਿਲਮ 'ਚ ਮੇਰੇ ਪਤੀ ਬਣੇ ਨਿਸ਼ਾਂਤ ਦੇ ਕਿਰਦਾਰ 'ਦਿਵਾਕਰ' ਬਾਰੇ ਔਰਤਾਂ ਨੇ ਤਾਂ ਨਪੀ-ਤੁਲੀ ਗੱਲ ਕਹੀ ਹੈ ਪਰ ਕਈ ਮਰਦਾਂ ਨੇ ਨਿਸ਼ਾਂਤ ਨੂੰ ਸੁਨੇਹੇ ਭੇਜੇ ਵ ਤੋਂ ਬੇਵਕੂਫ਼ ਹੈ, ਅਜਿਹਾ ਪਤੀ ਬਣਨ ਨਾਲੋਂ ਚੁਹੇ ਮਾਰਨ ਵਾਲੀ ਦਵਾਈ ਖਾ ਲੈਣੀ ਸੀ।

ਸਾਨੀਆ ਤੋਂ ਨਿਸ਼ਾਂਤ ਨਾਲ ਹਮਦਰਦੀ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤੀ ਹੈ ਤੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਸੁਨੇਹੇ ਕਲਾਕਾਰ ਨੂੰ ਮਾਨਸਿਕ ਦਾ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਇਕ ਗੱਲ ਹੋਰ ਕਿ 'ਦੰਗਲ' ਵਾਲੀ ਸਾਨੀਆ ਦੀ ਮਾਂ ਆਪਣੀ ਧੀ ਸਾਨੀਆ ਨੂੰ ਫਿਲਮਾਂ ਤੋਂ ਦੂਰ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਸੀ। ਇਸ ਸਭ ਲਈ ਉਸ ਦੀ ਮਾਂ ਪੰਡਿਤ ਕੋਲ ਜਾਂਦੀ ਰਹੀ ਕਿ ਪੰਡਿਤ ਜੀ ਮੇਰੀ ਧੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ 'ਚ ਕੀ ਕਰੇਗੀ? ਇਸ ਨੂੰ ਫਿਲਮੀ ਬੁਖਾਰ ਤੋਂ ਰੋਕਣ ਦੇ ਉਪਾਅ ਦੱਸੇ ਤੇ ਕਹੇ ਤੇ ਇਧਰ ਸਾਨੀਆ ਸੀ ਕਿ ਘਰੋਂ ਨਿਕਲਣ ਲਈ ਬਗੈਰ ਰੂਪ ਸਜਾਵਟ ਦੇ ਉਹ ਫਿਲਮੀ ਟੈਸਟ ਦੇਣ ਜਾਂਦੀ ਰਹੀ। ਕਮਾਲ ਤਾਂ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਸਕੂਲ ਪੜ੍ਹਦੀ ਸੀ ਤਾਂ ਸਾਨੀਆ ਦੇ ਚਿਹਰੇ 'ਤੇ ਮੁੱਛਾਂ ਦੇਖ ਕੇ ਮੁੰਡੇ ਉਸ ਨੂੰ ਤੰਗ ਕਰਦੇ ਸਨ ਕਿ ਇਹ ਤਾਂ ਅਜੀਬ ਮਰਦ-ਕੁੜੀ ਹੈ ਪਰ ਸਾਨੀਆ ਦਾ ਦਿਲ ਇਨ੍ਹਾਂ ਗੱਲਾਂ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਟੁੱਟਿਆ। ਨੌਂ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ 'ਦੰਗਲ' ਤੇ

ਫਿਰ 'ਪਟਾਕਾ', 'ਫੋਟੋਗ੍ਰਾਫ਼', 'ਬਧਾਈ ਹੋ', 'ਪਗਲੇਟ', 'ਕਟਰ ਲੂ', 'ਜਵਾਨ' ਤੇ 'ਸੈਮ ਬਾਦਰ' ਫਿਲਮਾਂ ਕਰ ਕੇ ਸਾਨੀਆ ਮਲਹੋਤਰਾ ਨੇ ਜ਼ਿੰਦ ਪੂਰਾ ਲਈ। ਮਾਂ ਹਾਰ ਗਈ ਤੇ ਧੀ ਜਿੱਤ ਗਈ। ਇਕ ਦਿਲਚਸਪ ਘਟਨਾ ਹੋਰ ਹੈ ਕਿ ਇਕ ਫਿਲਮ ਦੀ ਸ਼ੂਟਿੰਗ ਕਿਸੇ ਪਛੜੇ ਹੋਏ ਪਿੰਡ 'ਚ ਸੀ ਤੇ ਬਾਕੀਆਂ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਾਨੀਆ ਨੂੰ ਵੀ ਸਵੇਰੇ ਪਾਣੀ ਦੀ ਬੋਤਲ ਜਾਂ ਗੜਵੀ ਲੈ ਕੇ 'ਟਾਇਲਟ' ਲਈ ਜਾਣਾ ਪਿਆ ਕਿਉਂਕਿ ਉਥੇ ਕੋਈ ਹੋਟਲ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਘਰ ਵੀ ਟਾਇਲਟ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਹਾਂ 'ਮਿਸੇਜ਼' ਵਾਲੀ ਸਾਨੀਆ ਮਲਹੋਤਰਾ ਲੱਖ ਕਹੇ ਕਿ ਕੰਮ 'ਤੇ ਧਿਆਨ ਹੈ, ਵਿਆਹ ਲਈ ਵਿਹਲ ਨਹੀਂ ਹੈ ਪਰ ਦਿਲ ਦੇ ਅੰਦਰ ਹੀ ਅੰਦਰ ਗਾਇਕ ਰਿਸ਼ਭ ਲਈ ਪ੍ਰੇਮ ਚੰਗਿਆਤੀ ਭਖ ਰਹੀ ਹੈ ਤੇ ਸਾਨੀਆ ਸੁਪਨਿਆਂ 'ਚ ਵਿਆਹ ਦੇ ਕਾਰਡ 'ਤੇ ਰਿਸ਼ਭ ਦਾ ਨਾਂਮ ਦੇਖਦੀ ਹੈ।

Golden State Realty

Real Estate and Loans Under One Roof

ਘਰਾਂ ਦੀ ਵਧੀਆ ਡੀਲ ਤੇ ਘਟ ਤੋਂ ਘਟ ਵਿਆਜ ਦਰਾਂ 'ਤੇ ਲੋਨ ਲੈ ਕੇ ਦੇਣ ਲਈ ਮਸ਼ਹੂਰ

Selling Homes from Gilroy to Sacramento, CA

Call us before visiting new model homes to save big time.

ਪਿਛਲੇ 38 ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਬਿਜ਼ਨਸ ਵਿਚ ਭਰਪੂਰ ਸਹਿਯੋਗ ਲਈ ਸਮੂਹ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦਾ ਧੰਨਵਾਦ

Time to buy new home in Tracy, Manteca, Lathrop and Stockton

Pinnacle Award Winner 2014, 2015, 2016 & 2017

Grand Master Award Winner: 2018-2021, Platinum Award 2022

Call for Listing Special 2025

Ph: 510-304-9292 or 408-666-8279

Anmol Singh Gill
REALTOR
Bre. # 02062952

Armaan Singh Gill
Sales Agent
Bre. # 02161166
Ph: 510-709-7987

Jaswinder (Jassi) Gill
M.Sc (PAU)
CA BRE# 00966763
Broker/Owner

Harjot Singh Gill
REALTOR
Bre. # 02036421
Ph: 408.413.8350

Rakesh Pabla
REALTOR
Lic no: 01507068
Ph: 408.531.5464

Fremont Office: 86 Pilgrim Loop, Fremont CA 94539
Tel: 510-440-9292

Visit us @ www.jassigill.com
for hot listings

Recent Sales

1. 2125 Neptune Rd
Livermore CA 94550

13. 9714 Fall Valley Way
Sacramento CA 95829

2. 2169 Charger Dr
San Jose CA 95131

4. 9810 Bobcat Ct
Gilroy CA 95020

7. 6388 Broadway Ave
Newark CA 94560

10. 26676 Campeche
St Hayward CA 94545

14. 305 Toscana Way
Hayward CA 94545

3. 9550 Appaloosa Pl
Elk Grove CA
95624

5. 3033 Pellier Pl
San Jose CA 95135

8. 985 Silver Birch Ln
Hayward CA 94544

11. 1777 Osage Ave
Hayward CA 94545

6. 106 Coralflower Ln,
San Ramon, CA
94582

9. 1672 Northgate
Manteca CA 95336

12. 2249 moody ave
Hayward ca 94545

Purchase Loan and Refinance

Call Sukhveer (Sukhi) Gill Ph: 510-207-9067
DHMS, Loan Broker

CA BRE Lic.#01180969
NMLS# 352095